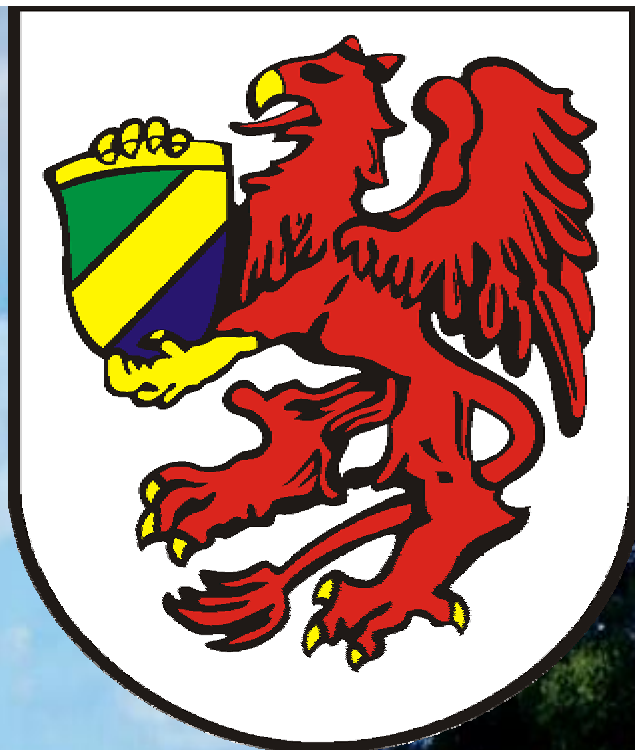

Załącznik do Uchwały Nr LII/529/2018
Rady Gminy Szczecinek z dnia 15.02.2018 r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZCZECINEK NA LATA 2017-2023

**Fundacja Nauka
dla Środowiska**

ul. Raclawicka 15-17
75-620 Koszalin

www.ndsfund.org,
tel: 94 347 82 05

**Aktywa Plus
Emilia Kowalska**

Bolesława Śmiałego 39/2

70-351 Szczecin
www.aktywaplus.pl

tel: 91 444 31 63

**Koszalińska Agencja
Rozwoju Regionalnego S.A.**

ul. Przemysłowa 8
75-216 Kszalin

www.karsa.pl,
tel. 94 341 63 30

**„4C Centrum
Ekonomii Społecznej” sp. z o.o.**

ul. Koński Kierat 14/15

Gmina Szczecinek

Urząd Gminy Szczecinek

ul. Piłska 3
78 – 400 Szczecinek

www.gminaszczecinek.pl
tel. 94 374 32 94

Spis treści

Wstęp	5
1.Ogólna charakterystyka społeczno-gospodarcza Gminy Szczecinek na tle regionu	6-17
2.Powiązania programu rewitalizacji społecznej z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy Szczecinek	18- 31
3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w Gminie Szczecinek	32
3.1. Metodologia diagnozy na potrzeby rewitalizacji	33-34
3.2. Wyznaczanie jednostek gminnych / analitycznych	34-36
3.3. Analiza wewnętrznego zróżnicowania gminy ze względu na występowanie zjawisk kryzysowych w głównych sferach funkcjonalnych: Analiza ilościowa (statystyczna)	36-71
3.4 Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w Gminie Szczecinek	71- 88
4. Wyznaczenie obszarów rewitalizacji z uwzględnieniem partycypacji mieszkańców i lokalnych liderów – diagnoza pogłębiona	89
4.1. Partycypacyjna ocena obszaru rewitalizacji	90-92
4.2. Obszar rewitalizacji w opinii Wójta Gminy Szczecinek	92-93
4.3. Charakterystyka podobszarów rewitalizacji – problemy, potrzeby, potencjały i propozycje rozwiązań	93
4.3.1 Podobszar rewitalizacji Drawień	94-95
4.3.2 Podobszar rewitalizacji Drężno	95-96
4.3.3 Podobszar rewitalizacji Grąbczyn	96-98
4.3.4 Podobszar rewitalizacji Krągłe	98-100
4.3.5. Podobszar rewitalizacji Kwakowo	100-101
4.3.6. Podobszar rewitalizacji Sitno	101-102
4.3.7. Podobszar rewitalizacji Stare Wierzchowo	102-104
4.3.8. Podobszar rewitalizacji wsi Trzebiechowo (wraz z Kusowem)	104-106
4.3.9. Podobszar rewitalizacji Wilcze Laski	107-109
5. Wizja, cele i kierunki działania	110
5.1. Wizja	111
5.2. Cele i kierunki działania	111-113
6. Lista projektów rewitalizacyjnych	114
6.1. Lista głównych i uzupełniających projektów rewitalizacyjnych	115-116
6.2. Karty projektów	116-166
6.3. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych	167
7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	168
7.1 Komplementarność przestrzenna	169-170
7.2 Komplementarność problemowa	170-171
7.3 Komplementarność proceduralno – instytucjonalna	171
7.4 Komplementarność międzyokresowa	171-172
7.5 Komplementarność finansowa	172-173
8. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	174-178
9.System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	179
9.1. Zespół ds. Rewitalizacji	180

9.2. Promocja LPR	180-181
10. System monitoringu skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	182-187
Spis map	188
Spis tabel	189
Spis wykresów	190
Dokumentacja zdjęciowa	191-200

Wstęp

Rewitalizacja jest skoncentrowanym terytorialnie procesem wyprowadzania obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego. Jest prowadzona w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania przede wszystkim na rzecz lokalnej społeczności, a także elementów, w którym te społeczności funkcjonują, czyli gospodarki oraz przestrzeni przyrodniczej i funkcjonalno-technicznej. Cechą szczególną rewitalizacji jest jej partycypacyjny charakter, co oznacza, że jest prowadzona przez interesariuszy na podstawie programu rewitalizacji. Celem lokalnego programu rewitalizacji jest planowanie i wdrażanie działań ukierunkowanych na ożywianie i zrównoważony rozwój obszarów, które utraciły dotychczasowe funkcje społeczne i gospodarcze.

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Szczecinek powstał w ramach projektu rewitalizacji społecznej dla 18 samorządów lokalnych z województwa zachodniopomorskiego (tj. Barwic, Brojce, Brzeźna, Dobrej, Dobrzan, Drawna, Grzmiącej, Karnic, Kozielic, Krzęcina, Morynia, Ostrowic, Płotów, Radowa Małego, Rąbina, Szczecinka, Świdwina i Węgorzyna), który rozpoczął się 1 października 2016 roku. W ramach projektu przeprowadzono wspólnie partycypacyjną diagnozę lokalną, a następnie ciąg działań animacji lokalnej wokół dobra wspólnego. Wszystkim uczestnikom zapewniono specjalistyczne doradztwo (architektów, ekonomistów, urbanistów, wykonawców budowlanych) oraz konsultacje przy tworzeniu planów rewitalizacji.

1. Ogólna charakterystyka społeczno-gospodarcza Gminy Szczecinek na tle regionu

Gmina Szczecinek położona jest w środkowo-wschodniej części powiatu szczecineckiego. Zajmuje w województwie 2 miejsce pod względem powierzchni i 35 miejsce pod względem liczby ludności, na ogólną liczbę 114 gmin. Gmina stanowi 28,9% powierzchni powiatu. Obecnie Gmina Szczecinek zajmuje powierzchnię 51 000 ha (510 00 km²), z czego 198 70 ha to lasy i grunty leśne, a 4 500 ha to jeziora, wśród których do największych zalicza się jezioro Wielimie i Wierzchowo. Ponad jedna trzecia powierzchni Gminy to grunty rolne.

Gmina Szczecinek geograficznie należy do Pojezierza Drawskiego – jednego z bardziej atrakcyjnych obszarów geograficznych całego Pomorza. W skład Gminy Szczecinek wchodzi 71 miejscowości, 25 sołectw, tj. Dziki, Gałowo, Godziszewo, Grąbczyn, Brzeźno, Dalęcino, Drawień, Drężno, Gwda Mała, Gwda Wielka, Jelenino, Krągłe, Kusowo, Kwakowo, Marcelin, Mosina, Parsęcko, Sitno, Spore, Stare Wierzchowo, Turowo, Wilcze Łaski, Wierzchowo, Wojnowo, Żółtnica.

CHARAKTERYSTYKA GMINY SZCZECINEK W SFERZE SPOŁECZNEJ

Liczba ludności

W Gminie Szczecinek w roku 2015 było zameldowanych 9 338 osób. Na przestrzeni ostatnich kilku lat liczba ludności spadała, zwykle od kilkunastu do 50 osób rocznie. Od 2012 roku liczba ludności faktycznie zamieszkujących w Gminie spadła łącznie o 1,5%. Współczynnik określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, wynosi 98 (kobiet przypadających na 100 mężczyzn). Na liczbę ludności składają się urodzenia i zgony (przyrost naturalny) oraz liczba osób wyjeżdżających na stałe i osiedlających się w innych miastach (saldo migracji).

W Gminie Szczecinek wskaźnik urodzeń w 2015 roku wyniósł 9,3 na 1 tys. mieszkańców i był nieco wyższy od średniej w województwie zachodniopomorskim (8,8) oraz od średniej w Polsce (10,2). Natomiast wskaźnik umieralności 8,4 osób na 1 tys. mieszkańców, przy wskaźniku dla województwa 10,3 i średnim dla Polski (9,9). Średni przyrost naturalny w latach 2012-2015 wyniósł + 1,48 osoby na 1 tys. mieszkańców, podczas gdy w Polsce 0,2, a w województwie – 0,6. Średnie saldo migracji w latach 2012-2015 wynosiło – 48.

Struktura wieku

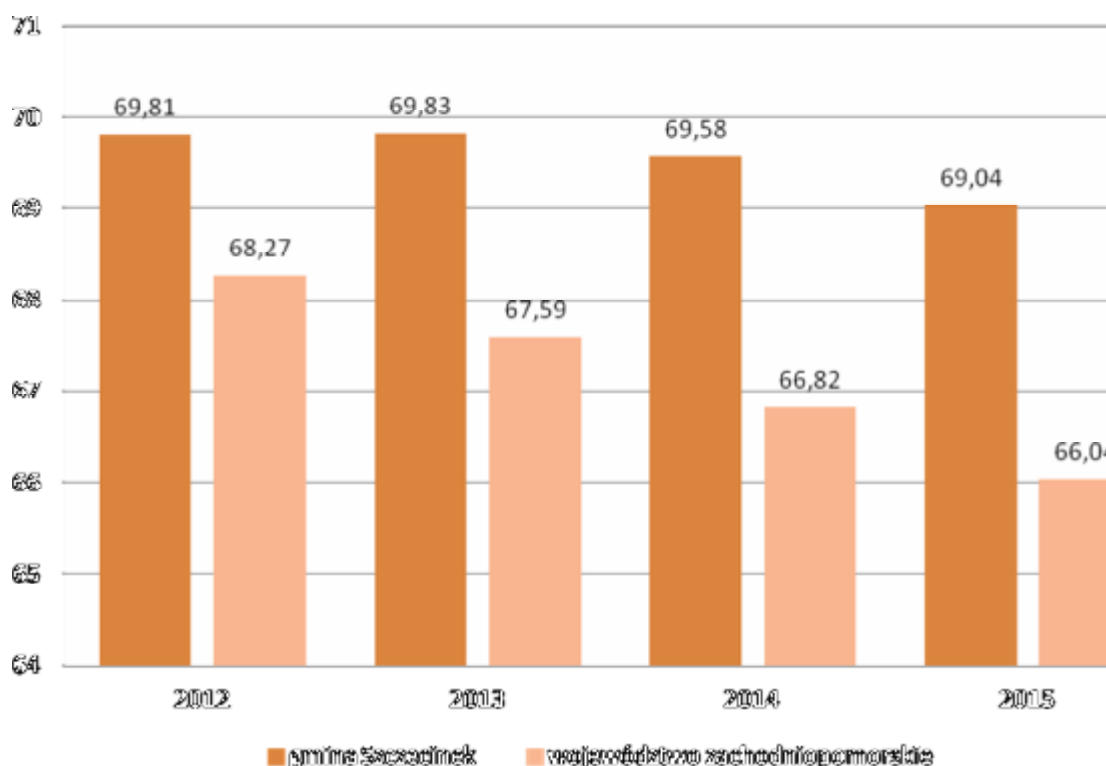
W 2015 r. było 6 447 osób w wieku produkcyjnym, co stanowiło 69,04% populacji w Gminie ogółem. Stan ten nie uległ większej zmianie od 2012 roku. Nadal jednak wskaźnik dla Gminy Szczecinek pozostaje niższy niż dla Polski (62,4%) i wyższy niż dla województwa zachodniopomorskiego (66,04%).

Tabela nr 1 Odsetek mieszkańców Gminy Szczecinek i Województwa Zachodniopomorskiego w wieku produkcyjnym w latach 2012-2015 (%)

	2012	2013	2014	2015
Gmina Szczecinek	69,81	69,83	69,58	69,04
Województwo Zachodniopomorskie	68,27	67,59	66,82	66,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres nr 1 Odsetek mieszkańców Gminy Szczecinek i Województwa Zachodniopomorskiego w wieku produkcyjnym w latach 2012-2015 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

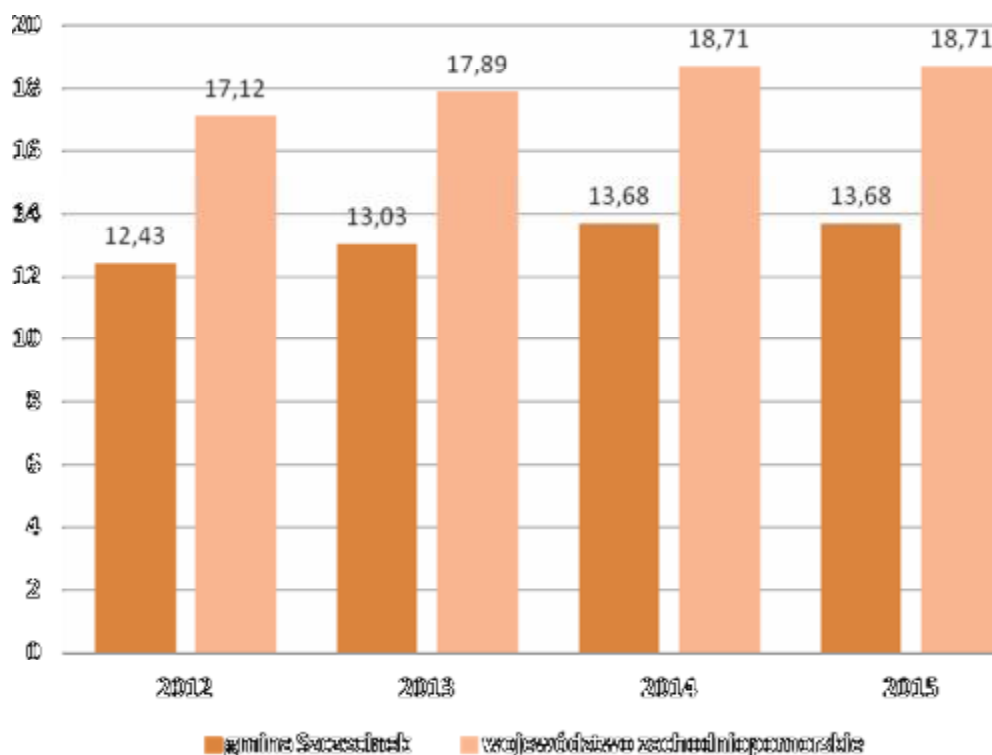
Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły w Gminie coraz liczniejszą grupę. W 2015 r. było ich 1 340. Stanowi to 14, 34% wszystkich mieszkańców, co w porównaniu z 2012 rokiem oznacza wzrost o dwa punkty procentowe. Stanowi to jednakże niższy procent niż dla województwa (19, 5%) oraz Polski (19,6%).

Tabela nr 2 Liczba mieszkańców Gminy Szczecinek i Województwa Zachodniopomorskiego w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w latach 2012-2015 (%)

	2012	2013	2014	2015
Gmina Szczecinek	12,43	13,03	13,68	13,68
Województwo Zachodniopomorskie	17,12	17,89	18,71	18,71

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres nr 2 Liczba mieszkańców Gminy Szczecinek i Województwa Zachodniopomorskiego w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w latach 2012-2015 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

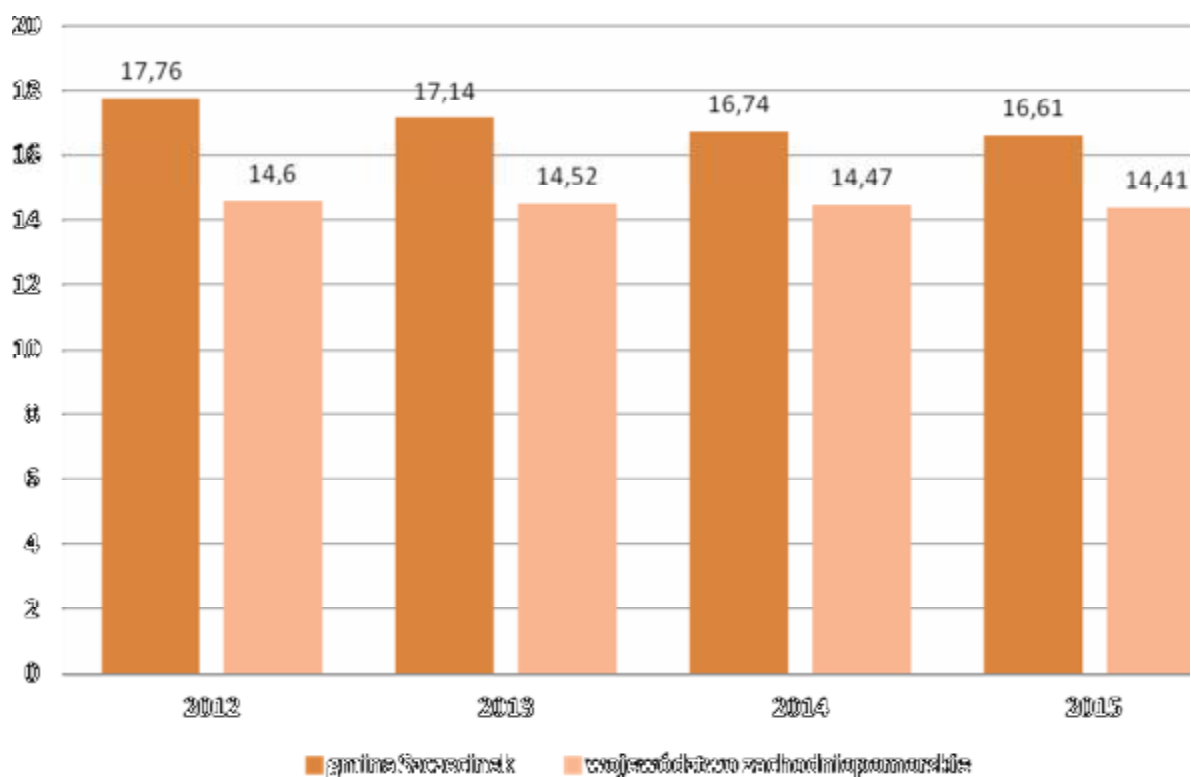
Poziom liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie nie zmieniał się znacząco na przestrzeni lat. W 2015 wynosił 15,6%, przy nieco niższym wskaźniku dla województwa 14,4%.

Tabela nr 3 Liczba mieszkańców Gminy Szczecinek i Województwa Zachodniopomorskiego w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w latach 2012-2015 (%)

	2012	2013	2014	2015
Gmina Szczecinek	17,76	17,14	16,74	16,61
Województwo Zachodniopomorskie	14,60	14,52	14,47	14,41

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres nr 3 Liczba mieszkańców Gminy Szczecinek i Województwa Zachodniopomorskiego w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w latach 2012-2015 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Bezrobocie

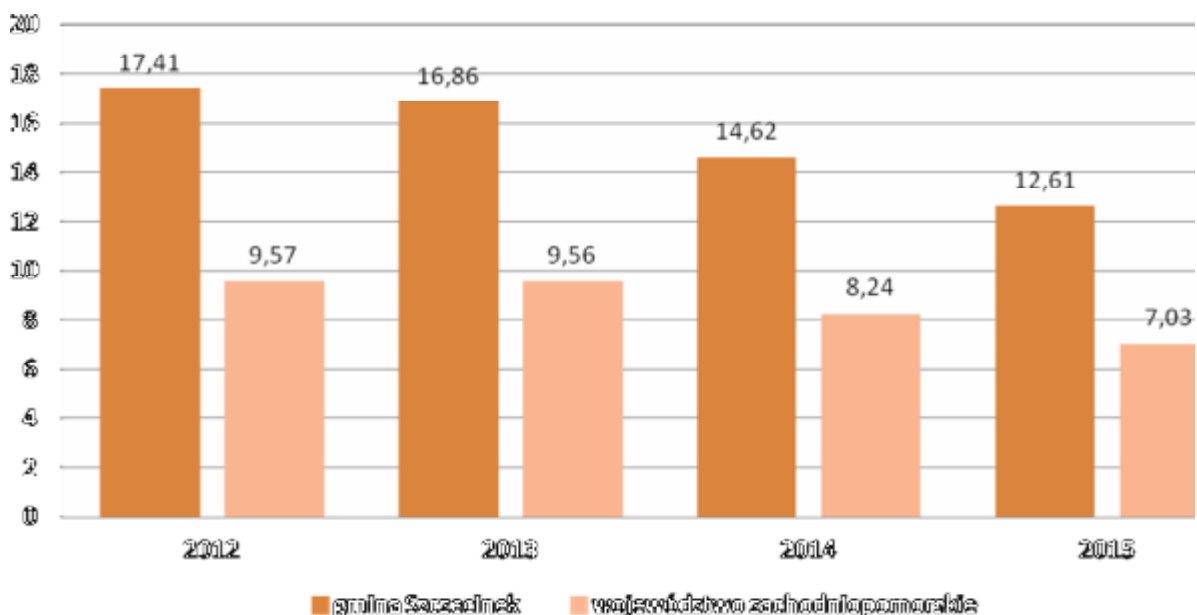
Bezrobocie należy do najpoważniejszych problemów w sferze społecznej w Gminie Szczecinek. Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym wynosi tu 12,61% - jest, więc znacznie wyższy od wskaźnika dla Polski (6,5%) i województwa (7,4%).

Tabela nr 4 Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015 (%)

	2012	2013	2014	2015
Gmina Szczecinek	17,41	16,86	14,62	12,61
Województwo Zachodniopomorskie	9,57	9,56	8,24	7,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres nr 4 Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

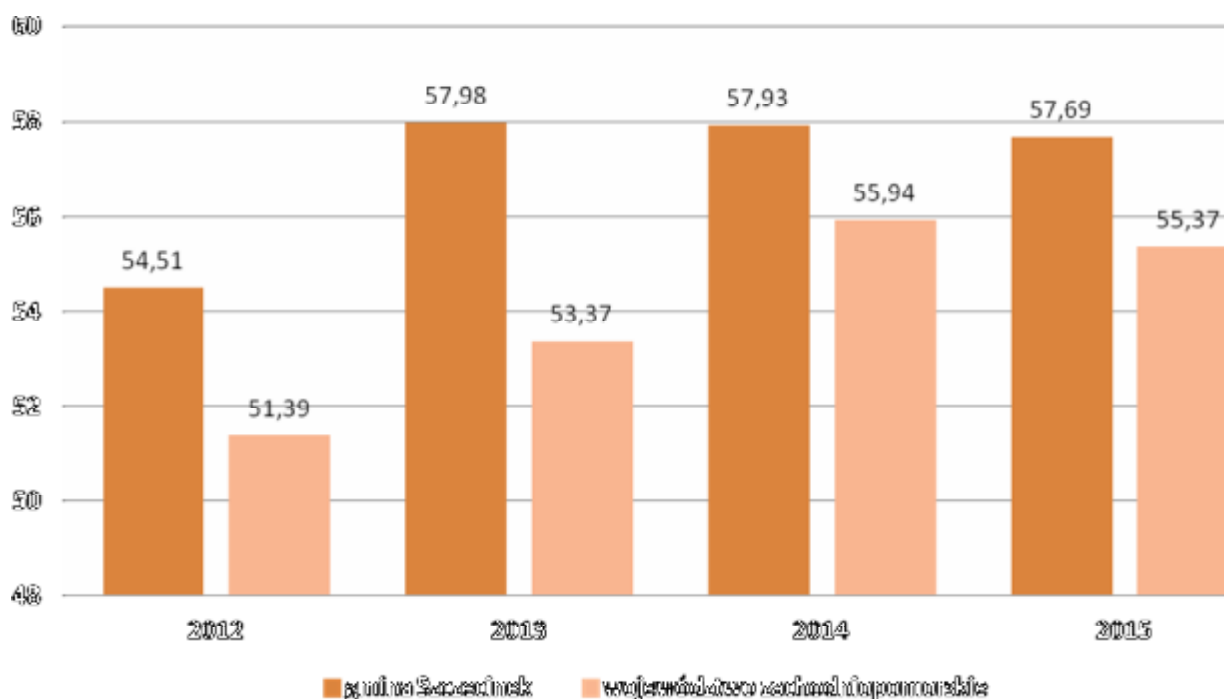
Bezrobocie od 2012 roku spadło o 5 punktów procentowych, niemniej istnieje nadal poważny problem długotrwałego bezrobocia, gdyż ponad 57% osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne.

Tabela nr 5 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby bezrobotnych (%) z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Gmina Szczecinek	54,51	57,98	57,93	57,69
Województwo Zachodniopomorskie	51,39	53,37	55,94	55,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres nr 5 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby bezrobotnych z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015 (%)

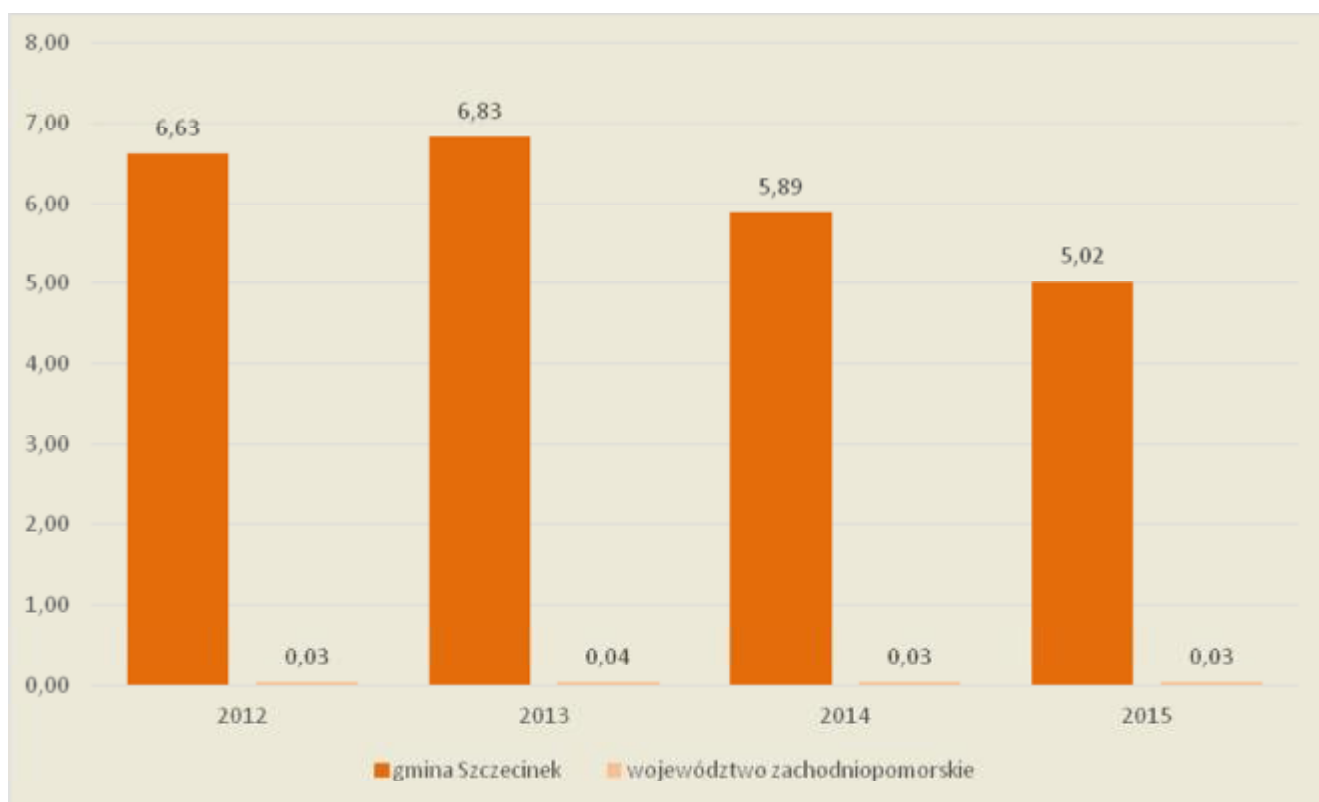
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Tabela nr 6 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015 (%)

	2012	2013	2014	2015
Gmina Szczecinek	6,63	6,83	5,89	5,02
Województwo Zachodniopomorskie	0,03	0,04	0,03	0,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres nr 6 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Przedszkola

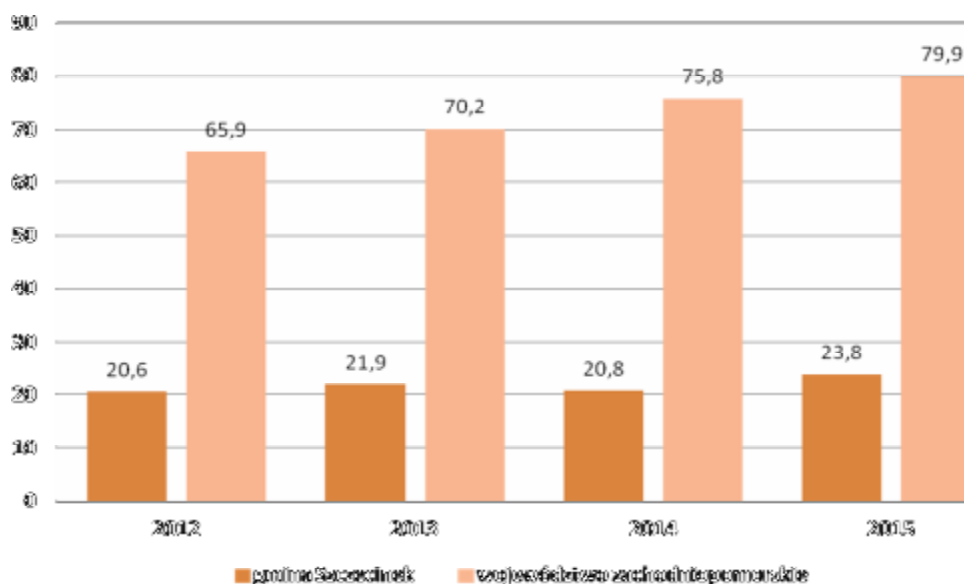
W Gminie znajduje się 6 placówek przedszkolnych, o 1 mniej niż w latach ubiegłych, posiadające w 2015 roku 85 miejsc, co uległo znacznemu spadkowi w porównaniu z latami ubiegłymi, kiedy w 2013 i 2014 odpowiednio było tych miejsc 113 i 98. W Gminie Szczecinek poziom uprzedzskolnienia (stosunek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym do wszystkich dzieci w tym wieku) jest ponad trzykrotnie niższy od średniej dla województwa zachodniopomorskiego.

Tabela nr 7 Stosunek dzieci w wieku 3 - 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym do ogółu dzieci w tym przedziale wiekowym w Gminie Szczecinek oraz w Województwie Zachodniopomorskim w latach 2012 – 2015 (%)

	2012	2013	2014	2015
Gmina Szczecinek	20,6	21,9	20,8	23,8
Województwo Zachodniopomorskie	65,9	70,2	75,8	79,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres nr 7 Stosunek dzieci w wieku 3 - 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym do ogółu dzieci w tym przedziale wiekowym w Gminie Szczecinek oraz w Województwie Zachodniopomorskim w latach 2012 – 2015 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Obszary ubóstwa

W 2015 w Gminie Szczecinek z pomocy społecznej korzystało 18,5% ogółu mieszkańców, przy wskaźniku dla województwa na poziomie 7,7% (głównym kryterium przyznawania świadczeń jest kryterium dochodowe). Ubóstwo należy, zatem do kluczowych problemów gminy. Mówiąc o ubóstwie należy pamiętać także o osobach, które osiągają dochody nieco przewyższające maksymalny próg upoważniający do ubiegania się o pomoc, ale na tyle niskie, że ich sytuacja jest bardzo podobna do grupy opisanej powyżej.

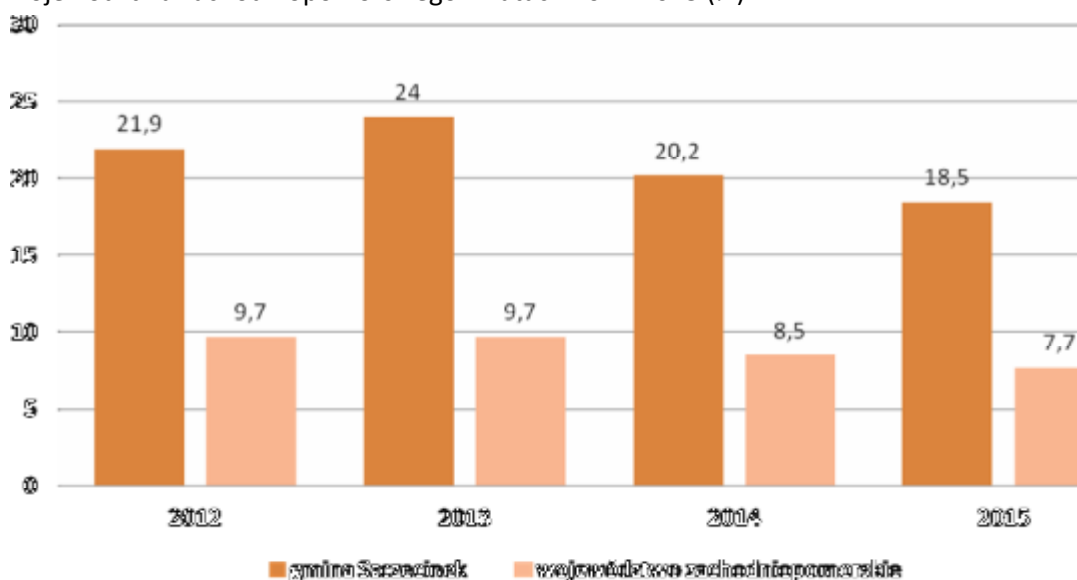
W Gminie Szczecinek 685 gospodarstw domowych korzysta z pomocy społecznej, a ponad 80% znajduje się poniżej progu dochodowego. W porównaniu do roku 2009 zmniejszyła się liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających z takiej pomocy (spadek o 6,9%). Zasięg korzystania z pomocy społecznej określa udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy w ludności ogółem – w przypadku Gminy w roku 2014 wyniósł on 20,2%.

Tabela nr 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w ludności z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015 (%)

	2012	2013	2014	2015
Gmina Szczecinek	21,9	24	20,2	18,5
Województwo Zachodniopomorskie	9,7	9,7	8,5	7,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres nr 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w ludności z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

CHARAKTERYSTYKA GMINY SZCZECINEK W SFERZE POZASPOŁECZNEJ

W Gminie Szczecinek w 2015 r. przypadało 623 firm na 10 tys. mieszkańców, z czego 49 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 tys. mieszkańców. Liczba ta podlega niewielkim wahaniom, jednak na przestrzeni kilku lat (od 2012) występuje tendencja wzrostowa.

Tabela nr 9. Liczba mieszkańców z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego prowadzących działalność gospodarczą w latach 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Gmina Szczecinek	4,60	4,66	4,46	4,87
Województwo Zachodniopomorskie	9,5	9,54	9,44	9,45

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

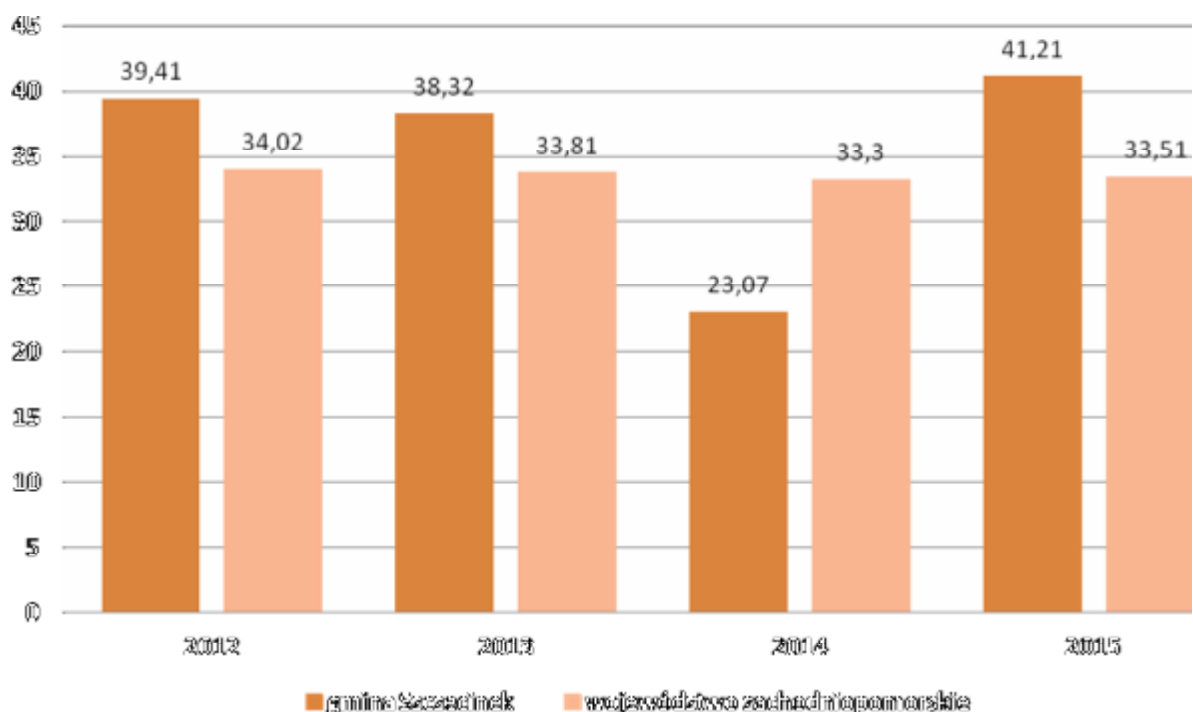
O potencjale gospodarczym decyduje w dużym stopniu przygotowanie pracowników. W Gminie odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej wynosi 41%.

Tabela nr 10. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w stosunku do całkowitej liczby osób bezrobotnych z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015 (%)

	2012	2013	2014	2015
Gmina Szczecinek	39,41	38,32	23,07	41,21
Województwo Zachodniopomorskie	34,02	33,81	33,30	33,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres nr 9. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w stosunku do całkowitej liczby osób bezrobotnych z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Gmina Szczecinek charakteryzuje się znacznie gorszymi wskaźnikami gospodarczymi i społecznymi niż średnia dla województwa zachodniopomorskiego. Między innymi o znacznie niższym od przeciętnego potencjale tej jednostki samorządu terytorialnego świadczy prawie dwukrotnie wyższa stopa bezrobocia, w tym osób długotrwale bezrobotnych oraz słabo rozwinięta przedsiębiorczość, co w konsekwencji powoduje występowanie znacznie większych grup mieszkańców bez dochodów korzystających z pomocy społecznej, zagrożonych trwałym wykluczeniem społecznym. Gorzej niż przeciętnie w regionie prezentuje się infrastruktura społeczna, np. dostępność do przedszkoli oraz wykształcenie mieszkańców. Gmina dotknięta jest niekorzystnymi zjawiskami demograficznymi: depopulacją i starzeniem się społeczeństwa, charakterystycznymi dla całego regionu, choć zjawiska te przebiegają nieco łagodniej od przeciętnej.

2.

**Powiązania programu rewitalizacji
z dokumentami strategicznymi
i planistycznymi Gminy Szczecinek**

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Szczecinek stanowi jeden z elementów planowania rozwoju w zakresie wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Wieloaspektowy charakter rewitalizacji ujęty w LPR znajduje swoje odzwierciedlenie w poszczególnych celach i kierunkach działania określonych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy. Te z kolei spójne są z poszczególnymi celami na poziomie regionalnym (wojewódzkim) i krajowym.

W celu sformułowania wizji oraz celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Szczecinek przeanalizowano najważniejsze dokumenty strategiczne i planistyczne na dwóch poziomach zarządzania, tj.:

- dokumenty regionalne,
- dokumenty lokalne.

Na każdym poziomie realizowane są zadania odpowiadające jego specyfice. Poniżej przedstawiono najistotniejsze zapisy z dokumentów obowiązujących, których zakres przekłada się na planowany w Gminie Szczecinek zasięg procesu rewitalizacji.

Dokumenty regionalne

Głównymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi Województwa Zachodniopomorskiego są:

- 1. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020**
- 2. Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego**
- 3. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020**

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 (SRWZ)

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 została przyjęta przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego Uchwałą Nr XXVI/303/05 z dnia 19 grudnia 2005 roku.

Powyższa *Strategia* jest dokumentem, na podstawie którego prowadzi się politykę rozwoju województwa. SRWZ stanowi punkt odniesienia do wszelkich działań rozwojowych podejmowanych przez samorządy lokalne na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Zgodnie ze *Strategią*, biorąc pod uwagę potencjał i sytuację regionu oraz stały wzrost jego możliwości rozwojowych została wyznaczona misja dla województwa zachodniopomorskiego, która brzmi następująco: „Stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów.”

Do osiągnięcia tak sformułowanej misji przyczynić ma się realizacja sześciu celów strategicznych oraz przyporządkowanych im działań kierunkowych. Wśród nich sformułowano konkretne działania odnoszące się wprost do zagadnień rewitalizacyjnych, a także takie, które wprost dotyczą obszaru Gminy Szczecinek. Celem, w którym bezpośrednio odwołano się do rewitalizacji jest:

- Cel strategiczny nr 4 „Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami” Cel kierunkowy „Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych” w ramach następujących działań: prowadzenie planowania przestrzennego z uwzględnieniem potrzeb rewitalizacji, lokowanie nowych projektów inwestycyjnych w pierwszej kolejności na terenach już zurbanizowanych i przeznaczonych do rewitalizacji, renowacja, rewaloryzacja i adaptacja obiektów przemysłowych i powojennych oraz ich przystosowania na cele kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej, handlowo-usługowej, biurowej i mieszkaniowej, rewitalizacja, odbudowa i renowacja staromiejskich układów urbanistycznych, podnoszenie standardu zasobów mieszkaniowych na terenach zdegradowanych

Wśród celów strategicznych znalazły się cele dedykowane obszarowi strategicznej interwencji oraz Gminie Szczecinek wprost:

- Cel strategiczny nr 1 Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania, cel kierunkowy 1.3 Wspieranie współpracy przedsiębiorstw i rozwoju przedsiębiorczości. Wszechstronne i zrównoważone wykorzystanie zasobów województwa będzie realizowane w szczególności poprzez zwiększanie konkurencyjności oferty turystycznej, a także restrukturyzację gospodarki rolnej i rybactwa. Następstwem podniesienia innowacyjności i efektywności gospodarowania w regionie będzie poprawa kondycji przedsiębiorstw oraz poprawa spójności i kondycji ekonomicznej całego województwa.
- Cel strategiczny nr 5 Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności, cel kierunkowy: 5.2 Zwiększenie aktywności zawodowej ludności oraz 5.6 Zwiększanie dostępności i uczestnictwa w edukacji przedszkolnej. Strategia województwa zachodniopomorskiego obejmuje działania zorientowane na wzmocnienie aktywności zawodowej i poziomu kompetencji mieszkańców, dostępności i jakości edukacji na każdym poziomie nauczania oraz zwiększanie uczestnictwa w niej mieszkańców regionu. Efektem realizacji Strategii stanowić będzie przezwyciężenie marginalizacji i wykluczenia na poziomie dostępu do oferty edukacyjnej.
- Cel strategiczny nr 6 Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu, cel kierunkowy: 6.1 Wspieranie funkcji rodziny, 6.2 Zwiększanie jakości i dostępności opieki zdrowotnej, 6.3 Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego, 6.4 Wzmocnienie tożsamości i integracji społeczności lokalnej, 6.5 Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej, 6.6 Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej. Zadaniem samorządu wobec społeczności jest stworzenie jak najlepszych warunków do życia i pracy mieszkańców, realizacji planów życiowych i wszechstronnej samorealizacji w życiu osobistym i społecznym.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Szczecinek oraz przyjęte w nim cele wpisują się w ww. założenia SRWZ. Powiązanie celu głównego i szczegółowych Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Szczecinek z celami wykazanymi w dokumentach strategicznych województwa zachodniopomorskiego przedstawione są na str. 169.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego

Plan został przyjęty Uchwałą Nr XXXII/334/02 przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 26 czerwca 2002 r. Następnie Uchwałą Nr XLV/530/10 z dnia 19 października 2010 uchwalono zmianę Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego.

Dokument ten szczegółowo określa wszystkie kwestie związane z zagospodarowaniem przestrzennym województwa zachodniopomorskiego. Strategicznym celem wyrażonym w dokumencie dla województwa zachodniopomorskiego jest *zrównoważony rozwój przestrzenny województwa służący integracji przestrzeni regionalnej z przestrzenią europejską i krajową, spójności wewnętrznej województwa, zwiększeniu jego konkurencyjności oraz podniesieniu poziomu i jakości życia mieszkańców do średniego poziomu w Unii Europejskiej.*

Nadrzędną zasadą zagospodarowania przestrzennego województwa jest takie kształtowanie przestrzeni, aby zachować zasoby i walory środowiska przyrodniczego, kulturalnego i krajobrazu, które zapewniają wysokie standardy życia mieszkańców.

Plan zagospodarowania przestrzennego wyznacza szereg celów szczegółowych, które przyczynią się do realizacji głównego celu strategicznego. Działania rewitalizacyjne zaplanowane w LPR, takie jak poprawa stanu gospodarczego, rozwoju infrastrukturalno-przestrzennego, w tym poprawy istniejącej infrastruktury technicznej wpływającej na konkurencyjność gminy i podnoszącej atrakcyjność lokalizacyjną są spójne z celami szczegółowymi, w tym w szczególności z następującymi:

- ukształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa,
- wzmacnianie powiązań zewnętrznych województwa,
- ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego,
- rozwój potencjału demograficznego województwa,
- ochrona dziedzictwa kulturowego i krajobrazu,
- rozwój infrastruktury społecznej,
- wzrost gospodarczy,
- rozbudowa infrastruktury technicznej, rozwój usług elektronicznych i odnawialnych źródeł energii,
- likwidacja problemów rozwojowych na obszarach problemowych,
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 (RPO WZ)

Celem strategicznym RPO WZ jest poprawa konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych. Osiągnięcie celu głównego RPO Województwa Zachodniopomorskiego jest możliwe poprzez realizację celów szczegółowych, przyporządkowanych następującym osiom priorytetowym:

- Oś priorytetowa 1. Gospodarka, innowacja, nowoczesne technologie,
- Oś priorytetowa 2. Gospodarka niskoemisyjna,
- Oś priorytetowa 3. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu,
- Oś priorytetowa 4. Naturalne otoczenie człowieka,
- Oś priorytetowa 5. Zrównoważony transport,
- Oś priorytetowa 6. Rynek pracy,
- Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne,
- Oś priorytetowa 8. Edukacja,
- Oś priorytetowa 9. Infrastruktura publiczna.

Działania przyjęte do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Szczecinek przyczynią się do realizacji celu głównego oraz celów szczegółowych zawartych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 poprzez komplementarność z osią priorytetową nr 9 *Infrastruktura Publiczna*.

W dokumencie podkreślono, iż dla poprawy sytuacji społecznej i zdrowotnej mieszkańców województwa zachodniopomorskiego istotna jest rewitalizacja na obszarach zamieszkałych przez ubogą społeczność, zarówno obszarach miejskich jak i wiejskich.

Województwo zachodniopomorskie odznacza się dużą liczbą tzw. obszarów popegeerowskich. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze sprawiły, że obszary te są często miejscem kumulacji różnorodnych problemów. Nierozwiązane do dziś, nawarstwiające się problemy społeczne (lokalnego rynku pracy, wysokiego bezrobocia, niedoinwestowania infrastrukturalnego, pauperyzacji, ubóstwa) stanowią konsekwencje transformacji gospodarczej z przełomu XX i XXI wieku, która na tych terenach najsilniej odcisnęła swoje piętno.

Obszary objęte Specjalną Strefą Włączenia w sposób szczególny wymagają działań rewitalizacyjnych o charakterze fizycznym (przestrzennym), społecznym i gospodarczym. Są to miejsca o szczególnie niekorzystnych uwarunkowaniach pod względem dostępności komunikacyjnej do istniejącej infrastruktury publicznej. Cechują się wysokim stopniem bezrobocia i niską atrakcyjnością gospodarczą, ale przede wszystkim dużymi problemami w zakresie wykluczenia społecznego. Koncentracja powiatów marginalizowanych, w tym o najwyższej stopie bezrobocia, występuję w centralnej i wschodniej części województwa.

Bezpośrednie działania rewitalizacyjne przewidziane są w priorytecie inwestycyjnym (PI) 9b *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich*. Celem szczegółowym tego priorytetu jest zmniejszenie zagrożenia wykluczeniem społecznym ludności zamieszkującej obszary zdegradowane i peryferyjne. Efektem wsparcia będzie wyprowadzenie obszarów zdegradowanych i ludności zamieszkującej te obszary z sytuacji problemowych.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na terenie gminy Szczecinek stanowią kontynuację i uszczegółowienie założeń polityki regionalnej i w istotny sposób przyczynią się do realizacji jej założeń na szczeblu lokalnym.

Dokumenty lokalne

Głównymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy Szczecinek są:

1. *Strategia Rozwoju Gminy Szczecinek na lata 2015-2025*
2. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szczecinek*
3. *Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Szczecinek na lata 2007 – 2017*
4. *Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020*
5. *Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla mieszkańców Gminy Szczecinek na lata 2017-2022*
6. *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szczecinek*

Gmina Szczecinek posiada inne dokumenty o charakterze programowym, jednak na etapie opracowywania niniejszego LPR nie zostały one jeszcze zaktualizowane. Są to m.in. *Program ochrony środowiska dla Gminy Szczecinek (2008)* oraz *Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Szczecinek na lata 2004-2007*.

Strategia Rozwoju Gminy Szczecinek na lata 2015-2025 (SR GS)

Strategia Rozwoju Gminy Szczecinek została podjęta uchwałą nr XXII/226/2016 Rady Gminy Szczecinek z dnia 29 lutego 2016 r. Określona w niej wizja rozwoju, tj. *Gmina Szczecinek miejscem rozwoju przedsiębiorczości, turystyki i rolnictwa, sprzyjająca rozwojowi społecznemu* stanowi główny cel kierunkowy, do którego będzie dążyć w określonych działaniach.

Misja Gminy Szczecinek to z kolei zbudowanie przyjaznego klimatu inwestycyjnego, który będzie zachęcał przedsiębiorców do inwestowania na jej terenie. Szczególny nacisk powinien zostać położony także na rozwijanie bazy turystycznej oraz promocję, zarówno walorów krajobrazowo-przyrodniczych jak i rozwoju rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa rolno-spożywczego. Przyszłe działania będą miały na celu również podwyższenie jakości życia mieszkańców poprzez rozwiązywanie problemów społecznych.

Z perspektywy realizacji *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szczecinek*, istotne znaczenie posiadają następujące cele strategiczne oraz cele operacyjne:

- Cel strategiczny 1: Budowanie klimatu inwestycyjnego regionu
 - Cel operacyjny 1: Tworzenie nowych miejsc inwestycyjnych,
 - Cel operacyjny 2: Przygotowanie oferty inwestycyjnej dla inwestorów zewnętrznych,
 - Cel operacyjny 3: Wspieranie lokalnych przedsiębiorców,
 - Cel operacyjny 4: Pomoc doradcza dla osób zakładających własną działalność gospodarczą,
 - Cel operacyjny 5: Utworzenie zaplecza wspierającego przedsiębiorczość,
 - Cel operacyjny 6: Poprawa jakości infrastruktury drogowej.

- Cel strategiczny 2: Wspieranie rozwoju funkcji turystycznej Gminy,
 - Cel operacyjny 1: Opracowanie programu promocji Gminy,
 - Cel operacyjny 2: Rozbudowa warunków do wypoczynku i rekreacji,
 - Cel operacyjny 3: Poprawa jakości środowiska naturalnego,
 - Cel operacyjny 4: Dbłość o czystość oraz estetykę otoczenia,
 - Cel operacyjny 5: Budowanie dobrego wizerunku Gminy.

- Cel strategiczny 3: Zwiększanie jakości życia mieszkańców w Gminie
 - Cel operacyjny 1: Poprawa jakości infrastruktury drogowej,
 - Cel operacyjny 2: Rozwój publicznego transportu zbiorowego,
 - Cel operacyjny 3: Podwyższenie poziomu opieki zdrowotnej,
 - Cel operacyjny 4: Rozszerzenie działań wspierających osoby wykluczone społecznie,
 - Cel operacyjny 5: Wspieranie lokalnych inicjatyw,
 - Cel operacyjny 6: Rozwój oferty edukacyjnej,
 - Cel operacyjny 7: Zwiększenie estetyki i użyteczności przestrzeni publicznej.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Szczecinek poprzez najważniejsze cele (główny i szczegółowe, tj.:

Cel główny: Wyrównanie szans i stworzenie warunków dla trwałego i zrównoważonego rozwoju obszaru rewitalizacji w celu wszechstronnej poprawy jakości życia mieszkańców;

Cel szczegółowy 1: Rozwój przedsiębiorczości oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru rewitalizacji;

Cel szczegółowy 2: Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji;

Cel szczegółowy 3: Atrakcyjna i zadbane przestrzeń publiczna;

Cel szczegółowy 4: Czyste i zdrowe środowisko lokalne)

oraz kierunki działań i założone do realizacji projekty jest zgodny z zapisami tego najważniejszego, wytyczającego priorytetowe kierunki rozwoju Gminy do 2025 roku dokumentu – Strategii Rozwoju Gminy. Należy również zaznaczyć, iż obszerna diagnoza społeczno – gospodarcza Gminy oraz analiza SWOT przeprowadzone na potrzeby SRGS w sposób szczegółowy wskazują na najważniejsze problemy Gminy Szczecinek i jej mieszkańców. Ze zgromadzonych danych wynika, iż lokalna społeczność dotknięta jest problemami związanymi z wysokim bezrobociem, ubóstwem, niskimi kwalifikacjami zawodowymi, niską aktywnością i poziomem integracji społecznej. Ponadto, Strategia bezpośrednio wskazuje, iż jest to teren o niewielkiej ilości zakładów pracy, wymagający działań wzmacniających rozwój przedsiębiorczości oraz innych czynników składających się na ogólną ocenę jakości życia mieszkańców.

Wdrożenie mechanizmów LPR oraz przewidzianych do realizacji inicjatyw na terenie obszaru rewitalizacji przyczyni się do znaczącej poprawy warunków życia mieszkańców, a tym samym do spełnienia celów zawartych w SR GS. Projekty rewitalizacyjne w pełni odpowiadają diagnozie problemów zidentyfikowanych w dokumencie Strategii, przykładem są następujące przedsięwzięcia (zawarte w kartach projektów): Stworzenie infrastruktury dla aktywizacji i integracji społecznej w Starym Wierzchowie, animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych, rozwój przedsiębiorczości społecznej na obszarze rewitalizacji Gminy Szczecinek.

Zaproponowane projekty mają charakter kompleksowy – łączą (w zależności od charakteru przedsięwzięcia) zarówno podstawowe funkcje infrastrukturalne oraz społeczne.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szczecinek (SUiKZP GS)

Studium (Uchwała Rady Gminy nr XXIX/309/2016 Rady Gminy Szczecinek z dnia 30 sierpnia 2016 r.) jest przede wszystkim dokumentem planistycznym, który określa politykę przestrzenną Gminy. Jest w nim jednak zawarty również opis negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych charakteryzujących Gminę Szczecinek, które spójne są z analizą zawartą w niniejszym dokumencie.

Wykazano m.in. bardzo duże zróżnicowanie wiejskiej sieci osadniczej pod względem liczby mieszkańców, gdyż znajdujące się na terenie gminy Szczecinek 66 jednostek osadniczych posiada wielkość w przedziale od do 5 do ponad 1 000 mieszkańców. Na obszarze gminy zlokalizowane są wsie o dużym spadku mieszkańców jak również takie, gdzie spadek ten jest umiarkowany oraz jednostki osadnicze notujące wzrost liczby ludności na przestrzeni ostatniej dekady.

Ponadto, diagnozując sferę społeczno-gospodarczą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szczecinek zwraca uwagę, mimo relatywnie dobrej sytuacji na tle kraju, na postępujące niekorzystne tendencje demograficzne: wyludnianie się i starzenie się społeczeństwa Gminy. W ostatnich latach daje się zauważyć zmniejszający się udział grup w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, co jest spowodowane coraz mniejszą liczbą urodzeń.

Studium odnotowuje także negatywne czynniki ograniczające rozwój gminy, związane z obecnością obszarów popegeerowskich na terenie gminy Szczecinek: wpływ na strukturę osadniczą wsi, niski poziom wykształcenia bezrobotnych rekrutujących się z pracowników byłych PGR-ów, wśród których prawie połowa osób bez pracy znajduje się w grupie o wykształceniu podstawowym i niepełnym podstawowym.

Studium będące dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki kształtowania polityki przestrzennej dla całego obszaru Gminy Szczecinek, wskazuje również na najbardziej znaczące, wymienione także powyżej, problemy społeczno – gospodarcze.

Przewidziane w LPR przedsięwzięcia winny w jak największym stopniu odpowiadać na zdiagnozowane problemy, a poprzez ich konsekwentną realizację przeciwdziałać negatywnym zjawiskom (wysoki poziom bezrobocia, ubóstwo, niekorzystne tendencje demograficzne, brak miejsc pracy). Studium bezpośrednio wskazuje, iż „jedynym rzeczywiście skutecznym sposobem działania jest tworzenie nowych miejsc pracy”, a także podejmowanie innych, kompleksowych działań służących łagodzeniu skutków wysokiego bezrobocia.

Zarówno Studium, jak i pozostałe dokumenty strategiczne Gminy podkreślają, iż teren Gminy Szczecinek jest terenem charakteryzującym się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Kompleksowe podejście rewitalizacji polega na wykorzystaniu istniejącego potencjału w celu

zminimalizowania skutków negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych. Zaproponowane do realizacji przedsięwzięcia wpisują się w to założenie, np. poprzez wdrożenie następujących projektów (w zakresie zgodnym z kartami projektów): uruchomienie gospodarstwa ekologicznego w Kusowie, etapowy projekt uruchomienia ośrodka jeździeckiego w Kusowie.

Wskazane przedsięwzięcia, wykorzystując atrakcyjną lokalizację – położenie, mają szansę stać się dobrze prosperującymi ośrodkami m.in. agroturystycznymi, a ponadto przyczynią się do ożywienia gospodarczego całej Gminy i aktywizacji zawodowej jej społeczności, dzięki stworzeniu wielu miejsc pracy.

W dużej mierze zapisy obydwu dokumentów są spójne, a działania przewidziane do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Szczecinek odpowiadają na najważniejsze problemy, programując inicjatywy dążące do poprawy warunków życia mieszkańców wyznaczonych w procesie rewitalizacji obszarów.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Szczecinek na lata 2007 - 2017

Misją Strategii (Uchwała Nr XVI/118/2008 z dnia 29 lutego 2008 r.) jest *zapewnienie mieszkańcom Gminy Szczecinek warunków, które będą sprzyjały ich godnemu życiu i osobistemu rozwojowi oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez współdziałanie osób, instytucji i organizacji społecznych.*

Misja ma być wypełniana poprzez realizację celów głównych określonych w poszczególnych sferach, do których zalicza się:

1. Zmniejszenie ilości osób bezrobotnych i ograniczenie negatywnych skutków bezrobocia (sfera bezrobocia)

Cele operacyjne:

- przeciwdziałanie i zwalczanie negatywnych skutków psychospołecznych wynikających z bezrobocia,
- aktywizacja długotrwale bezrobotnych, objętych pomocą społeczną – kontynuacja programu „Praca w posagu”,
- realizowanie programów aktywizujących osoby bezrobotne w ramach działalności Gminnego Klubu Pracy.

2. Wspomaganie osób i rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności realizacji potrzeb życiowych i uczestnictwa w życiu społecznym (sfera ubóstwa).

Cele operacyjne:

- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka oraz ich integracja ze społeczeństwem,
- wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji, w tym szczególnie opiekuńczo wychowawczej oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich pomocy socjalnej,

- aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych.

3. Podejmowanie i inicjowanie działań mających na celu zmniejszenie ilości osób nadużywających alkoholu, zażywających narkotyki i ograniczenie skutków tych patologii (sfera alkoholizmu i narkomanii)

Cele operacyjne:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

4. Tworzenie warunków umożliwiających zaktywizowanie osób niepełnosprawnych i doprowadzenie do ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym i rodzinnym (sfera niepełnosprawności)

Cele operacyjne:

- przygotowanie osób niepełnosprawnych do możliwie najbardziej samodzielnego życia w środowisku lokalnym,
- aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych,
- zwiększanie wiedzy społeczeństwa na temat osób niepełnosprawnych; tworzenie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej,
- likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej,
- współdziałanie z instytucjami i organizacjami w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym,
- organizowanie środowiskowego wsparcia i pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczecinek stanowi dokument wskazujący rozwiązania służące przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom społecznym występującym na terenie Gminy. Przeprowadzona na potrzeby niniejszego dokumentu analiza wskaźnikowa oraz szczegółowa diagnoza potwierdzają skalę problemów o charakterze społecznym uwypukloną przede wszystkim w dokumencie Strategii. Analiza ww. dokumentów wykazuje, iż szczególnie istotnym problemem, z jakim boryka się lokalna społeczność Gminy Szczecinek jest wysokie bezrobocie (w tym długotrwale) oraz ściśle z nim powiązane ubóstwo.

W odpowiedzi na zdiagnozowane w ww. dokumentach kluczowe problemy, Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Szczecinek zakłada działania (projekty) służące w dużej mierze przeciwdziałaniu problemom społecznym poprzez zwiększanie zatrudnienia, rozwijanie kapitału społecznego, wzmacnianie

więzi społecznych. Realizacja wskazanych w LPR oraz Strategii projektów znacząco przyczyni się do minimalizacji negatywnych zjawisk zdiagnozowanych w ww. dokumentach, wpływając tym samym na poprawę jakości życia mieszkańców.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 (GPWR)

Kluczowym założeniem dla *Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018- 2020* w Gminie Szczecinek (Uchwała Rady Gminy Szczecinek Nr XLIX/498/2017 z dnia 30.11.2017 r.) jest stworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról społecznych, a w szczególności funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Poprzez szereg działań przewidzianych do realizacji w ramach Programu zakłada się przywrócenie rodzinom zdolności do wypełniania ich podstawowych funkcji, również w sytuacjach umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną – w celu odzyskania przez nią utraconych funkcji opiekuńczych.

Podstawowe założenia Programu wyznaczone zostały poprzez jeden cel główny oraz przyporządkowane mu dwa cele szczegółowe, w następującym brzmieniu:

Cel główny programu:

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu;

Cel szczegółowy 1:

Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących;

Cel szczegółowy 2:

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 został opracowany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dedykowany jest rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, które wymagają interwencji oraz rozwiązania już istniejących dysfunkcji. Zgromadzone na potrzeby Programu dane potwierdzają diagnozę przeprowadzoną w ramach LPR, iż jednym z najdotkliwszych problemów społeczności lokalnej Gminy Szczecinek nadal pozostaje bezrobocie oraz ściśle z nim powiązane ubóstwo. Obydwa dokumenty wykazują spójność w zakresie zdiagnozowanych problemów, a także najważniejszych założeń służących ich przeciwdziałaniu, w tym wspieranie mieszkańców poprzez tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia. Należy zaznaczyć, że GPWR jest dokumentem sektorowym, a narzędzia jego interwencji skierowane są przede wszystkim na wsparcie rodziny i jej ochronę. LPR kierowany jest do mieszkańców wyznaczonego obszaru wymagających przeprowadzenia celowych działań służących przeciwdziałaniu ich wykluczeniu w różnych sferach, w tym przewidzianych w GPWR. Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Szczecinek w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy zakłada m.in. projekt dedykowany rodzinom pn. „Szkoła dla rodziny szansą na prawidłowe funkcjonowanie podstawowej komórki w społeczeństwie” i inne z zakresu przeciwdziałania bezrobociu i ubóstwu.

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla mieszkańców Gminy Szczecinek na lata 2017- 2022 (GPOZP)

Zadaniem Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla mieszkańców Gminy Szczecinek na lata 2017-2022 (uchwała nr XLI/415/2017 Rady Gminy Szczecinek z dnia 11.05.2017 r.) jest dokonanie oceny stanu zdrowia psychicznego mieszkańców oraz opisanie posiadanych zasobów opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. Ponadto, Program definiuje potrzeby oraz określa możliwości dostosowania istniejącej bazy oraz tworzenia nowych struktur opieki i pomocy skierowanych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. GPOZP ponadto podejmuje zadania w zakresie promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu różnych przejawów dyskryminacji osób z dysfunkcjami na tym tle.

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla mieszkańców Gminy Szczecinek poprzez dwa cele główne oraz przyporządkowane im siedem celów szczegółowych, w brzmieniu:

Cel główny 1: promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym

Cel szczegółowy 1.1.: Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.

Cel szczegółowy 1.2.: Zapobieganie zaburzeniom psychicznym

Cel szczegółowy 1.3.: Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi

Cel szczegółowy 1.4.: Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego

Cel główny 2: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym

Cel szczegółowy 2.1.: Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego

Cel szczegółowy 2.2.: Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi

Cel szczegółowy 2.3.: Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy

Program odznacza się dużym stopniem uszczegółowienia m.in. w zakresie projektowania zadań do realizacji przewidzianych w perspektywie czasowej 2017 – 2022 w swoim obszarze problemowym przyporządkowanym różnym instytucjom i podmiotom, w tym samorządowi, jednostkom samorządu, podmiotom leczniczym, organizacjom pozarządowym. LPR odpowiada na założenia GPOZP, m.in. w zakresie różnych form aktywizacji społecznej i zawodowej oraz integracji środowiska lokalnego. Realizacja działań rewitalizacyjnych jest tym bardziej konieczna, gdyż skutki problemów społecznych gminy w sposób bezpośredni i znaczący oddziałują na mieszkańców. Zaburzenia psychiczne dotyczą niemal każdą grupę wiekową mieszkańców. Informacją zwrotną jest liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, którzy uczęszczają do szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Szczecinek lub innych placówek – szkół, w których odbywa się kształcenie w klasach integracyjnych lub Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Szczecinku. Osoby pełnoletnie, u których zdiagnozowano zaburzenia psychiczne, uczęszczają do Środowiskowego Domu Samopomocy w Turowie. Obecnie placówka obejmuje wsparciem 20 osób. Kolejnych 13 uczęszcza na zajęcia w filii placówki w Gwdzie Wielkiej.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szczecinek (PGN)

W Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szczecinek (Uchwała nr XXII/230/2016 Rady Gminy Szczecinek z dnia 29 lutego 2016 r.) zidentyfikowano strategię długoterminową, cele i zobowiązania w perspektywie do 2020 roku oraz krótko i średnioterminowe działania oraz zadania planowane do realizacji w latach 2016-2018.

Celem głównym strategii długoterminowej wdrażania rozwoju niskoemisyjnego na terenie Gminy Szczecinek jest osiągnięcie do 2020 roku:

1. redukcji emisji dwutlenku węgla o ok. 12% w stosunku do roku bazowego 2014, tzn. redukcji emisji CO₂ o ok. 3 753,45 ton (z ok. 31 278,72 ton w 2014 r. do ok. 27 525,27 ton w 2020 r.),
2. redukcji zużycia energii finalnej poprzez działania na rzecz wzrostu efektywności energetycznej o ok. 10,5% w stosunku do roku bazowego 2014, tzn. redukcji zużycia energii o ok. 11 228,44 MWh (z ok. 106 937,54 MWh w 2014 r. do ok. 95 709,10 MWh w 2020 r.),
3. wzrostu udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w stosunku do roku bazowego 2014 o ok. 6,5 pkt % (z ok. 10,00% - 10 713,40 MWh w 2014 r., do wartości 16,5% - 15 792,00 MWh w 2020 r., uwzględniając wartość energii elektrycznej wytwarzanej przez duże instalacje OZE: z 10,33% - 11048,28 MWh w 2014 r. do wartości 16,83% - 16 107,84 MWh w 2020 r.).

Cele szczegółowe to z kolei:

1. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych na terenie gminy Szczecinek.
2. Podniesienie efektywności energetycznej budynków i obiektów na terenie gminy Szczecinek.
3. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w lokalnej produkcji energii na terenie gminy Szczecinek, poprzez rozwój mikroinstalacji OZE.
4. Wdrożenie zrównoważonego energetycznie planowania przestrzennego i zarządzania rozwojem Gminy Szczecinek.
5. Wdrożenie działań zmierzających do ograniczenia emisji benzo(a)pirenu B(a)P z terenu gminy Szczecinek.
6. Prowadzenie działań i kampanii edukacyjno-promocyjnych w zakresie gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy Szczecinek.

Założenia dokumentów - Planu Gospodarki Niskoemisyjnej oraz Lokalnego Programu Rewitalizacji są ze sobą spójne. Jednym z krótko- i średnioterminowych zadań operacyjnych w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej jest *Poprawa efektywności energetycznej przez kompleksową termomodernizację budynków i obiektów użyteczności publicznej* – nawiązuje to bezpośrednio do projektów ujętych w LPR Gminy Szczecinek (w tym m.in. remont świetlic w poszczególnych sołectwach wraz z ich termomodernizacją oraz budynków szkół).

Tym samym niniejszy LPR pozostaje zgodny z założeniami Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, a konsekwentna realizacja założonych w nim projektów stanowić będzie istotny wkład w osiągnięcie wskaźników monitorowania realizacji Planu. Zaznaczyć należy, iż LPR jest dokumentem kompleksowo

obejmującym różne (nie jedną) dziedziny funkcjonowania Gminy, wobec czego odnosi się do najważniejszych zagadnień związanych z gospodarką niskoemisyjną.

Na podstawie analizy zarówno danych jakościowych, jak i ilościowych zgromadzonych i opisanych w niniejszym dokumencie, a także pozostałych dokumentach strategicznych obowiązujących w Gminie Szczecinek ustalono, iż określona część mieszkańców dotknięta jest problemami społecznymi, w tym przede wszystkim bezrobociem oraz ściśle z nim powiązaniem ubóstwem. Przeprowadzona analiza dokumentów na szczeblu lokalnym wskazuje na konieczność wprowadzenia nowego, kompleksowego narzędzia przeciwdziałania tym zjawiskom w postaci *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Szczecinek* oraz konsekwentna realizacja przedsięwzięć w nim zaplanowanych.

Uzasadnieniem prowadzenia działań rewitalizacyjnych na wyznaczonych obszarach Gminy są przede wszystkim problemy społeczno – gospodarcze zdiagnozowane w ww. programach, w tym m.in.: brak podmiotów aktywności zawodowej, niewystarczająca ilość podmiotów ekonomii społecznej, utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia, bezradność i roszczeniowość mieszkańców, brak świetlic na obszarach wiejskich, brak oferty zajęć dla matek z dziećmi, seniorów, rodzin, niewystarczająca ilość infrastruktury przeznaczonej dla dzieci, młodzieży, rodzin (place zabaw, boiska sportowe) oraz wiele innych m.in. o charakterze infrastrukturalnym wymienionych we wskazanych dokumentach lokalnych.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Szczecinek na lata 2017–2023 stanowi narzędzie wyprowadzenia obszarów o największym natężeniu negatywnych zjawisk ze stanu kryzysowego. Przewidziane w nim projekty i przedsięwzięcia stanowią uzupełnienie działań realizowanych przez Gminę w ramach spójnej polityki społeczno – gospodarczej. Zaproponowane w niniejszym dokumencie działania i przedsięwzięcia stanowią szansę na poprawę obecnego stanu kryzysowego wyznaczonych terenów o największym stopniu kumulacji problemów. Wśród zaproponowanych projektów znajdują się m.in. stworzenie odpowiedniej infrastruktury dla aktywizacji integracji społecznej w Starym Wierzchowie (modernizacja budynku i dostosowanie go do funkcji nowoczesnej świetlicy wiejskiej, stworzenie terenów sportowo – rekreacyjnych), kompleksowa rewitalizacja społeczno – gospodarcza Kusowa (w tym m.in. uruchomienia Centrum Aktywizacji Lokalnej, stworzenie ścieżek edukacyjnych), ożywienie gospodarcze i integracji społecznej na terenie Kusowa, ożywienie gospodarcze sołectwa Drawień oraz animację lokalnej społeczności w sytuacji dużego bezrobocia i dezintegracji więzi społecznych, ponadto zadania z zakresu animacji integracji oraz wzrostu aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych (Drężno, Grąbczyn, Krągłe, Kwakowo, Stare Wierzchowo, Trzebiechowo, Kusowo, Sitno, Drawień, Wilcze Łaski), rozwój przedsiębiorczości społecznej na obszarze rewitalizacji Gminy Szczecinek, projekt zakładający przywrócenie wartości rodzinie i jej członkom.

Wskazane projekty rewitalizacyjne mają pozytywnie wpłynąć na procesy społeczne i gospodarcze oraz w znaczący sposób przeciwdziałać negatywnym zjawiskom. Tak zaprojektowany proces rewitalizacji w Gminie Szczecinek stwarza możliwość skutecznej poprawy jakości życia mieszkańców, który to cel wyrażają wszystkie wskazane w niniejszym rozdziale programy sektorowe (lokalne dokumenty strategiczne).

3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w Gminie Szczecinek

3.1. Metodologia diagnozy na potrzeby rewitalizacji

Celem niniejszej części opracowania jest delimitacja, czyli wyznaczenie granic obszarów zdegradowanych w granicach administracyjnych Gminy Szczecinek. Sposób jej przeprowadzenia jest zgodny z zapisami *Zasad realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020*. Jest to część badawcza, służąca wyznaczeniu spośród obszarów Gminy konkretnego obszaru (obszarów) o relatywnie gorszej sytuacji, który (które) objęty zostanie w dalszym etapie prac Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Szczecinek.

Na potrzeby niniejszego programu, w procesie diagnozy i delimitacji obszarów rewitalizacji stanowiących całość bądź część wyznaczonego obszaru zdegradowanego, kierowano się następującymi zasadami:

1. Kompleksowa rewitalizacja może być podejmowana wyłącznie na *obszarach rewitalizacji*, dla których interwencja została zaplanowana w lokalnych programach rewitalizacji.
2. Obszar lub obszary typowane do rewitalizacji muszą wyróżniać się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz współwystępujących wraz z nimi przynajmniej jednego z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.
3. Wyznaczone obszary rewitalizacji muszą posiadać odzwierciedlenie w opisie ich granic w tekście lokalnego programu rewitalizacji oraz poprzez oznaczenie na mapie stanowiącej załącznik do programu.
4. Władze gminy podejmują decyzję czy proces rewitalizacji dotyczyć będzie tylko jednego z obszarów zdegradowanych, czy też wskaże więcej niż jeden obszar, a następnie przygotuje odrębne projekty dla każdego z nich. Jeden projekt rewitalizacyjny nie może obejmować kilku obszarów zdegradowanych.
5. Co do zasady obszary rewitalizacji wyznaczane winny być na terenie jednostek osadniczych (miast, wsi, przysiółków, kolonii).
6. Niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują wyżej wspomniane negatywne zjawiska mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.
7. Gminę Szczecinek podzielono na 25 jednostek analitycznych, których wybór został uzasadniony w kolejnym podrozdziale. Prace badawcze dotyczyły zróżnicowania wewnątrzgminnego zjawisk społecznych, gospodarczych i przestrzennych, co pozwoliło w dalszej kolejności na ocenę zidentyfikowanych jednostek pod kątem stopnia degradacji, zgodnie z przyjętą metodologią. Wyniki delimitacji posłużyły do wskazania obszarów, w których zjawiska degradacji występują w największym natężeniu, dla których konieczna będzie skoncentrowana interwencja publiczna, m.in. z wykorzystaniem środków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020. Warto podkreślić w tym miejscu, że poza danymi czysto statystycznymi, na wyznaczenie obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji wpływ miały badania jakościowe, w tym badania

ankietowe przeprowadzone wśród sołtysów, a także wywiady bezpośrednie z Wójtem oraz mieszkańcami Gminy.

3.2. Wyznaczanie jednostek gminnych / analitycznych

Gwarancją zapewnienia porównywalności wyników diagnozy jest dokonanie podziału obszaru gminy na możliwie zbliżone do siebie jednostki gminne (analityczne). Stanowią one podstawowy układ dla gromadzenia, przetwarzania oraz analizy danych. Na potrzeby wyznaczenia wskazanych jednostek stanowiących podstawę dalszych analiz wskaźnikowych, zastosowano metodykę dotyczącą delimitacji obszarów zdegradowanych zawartą w *Zasadach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020*. Wyznaczenie przedmiotowych jednostek stanowiło pierwszy etap pracy sporządzenia dokumentu diagnozy.

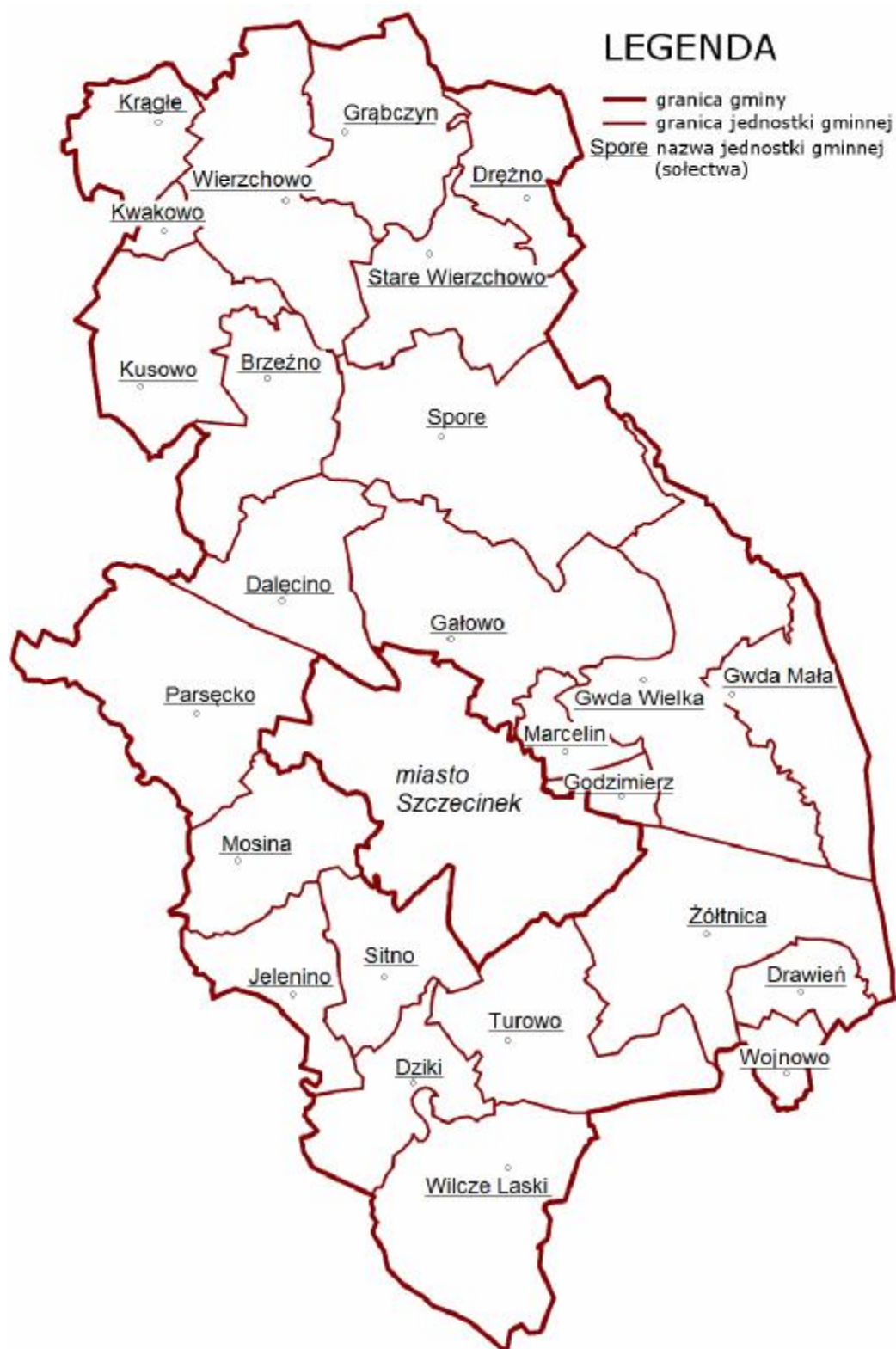
Biorąc pod uwagę metodykę zawartą w *Zasadach*, liczbę ludności Gminy (9 338 osób na dzień 31.12.2015 r.) oraz liczbę sołectw (25) uznano, że najbardziej odpowiednim sposobem podziału gminy będzie podział zgodny z przebiegiem granic poszczególnych sołectw. W przypadku Gminy Szczecinek, granice sołectw w ok. 95% pokrywają się z granicami obrębów ewidencyjnych¹.

W przypadku terenów wiejskich przyjęcie sołectwa jako jednostki analitycznej jest podyktowane głównie aspektami funkcjonowania Gminy, a co się z tym wiąże podziałem środków pieniężnych, jak również planowaniem działań. Przyjęcie sołectwa jako podstawowej jednostki analizy przestrzennej ułatwi pozyskiwanie informacji z publicznych portali statystycznych, w tym Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Gminy i innych instytucji publicznych. Ponadto, należy podkreślić w tym miejscu znaczenie zebrania wiejskiego pełniącego rolę organu uchwałodawczego sołectwa, podczas niego artykułowane i często rozwiązywane są najważniejsze problemy mieszkańców. Stanowi ono przykład realizacji idei demokracji bezpośredniej (sołtysa oraz radę sołecką wyłaniają stali mieszkańcy danego sołectwa).

Na rysunku poniżej pokazano granice jednostek gminnych oraz granice gminy Szczecinek. Wyszczególniono nazwy obrębów ewidencyjnych / sołectw oraz oznaczono lokalizację miasta Szczecinek. Na kolejnych mapach nazwy sołectw / obrębów nie są już tak dobrze widoczne ponieważ autorom zależało na przejrzystości map i ukazaniu dokładnego przebiegu granic jednostek gminnych.

¹ Jednostka powierzchniowa podziału kraju, składa się z działek ewidencyjnych, wchodzi w skład jednostki ewidencyjnej; informacja na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów budynków

Rys. 1. Granice sołectw Gminy Szczecinek – wyodrębnione jednostki gminne

Źródło: opracowanie własne

W procedurze wyznaczania jednostek gminnych istotne było uwzględnienie granic obwodów spisowych GUS zawierających granice obrębów ewidencyjnych, ponieważ przewiduje się, że w niedalekiej przyszłości Urząd publikował będzie dane statystyczne dla obwodów spisowych. W związku z powyższym, jednostki gminne powinny być wytyczane w taki sposób, żeby obszary mieszkalnictwa w pojedynczym obwodzie spisowym nie przynależały do więcej niż jednej jednostki gminnej. Posługując się granicami sołectw jako podstawą do wyznaczania jednostek gminnych na terenach wiejskich, powyższa zasada zostaje zachowana.

3.3. Analiza wewnętrznego zróżnicowania Gminy ze względu na występowanie zjawisk kryzysowych w głównych sferach funkcjonalnych: Analiza ilościowa (statystyczna)

Wskaźniki przyjęte do analizy statystycznej pogrupować można ze względu na charakter i ładunek informacyjny w odniesieniu do poniższych obszarów:

- a) społecznego (m.in. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, poziom edukacji, kapitał społeczny, uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym);
- b) gospodarczego (w szczególności w zakresie stopnia przedsiębiorczości, kondycji lokalnych przedsiębiorstw);
- c) (lub/i) przestrzenno-funkcjonalnego (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych);
- d) (lub/i) technicznego (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska);
- e) (lub/i) środowiskowego (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska);
- f) (lub/i) technicznego (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska);

Do wyznaczenia obszarów zdegradowanych na terenie gminy wykorzystano wybrane wskaźniki podstawowe oraz wskaźniki fakultatywne opisane w *Zasadach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych*

w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020. Wykorzystanie wskaźników fakultatywnych pomocne było w uwzględnieniu specyficznych cech danego obszaru i wewnętrznego zróżnicowania badanych jednostek analitycznych.

Wskaźniki z obu kategorii opisują natężenie zjawisk społeczno – gospodarczych w obrębie sołectw. Istotny z punktu widzenia oceny wskaźników jest ich charakter stymulanty lub destymulanty.

Stymulanta jest dodatnio skorelowana ze zmienną objaśnianą, czyli wzrost wartości zmiennej objaśniającej prowadzi do wzrostu zmiennej objaśnianej. Przykładem stymulanty jest odsetek mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą czy odsetek budynków poddanych termomodernizacji do ogólnej liczby budynków. Innymi słowami można stwierdzić, że im większa wartość wskaźnika na danym obszarze, tym sytuacja, którą bada ten wskaźnik jest lepsza.

Destymulanta jest z kolei ujemnie skorelowana ze zmienną objaśnianą, czyli wzrost wartości zmiennej objaśniającej prowadzi do spadku zmiennej objaśnianej. Przykładem destymulanty jest liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców lub odsetek budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %). Im większa wartość wskaźnika na danym obszarze, tym sytuacja, którą bada ten wskaźnik jest gorsza.

Dane niezbędne do przeprowadzenia analiz statystycznych pozyskano głównie ze zbiorów statystyki publicznej oraz jednostek administracji publicznej, w tym:

- Głównego Urzędu Statystycznego (w tym BDL GUS),
- Urzędu Gminy Szczecinek,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinku,
- Komendy Powiatowej Policji w Szczecinku,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku.

Podczas sporządzania analizy będącej przedmiotem niniejszego podrozdziału wykorzystano przede wszystkim dane dostępne za 2015 rok, tak dla wskaźników obligatoryjnych, jak i fakultatywnych. Jedynie dla dwóch wskaźników posłużyły dane z 2017 roku: *występowanie zabudowy popegeerowskiej (mieszkaniowej lub gospodarczej)* wykorzystano częściowo informacje z 2017 r. (wizytacja animatora), natomiast dane dla wskaźnika *dostępność komunikacyjna* pochodzą w całości z 2017 r. (informacja z portalu epodroznik.pl).

Poniższa tabela przedstawia przykładowe wskaźniki stosowane w diagnozie zjawisk kryzysowych, zaproponowane w *Zasadach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020*.

W analizie sporządzonej dla Gminy Szczecinek zaprezentowano wskaźniki w podziale na trzy sfery: społeczna, gospodarcza, przestrzenno-infrastrukturalna, co jest spójne z podziałem zawartym w *Zasadach...* Dodatkowo, zaprezentowano jeden wskaźnik w sferze środowiskowej. W procesie diagnostycznym zbadano każdą jednostkę analityczną pod kątem tych samych wskaźników. Uzyskano tym samym oddzielne obrazy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz natężenia problemów dla każdej z jednostek gminnych.

Tabela 11. Przykładowe wskaźniki diagnozy zjawisk kryzysowych

Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenna i infrastrukturalna	Sfera środowiskowa
<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności - udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób, - odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, 		
Wskaźniki fakultatywne (wybrane)			
<ul style="list-style-type: none"> - wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i gimnazjach 		<ul style="list-style-type: none"> - występowanie zabudowy popegeerowskiej (mieszkaniowej lub gospodarczej), - dostępność komunikacyjna. 	<ul style="list-style-type: none"> - udział gospodarstw domowych niepodłączonych do kanalizacji,

Źródło: opracowanie własne

Sfera społeczna

Sfera społeczna oraz związane z nią problemy dotyczące mieszkańców stanowią istotny obszar analizy w planowaniu działań rewitalizacyjnych. Stąd dużą uwagę poświęcono dokładnemu zdiagnozowaniu tych zjawisk na obszarze Gminy. Wykorzystano wskaźniki, które w szeroki sposób pozwolą na zobrazowanie stanu kryzysowego i rozpoznania zjawisk negatywnych.

Charakteryzując zjawiska w obszarze sfery społecznej posłużono się wskaźnikami podstawowymi (2) oraz wskaźnikiem fakultatywnym (1) opisanymi i zawartymi w *Zasadach*. Dostępne dane pozwoliły na wybór następujących wskaźników:

Podstawowe:

- liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności,
- udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym.

Fakultatywny:

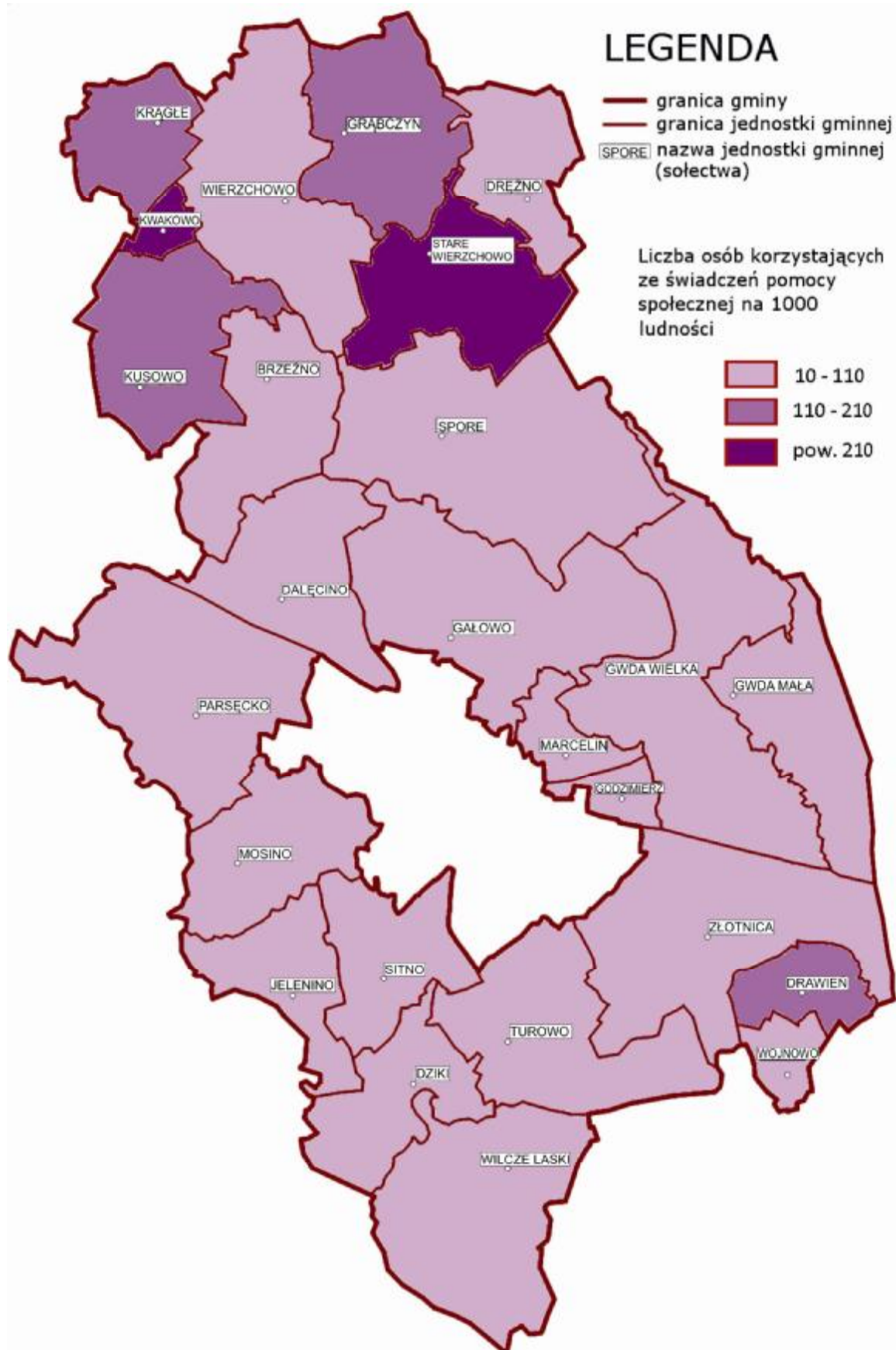
- wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i gimnazjach.

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. Ludności

Podstawowym źródłem danych dotyczących problemu ubóstwa wśród mieszkańców Gminy jest ośrodek pomocy społecznej stanowiący podstawową jednostkę pomocy w systemie. Ośrodek pomocy społecznej jest miejscem pierwszego kontaktu osób, rodzin poszukujących pomocy. Zgodnie z przepisami prawa zadania gminy w zakresie pomocy społecznej spełniają (w ramach realizacji gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych) ośrodki pomocy społecznej.

Dokonując analizy poziomu i problemu ubóstwa na terenie gminy posłużono się wskaźnikiem *Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności*. Dane do wskaźnika zostały pozyskane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS) w Szczecinku. Liczba osób które korzystały w Gminie ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wahała się od niecałych 13 do ponad 220, w zależności od sołectwa. Na rysunku poniżej oraz w tabeli przedstawiono szczegółowe informacje.

Rys. 2. Wizualizacja wskaźnika *Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Szczecinku

Tabela. 12. Wskaźnik Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Brzeźno	95,24
2	Dalęcino	12,90
3	Drawień	120,37
4	Drężno	58,82
5	Dziki	53,06
6	Gałowo	106,89
7	Godzimirz	57,02
8	Grąbczyn	206,19
9	Gwda Mała	65,73
10	Gwda Wielka	50,53
11	Jelenino	68,25
12	Krągłe	145,45
13	Kusowo	115,70
14	Kwakowo	224,72
15	Marcelin	22,12
16	Mosina	73,10
17	Parsęcko	52,69
18	Sitno	92,78
19	Spore	100,00
20	Stare Wierzchowo	227,85
21	Turowo	60,82
22	Wilcze Łaski	58,43
23	Wierzchowo	81,41
24	Wojnowo	49,30
25	Żółtnica	68,36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Szczecinku

Omawiany wskaźnik jest destymulantą. Na czerwono (tabela nr 12) zaznaczono sołectwa (jednostki), dla których wartość wskaźnika jest większa niż średnia dla Gminy wynosząca 71,33 osób na 1 000 mieszkańców Gminy. Zdecydowanie najwyższe wartości charakteryzowały sołectwa Stare Wierzchowo (227,85), Kwakowo (224,72) oraz Grąbczyn (206,19). Prawie co czwarta osoba zamieszkała na terenie tych sołectw korzystała ze świadczeń pomocy społecznej, co sugeruje stosunkowo duży poziom ubóstwa w tych sołectwach. Najniższe wartości omawianego wskaźnika charakteryzowały z kolei sołectwa Dalęcino (12,90)

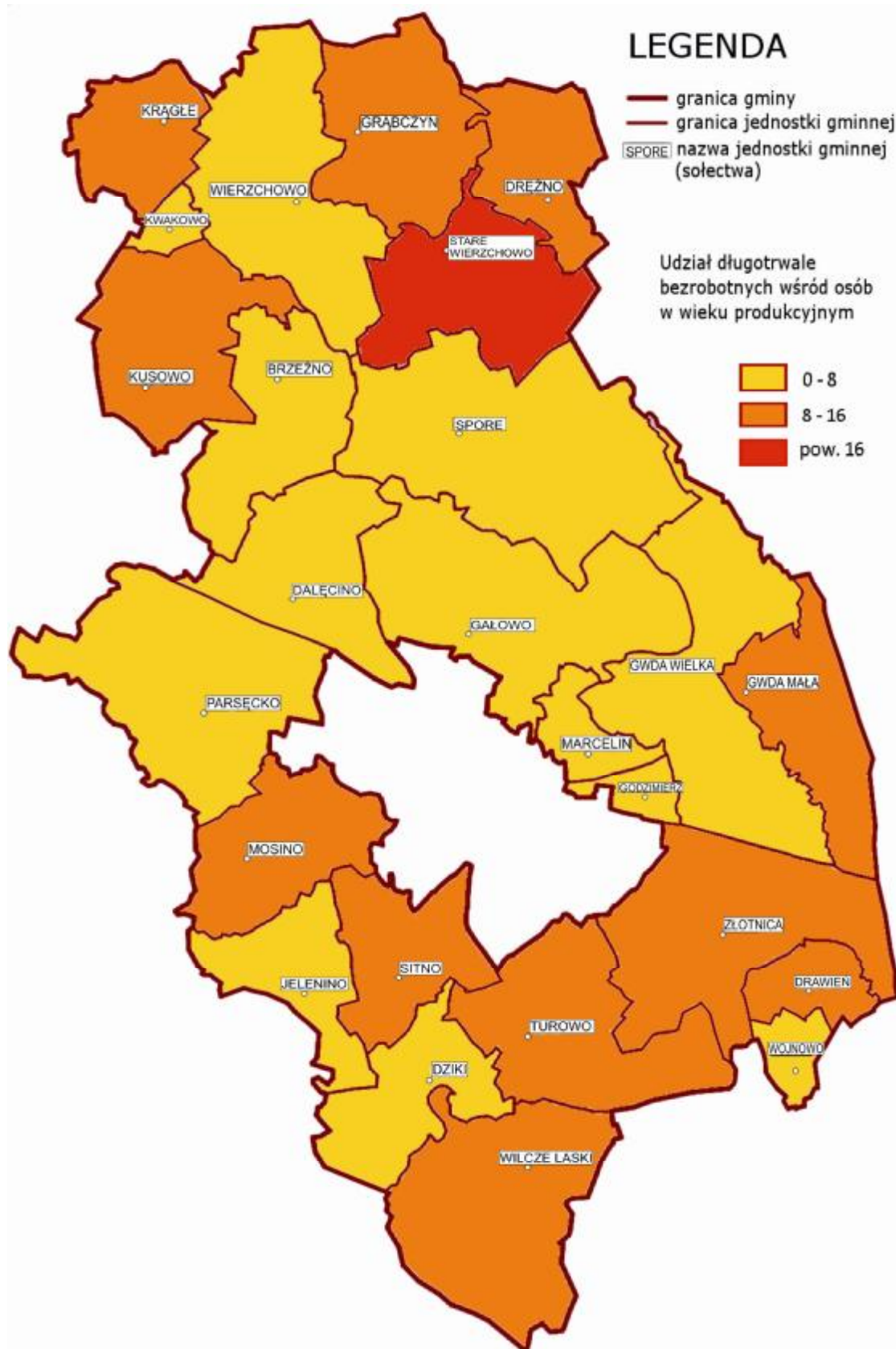
oraz Marcelin (22,12), co świadczy średnio o ok. 2 osobach na 1000, które korzystały ze świadczeń pomocy społecznej i w praktyce braku problemu ubóstwa.

Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (w %)

Jednym z głównych zjawisk, które obserwuje się na obszarach zdegradowanych jest wysoki poziom bezrobocia. Jest to sytuacja, w której część mieszkańców danego obszaru, zdolna do pracy i chcąc ją podjąć nie znajduje zatrudnienia. Pojęcie osoby bezrobotnej oznacza ogólnie osobę niezatrudnioną, nieprowadzącą działalności gospodarczej i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia (w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy). Szczególnie długotrwale bezrobocie (powyżej 12 miesięcy) niesie za sobą negatywne skutki społeczne, wśród których najczęściej wymienia się trudności materialne, utratę statusu społecznego, niską samoocenę, problemy rodzinne oraz problemy natury psychicznej (depresję). W niektórych przypadkach dochodzi do bezdomności czy zjawisk patologii społecznej jak alkoholizm, narkomania, przestępczość. Wysokie bezrobocie w regionie pociąga za sobą wysokie koszty związane z utrzymaniem osób bezrobotnych oraz służb zajmujących się ich problemami i obsługą. Wraz ze wzrostem bezrobocia następuje również spadek dochodów do budżetu gminy.

Wartości tego wskaźnika zostały pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy (PUP) w Szczecinku. Wahły się one od 0,0 do 19,42 osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym.

Rys. 3. Wizualizacja wskaźnika Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Szczecinku

Tabela nr 13: Wskaźnik udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (w %)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Brzeźno	0,00
2	Dalęcino	6,19
3	Drawień	9,23
4	Drężno	11,11
5	Dziki	7,10
6	Gałowo	5,99
7	Godzimierz	6,71
8	Grąbczyn	13,21
9	Gwda Mała	9,29
10	Gwda Wielka	6,09
11	Jelenino	6,28
12	Krągłe	12,12
13	Kusowo	13,08
14	Kwakowo	3,57
15	Marcelin	4,48
16	Mosina	8,11
17	Parsęcko	6,47
18	Sitno	9,20
19	Spore	7,00
20	Stare Wierzchowo	19,42
21	Turowo	8,67
22	Wilcze Łaski	9,79
23	Wierzchowo	7,97
24	Wojnowo	6,82
25	Żółtnica	8,65

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Szczecinku

Wskaźnik udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (w %) to destymulanta. Kolorem czerwonym (tabela nr 13) zaznaczono sołectwa, dla których wartość wskaźnika jest większa niż średnia dla Gminy wynosząca 7,98%. Najwyższe wartości charakteryzowały sołectwa Stare Wierzchowo (19,42), Grąbczyn (13,21) oraz Kusowo (13,08), z kolei najniższe - Brzeźno (0,00) oraz Kwakowo (3,57). W Starym Wierzchowie poziom bezrobocia jest ewidentnym problemem. Niewiele lepiej jest w Grąbczynie,

Kusowie, Krągłym czy Drężnie. Bezrobocie nie stanowi z kolei problemu w Brzeźnie, Kwakowie czy Marcelinie.

Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i gimnazjach (gimnazja)

Podstawą kształtowania kapitału społecznego w gminie jest lokalny system edukacji, którego efektywność mierzona jest m.in. na podstawie egzaminów zewnętrznych. Egzamin gimnazjalny, który przeprowadzany jest w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Szczecinek, sprawdza stopień opanowania umiejętności i wiadomości istotnych dla przedmiotów humanistycznych, matematyczno – przyrodniczych oraz dla języka obcego nowożytnego (nauczanego w szkole jako obowiązkowy). W roku szkolnym 2015/2016 uczniowie gimnazjów w Wierzchowie, Turowie i Gwdzie Wielkiej uzyskali wyniki prezentowane w tabeli nr 14 (skala procentowa). Przy analizie wyników egzaminów należy uwzględnić różnorodne czynniki, które w sposób zasadniczy wpływają na osiągnięcia uczniów. Do czynników tych należy zaliczyć m.in. czynniki socjalno-bytowe rodzin uczniów, sytuacje rodzinne, stan intelektualno-emocjonalny uczniów, poziom trudności egzaminów, realizację podstawy programowej przez nauczycieli, bazę dydaktyczno-naukową szkoły. Należy także zbadać je za pomocą różnych skal, w tym edukacyjnej wartości dodanej.

Biorąc powyższe pod uwagę, wyniki egzaminów stanowią o jakości kształcenia w poszczególnych placówkach oświatowych, ale nie są jej jedynym miernikiem. Stąd wskaźnik – wyniki egzaminów państwowych nie oddaje rzeczywistej sytuacji. Warto również pamiętać, że dla poszczególnych szkół gimnazjalnych przypisany był obwód, w skład którego wchodziły odpowiednio miejscowości/sołectwa. Obwody szkół i przypisane do nich miejscowości prezentuje tabela nr 16. Wyniki egzaminów z poszczególnych szkół stanowią średnią wszystkich wyników częściowych uczniów w danym roczniku, z różnych miejscowości/sołectw. Rysunek nr 4 i tabela nr 17 nie odzwierciedlają zatem rzeczywistego wskaźnika w danym sołectwie. Jest to niemożliwe z uwagi na fakt, że nie w każdym sołectwie ucień w danym roku zdaje egzamin. Potwierdzają to dane z ewidencji ludności prowadzonej przez Urząd Gminy Szczecinek, na podstawie których Gmina sprawuje kontrolę obowiązku szkolnego i nauki. Stąd w niektórych sołectwach występuje brak danych.

Ostatnim wskaźnikiem ze sfery społecznej przedstawionym w niniejszej części Opracowania jest wskaźnik fakultatywny *Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i gimnazjach*, gdzie wzięto pod uwagę wyniki egzaminów gimnazjalnych, a dane pozyskano z Urzędu Gminy Szczecinek.

Tabela nr 14. Średnie wyniki procentowe szkół uzyskane z egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2015/2016

SZKOŁA	Gimnazjum w Turowie	Gimnazjum w Gwdzie Wielkiej	Gimnazjum w Wierzchowie
skala	%	%	%
Część humanistyczna:			
Historia i WOS	42,3	51,16	42,19
Język polski	51,96	63,05	48,25
Przedmioty przyrodnicze	48,12	47	38,63
Matematyka	36,69	39	30,94
Języki obce:			
j. niemiecki poziom podstawowy	62	63,5	47,13
j. niemiecki poziom rozszerzony	31,31	36,25	24,88
j.angielski poziom podstawowy	46,38	47,57	35,63

Źródło: Urząd Gminy Szczecinek

Tabela nr 15. Średnie wyniki procentowe szkół uzyskane ze sprawdzianu w roku szkolnym 2015/2016

SZKOŁA	Szkoła Podstawowa w Turowie	Szkoła Podstawowa w Gwdzie Wielkiej	Szkoła Podstawowa, w Wierzchowie	Szkoła Spore	Szkoła Podstawowa w Parsecku	Szkoła Podstawowa w Żółtnicy
skala	%	%	%		%	%
Część pierwsza:	53,54	46,38	47,06	43,14	55,78	61
Część druga - język niemiecki	52,82	44	65,19	56,57	55,22	50,29

Źródło: Urząd Gminy Szczecinek

Tabela nr 16. Zestawienie obwodów szkół w 2015r., dla których organem prowadzącym jest Gmina Szczecinek.

L.P.	Nazwa obvodu	Miejscowość
1.	Szkoła Podstawowa w Gwdzie Wielkiej	Gwda Wielka, Gwda Mała, Godzimirz, Grochowiska, Łączka, Marcelin, Wielisławice
2.	Szkoła Podstawowa w Turowie	Dziki, Łabędź, Miękowo, Spotkanie, Turowo, Wilcze Laski, Dębowo, Jelenino, Lipnica, Jadwiżyn, Janowo, Mosina, Mosinka, Sitno, Zamęcie
3.	Szkoła Podstawowa w Parsęcku	Brodźce, Dałęcino, Dałęcinko, Dębrzyna, Nizinne, Opoczyńska, Parsęcko, Skalno, Skotniki, Tarnina
4.	Szkoła Podstawowa w Żółtnicy	Buczek, Drawień, Gołębiewo, Omulna, Siedlice, Sierszeniska, Wągradno, Wojnowo, Żółtnica
5.	Szkoła Podstawowa w Wierzchowie	Białe, Drężno, Dąbrowa, Grąbczyn, Grąbczyński Młyn, Kwakowo, Kusowo, Krągłe, Łozinka, Łysa Góra Myslecin, Niedźwiady, Orłowie, Orawka, Pietrzykowo, Parnica, Płużyny, Sławęcice, Smolniki, Strzeżysław, Stare Wierzchowo, Trzebiechowo, Trzebujewo, Wierzchowo, Węglewo, Zielonawo
6.	Filia Spore	Spore, Brzeźno, Dobrogoszcz, Gałowo, Krasnobrzeg, Malechowo, Nowe Gonne, Trzcinnio
7.	Gimnazjum w Turowie	Dębowo, Dziki, Janowo, Jelenino, Jadwiżyn, Lipnica, Łabędź, Mosina, Mosinka, Miękowo, Sitno, Spotkanie, Turowo, Wilcze Laski, Zamęcie
8.	Gimnazjum w Wierzchowie	Brzeźno, Białe, Dąbrowa, Drężno, Dobrogoszcz, Grąbczyn, Grąbczyński Młyn, Gałowo, Krągłe, Kwakowo, Kusowo, Krasnobrzeg, Łozinka, Łysa Góra, Malechowo, Myślęcin, Nowe Gonne, Niedźwiady, Orłowce, Orawka, Parnica, Pietrzykowo, Płużyny, Sławęcice, Smolniki, Spore, Stare Wierzchowo, Strzeżysław, Trzebiechowo, Trzebujewo, Trzcinnio, Węglewo, Wierzchowo, Zielonowo.
9.	Gimnazjum w Gwdzie Wielkiej	Brodźce, Buczek, Dałęcino, Dałęcinko, Dębrzyna, Drawień, Gwda Wielka, Gwda Mała, Godzimirz, Grochowiska, Gołębiewo, Łączka, Marcelin, Nizinne, Opaczyska, Omulna, Parsęcko, Skotniki, Skalno, Siedlice, Sierszeniska, Tarnina, Wielisławice, Wągradno, Wojnowo, Żółtnica

Źródło: Urząd Gminy Szczecinek

Tabela nr 17: Wskaźnik Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i gimnazjach (gimnazja, w %)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Brzeźno	*bd
2	Dalęcino	32,7
3	Drawień	*bd
4	Drężno	*bd
5	Dziki	*bd
6	Gałowo	*bd
7	Godzimirz	42
8	Grąbczyn	17,5
9	Gwda Mała	38,5
10	Gwda Wielka	45,8
11	Jelenino	42
12	Kragłe	*bd
13	Kusowo	43,5
14	Kwakowo	54,5
15	Marcelin	36,1
16	Mosina	*bd
17	Parsęcko	21
18	Sitno	31,5
19	Spore	32
20	Stare Wierzchowo	36
21	Turowo	48
22	Wilcze Laski	51,5
23	Wierzchowo	27
24	Wojnowo	*bd
25	Żółtnica	38,5

*bd – brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Szczecinek

Wskaźnik dot. zdawalności egzaminów jest stymulantą. Na czerwono (tabela nr 17) zaznaczono sołectwa, dla których wartość wskaźnika jest mniejsza niż średnia dla Gminy wynosząca 37,54% zdawalności egzaminów gimnazjalnych. Najwyższe wartości charakteryzowały sołectwa Kwakowo (54,5) i Wilcze Laski (51,5), z kolei najniższe – Grąbczyn (17,5) oraz Parsęcko (21). W całej Gminie wartości omawianego

wskaźnika nie są wysokie: najlepsze wyniki dla sołectwa wyniosły zaledwie ponad 50%. Szczególnie niekorzystnie wyglądała zdawalność w Grąbczynie i Parsęcku.

Ochrona zdrowia mieszkańców Gminy Szczecinek

Jednym z najistotniejszych zadań gminy z zakresu ochrony zdrowia jest zapewnienie mieszkańcom dostępności do usług medycznych w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia. Do głównych działań podejmowanych przez Gminę Szczecinek należy realizacja programów profilaktycznych na rzecz mieszkańców gminy.

Jednym z najpoważniejszych problemów współczesnej gospodarki, dotyczącym także mieszkańców Gminy Szczecinek jest zjawisko bezrobocia, które przekłada się na sytuację socjalno – zdrowotną społeczeństwa. Ekonomiczne skutki bezrobocia stanowią tylko jeden aspekt tego problemu. Jednak najtrudniejsze do pokonania są psychologiczne następstwa braku zatrudnienia.

Według danych za 2016 rok udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w Gminie Szczecinek wyniósł 12,5% - jest więc znacznie wyższy od wskaźnika dla Polski (5,6%) i województwa (6,2%). Zgodnie z tabelą nr 13. największy udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym obserwuje się w sołectwach Stare Wierzchowo, Grąbczyn, Kusowo, Krągłe, Drężno, Wilcze Laski, Gwda Mała, Drawień i Sitno. Osoby pozostające bez pracy często charakteryzują się obniżeniem ogólnej aktywności życiowej, poczuciem bezcelowości. Najwidoczniejszą konsekwencją bezrobocia jest pogorszenie standardu życia, kłopoty finansowe, ubóstwo oraz poczucie obniżenia statusu mieszkańców. Wysoki wskaźnik bezrobocia ma swoje odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Zgodnie z tabelą nr 12 najwyższy wskaźnik bezrobocia zaobserwować można w sołectwie Stare Wierzchowo, a następnie Kwakowo, Grąbczyn, Krągłe, Drawień, Kusowo, Gałowo, Spore, Brzeźno i Sitno. Do poważnych skutków bezrobocia należy pogorszenie stanu zdrowia psychicznego, któremu towarzyszy lęk o przyszłość, rodzinę, rozdrażnienie i niski poziom samooceny. Dotychczasowe badania badające zależności pomiędzy poziomem bezrobocia a problemami zdrowotnymi pokazują, że osoby długotrwale bezrobotne częściej borykają się z depresją czy problemami psychosomatycznymi, aniżeli osoby pracujące. Depresji często towarzyszą myśli samobójcze, pojawiają się problemy z sercem, wzrost ciśnienia krwi, wrzody żołądka, patologie przebiegu ciąży czy nawet urazy powstałe w wyniku wypadków komunikacyjnych. Badania wykazują, że wśród bezrobotnych dominują zachowania antyzdrowotne jak nałóg palenia tytoniu, spożywania alkoholu czy mała aktywność fizyczna. Z uwagi na brak środków finansowych bezrobotni często rezygnują z wizyt lekarskich czy zakupu leków. Ubóstwo towarzyszące bezrobociu stwarza sytuacje korzystne dla rozwoju wielu patologii, w tym alkoholizmu, narkomanii, przestępczości czy prostytucji. Ponadto długotrwały brak zatrudnienia może wywoływać nowe lub nasilać przebieg już istniejących chorób.

Działania gminy podejmowane w zakresie profilaktyki zdrowotnej powinny być skierowane także na przeciwdziałanie bezrobociu, między innymi na tworzenie nowych miejsc pracy na terenach o najwyższym wskaźniku bezrobocia.

Z analizy danych statystycznych na rok 2016 wynika, że w Gminie Szczecinek wzrasta liczba osób w wieku 65 lat, co spowodowane jest wchodzeniem do tej grupy najliczniejszego rocznika okresu powojennego, czyli osób urodzonych w latach 50, a także wydłużaniem się trwania życia oraz niskim poziomem dzietności. Jednocześnie sukcesywnie zmniejsza się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrasta liczba społeczeństwa w wieku poprodukcyjnym. W porównaniu do roku 2014

liczba ludności w wieku produkcyjnym spadła z 6554 na 6396, przy wzroście ludności w wieku poprodukcyjnym z 1289 na 1426 osób. Dlatego też Gmina Szczecinek dążyć będzie do usprawnienia opieki psychiatrycznej.

Uchwałą NR XLI/415/2017 Rady Gminy Szczecinek z dnia 11 maja 2017r. przyjęto Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla mieszkańców Gminy Szczecinek na lata 2017 – 2022. Głównymi celami Programu są promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym, zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym, społecznym i zawodowym oraz rozwój badań naukowych i systemu informacji z zakresu zdrowia psychicznego.

Głównymi adresatami przedsięwzięć i inicjatyw zmierzających do poprawy stanu zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym są wszyscy mieszkańcy Gminy Szczecinek, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Szczecinek, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku, Środowiskowy Dom Samopomocy w Turowie, Szkoły z terenu gminy Szczecinek a także Urząd Gminy Szczecinek.

Innym niepokojącym problemem z którym pracownicy socjalni spotykają się od lat jest liczba osób uzależnionych od alkoholu oraz obniżania się wieku osób sięgających po alkohol. Z pomocą w pracy z osobami uzależnionymi pracownikom socjalnym przychodzi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinku, powoływana przez Wójta Gminy Szczecinek. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Do zadań komisji należą m. in. opiniowanie i koordynowanie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz narkomanii, podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych jako podstawy do wszczęcia postępowania o podjęcie leczenia odwykowego, przygotowywanie wniosków do Sądu o poddanie się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego i wiele innych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczecinku współpracuje z takimi instytucjami lokalnymi jak: KPP, GOPS, szkołami, Niepublicznym Zespołem Opieki Zdrowotnej „PATRONKA”, Niepublicznym Zespołem Opieki Zdrowotnej „SALUS”, Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Sądem Rejonowym, Prokuraturą Rejonową, Zespołem Kuratorów Rodzinnych czy PCPR, a ponadto z Urzędem Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego i Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Prowadzone są także zajęcia profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, które odbywają się w świetlicach wiejskich.

Sfera gospodarcza

Negatywne zjawiska w sferze społecznej są często wynikiem słabej kondycji lokalnej gospodarki. Jest to związane z procesem kumulacji problemów ekonomicznych, gdzie niski poziom przedsiębiorczości powoduje wysokie bezrobocie oraz spadek dochodów ludności. Ubożenie lokalnej społeczności prowadzi do problemów związanych ze wzrostem przestępczości, uzależnieniami oraz przemocą w rodzinie. Brak perspektyw znalezienia pracy i uzyskania określonego poziomu życia powoduje, że osoby młode nie widzą przyszłości rozwoju zawodowego i emigrują do większych ośrodków gospodarczych, co prowadzi do zjawiska procesów depopulacyjnych i w efekcie - starzenia się lokalnych zasobów ludzkich.

Dokonując analizy sfery gospodarczej Gminy Szczecinek posłużono się dwoma wskaźnikami podstawowymi rekomendowanymi w *Zasadach*. Do opisu wykorzystano następujące wskaźniki:

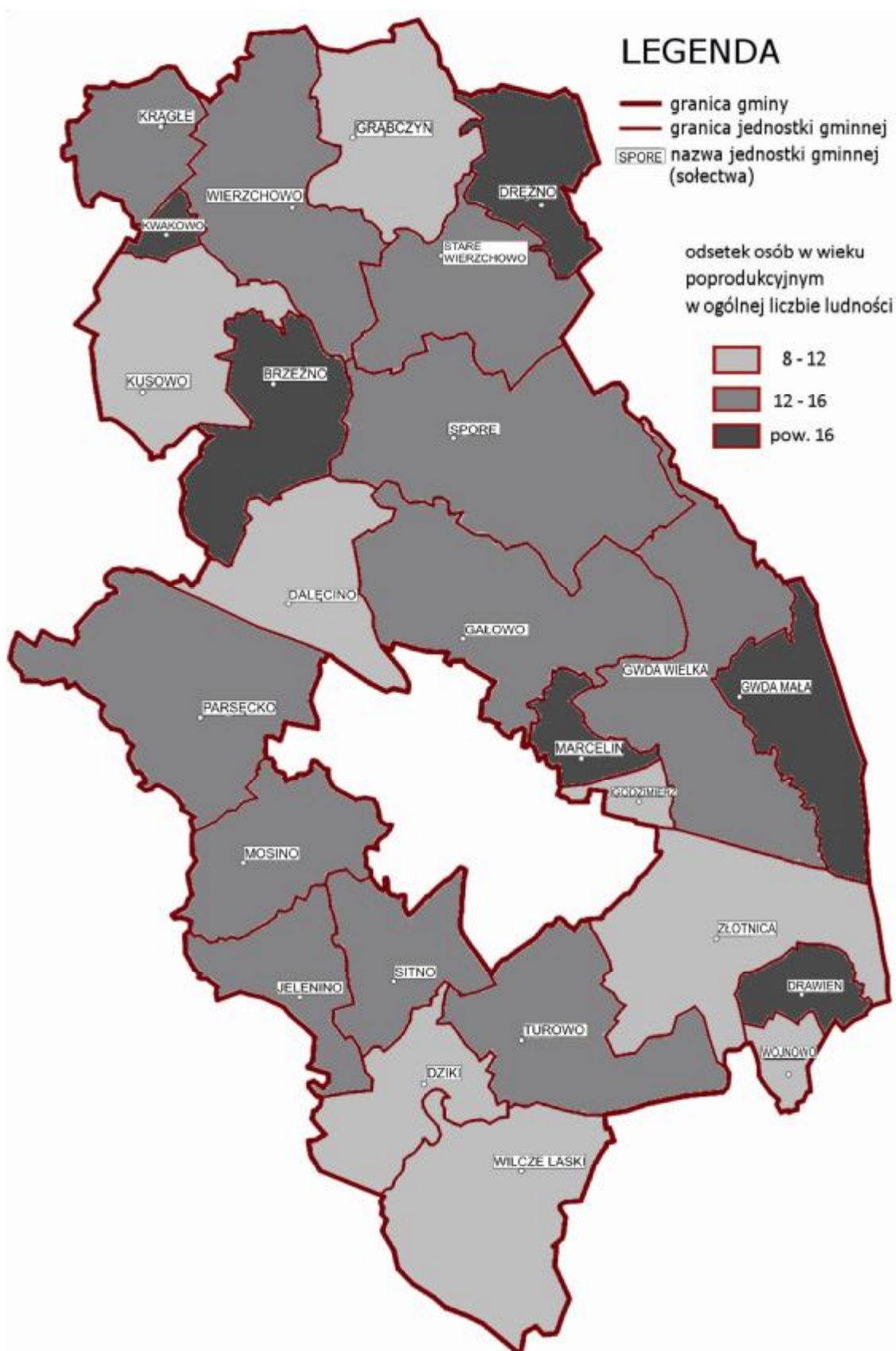
- odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,
- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób.

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

Istotny z punktu widzenia rozwoju lokalnej gospodarki jest poziom kapitału ludzkiego, który stanowi potencjał dla powstających przedsiębiorstw i funkcjonowania rynku pracy. Brak wykwalifikowanych pracowników i trudności ze znalezieniem osób chętnych do pracy zniechęca inwestorów i w dużym stopniu wpływa na niski poziom inwestycji w Gminie. Kapitał ludzki można mierzyć np. poprzez obserwację wskaźnika *Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności*.

Dane do tego wskaźnika dla Gminy Szczecinek zostały pozyskane z Urzędu Gminy Szczecinek, a wartości wahały się od 8,99 do 23,81%

Rys. 5. Wizualizacja wskaźnika Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Szczecinek

Tabela nr 18: Wskaźnik *Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (w %)*

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Brzeźno	23,81
2	Dalęcino	10,16
3	Drawień	16,67
4	Drężno	16,47
5	Dziki	11,84
6	Gałowo	13,78
7	Godzimirz	10,96
8	Grąbczyn	10,31
9	Gwda Mała	16,90
10	Gwda Wielka	15,56
11	Jelenino	14,54
12	Krągłe	14,55
13	Kusowo	10,19
14	Kwakowo	16,85
15	Marcelin	17,70
16	Mosina	12,87
17	Parsecko	13,97
18	Sitno	15,98
19	Spore	13,55
20	Stare Wierzchowo	12,03
21	Turowo	12,95
22	Wilcze Łaski	8,99
23	Wierzchowo	15,74
24	Wojnowo	9,86
25	Żółtnica	11,47

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Szczecinek

Prezentowany wskaźnik to destymulanta. Na czerwono (tabela nr 18) zaznaczono sołectwa, dla których wartość wskaźnika jest większa niż średnia dla Gminy wynosząca 13,24%. Najwyższą wartość charakteryzowało sołectwo Brzeźno (23,81), z kolei najniższe – Wilcze Łaski (8,99) oraz Wojnowo (9,86). Duże wartości wskaźnika wraz z dużymi wartościami wskaźników społecznych na danym sołectwie świadczą zazwyczaj o niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, niskim potencjale kapitału ludzkiego i starzeniu

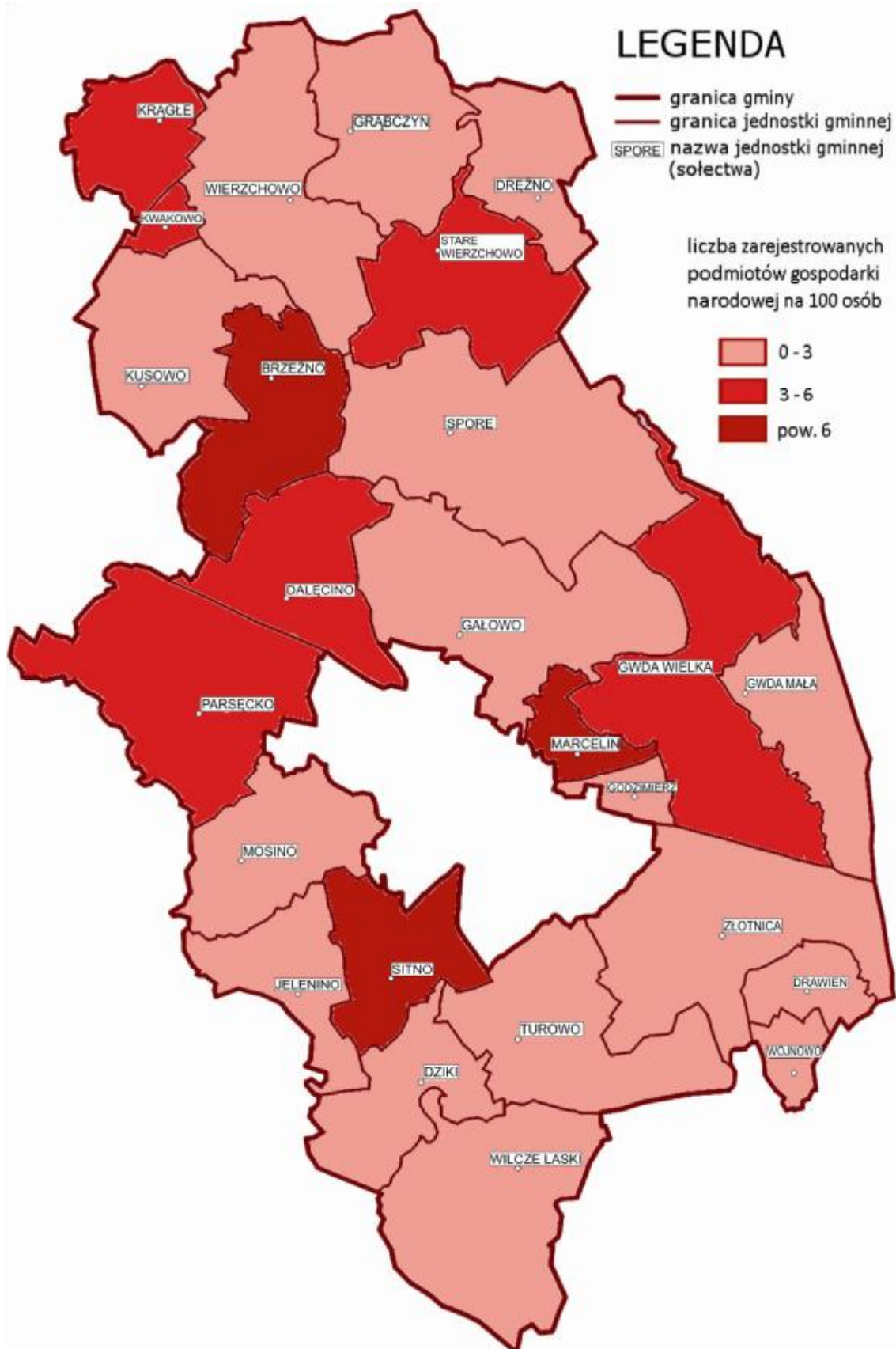
się społeczeństwa. Przykładem są sołectwa Sitno czy Spore. Jeżeli z kolei duże wartości omawianego wskaźnika nie występują w połączeniu z dużymi wartościami wskaźników społecznych, świadczy to najczęściej o specyfice danego sołectwa, które może być np. miejscem osiedlania się zamożnych emerytów. Przykładem jest sołectwo Marcelin.

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

Sytuację gospodarczą na poziomie lokalnym analizuje się przede wszystkim za pomocą obserwacji liczby funkcjonujących podmiotów gospodarczych. W tym celu bada się wskaźnik *Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób*. Stosunkowo niewielka liczba działalności gospodarczych świadczy o niewystarczającym stopniu przedsiębiorczości na danym obszarze.

Wartości tego wskaźnika dla poszczególnych sołectw Gminy Szczecinek były różne i wahały się od 0 do ponad 10 podmiotów na 100 mieszkańców Gminy. Dane pozyskano z Systemu REGON.

Rys. 6. Wizualizacja wskaźnika liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Systemu REGON

Tabela nr 19. Wskaźnik *Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób*

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Brzeźno	7,14
2	Dalęcino	3,06
3	Drawień	1,85
4	Drężno	0,00
5	Dziki	0,41
6	Gałowo	0,95
7	Godzimirz	1,32
8	Grąbczyn	1,03
9	Gwda Mała	2,35
10	Gwda Wielka	3,19
11	Jelenino	1,19
12	Kragłe	3,64
13	Kusowo	1,38
14	Kwakowo	3,37
15	Marcelin	6,64
16	Mosina	1,46
17	Parsęcko	3,78
18	Sitno	8,25
19	Spore	1,61
20	Stare Wierzchowo	3,16
21	Turowo	2,78
22	Wilcze Łaski	2,02
23	Wierzchowo	2,17
24	Wojnowo	0,70
25	Żółtnica	2,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Systemu REGON

Wskaźnik *Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób* jest stymulantą. Na czerwono (tabela nr 19) zaznaczono sołectwa, dla których wartość wskaźnika jest mniejsza niż średnia dla Gminy wynosząca 2,6 podmioty na 100 mieszkańców. Najwyższe wartości charakteryzowały sołectwa Sitno (8,25), Brzeźno (7,14) oraz Marcelin (6,64). Tam poziom przedsiębiorczości jest stosunkowo wysoki.

Najniższe wartości omawianego wskaźnika występowały w Drężnie (0,00) oraz Dzikach (0,41), gdzie poziom przedsiębiorczości jest niewystarczający.

Do najważniejszych przedsiębiorstw w regionie należą:

Trawnik – Producent Turowo: przedsiębiorstwo istnieje od 1998 r. i zajmuje w Polsce pozycję lidera pod względem produkcji naturalnej trawy. Posiada 300 hektarową plantację i w pełni zautomatyzowaną produkcję. Firma oferuje zarówno trawę przeznaczoną dla obiektów sportowych, jak i dla ogrodów. W 2013 roku podmiot został laureatem nagrody „Złoty Laur 20 - lecia Agro Ligi” przyznawanej ludziom oraz firmom, które odnoszą sukcesy na polu najbardziej przedsiębiorczych polskich agrobiznesmenów.

Asgraf Sp. z o.o. Dalęcino: przedsiębiorstwo oferuje nadwozia, zabudowy (w tym specjalistyczne) i plandeki.

Kopalnia surowców mineralnych Parsęcko - przedsiębiorstwo istnieje od ponad 20 lat w systemie wielozakładowym, z siedzibą główną w Parsęcku. Powstała w 1991 r. i obecnie stanowi średniej wielkości przedsiębiorstwo rodzinne, specjalizujące się w produkcji różnych asortymentów kruszywa. Firma zatrudnia około 90 - 100 wykwalifikowanych pracowników we wszystkich zakładach produkcyjnych (tj. Parsęcko, Drawsko - Pomorskie, Nowy Kobrzyniec).

Zakład Przerobu Surowców Mineralnych "Minerał" Sp. z o.o. Gwda Mała: przedsiębiorstwo założone zostało w 1993 r. Zajmuje się przeróbką surowców mineralnych, a w szczególności przemiałem wapienia, dolomitu i kwarcu oraz przerobem glinki kaolinowej. Firma zajmuje się produkcją materiałów budowlanych tj. tynki mineralne (kornik i baranek), kleje do styropianu i do siatki, zaprawy (murarskie, tynkarskie).

Inreco Emulsja Sp. z o.o. Marcecin: przedsiębiorstwo funkcjonuje od 2002 r. Powstało w 1998 r. jako INRECO - RDM EMULSJA Sp. z o.o., w wyniku przekształceń własnościowych, jakie zaszły w Szczecińskim Przedsiębiorstwie Dróg i Mostów "SPEDIM". Podstawową działalnością Spółki jest produkcja i sprzedaż kationowych emulsji asfaltowych dla drogownictwa. Do usług towarzyszących należą: transport emulsji asfaltowych na budowy cysternami samochodowymi o ładowności 25 MG lub 5 MG oraz badania laboratoryjne. Firma była wielokrotnie wyróżniana w konkursach i rankingach biznesowych. Pracuje w oparciu o System Zarządzania Jakością ISO 9001:2000, który został wdrożony w 2005 r.

Sfera przestrzenna i infrastrukturalna

Jednym z problemów, który szczególnie dotyka obszary wiejskie jest niewystarczający poziom zainwestowania w sferze infrastruktury technicznej. W przeciwieństwie do obszarów wysoko zurbanizowanych - wieś posiada rozproszoną zabudowę, co powoduje relatywnie wysokie koszty prowadzonych inwestycji i możliwości ich finansowania z podatków lokalnych oraz opłat czynszowych. Inwestorzy prywatni nie wykazują zainteresowania inwestycjami tam, gdzie przypuszczalne zyski z eksploatacji obiektów i sieci nie będą pokrywały kosztów początkowych inwestycji, a następnie utrzymania ich stanu technicznego. Z drugiej zaś strony, inwestycje publiczne finansowane z budżetów gmin nie są w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb mieszkańców. Dlatego tak ważne jest wsparcie tych gmin, które funkcjonują w słabej strukturze gospodarczej przy ograniczonych możliwościach prowadzenia inwestycji.

Do analizy obszaru sfery przestrzennej i infrastrukturalnej dla Gminy Szczecinek wykorzystano wyłącznie wskaźniki fakultatywne (2) rekomendowane w *Zasadach*. Uwzględniono następujące wskaźniki:

- występowanie zabudowy popegeerowskiej (mieszkaniowej lub gospodarczej),
- dostępność komunikacyjna.

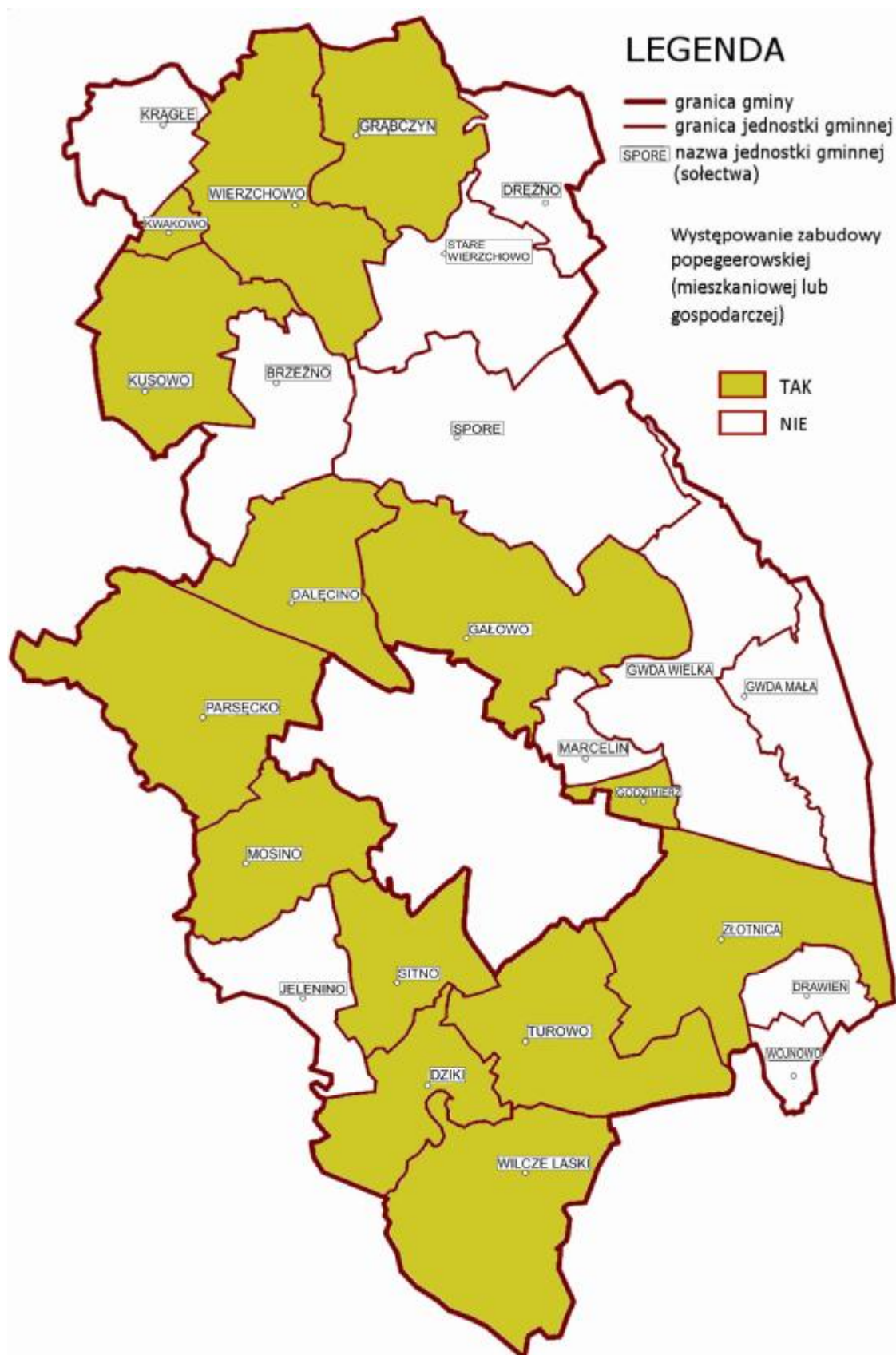
Występowanie zabudowy popegeerowskiej (mieszkaniowej lub gospodarczej)

Wskaźnik *występowanie zabudowy popegeerowskiej (mieszkaniowej lub gospodarczej)* wyznaczono w oparciu o badanie ewaluacyjne pn. *Ocena wsparcia w obszarze rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 oraz identyfikacja potencjału i potrzeb regionu w zakresie rewitalizacji. Raport końcowy, Szczecin, 2015*. W załączeniu do wskazanego *Opracowania* zostały sporządzone karty inwentaryzacji dla poszczególnych gmin województwa zachodniopomorskiego, w tym dla Gminy Szczecinek. Spośród wielu informacji dostępnych na poziomie sołectw udostępniono m.in. następujące informacje:

- występowanie popegeerowskiej zabudowy mieszkaniowej,
- występowanie popegeerowskiej zabudowy gospodarczej.

Ponadto, dane wynikające z *Opracowania* zostały poszerzone o informacje pozyskane przez animatora lokalnego, który wizytował w każdym z sołectw Gminy Szczecinek.

Rys. 7. Wizualizacja wskaźnika występowanie zabudowy popegeerowskiej (mieszkaniowej lub gospodarczej)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania ewaluacyjnego oraz wizytacji animatora

Tabela nr 20. Wskaźnik występowanie zabudowy popegeerowskiej (mieszkaniowej lub gospodarczej) (TAK – 1, NIE - 0)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Brzeźno	0
2	Dalęcino	1
3	Drawień	0
4	Drężno	0
5	Dziki	1
6	Gałowo	1
7	Godzimirz	1
8	Grąbczyn	1
9	Gwda Mała	0
10	Gwda Wielka	0
11	Jelenino	0
12	Krağłe	0
13	Kusowo	1
14	Kwakowo	1
15	Marcelin	0
16	Mosina	1
17	Parsęccko	1
18	Sitno	1
19	Spore	0
20	Stare Wierzchowo	0
21	Turowo	1
22	Wilcze Laski	1
23	Wierzchowo	1
24	Wojnowo	0
25	Żółtnica	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania ewaluacyjnego oraz wizytacji animatora

Z uwagi na charakter tego wskaźnika (tj. zabudowa popegeerowska występuje albo nie) uznano za bezzasadne określanie średniej wartości dla tego wskaźnika. Wskaźnik ma postać zerojedynekową: tam gdzie taka zabudowa występuje, jest to zjawisko niekorzystne dla danego sołectwa. Tam z kolei gdzie nie ma takiej zabudowy – zjawisko jest korzystne. Zabudowę popegeerowską na obszarze gminy Szczecinek stwierdzono w 14 sołectwach na 25 (w 11 nie występowała).

Dostępność komunikacyjna

Wiodącym problemem obszarów wiejskich jest niska dostępność komunikacyjna, która wynika z braku połączeń transportu publicznego, znacznych odległościami z miejscowości do urzędów publicznych, przedszkoli, szkół czy też placówek opieki zdrowotnej. Wykluczenie komunikacyjne przekłada się na wiele innych problemów, w tym związanych z bezrobociem (np. brak możliwości dojazdów do pracy) lub dowozem dzieci do przedszkola.

Ostatnim wskaźnikiem w sferze przestrzennej i infrastrukturalnej, a tym samym ostatnim wskaźnikiem w niniejszej analizie jest *dostępność komunikacyjna*, rozumiana jako dostępność komunikacyjna liczona w minutach dojazdu samochodem osobowym z centrum sołectwa do miejsca docelowego. W przypadku Gminy Szczecinek uwzględniono dwa miejsca docelowe:

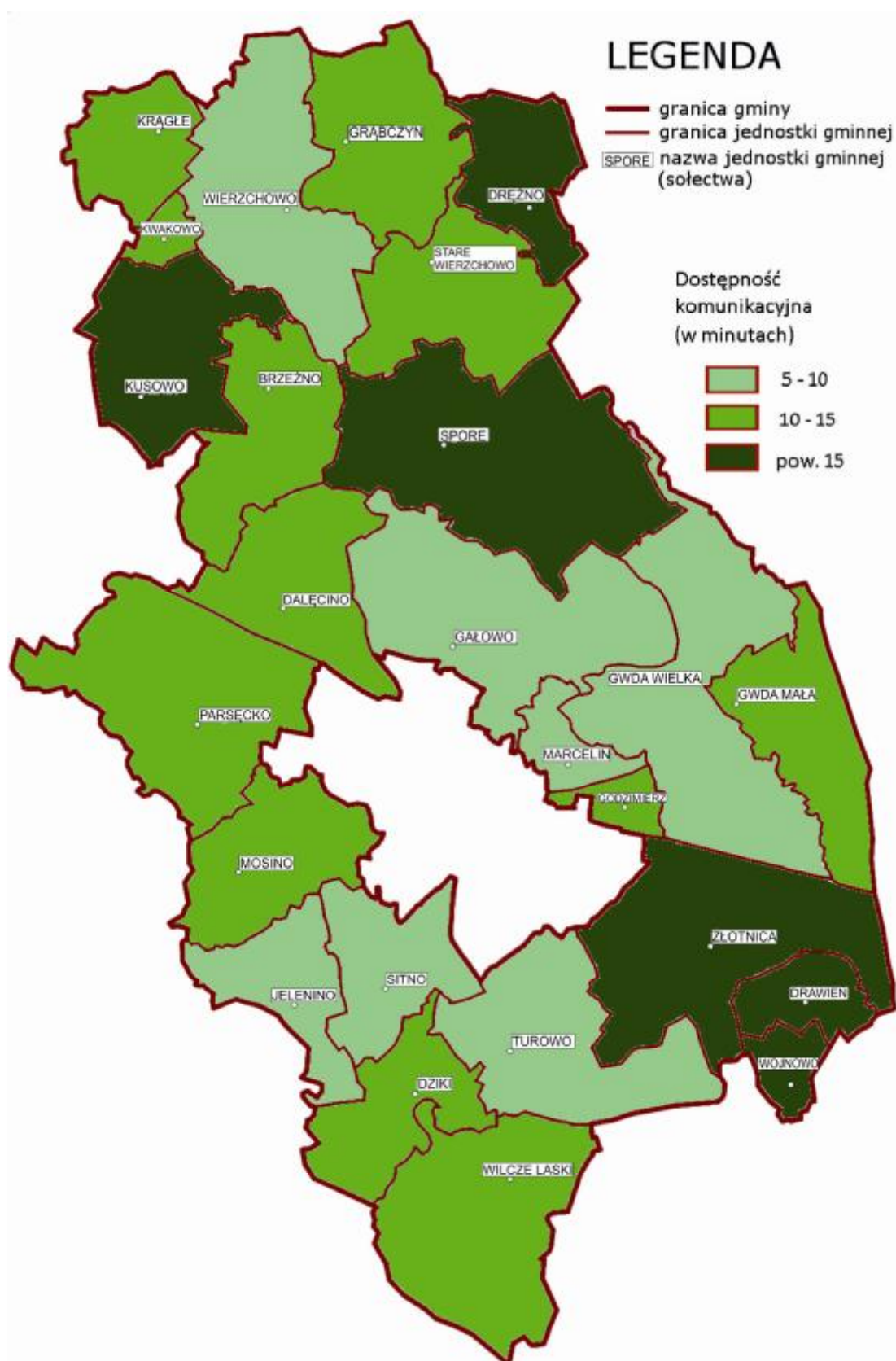
- urząd gminy,
- zakład opieki zdrowotnej (najbliższy względem analizowanego sołectwa).

W celu przypisania jednej, konkretnej wartości liczbowej do danej jednostki gminnej, wykorzystano średnią ważoną. Na potrzeby niniejszego opracowania założono, że mieszkańcy Gminy częściej potrzebują skorzystać z usług zakładu opieki zdrowotnej niż urzędu gminy, stąd przyjęto w obliczeniach wagę 0,6 dla zakładu opieki zdrowotnej, natomiast dla urzędu gminy – 0,4.

Obliczając wartość dla danej jednostki przemnożono odległość w minutach do najbliższego ZOZ przez wagę (0,6) i dodano do tej wartości odległość w minutach do Urzędu Gminy Szczecinek, przemnożoną przez wagę (0,4). W związku z użyciem wag, większość wyników posiada wartości po przecinku.

Długość tras (w minutach) określono na podstawie portalu www.epodroznik.pl. Należy raz jeszcze podkreślić, że dane dla niniejszego wskaźnika zostały pozyskane za 2017 rok.

Rys. 9 Wizualizacja wskaźnika dostępność komunikacyjna (w minutach)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu www.epodroznik.pl

Tabela nr 21. Wskaźnik dostępność komunikacyjna (w minutach)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Brzeźno	14,8
2	Dalęcino	10,6
3	Drawień	15,2
4	Drężno	18,0
5	Dziki	11,2
6	Gałowo	8,4
7	Godzimierz	10,2
8	Grąbczyn	13,8
9	Gwda Mała	10,2
10	Gwda Wielka	9,8
11	Jelenino	9,0
12	Krągłe	13,2
13	Kusowo	15,0
14	Kwakowo	12,2
15	Marcelin	5,8
16	Mosina	10,8
17	Parsęcko	10,2
18	Sitno	6,0
19	Spore	15,0
20	Stare Wierzchowo	11,0
21	Turowo	5,8
22	Wilcze Łaski	11,8
23	Wierzchowo	7,2
24	Wojnowo	16,8
25	Żółtnica	16,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu www.epodroznik.pl

Wskaźnik wskaźnika *dostępność komunikacyjna* (w minutach) jest destymulantą. Średnia wartość dla Gminy wynosiła 11,55 minut. Czerwonym kolorem zaznaczono sołectwa, dla których wartość wskaźnika jest większa niż średnia dla Gminy. Najwyższe wartości charakteryzowały sołectwa Drężno (18,0 minut), Wojnowo (16,8 minut) oraz Żółtnica (16,8 minut). Społeczność zamieszkująca te sołectwa miała średnio najdłuższy dojazd do najbliższego zakładu opieki zdrowotnej oraz urzędu gminy. Z kolei najkrótszy czas dojazdu do wymienionych placówek miała społeczność zamieszkująca sołectwa Marcelin (5,8 minut), Turowo (5,8 minuty) oraz Sitno (6,0).

Sfera środowiskowa

Strefę środowiskową Gminy Szczecinek przeanalizowano głównie pod względem udziału gospodarstw domowych niepodłączonych do kanalizacji oraz przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, co jest spójne z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Strefa ta jest trudnym obszarem do badań z powodu niemożliwości pozyskania danych dla każdego sołectwa osobno. Działania Gminy w zakresie ochrony środowiska są odwołaniem do zapisów Strategii Rozwoju Gminy Szczecinek na lata 2015 – 2025. Badania przeprowadzone na potrzeby Strategii wskazują, iż w tej problematyce najgorzej oceniany przez respondentów jest stan środowiska naturalnego w gminie.

Do analizy obszaru sfery środowiskowej dla Gminy Szczecinek wykorzystano wyłącznie wskaźnik fakultatywny (1), a mianowicie:

- udział gospodarstw domowych niepodłączonych do kanalizacji,

Udział gospodarstw domowych niepodłączonych do kanalizacji

Podłączenie do sieci kanalizacyjnej stanowi w obecnej rzeczywistości prawnej obowiązek ciążący na właścicielu nieruchomości. Przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą określone wymagania. W przypadku braku sieci kanalizacyjnej w miejscu lokalizacji nieruchomości oraz w sytuacji kiedy budowa takiej sieci nie znajduje uzasadnienia, właściciel nieruchomości ma wybór między wyposażeniem nieruchomości w bezodpływowy zbiornik nieczystości ciekłych lub przydomową oczyszczalnię ścieków.

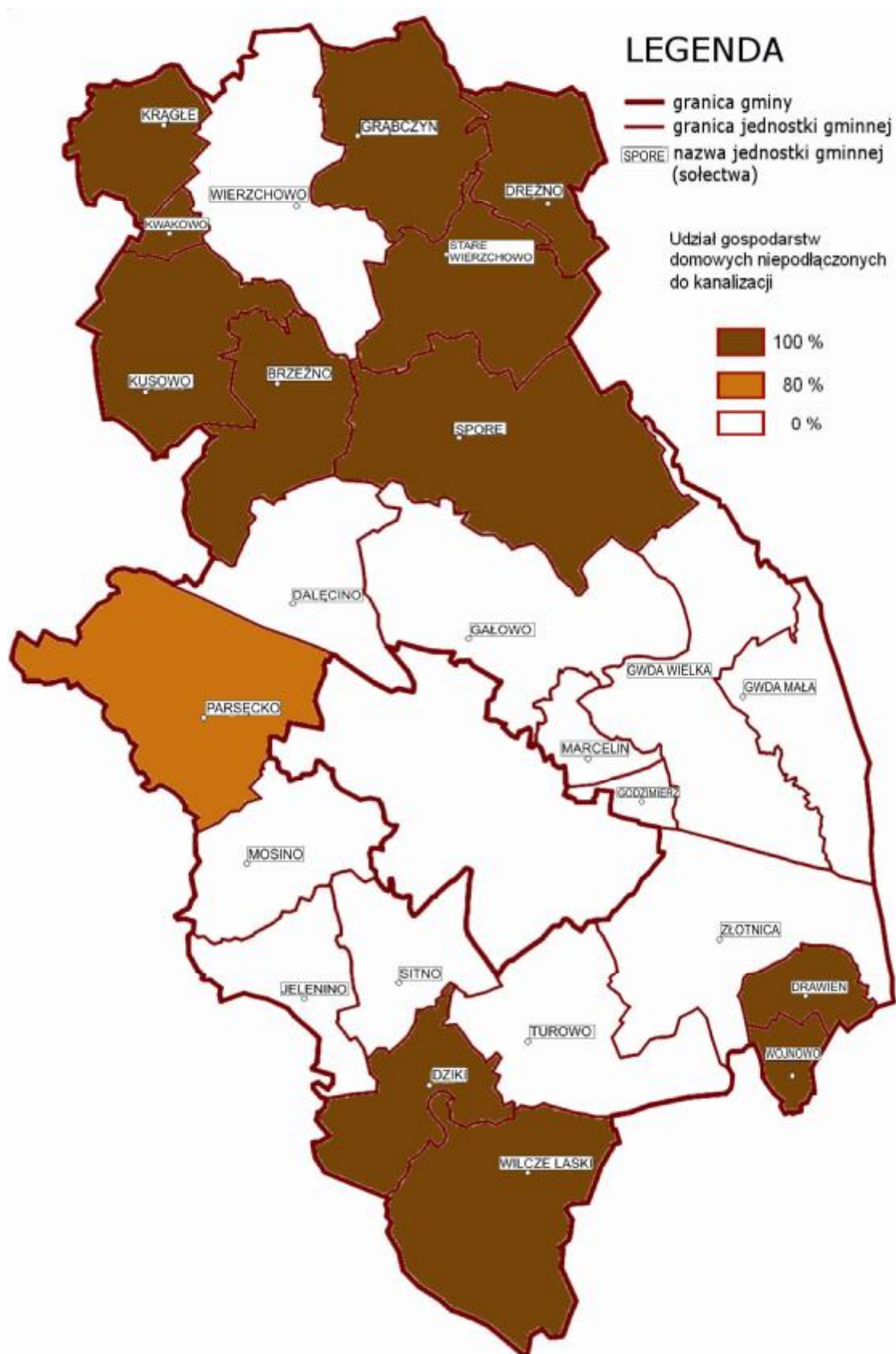
Realizacja właściwej gospodarki wodno – ściekowej na obszarze Gminy Szczecinek jest kluczowym działaniem, który może wpłynąć na poprawę stanu wód powierzchniowych oraz wód podziemnych. Głównymi inwestycjami w przedmiocie rozbudowy i modernizacji systemu wodno - kanalizacyjnego jest sukcesywne podłączanie kolejnych gospodarstw domowych do sieci oraz wymiana, rozbudowa i budowa instalacji sanitarnej oraz przeprowadzenie szeregu inwestycji na sieci. Niesprawna, przestarzała sieć wodociągowa wpływa negatywnie na stan środowiska naturalnego, wód podziemnych i powierzchniowych.

W celu osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu ekologicznego środowiska, zasadnym jest podjęcie wielu działań których celem będzie poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, aby nadawały się do spożycia, bytowania organizmów wodnych w warunkach naturalnych czy rekreacji.

Na dzień 17.01.2017 r. na terenie Gminy Szczecinek wykonano 11 przydomowych oczyszczalni ścieków:

- Parsęcko – 4
- Mosina – 1
- Wierzchowo – 2
- Spore – 1
- Żółtnica – 1
- Gwda Wielka – 1
- Sitno – 1

Rys. 8. Wizualizacja wskaźnika Udział gospodarstw domowych niepodłączonych do kanalizacji (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Szczecinek

Tabela nr 22. Wskaźnik Udział gospodarstw domowych niepodłączonych do kanalizacji (w %)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Brzeźno	100
2	Dalęcino	0
3	Drawień	100
4	Drężno	100
5	Dziki	100
6	Gałowo	0
7	Godzimirz	0
8	Grąbczyn	100
9	Gwda Mała	0
10	Gwda Wielka	0
11	Jelenino	0
12	Krągłe	100
13	Kusowo	100
14	Kwakowo	100
15	Marcelin	0
16	Mosina	0
17	Parsęcko	80
18	Sitno	0
19	Spore	100
20	Stare Wierzchowo	100
21	Turowo	0
22	Wilcze Łaski	100
23	Wierzchowo	0
24	Wojnowo	100
25	Żółtnica	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Szczecinek

Sytuację na terenie gminy Szczecinek w zakresie dostępu do sieci kanalizacyjnej przebadano na podstawie wskaźnika *Udział gospodarstw domowych niepodłączonych do kanalizacji*. Dane otrzymano z Urzędu Gminy Szczecinek. Na potrzeby wskaźnika założono, że brak podłączenia gospodarstw do sieci w danym sołectwie wynika jedynie z braku sieci kanalizacyjnej. Szczegóły przedstawia poniższy rysunek i tabela. Zgodnie z tabelą nr 21 stu procentowy udział gospodarstw domowych niepodłączonych do

kanalizacji występuje w sołectwach Brzeźno, Wojnowo, Spore, Drawień, Drężno, Grąbczyn, Krągłe, Kwakowo, Kusowo, Stare Wierzchowo i Wilcze Laski.

Gospodarstwa z terenu 13 sołectw w Gminie były niepodłączone do sieci kanalizacyjnej, natomiast gospodarstwa z 12 sołectw były do takiej sieci podłączone. W większości sołectw podłączenie do kanalizacji występowało na terenie całego sołectwa (wskaźnik wynosi 0%) albo na terenie całego sołectwa nie występowało w ogóle (wskaźnik wynosi 100%).

Zauważyć można pewną tendencję: w sołectwach zlokalizowanych w najbliższym otoczeniu miasta Szczecinek gospodarstwa domowe posiadały podłączenie do kanalizacji (wyjątek stanowi sołectwo Parsęcko), natomiast w większości sołectw zlokalizowanych na północy i południu Gminy gospodarstwa domowe nie posiadały podłączenia do kanalizacji.

Zaprojektowanych do wykonania jest kolejnych 160 przydomowych oczyszczalni ścieków, między innymi na obszarze sołectwa:

- Kusowo - 19
- Kwakowo – 4
- Krągłe – 12
- Stare Wierzchowo - 1
- Drężno – 2
- Grąbczyn – 5
- Drawień – 13
- Wilcze Laski – 16
- Sitno - 2

Na terenie Gminy Szczecinek oprócz zanieczyszczeń środowiska wynikających z braku lub niedostosowania sieci wodno – ściekowej, źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne, kotłownie lokalne i paleniska indywidualne. Emisja zanieczyszczeń z zakładów przemysłowych objęta jest właściwą kontrolą i ewidencją, jednak emisja niska, w głównej mierze z lokalnych kotłowni i indywidualnych palenisk domowych, z uwagi na jej charakter i rozproszenie, jest trudna do zewidencjonowania.

Do punktowych źródeł emisji zanieczyszczeń na terenie gminy, posiadających pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów wprowadzanych do powietrza zaliczyć można Zakład Przerobu Surowców Mineralnych MINERAŁ Sp. z o.o. Wydział Gwda Mała. Udział zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji w ogólnej emisji szacowany jest jako znaczący, lecz nie określany ilościowo, z uwagi na brak danych ilościowych odnośnie gospodarstw domowych ogrzewanych paliwem węglowym. Dlatego też nie jest możliwe dokładne określenie ilości zanieczyszczeń dostających się z nich do atmosfery.

Celem ograniczenia ilości emitowanych zanieczyszczeń do powietrza pod względem ekologicznym jak również ekonomicznym, Gmina Szczecinek podejmowała i podejmować będzie przedsięwzięcia mające na celu likwidację kotłowni wyposażonych w wyeksploatowane kotły opalane węglem, modernizację kotłowni tradycyjnych (wymiana źródła energii z węgla np. na gaz), poprawę nawierzchni dróg, termomodernizację budynków użyteczności publicznej polegającą na ociepleniu ścian zewnętrznych, dachów czy wymianę stolarki, co spowoduje obniżenie zapotrzebowania na ciepło i proporcjonalnie zmniejszy zużycie paliwa, a co za tym idzie zmniejszy emisję zanieczyszczeń do powietrza.

Duże zagrożenie dla środowiska naturalnego oraz zdrowia mieszkańców Gminy Szczecinek stwarza transport drogowy. Obszarami najbardziej narażonymi są tereny, gdzie przez ich centra przechodzą główne ciągi komunikacyjne, które wpływają w dużym stopniu na jakość powietrza atmosferycznego.

Przez teren Gminy Szczecinek przebiegają dwie trasy krajowe:

- droga nr 11 – z Kołobrzegu do Bytomia, przebiegająca przez miejscowość Wierzchowo,
- droga nr 20 - ze Stargardu do Gdyni, przebiegająca przez Sitno, Jelenino do Czaplinka.

Usuwanie zagrożeń dla zdrowia mieszkańców

Istotnym czynnikiem zagrażającym zdrowemu środowisku lokalnemu i jego mieszkańcom jest obecność wyrobów i odpadów zawierających azbest na terenie gminy. Ze względu na popegeerowski charakter wielu wsi w Gminie Szczecinek, jest jeszcze wiele domów i budynków gospodarskich, których dachy pokryte są eternitem, czyli płytami cementowo-azbestowymi. Obecnie azbest zaliczany jest do najgroźniejszych zanieczyszczeń na Ziemi. Włókna azbestu które docierają do płuc człowieka z powietrza, są niemożliwe do usunięcia, a ich obecność i działanie chorobotwórcze może się ujawnić nawet po kilkudziesięciu latach. Usuwanie eternitu wymaga specjalnych środków ostrożności.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Polska powinna pozbyć się azbestu do 2032r. a sprawę tę reguluje przyjęta przez Sejm RP Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki. W maju 2002 r. Rada Ministrów przyjęła długofalowy "Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski", przemianowany na „Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 - 2032”. Gmina Szczecinek realizując politykę proekologiczną dotuje przedsięwzięcia mające na celu usuwanie odpadów powstałych przy likwidacji pokryć dachowych i elewacji zawierających azbest z obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie gminy. Działania te finansowane są z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i polegają na rozbiórce pokryć z płyt azbestowo – cementowych z obiektów, których właścicielami są jednostki samorządu terytorialnego, osoby fizyczne, jednostki sektora finansów publicznych, kościoły i związki wyznaniowe oraz wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe. Celem działań jest zabezpieczenie odpadów azbestowych zgodnie z obowiązującymi przepisami, transport na wysypisko i odpowiednie składowanie.

Gospodarka odpadami

Dla osiągnięcia efektu ekologicznego w postaci czystszej środowiska, istotne znaczenie ma plan gospodarki odpadami. Problem efektywnej gospodarki odpadami jest niezwykle istotny, ponieważ ilość gromadzonych odpadów z roku na rok ulega zwiększeniu, a ich rodzaj i toksyczność mają wpływ na stopień zagrożenia środowiska. Podstawowym obecnie sposobem postępowania z odpadami na terenie Gminy Szczecinek jest ich unieszkodliwianie na składowisku odpadów, natomiast problemem jest ograniczony zakres zbierania odpadów surowcowych. Powoduje to szybkie zapewnienie składowiska, wzrost jego oddziaływania na środowisko oraz wysokie koszty składowania. Zgodnie z opracowanym Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Szczecinek na lata 2004 – 2007 z perspektywą do roku 2015, głównymi zadaniami Gminy Szczecinek są minimalizacja ilości odpadów kierowanych do unieszkodliwienia na składowiskach, maksymalizacja odzysku odpadów i promowanie zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju modelu życia mieszkańców. Podstawę planowania gospodarki odpadami na terenie Gminy Szczecinek stanowią założenia Krajowego Planu Gospodarki Odpadami (KPGO), Planu Gospodarki Odpadami

dla Województwa Zachodniopomorskiego (WPGO) oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Szczecineckiego (PPGO). W myśl realizacji założeń programu i poprawy stanu środowiska poprzez ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów komunalnych, w 2016 r. Gmina Szczecinek rozpoczęła realizację zadania inwestycyjnego związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi w ramach zadania „Budowa Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie ZMiGDP”, dofinansowanego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020. Przedsięwzięcie polega na budowie punktów do selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie 10 gmin, w tym Gminy Szczecinek. Przyczyni się ono do zwiększenia ilości odpadów komunalnych mogących podlegać ponownej obróbce, recyklingu i odzysku innymi metodami. Obok działań samorządu istotne jest także podejście mieszkańców gminy do problemu gospodarki odpadami. W tym celu gmina prowadzi akcje uświadamiające mieszkańców gminy w przedmiocie segregacji odpadów. Selekcjonowanie odpadów pozwala odzyskać wartościowe surowce wtórne, które po przetworzeniu zyskują „drugie życie”, powodują mniejsze obciążenie środowiska naturalnego, a także zmniejszają zużycie energii i redukcję wydatków.

Rolnictwo ekologiczne

Obszar Gminy Szczecinek jest obszarem rolniczo-leśnym, stwarzającym warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Rolnictwo ekologiczne opierające się na zrównoważonej produkcji roślinnej i zwierzęcej, jest najbardziej rozwijającym się systemem rolnictwa na świecie. W Gminie Szczecinek ponad połowę wszystkich gospodarstw stanowią gospodarstwa posiadające użytki rolne o powierzchni nie przekraczającej 1 ha. Rolnictwo na terenie gminy opiera się zatem na licznych gospodarstwach o małej powierzchni.

Z uwagi na to, że ich konkurencyjność na rynku jest znacznie niższa, ta gałąź gospodarki wymaga zastosowania rozwiązań opierających się głównie na podnoszeniu jakości wytwarzanych produktów, stosowaniu rozwiązań ekologicznych oraz uzupełnianiu działalności o agroturystykę. Duże znacznie w wykorzystaniu tego terenu mają grunty leśne oraz wody. Te kierunki zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy świadczą o jej wyjątkowym bogactwie przyrodniczym, które należałoby wykorzystać w perspektywie dalszego rozwoju i ożywienia gospodarczego gminy i aktywizacji zawodowej mieszkańców. Rewitalizacja to proces prowadzony w sposób kompleksowy, ukierunkowany na zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.

Zachowanie i rozwój obszarów chronionych przyrodniczo

Gmina Szczecinek zlokalizowana jest w zasięgu dwóch krain przyrodniczo – leśnych:

- krainie lasów bukowych i bukowo – mieszanych w mezoregionie Pojezierza Drawskiego i Krainie Wielkopolsko – Pomorskiej. W granicach Gminy Szczecinek znajduje się 11 obszarów chronionych przyrodniczo, w tym Rezerwat Przyrody Bagno Kusowo, Rezerwat Przyrody Jezioro Kiełpino, Rezerwat Przyrody Dęby Wilczkowskie, Obszar chronionego krajobrazu Dolina rzeki Płytnicy. Wyodrębnione zostały również dwa obszary chronionego krajobrazu:
- "Jeziora Szczecineckie" obejmujące rejon jezior: Wierzchowo, Drężno, Białe, Smoleńsko, Dębowo, Spore, Wielimie, Dołgie.
- "Pojezierze Drawskie" - fragment wschodni, obszar położony w rejonie jezior Trzesiecko i Wilczkowo

"Dolina Rzeki Płytnicy" - dolina jeziora Rymierzewo na płd. od wioski Dziki.

Ponadto na terenie gminy znajduje się aż 58 pomników przyrody, co stanowi aż ¼ pomników z terenu powiatu szczecineckiego.

Obszary chronione przyrodniczo poprzez wykorzystanie ich walorów wypoczynkowych, kulturowych i turystycznych mogą stać się stymulatorami rozwoju lokalnego. Zwłaszcza na terenie Gminy Szczecinek, gdzie dominuje gospodarka rolna i leśna. Wykorzystanie obszarów cenionych przyrodniczo może być stymulatorem rozwoju proekologicznych funkcji gospodarczych, które przyczynią się do zagwarantowania dochodu i poprawy jakości życia lokalnej społeczności.

Edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców

Położenie Gminy Szczecinek na terenach obfitujących w lasy i łąki, sprzyja przeprowadzaniu edukacji ekologicznej z zakresu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska na własnym terenie. W celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców należy podjąć działania edukacyjne obejmujące zarówno pracowników samorządowych a także osoby które będą przekazywać informacje innym grupom społecznym. Szczególny nacisk należy położyć na edukację ekologiczną dzieci i młodzieży, uczniów szkół wszystkich szczebli, przedszkoli oraz innych grup zorganizowanych, a także wszystkich mieszkańców gminy. Edukację dzieci i młodzieży Gmina Szczecinek realizuje już poprzez otwarcie Pracowni Bioróżnorodności w Szkole Podstawowej w Wierzchowie. Pracownia utworzona została w 2016 r. w ramach projektu „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów na terenie Dorzecza Parsęty poprzez edukację dzieci i młodzieży”. Wyposażenie sali w tablicę multimedialną, specjalistyczne oprogramowanie z różnych dziedzin, tablice gatunkowe roślin i zwierząt, mapy obszarów chronionych, okazy gatunków zagrożonych, gabloty z okazami owadów, laptop, rzutnik oraz inne elementy z zakresu bioróżnorodności, służy zwiększaniu wiedzy wśród uczniów na temat sposobów ochrony środowiska, kształcenia umiejętności dostrzegania zjawisk w ekosystemach, poszerzenia wiedzy z zakresu różnorodności gatunkowej, warunków życia roślin i zwierząt oraz czynników wpływających na utratę bioróżnorodności. Celem jest wykształcenie nowego spojrzenia na środowisko i jego walory oraz przekazanie wiedzy na temat tego, jak chronić przyrodę i racjonalnie korzystać z jej dóbr.

Polityka ekologiczna Gminy Szczecinek to polityka oparta na dobrych praktykach, przede wszystkim na inwestycjach, których założeniem jest realizacja celów gospodarczych, społecznych i ekologicznych. Do takich można zaliczyć rozbudowę sieci oświetlenia niskoemisyjnego poprzez montaż lamp hybrydowych na terenie gminy, co eliminuje potrzebę budowania drogich ziemnych instalacji elektrycznych. Kolejnymi przykładami inwestycji proekologicznych podejmowanych przez Gminę Szczecinek są termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, wymiana kotłów opalanych węglem na kotły niskoemisyjne w budynkach użyteczności publicznej, stosowanie systemu dopłat na przyłącza kanalizacyjne i gazowe, a także budowa instalacji odnawialnych źródeł energii, co przyczynia się do ochrony środowiska naturalnego.

3.4 Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Szczecinek

Na podstawie wartości wskaźników wynikających z rozdziału 3.3. określono poziom zróżnicowania wewnątrzgminnego dla 25 jednostek analitycznych (sołectw) w sferze społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej i infrastrukturalnej.

Na potrzeby niniejszego opracowania przyjęto następujące definicje obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji:

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywnych zjawisk o innym charakterze, tj. gospodarczym lub środowiskowym, lub przestrzenno-funkcjonalnym, lub technicznym.

Obszar rewitalizacji to obszar Gminy ważny dla rozwoju lokalnego, stanowiący całość lub część obszaru zdegradowanego. Występuje w nim kumulacja zjawisk problemowych o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, infrastrukturalnym i przestrzenno-funkcjonalnym. Obszar rewitalizacji stanowi tę część obszaru zdegradowanego, na którym prowadzone będą działania rewitalizacyjne.

Na tym etapie analizy nie określa się dopuszczalnego maksymalnego zasięgu obszaru zdegradowanego, przy czym nie może to być obszar całej gminy ze względu na cel delimitacji, jakim jest wskazanie koncentracji badanych zjawisk na konkretnym terenie. Obszarem zdegradowanym są zatem te wszystkie tereny w gminie, na które nakłada się kilka negatywnych zjawisk nie tylko społecznych, ale również negatywnych zjawisk z pozostałych sfer. Obszar zdegradowany może być złożony z podobszarów, przy czym w każdym z tych podobszarów musi spełniać warunki stawiane obszarowi zdegradowanemu ze względu na koncentrację zespołu zjawisk negatywnych.

Zgodnie z wytycznymi określonymi w *Zasadach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020*, interwencja w ramach rewitalizacji może być kierowana do obszaru stanowiącego nie więcej niż 20% powierzchni gminy i nie więcej niż 30% jej populacji. W związku z powyższym, obszar rewitalizacji posiada ograniczenia powierzchniowe i ludnościowe. Jest to związane bezpośrednio z warunkiem koncentracji środków oraz działań na konkretnych, najbardziej zdegradowanych obszarach Gminy.

W poniższej tabeli zaprezentowano zestawienie wszystkich wskaźników użytych w diagnozie dla badanych jednostek gminnych wraz z wartościami oraz liczbę odchyień „na niekorzyść” od średniej gminnej dla tych jednostek

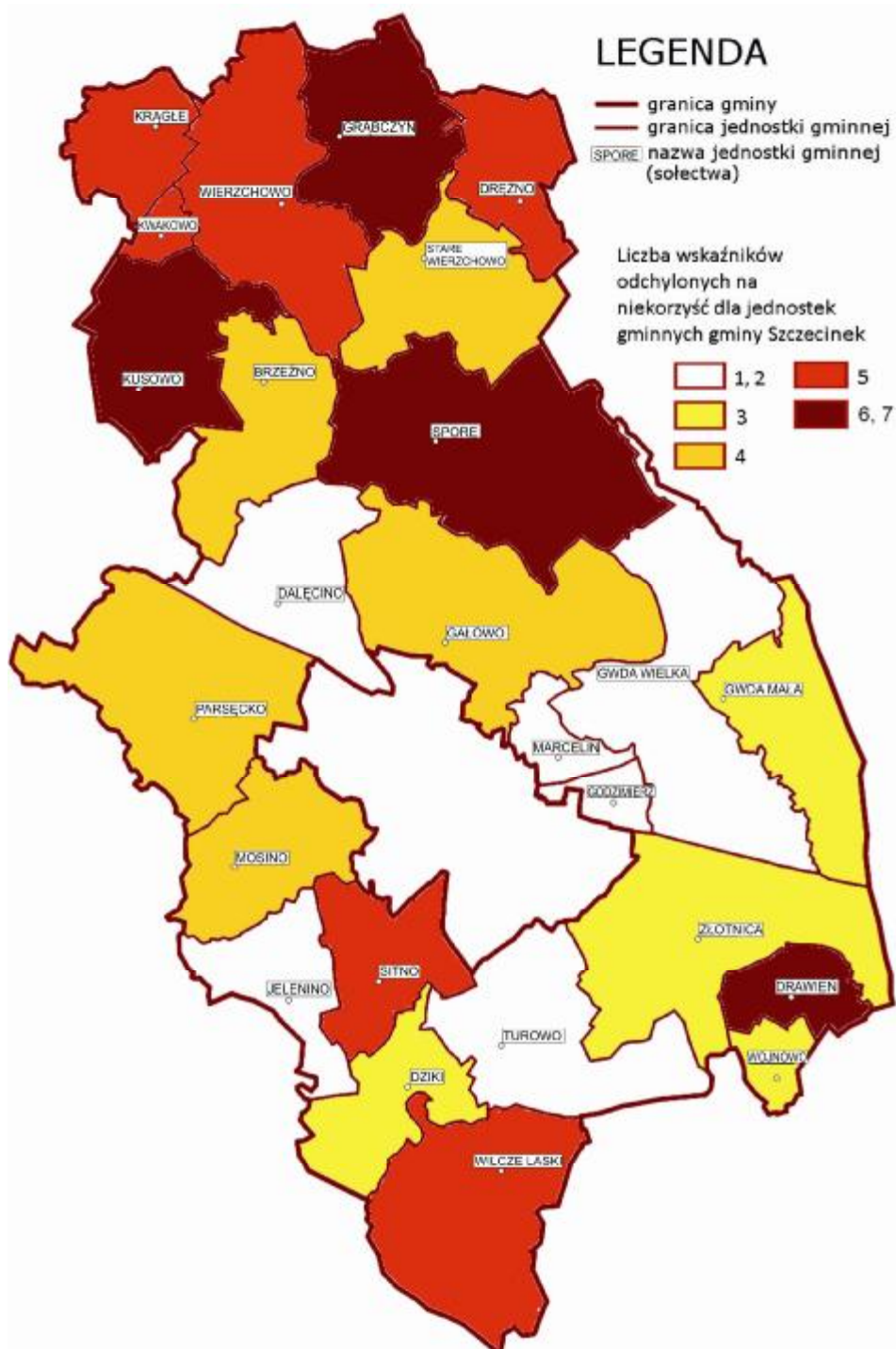
Tabela nr 23. Wartości poszczególnych wskaźników dla badanych jednostek gminnych oraz liczba odchyień

Lp.	Sołectwo	liczb. świad. społ.	długotr. bezrob.	egzam. państw.	os. wiek poprod.	p.gosp. na 100 os.	zabud. poPGR	dostęp. komun.	niepodł. do kanal.	Liczb
1	Brzeźno	95,24	0,00	*bd	23,81	7,14	0	14,8	100	
2	Dalęcino	12,90	6,19	32,7	10,16	3,06	1	10,6	0	
3	Drawień	120,37	9,23	*bd	16,67	1,85	0	15,2	100	
4	Dreżno	58,82	11,11	*bd	16,47	0,00	0	18,0	100	
5	Dziki	53,06	7,10	*bd	11,84	0,41	1	11,2	100	
6	Gałowo	106,89	5,99	*bd	13,78	0,95	1	8,4	0	
7	Godzimirz	57,02	6,71	42	10,96	1,32	1	10,2	0	
8	Grąbczyn	206,19	13,21	17,5	10,31	1,03	1	13,8	100	
9	Gwda Mała	65,73	9,29	38,5	16,90	2,35	0	10,2	0	
10	Gwda Wielka	50,53	6,09	45,8	15,56	3,19	0	9,8	0	
11	Jelenino	68,25	6,28	42	14,54	1,19	0	9,0	0	
12	Kraęte	145,45	12,12	*bd	14,55	3,64	0	13,2	100	
13	Kusowo	115,70	13,08	43,5	10,19	1,38	1	15,0	100	
14	Kwakowo	224,72	3,57	54,5	16,85	3,37	1	12,2	100	
15	Marcelin	22,12	4,48	36,1	17,70	6,64	0	5,8	0	
16	Mosina	73,10	8,11	*bd	12,87	1,46	1	10,8	0	
17	Parsęcko	52,69	6,47	21	13,97	3,78	1	10,2	80	
18	Sitno	92,78	9,20	31,5	15,98	8,25	1	6,0	0	
19	Spore	100,00	7,00	32	13,55	1,61	0	15,0	100	
20	Stare Wierzchowo	227,85	19,42	36	12,03	3,16	0	11,0	100	
21	Turowo	60,82	8,67	48	12,95	2,78	1	5,8	0	
22	Wilcze Łaski	58,43	9,79	51,5	8,99	2,02	1	11,8	100	
23	Wierzchowo	81,41	7,97	27	15,74	2,17	1	7,2	0	
24	Wojnowo	49,30	6,82	*bd	9,86	0,70	0	16,8	100	
25	Żółtnica	68,36	8,65	38,5	11,47	2,76	1	16,8	0	
Średnia gminna		71,33	7,98	37,54	13,24	2,60	brak	11,55	brak	

Źródło: opracowanie własne, * bd – brak danych

Na rysunku nr 10 zwizualizowano wartości z powyższej tabeli.

Rys. 10. Liczba wskaźników odchylonych na niekorzyść dla sołectw Gminy Szczecinek w ramach przeprowadzonej analizy

Źródło: opracowanie własne

Z rysunku oraz tabeli wynika, że najbardziej zdegradowanym sołectwem w Gminie jest Grąbczyń (7 odchyłeń), Kusowo (6 odchyłeń), Drawień (6 odchyłeń) oraz Spore (6 odchyłeń) natomiast najmniej Gwda Wielka (1 odchylenie).

Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego

Po analizie 25 jednostek gminnych z obszaru gminy Szczecinek przebadanych na podstawie 8 wybranych wskaźników ze sfery społecznej, gospodarczej i przestrzenno-infrastrukturalnej uznano, że do obszaru zdegradowanego zalicza się jednostki o największej ilości odchyień na niekorzyść, tj. jednostki z liczbą odchyień 7, 6 oraz 5 wskaźników, a także jedną jednostkę gminną o mniejszej liczbie odchyień, ale z aż trzema odchyleniami w sferze społecznej.

Do jednostek gminnych z największą liczbą odchyień zalicza się: (w nawiasie podano liczbę odchyień wskaźników na niekorzyść): Drawień (6), Drężno (5), Grąbczyn (7), Kragłe (5), Kusowo (6), Kwakowo (5), Sitno (5), Spore (6), Wilcze Łaski (5) oraz Wierzchowo (5). Wszystkie wymienione jednostki gminne posiadają odchylenia na niekorzyść w przypadku wskaźników społecznych oraz odchylenia na niekorzyść w przypadku wskaźników gospodarczych i / lub przestrzenno-infrastrukturalnych. Szczegóły zawarte są w tabelach i opisach pod poszczególnymi wskaźnikami w rozdziale 3.3.

Jednostką gminną o mniejszej liczbie odchyień na niekorzyść niż 5, ale włączoną do obszaru zdegradowanego z powodu trzech odchyień w sferze społecznej jest jednostka Stare Wierzchowo (4).

Stare Wierzchowo, pomimo stanu kryzysowego w sferze społecznej, jest dość aktywną jednostką. W konsekwencji inicjatyw lokalnych przeprowadzonych w miejscowości Stare Wierzchowo pojawiła się liderka, która ma wiele pomysłów, szczególnie w kwestii pracy z dziećmi i młodzieżą. W jednostce gminnej mieszka stosunkowo dużo młodych ludzi. Dzięki liderce młodzież ma co robić po zajęciach w szkole. Na terenie jednostki gminnej są atrakcyjne działki nad jeziorem. W okresie letnim przyjeżdża tam sporo ludzi do domków letniskowych. Jest to potencjał który można wykorzystać. Okoliczni mieszkańcy sprzedają im grzyby, owoce, warzywa, ryby.

Jednostka Stare Wierzchowo odchyłona jest na niekorzyść w przypadku czterech wskaźników, w tym trzech społecznych: Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności wyniosła 227,85 przy średniej 71,33, co było największą wartością spośród wszystkich jednostek w Gminie. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wyniósł 19,42 –również najwięcej w Gminie, gdzie średnia wyniosła 7,98. Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i gimnazjach (gimnazja, w %) to 36%, przy średniej 37,54%. Dodatkowo 100% gospodarstw domowych niepodłączonych było do kanalizacji.

Wyznaczając obszar zdegradowany, wzięto pod uwagę terytorium całych sołectw / jednostek gminnych.

Metodologia wyznaczania obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego i szczególną koncentrację negatywnych zjawisk, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji zwykle nie obejmuje całego obszaru zdegradowanego. Praktyka pokazuje że rewitalizacja jest skuteczniejsza, jeżeli prowadzi się ją na ograniczonym terytorium. Pozwala to na koncentrację działań i środków, co w konsekwencji przynosi lepsze efekty, w tym również dla pozostałej części obszaru zdegradowanego, który nie został uwzględniony jako obszar bezpośredniej interwencji tak jak obszar rewitalizacji. Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie główne przesłanki, tak jak to przedstawiono na początku. Pierwsza to szczególna koncentracja negatywnych zjawisk na danym terenie. Określa się ją na podstawie prowadzonej analizy wskaźnikowej (patrz : rozdział 3.3). Druga

przesłanka to uznanie, że dany obszar ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Jest to dość szeroka przesłanka, która pozwala gminie na zachowanie marginesu uznaniowości we wskazaniu, która część obszaru zdegradowanego poddana ma zostać rewitalizacji². Dodatkowo występuje ograniczenie powierzchniowe i ludnościowe: obszar rewitalizacji nie może stanowić więcej niż 20% powierzchni gminy i nie może go zamieszkiwać więcej niż 30% jej populacji (patrz: wstęp do rozdziału 3.4.). Na etapie decyzji, który fragment obszaru zdegradowanego zakwalifikować jako obszar rewitalizacji istotne są następujące czynniki:

- możliwość przeprowadzenia działań, które będą oddziaływać na przyczyny występowania negatywnych zjawisk,
- spodziewany efekt w postaci uruchomienia mechanizmów naprawczych, które będą toczyć się także po zakończeniu interwencji,
- istotne znaczenie dla rozwoju gminy,
- możliwość przeprowadzenia działań, które oddziałają korzystnie zarówno na obszar rewitalizacji jak całość obszaru zdegradowanego.

Obszar rewitalizacji gminy Szczecinek został wyznaczony w oparciu o wyżej opisane zasady. Poniżej scharakteryzowano kryteria zawężenia obszaru sołectw z obszaru zdegradowanego do miejscowości, w celu określenia obszaru rewitalizacji.

Istnieją dwa podejścia w terytorialnym wyznaczaniu obszaru rewitalizacji z obszaru zdegradowanego na terenach wiejskich, przy założeniu, że dane wskaźnikowe zbierane były na poziomie sołectw:

- 1) do obszaru rewitalizacji włącza się obszary zabudowane zdegradowanych sołectw (tereny osadnicze) wraz z obszarami wykazującymi potencjał ze względu na przyszłe projekty rewitalizacyjne, zlokalizowane w pobliżu obszarów zabudowanych. Zalicza się do nich obszary pokolejowe, powojenne, przemysłowe oraz niewielkie obszary niezabudowane, takie jak parki czy działki nad rzekami lub jeziorami.
- 2) Do obszaru rewitalizacji zalicza się obszary zdegradowanych sołectw pomniejszone o tereny pól uprawnych, dużych kompleksów leśnych czy jezior, czyli te tereny na których z pewnością nie będą przeprowadzane działania rewitalizacyjne.

Różnicą w wyznaczaniu obszarów rewitalizacji w zależności od przyjętego podejścia jest zazwyczaj większy obszar w przypadku podejścia opisanego w punkcie 2).

Na etapie wyznaczania obszarów rewitalizacji dla Gminy Szczecinek nie było jeszcze określonych potencjalnych projektów rewitalizacyjnych, w związku z powyższym zastosowano podejście opisanie w punkcie 2). Zwiększyło to prawdopodobieństwo, że wszystkie projekty rewitalizacyjne znajdą się na obszarze rewitalizacji i nie zostanie pominięty (wyłączony) istotny obszar.

W oparciu o przyjętą wyżej metodologię, do obszaru rewitalizacji zakwalifikowano części wszystkich jednostek gminnych z obszaru zdegradowanego, tj.: Drawień, Dreżno, Grąbczyn, Kragłe, Kusowo, Kwakowo, Sitno, Stare Wierzchowo, Wilcze Laski.

²Ustawa o rewitalizacji. Praktyczny komentarz, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa Departament Polityki Przestrzennej, Warszawa 2016, str. 21

W związku z tym, że rewitalizacja ma wymiar terytorialny, ważne są te obszary gminy, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk i lokalnych potencjałów. Efektem przeprowadzonej diagnozy dla Gminy Szczecinek w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno- infrastrukturalnej i środowiskowej jest tabelaryczne zestawienie danych z różnych dziedzin, z którego jednoznacznie wynika, które sołectwa wykazują najmniej korzystne wartości wskaźników w badanych obszarach. Pomimo 5 i wyżej odchyień i włączenia do obszaru zdegradowanego, nie włączono do obszaru rewitalizacji sołectw Spore oraz Wierzchowo.

Sołectwo Spore nie zostało zaliczone do obszaru rewitalizacji pomimo odchyień na niekorzyść w przypadku sześciu wskaźników, w tym dwóch społecznych z uwagi na fakt, iż jest to niezwykle turystyczna miejscowość o stosunkowo wysokim potencjale, jakie stwarza usytuowanie pomiędzy rzeką Gwdą, a rynnowym jeziorem Spore. Spore jest niewielką miejscowością, a z uwagi na agroturystyczny charakter większość mieszkańców przebywa tam tylko sezonowo.

Dzięki malowniczej okolicy znajdują się tam gospodarstwa agroturystyczne, które przysparzają dochodu lokalnej społeczności co przekłada się na relatywnie niski wskaźnik udziału osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym. Bogata fauna i flora oraz bliskość jeziora stanowią atrakcje zachęcające turystów do zwiedzania i korzystania z różnych form aktywnego wypoczynku.

Ponadto we wsi znajduje się szkoła filialna, oddział przedszkolny, świetlica dla dzieci i młodzieży, boisko oraz strefa rekreacji z placem zabaw, wiatą biesiadną, zieloną siłownią. Działa też klub piłkarski – Sokół Spore – grający w A klasie, który stanowi ofertę zagospodarowania wolnego czasu dla różnych grup wiekowych, neogotycki kościół p.w. Świętej Rodziny z II poł. XIX w., a także pola biwakowe, w tym miejsce biwakowe Nadleśnictwa Szczecinek wraz z wieżą widokową.

Sołectwo Wierzchowo, wykazujące odchylenia wskaźników w pięciu przypadkach, w tym dwa w sferze społecznej, pod względem infrastrukturalnym i gospodarczym jest bardzo rozwinięte. W miejscowości znajduje się agencja pocztowa, punkt apteczny oraz bardzo dobrze wyposażony ośrodek zdrowia – z poradnią medycyny rodzinnej, lekarza rodzinnego, a także prywatną opieką ginekologiczną. Funkcjonująca jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej wpisana do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego zrzesza w swoich szeregach zarówno osoby starsze jak i młodzież, która dzięki licznym szkoleniom jest w wysokim stopniu przygotowana do pełnienia służby.

Wieś przecina droga krajowa nr 11, która jest jednym z najważniejszych szlaków komunikacyjnych w gminie, powiecie i regionie, umożliwiającym kompleksowy rozwój gospodarczy, a tym samym w pewnym stopniu obniżający wskaźnik dostępności do komunikacji, a w konsekwencji stwarzający potencjał do rozwoju podmiotów gospodarczych. Wieś jest zgazyfikowana, co stwarza mieszkańcom m.in. dostęp do ekologicznego źródła ciepła. W rozwój infrastruktury oraz na poprawę bezpieczeństwa życia i zdrowia mieszkańców lokowane są liczne fundusze zewnętrzne m. in. z PROW, WFOŚiGW oraz w ramach ogłaszanych konkursów przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego.

W miejscowości funkcjonuje filia Gminnej Biblioteki Publicznej, szkoła podstawowa, klasy gimnazjum, oddział przedszkolny, do których uczęszczająca młodzież została objęta projektem pn. „Inwestujemy w wykształcenie dzieci i młodzieży” – podnoszenie szans edukacyjnych uczniów szkół podstawowych i gimnazjów z terenu Gminy Szczecinek, obejmującym wsparciem uczniów - w postaci zajęć dydaktyczno - wyrównawczych i rozwojowych i doradztwa zawodowego oraz zwiększeniem kompetencji nauczycieli, a także doposażenie szkoły w pracownię umożliwiające nauczanie oparte na metodzie eksperymentu w obszarze matematyki i przyrody oraz w sprzęt TIK.

W 2016 r. w budynku szkoły podstawowej w Wierzchowie, dzięki pozyskaniu dofinansowania ze Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty, otwarto Pracownię Bioróżnorodności, utworzoną w ramach projektu „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów na terenie Dorzecza Parsęty poprzez edukację dzieci i młodzieży”, a także doposażono jednostki oświaty i kultury oraz osiągającą wysokie wyniki w nauce młodzież w zestawy komputerowe w ramach projektu pn: „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie gmin zrzeszonych w Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty”. W bliskim sąsiedztwie szkoły znajduje się boisko typu Orlik, zielona siłownia oraz plac zabaw.

Lokalna społeczność bierze czynny udział w życiu swojej miejscowości oraz działa aktywnie m.in. w organizacjach pozarządowych pozyskując środki na rozwój sołectwa nie tylko z lokalnych jednostek

samorządowych, ale i o randze wojewódzkiej. Dla mieszkańców dostępna jest sala wiejska, w której organizowane są przedsięwzięcia kulturalne, spotkania integracyjne oraz świetlica dla dzieci i młodzieży.

We wsi od kilkudziesięciu lat działa zespół ludowy Jezioranki, który kultywuje tradycje i organizuje przestrzeń kulturalną dla mieszkańców. Funkcjonuje również klub piłkarski POGOŃ WIERZCHOWO, który w swoich szeregach zrzesza mieszkańców różnych grup społecznych, zawodowych i wiekowych. Pozyskując środki finansowe zapewnia ofertę sportową, jak również aktywizuje mieszkańców.

Sąsiedztwo jeziora Wierzchowo, którego gospodarzem jest Gmina Szczecinek wpływa pozytywnie na rozwój turystyki oraz wędkarstwa na poziomie ogólnopolskim. Gmina realizuje zadania związane z zarybianiem akwenu, organizacją zawodów i dbaniem o podstawową infrastrukturę. Swoją działalność prowadzi także stowarzyszenie wędkarskie,

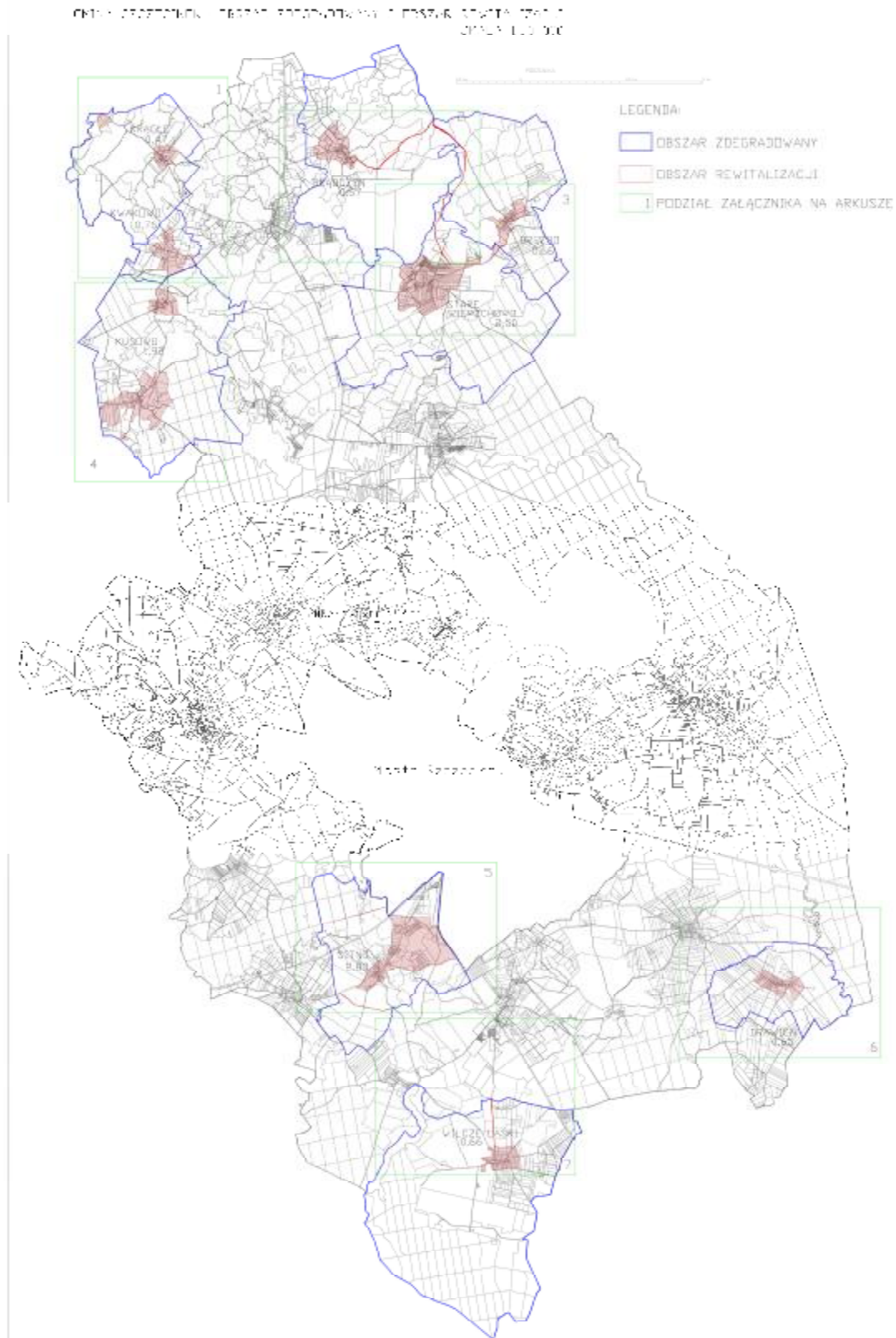
Biorąc powyższe pod uwagę, kapitał ludzki, infrastruktura, zasoby endogeniczne, powodują, że sytuacja mieszkańców analizowanych jednostek jest zdecydowanie korzystniejsza niż pozostałych sołectw, które zostały włączone w obszar rewitalizacji. Sołectwa Spore i Wierzchowo posiadają odpowiedni potencjał, który w sposób znaczący powinien pozwolić tym jednostkom w średniej perspektywie czasowej znacząco poprawić poszczególne wskaźniki analizowane w Programie.

Takie podejście do wyznaczenia obszaru rewitalizacji Gminy Szczecinek wynika z zasady koncentracji, zgodnie z którą, przy ograniczonych zasobach finansowych i możliwościach interwencji, należy w pierwszej kolejności skupić się na obszarach najbiedniejszych i najbardziej defaworyzowanych z uwagi na potencjał gospodarczy, infrastrukturę techniczną i społeczną oraz kapitał ludzki najmocniej dotknięty negatywnym dziedzictwem popegeerowskim. Ograniczone środki i działania należy skierować tam, gdzie ta interwencja jest najbardziej potrzebna i przyniesie największą zmianę.

Niemniej, podczas wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szczecinek oba sołectwa zostaną objęte szerokim monitoringiem pod względem wartości wskaźników w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej i infrastrukturalnej - funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej w celu zbadania czy nie wystąpi tu pogłębianie się negatywnych zjawisk. W przypadku zaobserwowania sytuacji kryzysowych zostaną podjęte odpowiednie działania mające na celu aktualizację Lokalnego Programu Rewitalizacji i wyprowadzenie omawianych sołectw ze stanu zdegradowanego poprzez włączenie ich w obszar rewitalizacji i objęcie interwencją w postaci projektów rewitalizacyjnych.

Wizualizacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji znajduje się na rysunku nr 11.

Rys. 11. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Szczecinek

Źródło: opracowanie własne

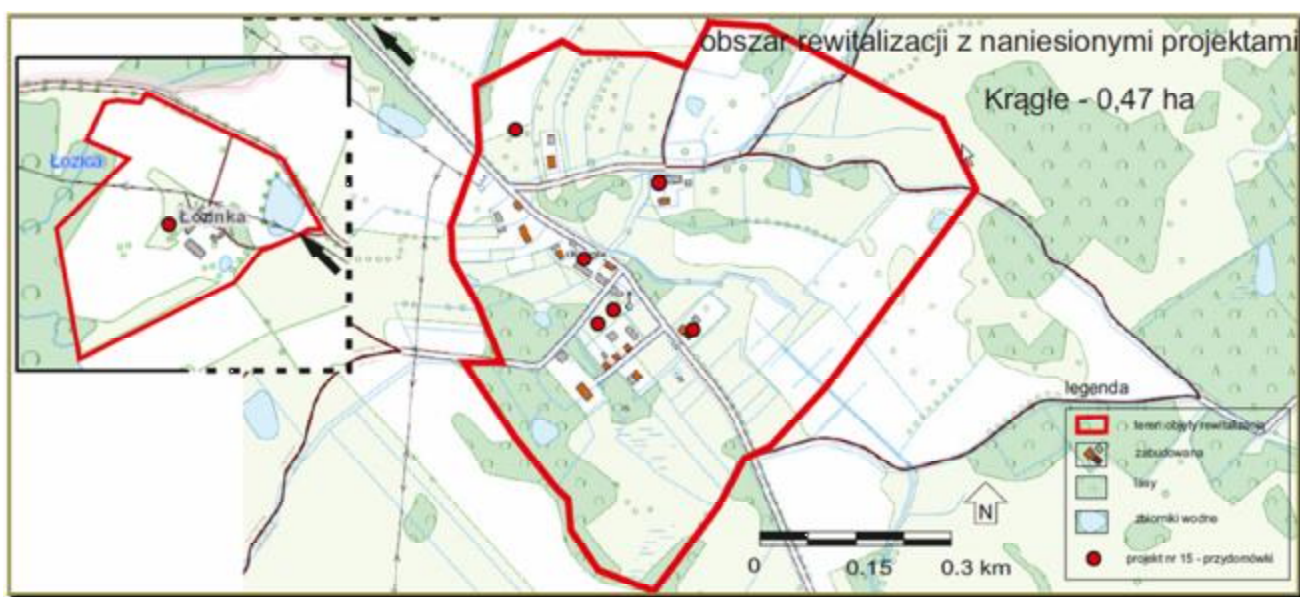
Podczas wyznaczania obszaru rewitalizacji zachowane zostały zalecenia Urzędu Marszałkowskiego zawarte w *Zasadach...* dotyczące liczby ludności oraz powierzchni tego obszaru, tj.:

- liczba ludności na obszarze rewitalizacji: 1 594, tj. 17,44 % ludności Gminy Szczecinek,
- powierzchnia obszaru rewitalizacji: 11,12 km², tj. 2,03 % powierzchni Gminy Szczecinek.

Wyznaczone obszary zdegradowane i rewitalizacji w Gminie Szczecinek charakteryzują się kumulacją negatywnych zjawisk w większości analizowanych sfer (społecznej, gospodarczej, przestrzennej i infrastrukturalnej).

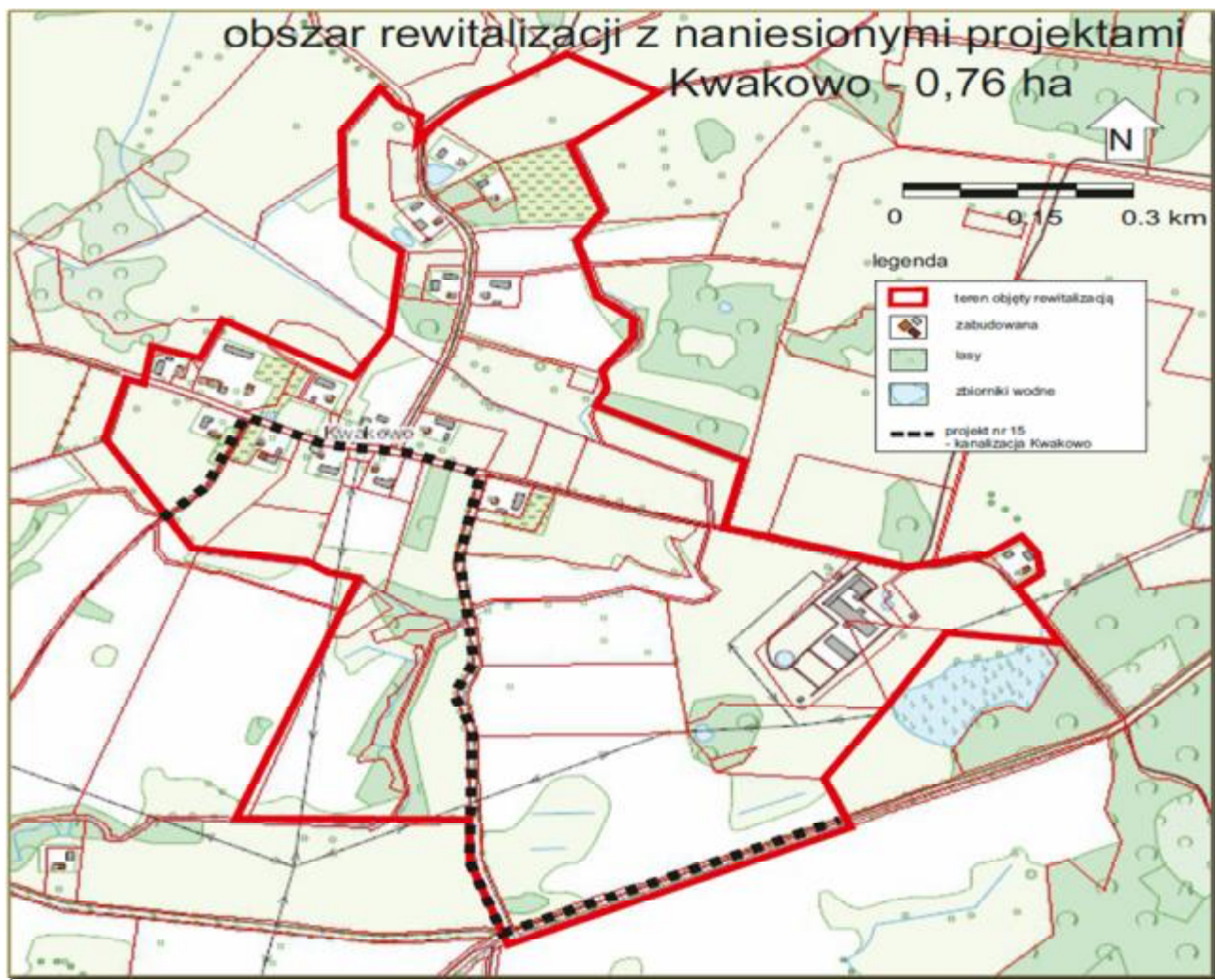
Zgodnie z przyjętą metodologią w dalszej kolejności obszar rewitalizacji poddany będzie diagnozie pogłębionej w celu rozpoznania szczegółowych problemów, których nie można było wyznaczyć opierając się o wskaźniki statystyczne zaproponowane w pierwszej części diagnozy (analizy).

Rys. 12. Podobszar rewitalizacji – Kragłe

Źródło: opracowanie własne

Rys. 13. Podobszar rewitalizacji – Kwakowo

Źródło: opracowanie własne

Rys. 14. Podobszar rewitalizacji – Grąbczyn

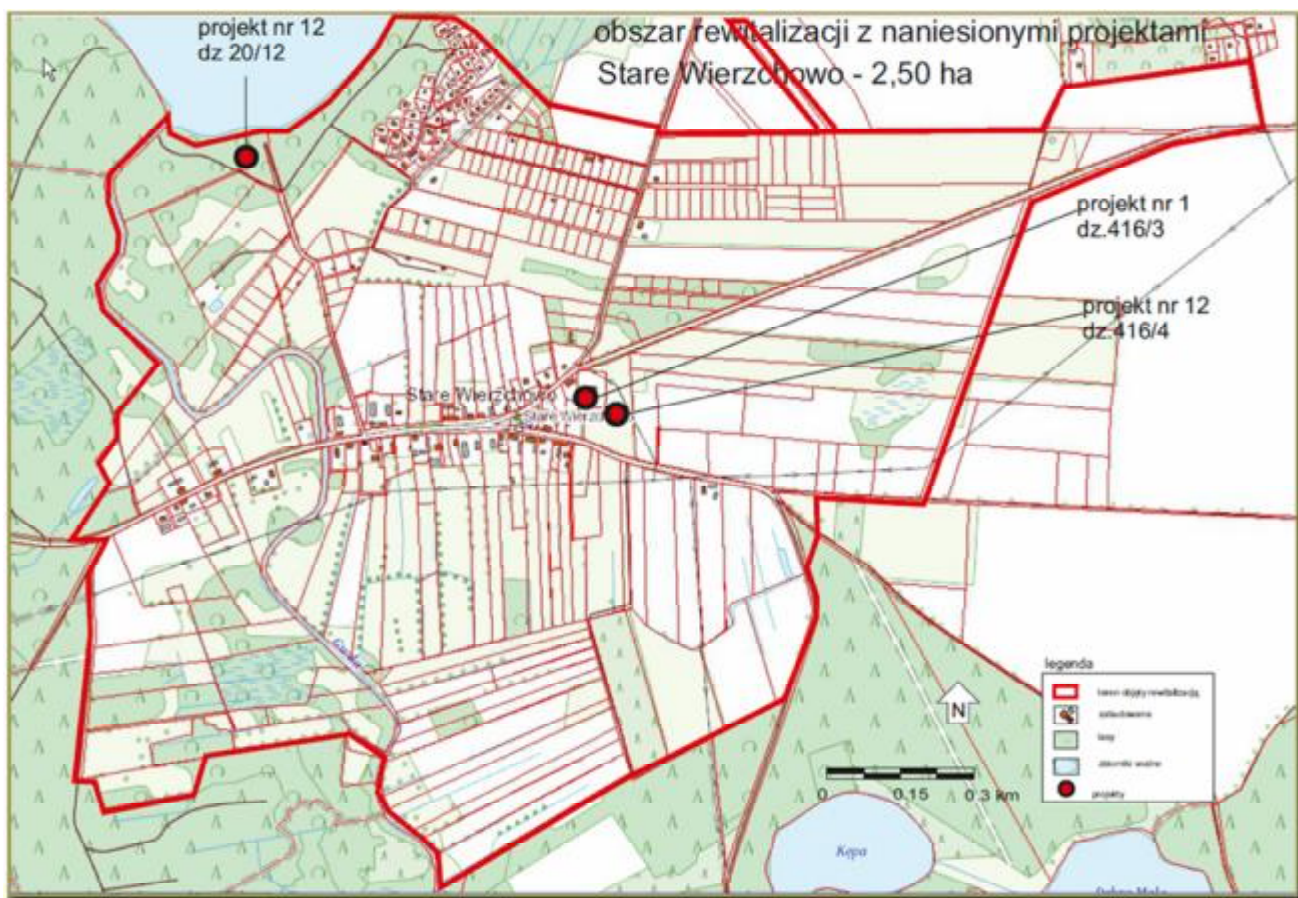
Źródło: opracowanie własne

Rys. 15. Podobszar rewitalizacji – Drężno

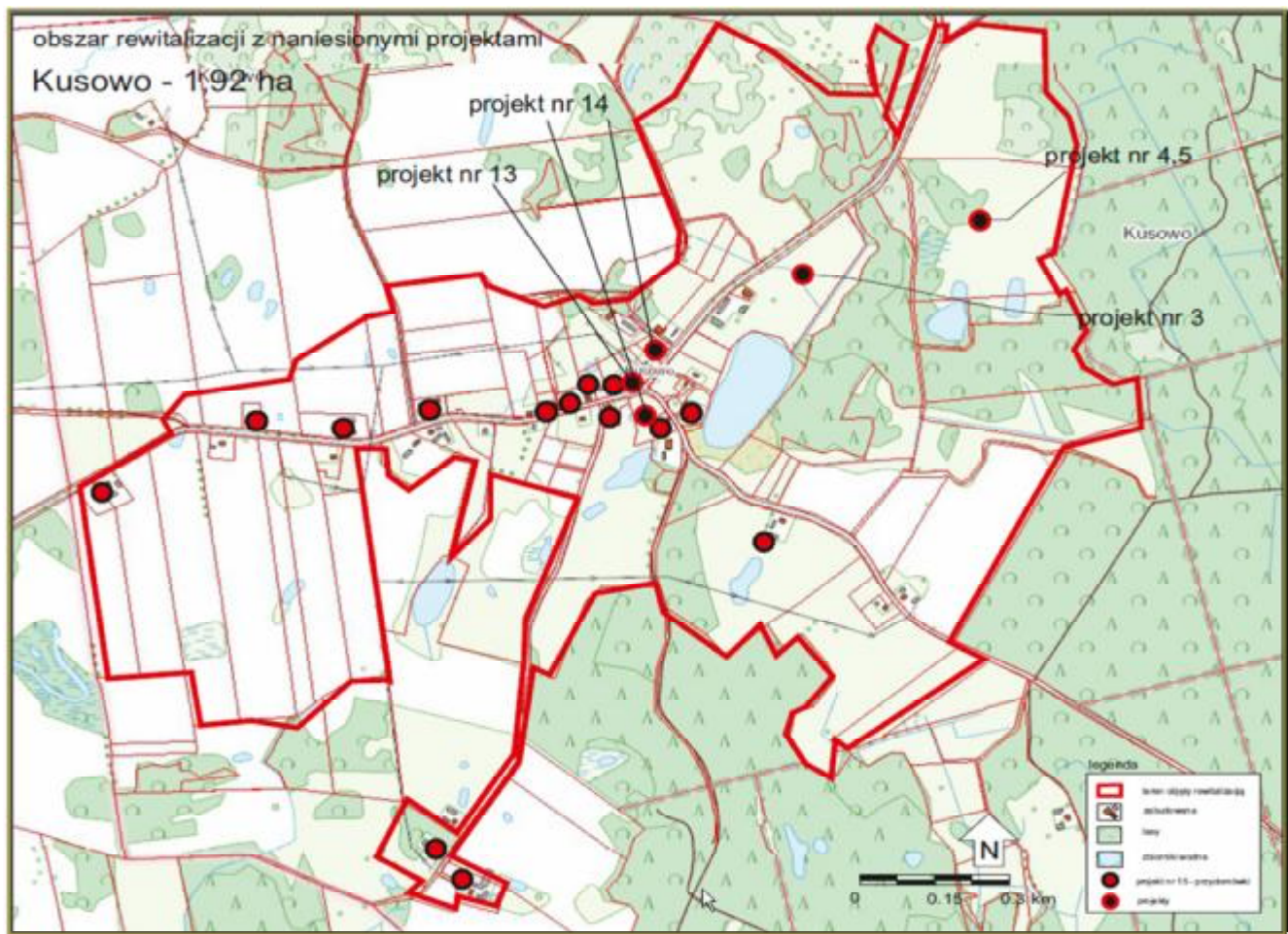
Źródło: opracowanie własne

Rys. 16. Podobszar rewitalizacji – Stare Wierzbowo

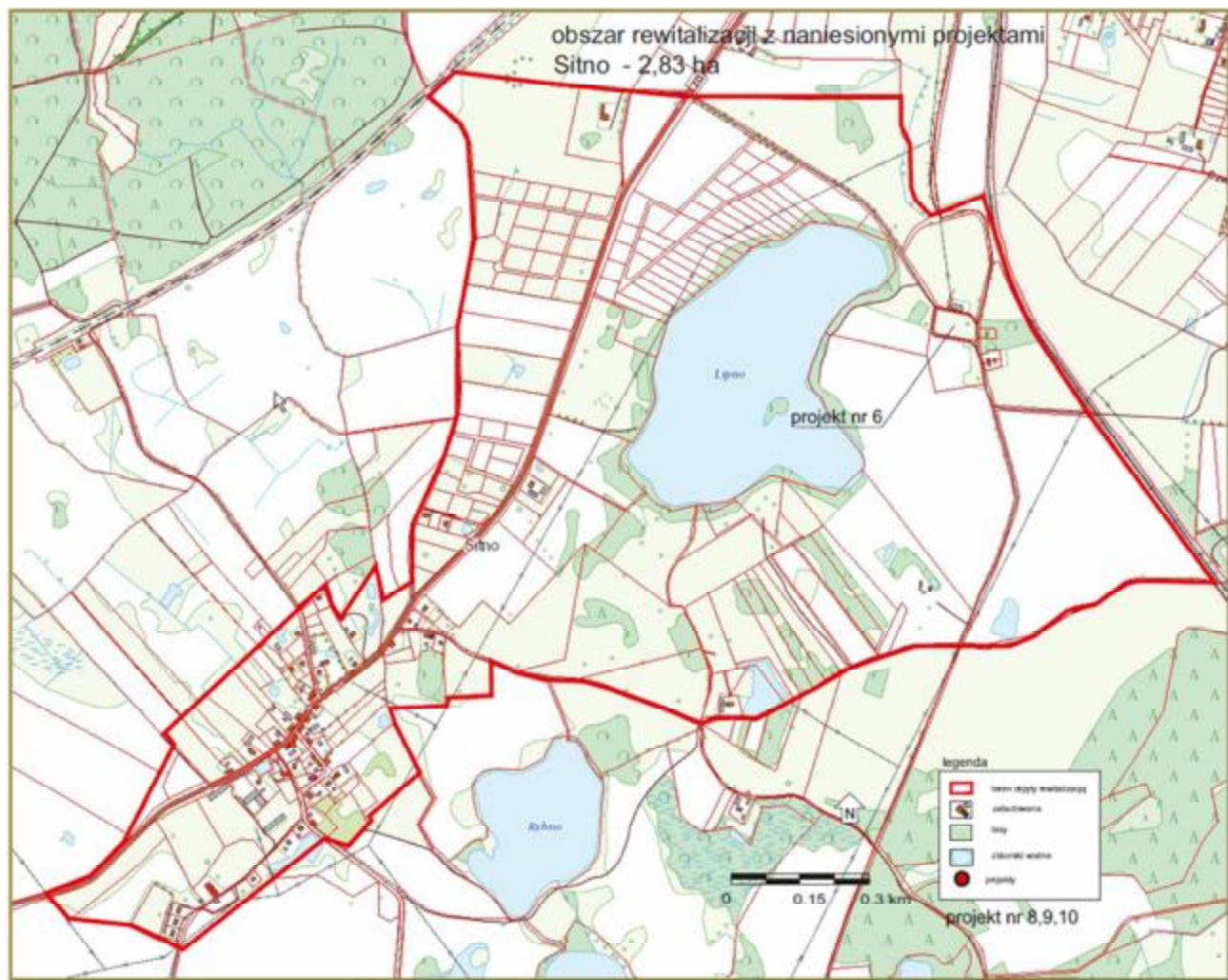
Źródło: opracowanie własne

Rys. 17. Podobszar rewitalizacji – Kusowo

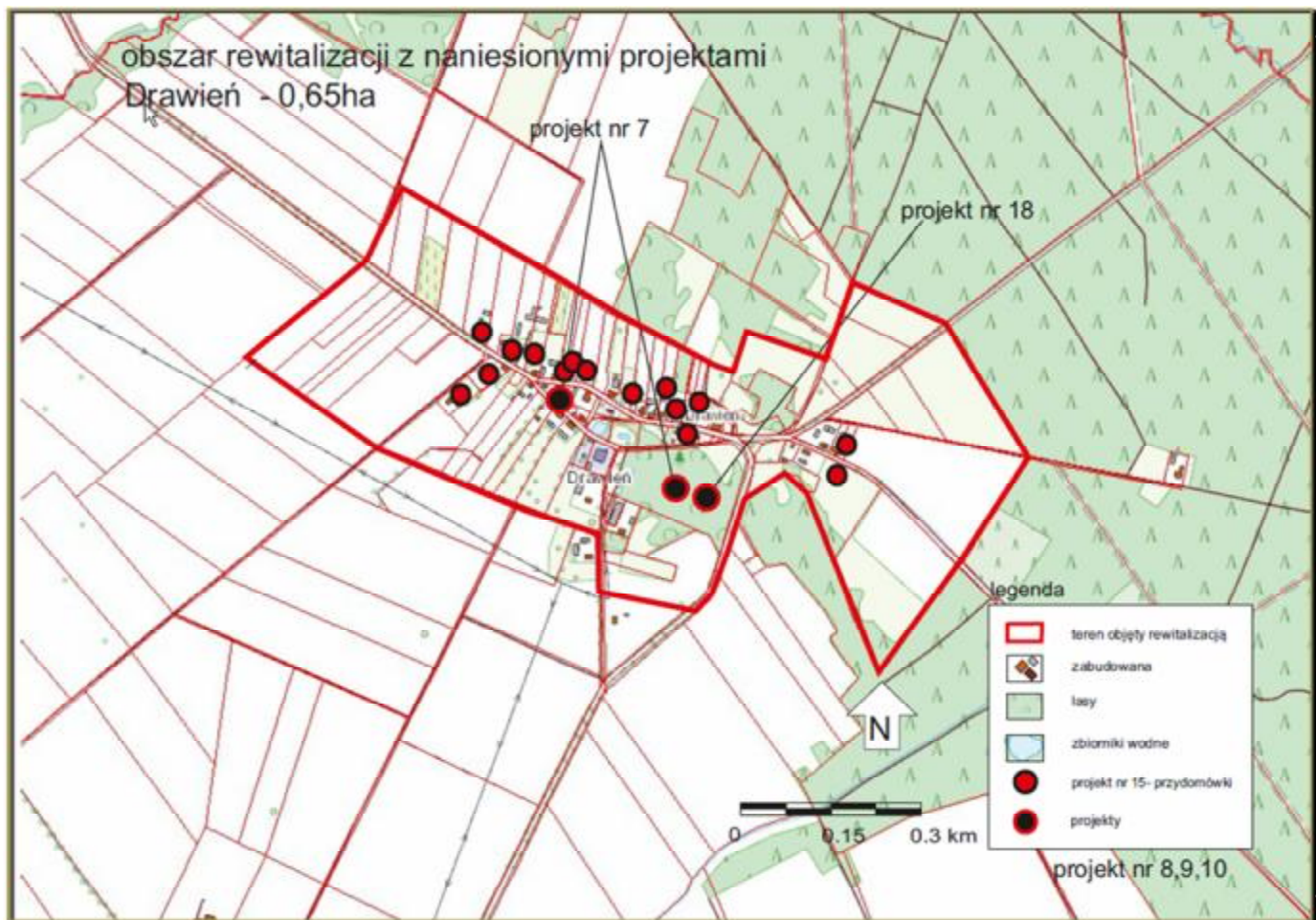
Źródło: opracowanie własne

Rys. 18. Podobszar rewitalizacji – Sitno

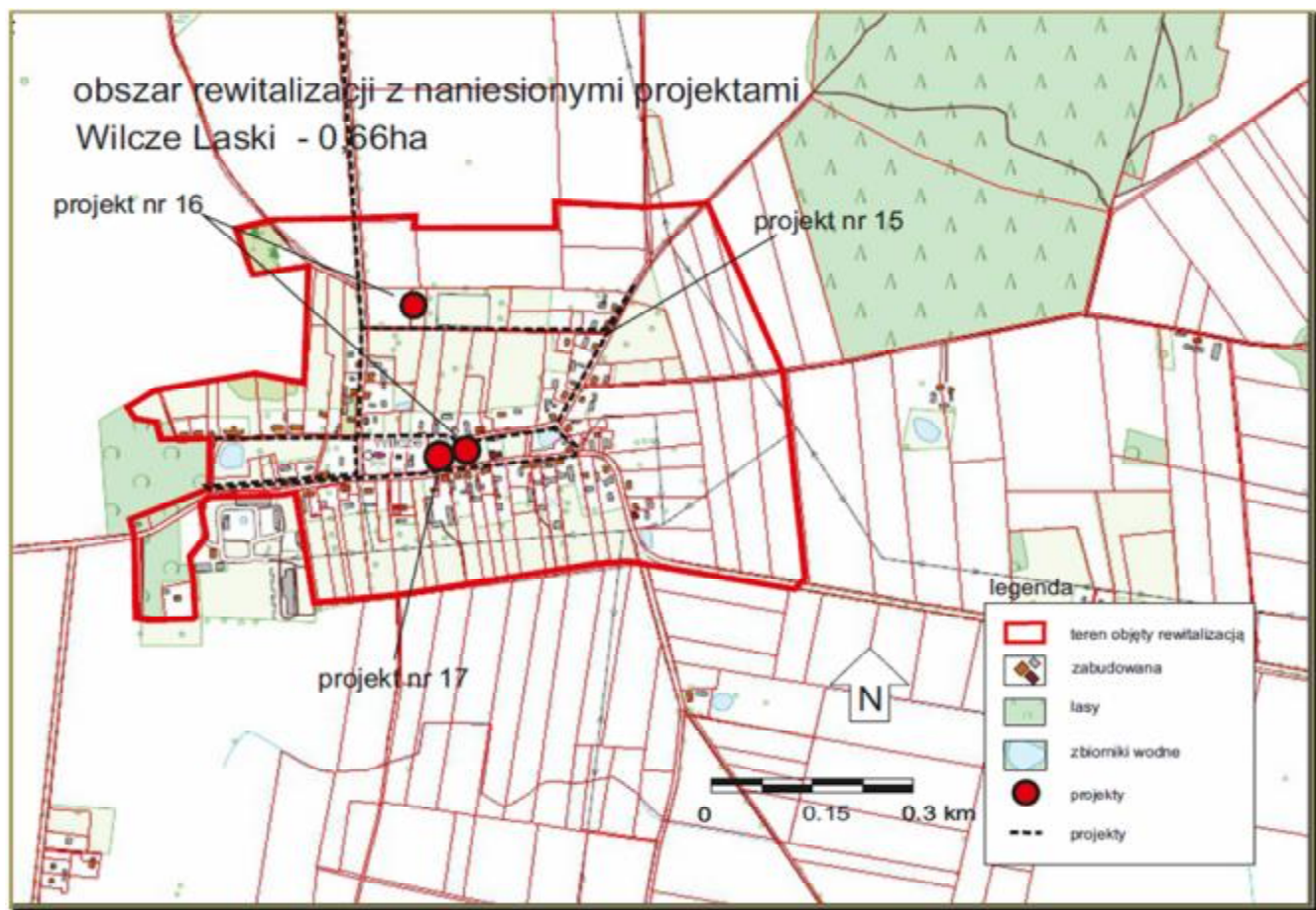
Źródło: opracowanie własne

Rys. 19. Podobszar rewitalizacji – Drawień

Źródło: opracowanie własne

Rys. 20. Podobszar rewitalizacji –Wilcze Łaski

Źródło: opracowanie własne

4.

**Diagnoza pogłębiona obszarów rewitalizacji
z uwzględnieniem partycypacji mieszkańców
i lokalnych liderów**

4.1. Partycypacyjna ocena obszaru rewitalizacji

Formuła sporządzenia oraz przygotowania do realizacji, monitoringu, aktualizacji oraz ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szczecinek na lata 2017 – 2023 zakładała szeroki udział różnych grup interesariuszy zaangażowanych w poszczególne procesy rewitalizacji. Dokument powstawał w oparciu o pracę zarówno przedstawicieli samorządu lokalnego, instytucji publicznych (m.in. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy i in.), kluczowych partnerów Gminy reprezentujących sektory społeczny oraz gospodarczy przy współudziale zewnętrznych ekspertów i specjalistów oraz głównych interesariuszy procesu rewitalizacji – mieszkańców wyznaczonego obszaru.

Istotnym aspektem partycypacyjnego udziału lokalnej społeczności w procesie tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szczecinek (wyznaczenia obszaru rewitalizacji) było sporządzenie szczegółowej diagnozy pogłębionej. Została ona przeprowadzona w oparciu o cztery metody badawcze:

- Indywidualna ankieta bezpośrednia – z sołtysami w Gminie,
- IDI – *Individual In-Depth Interview*, tj. indywidualny wywiad pogłębiony – z osobami sprawującymi władzę w Gminie (Wójt),
- FGI – *Focus Group Interview*, tj. zogniskowany wywiad grupowy – z lokalnymi liderami w Gminie,
- Lokalne animacje – z mieszkańcami sołectw.

Sporządzenie diagnozy szczegółowej poprzedziły rozmowy z ww. interesariuszami. Pozwoliły one m.in. na:

- identyfikację problemów i potrzeb społecznych oraz określenie stopnia ich ważności dla mieszkańców Gminy z uwzględnieniem perspektywy różnych grup interesu, tj. sołtysów, przedstawicieli władz lokalnych oraz innych mieszkańców;
- dokonanie pogłębionej diagnozy potencjału rozwojowego Gminy ze szczególnym uwzględnieniem aspektów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i infrastrukturalnych;
- wyrażenie własnej oceny potencjału rozwojowego Gminy przez różne grupy mieszkańców, tj. sołtysów, przedstawicieli władz lokalnych i lokalnych liderów;

Ustalenie i konsultację wstępnych propozycji (pomysłów) na projekty możliwe i sugerowane do włączenia w Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Szczecinek dla wybranych obszarów na terenie wytypowanych gmin województwa zachodniopomorskiego włączonych w Specjalną Strefę Włączenia. Obserwacje na potrzeby pogłębionej diagnozy przeprowadzono za pomocą różnych metod i technik badawczych, w zależności od postawionych celów szczegółowych oraz grupy respondentów (interesariuszy).

Mechanizmy włączenia poszczególnych interesariuszy, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji, miały charakter publiczny i obejmowały szereg różnorodnych narzędzi – od informowania o postępach prac poprzez konsultowanie, otwartą dyskusję, spotkania z lokalnym animatorem oraz zewnętrznymi ekspertami (w zakresie formalnym i merytorycznym). Konsultacje projektu dokumentu, informacje dotyczące przebiegu poszczególnych etapów prac nad sporządzeniem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szczecinek oraz zaproszenia kierowane do interesariuszy w celu włączenia najszerszej grupy odbiorców

w przedmiotowy proces przekazywane były za pośrednictwem strony internetowej Gminy Szczecinek oraz w sposób bieżący - softysom, radnym, lokalnym liderom, przedstawicielom organizacji pozarządowych i biznesu. Podstawowym narzędziem wykorzystanym w procesie konsultacji społecznych (zarówno na etapie diagnostycznym, jak i wypracowywania założeń, listy projektów rewitalizacyjnych i in.) był formularz konsultacyjny (papierowy lub ustnie do protokołu w wyznaczonym miejscu), za pośrednictwem którego, każdy mieszkaniec, przedsiębiorstwo lub organizacja mógł złożyć swoje propozycje, zgłosić uwagi lub sugestie. Spotkania z mieszkańcami, lokalnymi liderami oraz przedstawicielami trzeciego sektora, biznesu i samorządu stanowiły miejsce dyskusji, debaty nad problemami, możliwościami i szansami rozwoju dla obszaru rewitalizacji. Zostały one wzbogacone m.in. o prezentacje multimedialne czy spacer studyjne służące wyłonieniu potencjalnych lokalizacji dla projektów rewitalizacyjnych.

W celu zwiększania świadomości w zakresie programowania założeń rewitalizacji oraz przygotowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych zarówno wśród władzy lokalnej, jak i pozostałych partnerów przeprowadzono spotkanie warsztatowe pn. „Powstający program rewitalizacji Gminy Szczecinek. Tworzenie potencjału rewitalizacji”. Uświadczenie znaczenia Lokalnego Programu Rewitalizacji jako dokumentu stanowiącego narzędzie wprowadzania konkretnych przedsięwzięć służących przeciwdziałaniu i eliminacji negatywnych zjawisk oraz wykorzystanie istniejących potencjałów stanowiło jedno z podstawowych założeń przedmiotowego spotkania.

Istotnym elementem włączenia lokalnej społeczności w proces tworzenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Szczecinek na lata 2017 – 2023 było przeprowadzenie animacji lokalnych. Inicjatywy te skupiały każdorazowo wolontariuszy i uczestników organizowanych wydarzeń. Obejmowały one zarówno przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym (przygotowanie od podstaw czterech ogólnodostępnych miejsc rekreacji - siłownie, place zabaw, boisko do piłki nożnej) oraz tzw. działania miękkie, w tym np. warsztaty (ozdabianie techniką decoupage, warsztaty czytelnicze – łącznie ok. 20 uczestników), wyjazd integracyjny (dla młodzieży, 18 mieszkańców jednej z miejscowości). Uczestnicy oraz wolontariusze byli zaangażowani w proces planowania poszczególnych przedsięwzięć od momentu pomysłu poprzez poszczególne fazy jego realizacji, wykonywali różnorodne czynności, np. wspólne wykonywanie nasadzeń (w miejscach rekreacji), porządkowanie terenu (wyrównywanie, grabienie i in.). Udział w inicjatywach pozwolił na rozwinięcie umiejętności pracy zespołowej oraz wzmacniał więzi społeczne.

Każde ze spotkań animatora lokalnego z mieszkańcami w trakcie trwania inicjatyw dawało szansę rozmowy o procesie rewitalizacji. Praca lokalnego animatora polegała na ciągłym kontakcie z mieszkańcami, biznesem, przedstawicielami samorządu, organizacjami pozarządowymi, tworząc klimat dostępności, zachęcając do współtworzenia założeń programu, odpowiadając na wszelkie pytania bądź kierując do ekspertów z zespołu redakcyjnego. Poprzez włączenie mieszkańców, lokalnych liderów i zaangażowane podmioty chciano uzyskać jak najwyższy udział osób i podmiotów bezpośrednio zaangażowanych we wdrażanie założeń LPR dla Gminy Szczecinek. Włączenie mieszkańców w małe inicjatywy lokalne dało niepowtarzalne doświadczenie stworzenia dobra wspólnego, angażując tym samym mieszkańców bezpośrednio w proces tworzenia, wspierania i odpowiedzialności za Lokalny Program Rewitalizacji. Mechanizm ten poprzez uruchomienie doświadczenia sprawczości miał zachęcić do podejmowania działań w ramach Programu na szerszą skalę. Warto podkreślić, że aktywna grupa ok. 80 uczestników w trakcie

prac nad wypracowywaniem inicjatyw lokalnych, ponadto każdorazowo uroczyste festyny, imprezy kończące przedsięwzięcia skupiały po ok. 100 mieszkańców (4 podsumowania inicjatyw po 80-100 uczestników każda). Przedstawia to dokumentacja fotograficzna.

Założono, że włączenie najszerszej grupy interesariuszy już na etapie tworzenia dokumentu będzie kontynuowane w kolejnych etapach jego wdrażania, poszerzając to grono o kolejne lokalne podmioty, grupy działania. Przyjęty model zakłada, że na etapie wprowadzania założeń LPR, jego oceny i aktualizacji aktywny udział różnych grup. Mechanizm ten został szczegółowo opisany w rozdziale 8 (Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów, i grup aktywnych na terenie Gminy w procesie rewitalizacji – s. 125 LPR).

4.2. Obszar rewitalizacji w opinii Wójta Gminy Szczecinek

Szeroko pojęta poprawa warunków życia mieszkańców gminy, jej zrównoważony rozwój oraz działania na rzecz powstania nowych miejsc pracy to priorytety samorządu Gminy Szczecinek w obecnej kadencji. Zasadność przyjętego kierunku działania organów Gminy oparta jest na obserwacji zachodzących na terenie gminy procesów społecznych i gospodarczych, jak również diagnozach przeprowadzonych w roku 2016 na potrzeby sporządzenia strategii rozwoju dla Gminy Szczecinek oraz w 2017 – na potrzeby „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Szczecinek”.

Głębokie przemiany polityczno-społeczno-gospodarcze, które rozpoczęły się w drugiej połowie ubiegłego wieku, stały się główną przyczyną degradacji znacznej części terenów Gminy Szczecinek oraz jej tkanki społecznej. W konsekwencji brak zakładów pracy, zwłaszcza w sektorze produkcyjnym, likwidacja Państwowych Gospodarstw Rolnych, brak tradycji prywatnej działalności gospodarczej, regulacji polityki przestrzennej, spowodowały wszechstronne zubożenie lokalnego społeczeństwa.

Tylko kompleksowe działania samorządu w obszarze polityki społecznej, budowy niezbędnej infrastruktury, przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu, cyfrowemu oraz działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego i adekwatnej do potrzeb lokalnej społeczności gospodarki przestrzennej, mogą przyczynić się do wymiernych i oczekiwanych zmian.

Zgodnie z przyjętymi założeniami ustawy z dnia 9 października o rewitalizacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1023) rewitalizacja to kompleksowy proces przemian społecznych, ekonomicznych, przestrzennych i technicznych służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji zaplanowanych jest szereg przedsięwzięć, które realizować zamierza Gmina jak i mieszkańcy, organizacje pozarządowe czy prywatne podmioty gospodarcze. Dla przykładu, Fundacja Nasz Drawień stawia na ożywienie gospodarki wiejskiej i integrację

lokalnej społeczności wokół zagadnień związanych z zasobami wewnętrznymi sołectwa. Szczecinecki Hufiec ZHP planuje modernizację i rozwój Stacji Harcerskiej im. hm. Marcina Wielochowskiego w Drężnie. W Kusowie jeden z interesariuszy stawia na edukację i ekologię poprzez stworzenie w najstarszej części wsi gospodarstwa ekologicznego. Tu, obok stworzenia nowych miejsc pracy, ważnym aspektem będzie integracja mieszkańców oraz ich udział w tworzeniu tegoż gospodarstwa. Drugi podmiot zamierza założyć ośrodek jeździecki wraz z towarzyszącą infrastrukturą, podobnie jak w Sitnie – tu właściciele istniejącego ośrodka powstałego w budynkach byłego PGR, chcą rozszerzyć ofertę, nadać nowe funkcje obiektowi, które z kolei wygenerują m.in. nowe miejsca pracy.

Projekty, które zamierza realizować Gmina Szczecinek, wydają się być typowo inwestycyjne, ale nie tylko. Wśród nich znajduje się m.in. budowa mini – targowiska, wytyczenie nowych szlaków pieszych, rowerowych i konnych oraz bezpośrednie działania na rzecz mieszkańców – wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi, wsparcie rodzin przeżywających trudności, pomoc w kształceniu podstaw przedsiębiorczości czy animacji czasu wolnego.

Warto dodać, że planując działania, uwzględnione zostały wytyczne poszczególnych resortów Rady Ministrów, jak również wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, które z jednej strony pozwoliły sprecyzować zadania, ale również stanowiły swoiste ograniczenia.

Realizacja wyznaczonych priorytetów zapewne będzie procesem niezwykle trudnym, zaskakującym. Jednak ufam, że zaplanowane komplementarne działania w obszarze wielu polityk oraz przedstawione wyżej projekty – o ile uda się je urzeczywistnić, stanowią silny impuls rozwojowy i przyczynią się do wszechstronnej poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Szczecinek.

4.3 Charakterystyka podobszarów rewitalizacji – problemy, potrzeby, potencjały i propozycje rozwiązań.

Należy wyraźnie zaznaczyć, iż poniższe opisy obszarów rewitalizacji w postaci problemów, potrzeb, potencjałów oraz propozycji rozwiązań stanowią subiektywną ocenę rozmówców i mogą nie być zgodne z oficjalnym stanowiskiem władz Gminy w danej sprawie.

4.3.1. PODOBSZAR REWITALIZACJI DRAWIEŃ

PROBLEMY

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji wsi Drawień zidentyfikowane przez Sołtysa:

- doposażenie sali wiejskiej,
- ukończenie remontu sali wiejskiej,
- zanieczyszczony staw,
- zabudowania po PGR,
- renowacja parku i cmentarza,
- oddalenie od głównych szlaków turystycznych,
- brak komunikacji publicznej.

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji wsi Drawień zidentyfikowane przez mieszkańców:

- brak komunikacji publicznej,
- odpływ młodych ludzi ze wsi,
- poprawa estetyki wsi,
- brak zajęć animacyjnych dla wszystkich grup wiekowych wsi.

POTRZEBY

- zagospodarowanie terenów zielonych,
- uruchomienie zajęć animacyjnych,
- uruchomienie komunikacji publicznej,
- budowa wioski tematycznej „Romea i Julii”.

POTENCJAŁY

- fundacja na rzecz wsi Drawień i realizacja projektu wioski tematycznej „Romea i Julii”,
- aktywni mieszkańcy realizujący wizję rozwoju wsi,
- czyste ekologicznie tereny.

PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

- realizacja wioski tematycznej opartej na historii: „Romea i Julii”,

- uruchomienie zajęć animacyjnych i warsztatów na sali wiejskiej,
- poprawa estetyki wsi.

4.3.2. PODOBSZAR REWITALIZACJI DRĘŻNO

PROBLEMY

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji wsi Drężno zidentyfikowane przez Sołtysa:

- zły stan chodników,
- brak opieki nad osobami w wieku podeszłym; pomoc sąsiedzka,
- brak kanalizacji,
- brak gazu,
- brak zewnętrznego miejsca spotkań dla mieszkańców wsi,
- nieogrodzony plac zabaw dla dzieci,
- brak stabilnej i stałej oferty dla dzieci na zajęcia prowadzone w sali wiejskiej (częste zmiany osoby prowadzącej zajęcia).
- brak oferty w okresie letnim

Kluczowe problemy podobszaru zidentyfikowane przez mieszkańców wsi Drężno:

- zły stan chodników,
- brak zewnętrznego miejsca spotkań,
- brak szlaków rowerowych,
- brak komunikacji publicznej,
- brak kanalizacji.

POTRZEBY

Najważniejsze potrzeby podobszaru zidentyfikowane przez Sołtysa:

- opieka nad osobami starszymi, wsparcie pomocy sąsiedzkiej,
- rozwijanie turystyki i agroturystyki (stanica harcerska – sąsiaduje bezpośrednio z Drężnem),
- budowa szlaków rowerowych,

- wspieranie i współpraca z Ochotniczą Strażą Pożarną,
- budowa ogrodzenia i poprawa bezpieczeństwa na placu zabaw,
- stworzenie miejsca rekreacji zewnętrznej dla mieszkańców wsi,
- budowa i podłączenie do kanalizacji,
- poprawa stanu chodników,
- zwiększenie oferty i poprawa atrakcyjności zajęć w sali wiejskiej,
- zagospodarowanie zabytkowego parku, drzewostanu.

POTENCJAŁY

- jezioro i funkcjonująca Stanica Harcerska,
- atrakcyjne wypoczynkowo tereny,
- sala wiejska,
- działalność Ochotniczej Straży Pożarnej.

PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

- budowa szlaku rowerowego (droga krajowa nr 11 – Stare Wierzchowo – Drężno – Grąbczyn),
- budowa i podłączenie do kanalizacji,
- stworzenie zewnętrznego miejsca rekreacji dla wszystkich mieszkańców wsi,
- budowa wiaty,
- poprawa stanu chodników,
- budowa kanalizacji,
- wspieranie i tworzenie warunków na rozwój Stanicy Harcerskiej,
- stabilna i atrakcyjna oferta dla dzieci w sali wiejskiej,
- organizowanie zajęć i działań aktywizacyjnych dla młodzieży i seniorów.

4.3.3 . PODOBSZAR REWITALIZACJI GRĄBCZYN

PROBLEMY

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji wsi Grąbczyn zidentyfikowane przez Sołtysa:

- zanieczyszczona plaża, brak kąpieliska,
- wyludniająca się wieś,
- brak kanalizacji i nierozwiązany temat oczyszczalni przydomowych,
- oddalenie do głównych szlaków komunikacyjnych, peryferyjna miejscowość na mapie Gminy Szczecinek,
- niskie zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne,
- atrakcyjność walorów przyrodniczych,
- zły stan dróg i chodników,
- niedokończony remont sali wiejskiej,
- brak osoby do prowadzenia zajęć animacyjnych dla dzieci i dorosłych.

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji wsi Grąbczyn zidentyfikowane przez mieszkańców:

- brak kanalizacji,
- zły stan dróg i chodników,
- brak komunikacji publicznej,
- zły stan sali wiejskiej i brak oferty dla mieszkańców,
- brak zajęć animacyjnych dla wszystkich grup wiekowych,
- poprawa estetyki wsi.

POTRZEBY

Najważniejsze potrzeby podobszaru rewitalizacji wsi Grąbczyn zidentyfikowane przez Sołtysa.

- poprawa komunikacji,
- budowa kanalizacji i podłączeń oczyszczalni przydomowych dla gospodarstw oddalonych od wsi,
- rozwój agroturystyki,
- poprawa estetyki wsi.

POTENCJAŁY

- wieś położona nad dużym, czystym i zarybionym jeziorem,
- pobliskie grodziska o wysokiej wartości historycznej – miejsca analiz archeologicznych, starsze od grodzisk w Gnieźnie,
- walory turystyczne,
- możliwość prac sezonowych – zbieractwo.

PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

- budowa szlaku rowerowego (droga krajowa nr 11 – Stare Wierzchowo – Drężno – Grąbczyn),
- stworzenie szlaku atrakcji historycznych – grodziska nad jeziorem Wierzchowo,
- budowa chodników,
- poprawa stanu dróg,
- uruchomienie komunikacji publicznej,
- oczyszczenie plaży i budowa kąpieliska,
- remont sali wiejskiej,
- zatrudnienie pracownika – animatora, który pobudzi mieszkańców wsi do działania,
- budowa kanalizacji i przydomowych oczyszczalni,
- stworzenie ogniska – miejsca integracji mieszkańców.

4.3.4. PODOBSZAR REWITALIZACJI KRĄGŁE

PROBLEMY

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji wsi Krągłe zidentyfikowane przez Sołtysa:

- sala wiejska bez zaplecza sanitarnego,
- sala wiejska wymagająca remontu i doposażenia. Konieczność palenia w piecu (bywa chłodno),
- niedoposażony plac zabaw dla dzieci,
- konieczność wyrównania boiska do gry w siatkę,

- źle wykonany chodnik,
- konieczność remontu dróg gminnych,
- utrudnione dojście do indywidualnych zabudowań, brak ścieżek i dróg,
- bezrobocie. Niskie kwalifikacje mieszkańców,
- alkoholizm,
- oddalenie od głównych szlaków komunikacji,
- niedostateczne oświetlenie.

Kluczowe problemy podobszaru Krągłe zidentyfikowane przez mieszkańców:

- bezrobocie,
- brak komunikacji publicznej,
- niedostępność urzędów,
- oddalenie od miasta,
- poprawa estetyki wsi,
- brak oferty szkoleniowej, warsztatowej dla wszystkich grup wiekowych,
- sala wiejska bez zaplecza sanitarnego.

POTRZEBY

- remont i doposażenie sali wiejskiej,
- uruchomienie komunikacji publicznej,
- wsparcie i promocja regionalnych produktów (mleko),
- organizowanie szkoleń zawodowych i doskonalących na rynku pracy dla mieszkańców,
- wsparcie dzieci w doskonaleniu ich kompetencji; pomoc w odrabianiu lekcji; atrakcyjne zajęcia pozalekcyjne; wycieczki,
- rewitalizacja boiska,
- doposażenie miejsca integracji i spotkań mieszkańców,
- podejmowanie działań profilaktycznych przeciwdziałających alkoholizmowi i jego skutkom społecznym.
-

POTENCJAŁY

- aktywny sołtys,
- mieszkańcy chętnie podejmujący działania,
- integracja z wsią Kwakowo,
- pomoc sąsiedzka.

PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

- remont i doposażenie sali wiejskiej,
- prowadzenie zajęć doszkalających dla dzieci,
- promocja produktów lokalnych (mleko),
- uruchomienie komunikacji publicznej,
- działania profilaktyczne dot. alkoholizmu,
- remont dróg gminnych i poprawa stanu chodników,
- rozwój infrastruktury rekreacyjnej: boisko, siłownia zewnętrzna,
- organizacja warsztatów, szkoleń i zajęć animacyjnych dla wszystkich grup wiekowych.

4.3.5. PODOBSZAR REWITALIZACJI KWAKOWO**PROBLEMY**

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji wsi Kwakowo zidentyfikowane przez Sołtysa:

- sala wiejska pozbawiona wężła sanitarnego,
- wieś oddalona od głównych szlaków komunikacyjnych,
- brak komunikacji publicznej,
- niska liczba mieszkańców.

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Kwakowa zdefiniowane przez mieszkańców:

- brak wężła sanitarnego w sali wiejskiej,
- brak komunikacji publicznej,
- wieś pozbawiona chodników,

- bardzo mała wieś i niewielka ilość mieszkańców.

POTRZEBY

- remont sali wiejskiej i dobudowa węzła sanitarnego (brak toalety i wody),
- budowa chodników.

POTENCJAŁ

- wieś położona na uboczu,
- duże walory krajobrazowe, lasy, dużo dzikich zwierząt,
- bezpieczna i cicha miejscowość.

PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

- remont sali wiejskiej, (wyposażenie w wodę i węzeł sanitarny),
- budowa chodników,
- rozwój turystyki i ekologicznych gospodarstw,
- poprawa komunikacji publicznej.

4.3.6. PODOBSZAR REWITALIZACJI SITNO

PROBLEMY

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji wsi Sitno zidentyfikowane przez Sołtysa:

- brak zajęć dla dzieci w okresie wakacji,
- niejasne warunki zatrudnienia animatorki świetlicy wiejskiej,
- brak zewnętrznego miejsca integracji mieszkańców,
- utrudniony dojazd do zabudowań kolonijnych.

Kluczowe problemy podobszaru zidentyfikowane Sitno zidentyfikowane przez mieszkańców:

- brak lidera,
- brak zajęć dla dzieci w okresie wakacyjnym,
- nieatrakcyjna oferta animacyjna dla wszystkich grup wiekowych w ciągu roku,
- brak integracji mieszkańców.

POTRZEBY

- organizowanie większej liczby imprez kulturalno-artystycznych dla mieszkańców,
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży,
- organizowanie zajęć rekreacyjnych dla seniorów,
- promocja regionu,
- tworzenie i promocja produktów lokalnych,
- wykorzystanie potencjału sali wiejskiej,
- stworzenie miejsca integracji zewnętrznej.

POTENCJAŁY

- wieś otoczona jeziorami,
- zespół „Swojacy”,
- aktywni mieszkańcy.

PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

- zatrudnienie animatora społeczności lokalnej,
- organizacja zajęć, działań aktywizacyjnych dla dzieci, młodzieży i seniorów,
- promocja i wsparcie dla Zespołu „Swojacy”,
- wspieranie rozwoju agroturystyki,
- budowa wiaty, siłowni zewnętrznej, placu zabaw.

4.3.7. PODOBSZAR REWITALIZACJI STAREGO WIERZCHOWA**PROBLEMY**

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Starego Wierzchowa zdefiniowane przez Sołtysa:

- wieś atrakcyjna turystycznie, za czym nie nadąża infrastruktura,
- 2/3 wsi pozbawiona chodników,
- zły stan dróg gminnych,
- bardzo słabe oświetlenie,

- wieś pozbawiona kanalizacji, przydomowe oczyszczalnie,
- oddalenie od głównych dróg,
- duża ilość dzikiej zwierzyny (lisy i watahy wilków polują na przydomowe ptactwo głównie w okresie zimy),
- alkoholizm,
- niskie zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne,
- niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców.

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Starego Wierzchowa zidentyfikowane przez mieszkańców:

- brak boiska,
- brak kanalizacji (oraz obawa przed wysokimi rachunkami),
- zły stan sali wiejskiej,
- zły stan dróg gminnych i brak chodnika,
- brak komunikacji publicznej,
- niedostateczne oświetlenie ulic,
- estetyka wsi.

POTRZEBY

Najważniejsze potrzeby podobszaru rewitalizacji Starego Wierzchowa zidentyfikowane przez Sołtysa:

- prowadzenie zajęć na świetlicy w okresie letnim, gdy dzieci pozbawione są zajęć lekcyjnych,
- podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień,
- rozwijanie agroturystyki i turystyki,
- budowa chodników,
- budowa szlaku rowerowego,
- stworzenie miejsca na sprzedaż owoców i warzyw, wsparcie lokalnych gospodarzy (sprzedaż sezonowa związana z turystyką wypoczynkową),
- poprawa estetyki wsi,
- budowa boiska przy sali wiejskiej,
- poprawa oświetlenia wsi,

- remont sali wiejskiej,
- podłączenie do kanalizacji (mimo obawy przed wysokimi rachunkami).

POTENCJAŁY

- pobliskie jeziora,
- lasy (możliwość pracy sezonowej; lasy bogate w grzyby i jagody),
- sala wiejska i teren do niej przyległy; możliwość zagospodarowania na boisko do gry w piłkę nożną dla młodzieży,
- zaangażowana wychowawczyni świetlicy wiejskiej (integruje dzieci i młodzież),
- zabytkowy kościół,
- wieś w dużej mierze gospodarcza,
- sklep.

PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

- remont dróg i budowa chodników,
- budowa kanalizacji,
- stworzenie szlaków rowerowych podnoszących walory turystyczne miejscowości i okolicy,
- modernizacja i doposażenie sali wiejskiej w celu uatrakcyjnienia zajęć dla każdej grupy wiekowej,
- budowa boiska do gry w piłkę nożną na terenie przy sali wiejskiej, należącym do gminy Szczecinek,
- poprawa estetyki wsi,
- stworzenie miejsca sprzedaży produktów rolnych (owoców i warzyw), budowa straganów i promocja.

4.3.8. PODOBSZAR REWITALIZACJI WSI TRZEBIECHOWO (wraz z Kusowem)

PROBLEMY

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Trzebiechowa zidentyfikowane przez Softysa:

- jakość oferty pozalekcyjnej dla dzieci,

- niskie zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne,
- brak chodników na wsi,
- słabe oświetlenie wsi,
- wieś skanalizowana – wyższe opłaty za wodę i ścieki,
- ubogie społeczeństwo, dużo osób utrzymuje się z pomocy GOPS,
- alkoholizm,
- mieszkańcy z niskim wykształceniem, pozbawieni wsparcia i perspektyw,
- zamknięte środowisko z dala od głównych szlaków komunikacyjnych,
- drobne kradzieże,
- w sali wiejskiej prowadzone są zajęcia bez wsparcia dzieci w nauce,
- bardzo skromny plac zabaw – dwa urządzenia.

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Trzebiechowo/Kusowo zidentyfikowane przez mieszkańców:

- zły stan chodników, niebezpieczne poruszanie się po drogach gminnych,
- brak miejsca do integracji i aktywności dla dorosłych mieszkańców wsi,
- doposażenie placu zabaw,
- brak zajęć animacyjnych dla wszystkich grup wiekowych,
- poprawa oświetlenia,
- brak komunikacji publicznej,
- brak pracy.

POTRZEBY

Najważniejsze potrzeby podobszaru rewitalizacji Trzebiechowo/Kusowo zidentyfikowane przez Sołtysa:

- zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu pieszych,
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci,
- organizowanie zajęć animacyjnych dla mieszkańców,
- organizowanie szkoleń zawodowych i doskonalących na rynku pracy dla mieszkańców,
- wsparcie i promocja lokalnych gospodarstw ekologicznych i lokalnych przedsiębiorców,

- budowa siłowni zewnętrznej i rozbudowa placu zabaw,
- przeciwdziałanie alkoholizmowi i jego skutkom społecznym,
- tworzenie produktów lokalnych,
- zorganizowanie ścieżek przyrodniczych,
- doposażenie sali wiejskiej.

POTENCJAŁY

- miejsce na budowę siłowni i placu zabaw dla dzieci,
- ekologiczny rejon Gminy Szczecinek – czyste środowisko, wyjątkowy, stary i dużej wartości drzewostan (aleje dębowe),
- zagospodarowanych pałac i park przypałacowy – należący do prywatnego właściciela,
- możliwość rozwoju ekologicznych gospodarstw,
- sołtys, która jest liderką i potrafi dotrzeć do mieszkańców, zaangażować ich,
- możliwość prac sezonowych i dorywczych,
- jezioro.

PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

- doposażenie sali wiejskiej,
- zatrudnienie animatorki do prowadzenia zajęć dla wszystkich mieszkańców; pomoc w odrabianiu lekcji najmłodszym,
- profilaktyka leczenia uzależnień,
- budowa siłowni zewnętrznej jako miejsca aktywności mieszkańców,
- rozbudowa placu zabaw,
- wsparcie i rozwój ekologicznych gospodarstw,
- remont dróg gminnych i budowa chodników,
- zadbanie o drzewostan,
- budowa szlaków rowerowych,
- agroturystyka.

4.3.9. PODOBSZAR REWITALIZACJI WILCZE LASKI

PROBLEMY

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji wsi Wilcze Laski zidentyfikowane przez Sołtysa:

- zły stan sali wiejskiej; zniszczony, przeciekający dach, zniszczona podłoga,
- zlikwidowana szkoła – opustoszały, niezagospodarowany budynek,
- niezagospodarowane stawy,
- niezagospodarowane tereny zielone,
- poprawa estetyki wsi,
- brak zewnętrznego miejsca integracji mieszkańców,
- brak placu zabaw przy budynkach mieszkalnych po PGR,
- alkoholizm,
- utrudnienia w komunikacji publicznej,
- stan chodników i dróg gminnych,
- uczestnictwo mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych, sportowych, artystycznych.

Kluczowe problemy podobszaru rewitalizacji Wilcze Laski zidentyfikowane przez mieszkańców:

- konieczny remont sali wiejskiej,
- niezagospodarowane stawy, niezabezpieczone,
- poprawa stanu terenów zielonych,
- niedostateczna komunikacja publiczna,
- poprawa stanu chodników i dróg gminnych.

POTRZEBY

- remont i doposażenie sali wiejskiej,
- budowa wiaty,
- zagospodarowanie stawów, ogrodzenie,
- budowa placu zabaw przy po PGR budynkach mieszkalnych,
- rewitalizacja zieleni i parku przy pałacu,

- remont, odrestaurowanie pałacu,
- poprawa estetyki wsi,
- remont gminnych dróg i chodników,
- przyciągnięcie nowych przedsiębiorców do regionu,
- organizowanie szkoleń zawodowych i doskonalących na rynku pracy dla mieszkańców,
- organizowanie warsztatów zwiększających kompetencje w życiu codziennym (warsztaty kulinarne, zarządzania budżetem domowym),
- rozwój agroturystyki,
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży (kursy językowe, komputerowe),
- organizowanie zajęć dla seniorów.

POTENCJAŁY

- wieś położona blisko lotniska, tereny należące do Gminy,
- agroturystyka,
- czyste ekologicznie tereny,
- lasy,
- prace sezonowe,
- aktywni mieszkańcy. Na terenie wsi działają organizacje pozarządowe (Stowarzyszenie Kobiet Wilcze Łaski, Stowarzyszenie Siła Młodych Wilków i Klub piłkarski, piłka siatkowa),
- niezagospodarowany budynek szkoły,
- ładny budynek sali wiejskiej.

PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

- remont sali wiejskiej,
- sala wiejska, może pełnić szersze funkcje niż miejsce spotkań mieszkańców (organizowanie wesel, szkoleń, warsztatów, miejsce dziennego pobytu dla seniorów),
- stworzenie w budynku szkoły bazy dla „zielonej szkoły”,
- rozwój agroturystyki, promocja regionu,

- uruchomienie komunikacji publicznej.
- poprawa dróg gminnych i chodników,
- organizacja zajęć i warsztatów zwiększających kompetencje wszystkich grup wiekowych,
- działania profilaktyczne przeciwdziałające alkoholizmowi i jego skutkom społecznym,
- zagospodarowanie terenów byłego lotniska, pozyskanie inwestora.

5. Wizja, cele i kierunki działania

WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

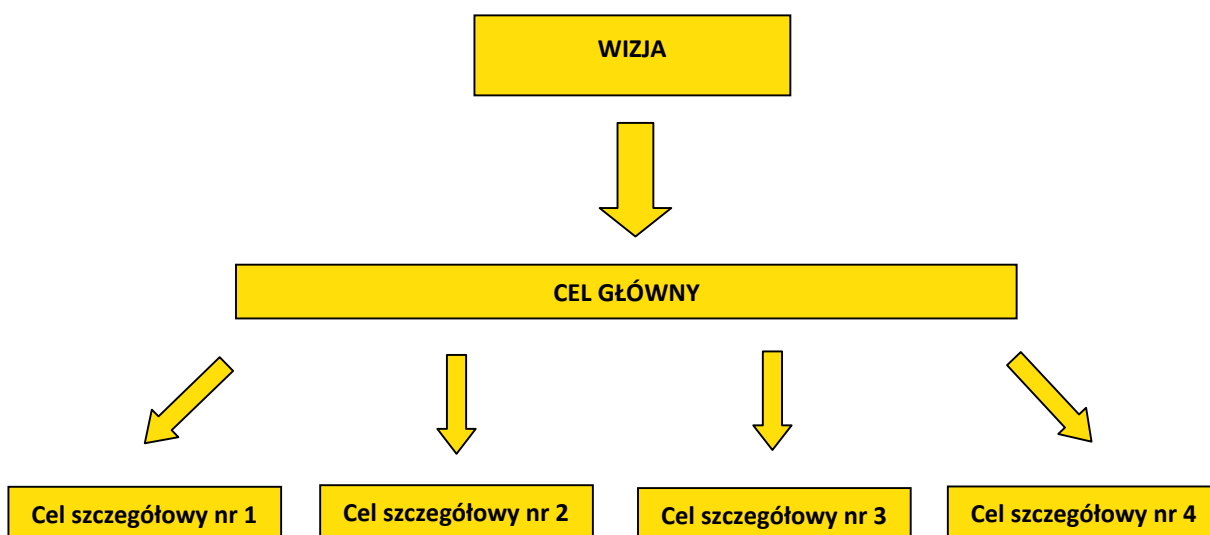
W 2023 r. obszar rewitalizacji w Gminie Szczecinek jest przyjaznym i bezpiecznym miejscem zamieszkania, pracy i wypoczynku. Dzięki aktywności lokalnych stowarzyszeń, mieszkańców, przedsiębiorców pojawiają się inicjatywy, dzięki którym dostępna jest oferta przeciwdziałania wykluczenia społecznego, komunikacyjnego, cyfrowego, ciekawego spędzenia wolnego czasu, aktywności sportowej, integracji, wsparcia mieszkańców, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej, poradnictwa dla różnych grup społecznych i zawodowych.

Poprawiły się warunki osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie. Nowe podmioty gospodarcze i ekonomii społecznej generują nowe miejsca pracy, wspierają mieszkańców w uzyskaniu nowych kwalifikacji lub doskonaleniu tych posiadanych. Obszar przyciąga inwestorów odpowiednio przygotowanym planem zagospodarowania przestrzennego, który uwzględnia potrzeby inwestorów, rozwiniętymi usługami oraz ofertą aktywizującą dla mieszkańców.

Przyjazna przestrzeń publiczna angażuje lokalną społeczność do działań wspólnych. Mieszkańcy dostrzegają potrzebę odpowiedniego zagospodarowania terenu, który zamieszkują, również w niezbędną infrastrukturę, jego estetyzacji, dbałości o porządek. Przestrzeń ta staje się także przyjazna dla turystów. Powstaje odpowiednia infrastruktura, promowane są naturalne walory obszaru, powstają nowe produkty turystyczne, zwiększa się działalność gospodarstw agroturystycznych, a tym samym powstaje zapotrzebowanie na kolejne usługi związane z branżą turystyczną oraz nowe, także sezonowe miejsca pracy.

5.2. Cele i kierunki działania

Skuteczne realizowanie procesu rewitalizacji wymaga jasno określonych celów. Określenie wizji obszaru rewitalizacji w 2023 r. pozwala na sformułowanie celu głównego, do osiągnięcia którego, za pomocą celów szczegółowych i związanych z nimi kierunków działań dąży Lokalny Program Rewitalizacji.

CEL GŁÓWNY

Wyrównanie szans i stworzenie warunków dla trwałego i zrównoważonego rozwoju obszaru rewitalizacji w celu wszechstronnej poprawy jakości życia mieszkańców.

CELE SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁANIA**Cel szczegółowy nr 1: Rozwój przedsiębiorczości oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru rewitalizacji**

Kierunki działań:

- rozwój przedsiębiorczości, ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki ze względu na walory naturalne i środowiskowe, tj. czyste powietrze, bogactwo lasów i runa leśnego,
- rozwój i wsparcie biznesu około rolniczego,
- poszukiwanie alternatywnych specjalizacji gospodarczych poza rolnictwem,
- pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych,
- pobudzenie lokalnej drobnej przedsiębiorczości, szczególnie poprzez działania wspierające edukację zawodową, w tym staże i praktyki u lokalnych przedsiębiorców,
- rozwój podmiotów ekonomii społecznej i wykorzystanie potencjału osób bezrobotnych z terenu Gminy,
- tworzenie płaszczyzny współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi i sektorem prywatnym / przedsiębiorcami, tj. rozpoznawanie potrzeb, kierunków rozwoju, wzajemne wsparcie i współpraca, tworzenie lokalnej marki.

Cel szczegółowy nr 2: Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

- wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych, szkolenia, wzrost kompetencji członków, wsparcie prawne, księgowość,
- poszerzenie oferty działań społecznych, w tym opiekuńczych i wspierających rodziny w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych, tj. m.in. wypracowanie wsparcia praktycznego w zakresie pomocy rodzinom, w najprostszych czynnościach: podstawowa wiedza z zarządzania budżetem domowym, ekonomiczne gotowanie, racjonalizacja działań,
- wykorzystanie potencjału świetlic jako podstawowych instytucji życia publicznego w sołectwach,
- integracja społeczna osób niepełnosprawnych,
- rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców,
- tworzenie zintegrowanej oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży,
- aktywizacja społeczna osób starszych,
- wprowadzenie animatorów i liderów społeczności lokalnej,
- budowanie tożsamości lokalnej i kulturowej,
- wspieranie inicjatyw oddolnych i aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy nr 3: Atrakcyjna i zadbane przestrzeń publiczna

Kierunki działań:

- odnowa i estetyzacja istniejącej substancji budynków,
- zagospodarowanie nieużytków,
- ożywienie podwórek wiejskich,
- stworzenie atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego i integracji, takich jak np. tereny sportowo – rekreacyjne, miejsca do biesiadowania,
- rozwój szlaków komunikacyjnych, w tym dla pieszych i rowerzystów
- zwiększenie powierzchni terenów zieleni urządzonej służącej wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców,
- zadbanie i efektywne wykorzystanie miejsc historycznych i dziedzictwa kulturowego.

Cel szczegółowy nr 4: Czyste i zdrowe środowisko lokalne

Kierunki działań:

- uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery,
- sprawna gospodarka odpadami
- usuwanie zagrożeń dla zdrowia mieszkańców np. azbestu z budynków,
- rozwój zrównoważonego rolnictwa ekologicznego,
- zachowanie i rozwój obszarów i obiektów chronionych przyrodniczo,
- edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców,
- propagowanie zdrowego stylu życia i profilaktyki zdrowotnej.

6 • Lista projektów rewitalizacyjnych

6.1. Lista głównych i uzupełniających projektów rewitalizacyjnych

Nr	Tytuł projektu	Wartość (zł)	Realizator	
GŁÓWNE PROJEKTY REWITALIZACYJNE				
1	Stworzenie infrastruktury dla aktywizacji i integracji społecznej w Starym Wierchowiu	420 000	Gmina Szczecinek	
2	Modernizacja i rozwój Stacji Harcerskiej im. hm. Marcina Wielochowskiego w Drężnie	500 000	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Zachodniopomorska Hufiec Szczecinek	
3	Gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne szansą na kompleksową rewitalizację społeczno – gospodarczą Kusowa	1 000 000	Małgorzata Urbanowicz i Piotr Paszko	
4	Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap I)	800 000	Agnieszka Płaczowska	
5	Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap II)	800 000	Agnieszka Płaczowska	
6	Kompleksowy rozwój i modernizacja Ośrodka Jeździeckiego Lipowy Dwór	1 500 000	Marzena Deneszewska Ośrodek Jeździecki Lipowy Dwór	
7	Stworzenie wioski tematycznej „W krainie Romea i Julii” w Drawieniu	600 000	Fundacja „Nasz Drawień” Gmina Szczecinek	
8	Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych	200 000	Gmina Szczecinek	
9	Rozwój przedsiębiorczości społecznej na obszarze rewitalizacji Gminy Szczecinek	200 000	Gmina Szczecinek Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego Lokalni przedsiębiorcy	
10	Szkoła dla rodziny szansą na prawidłowe funkcjonowanie podstawowej komórki w społeczeństwie	800 000	Gmina Szczecinek	
UZUPEŁNIAJĄCE PROJEKTY REWITALIZACYJNE				
11	Uruchomienie targowiska wiejskiego wraz z mini przetwórnią ryb w Starym Wierchowiu	300 000	Gmina Szczecinek	
12	Stworzenie warunków do rozwoju turystyki w Starym Wierchowiu	500 000	Gmina Szczecinek	
13	Remont kościoła pw. Zwiastowania NMP w Kusowie wraz z adaptacją i uporządkowaniem przestrzeni publicznej	160 000	Stowarzyszenie Patronackie Kościoła IWIKUS	
14	Stworzenie terenów sportowo-rekreacyjnych w Kusowie	150 000	Stowarzyszenie Przyjaciół Kusowa	
15	Uzupełnienie sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji gminy Szczecinek	9 000 000	Gmina Szczecinek	
16	Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna świetlicy wiejskiej w Wilczych Laskach	175 000	Gmina Szczecinek	
17	Kompleksowa modernizacja boiska sportowego i terenów rekreacyjnych w Wilczych Laskach	250 000	Gmina Szczecinek Ludowy Zespół Sportowy "Smak Pomorski" Stowarzyszenie Siła Młodych Wilków	
18	Stworzenie terenów sportowo – rekreacyjnych w Drawieniu	400 000	Gmina Szczecinek	
Podsumowanie projektów rewitalizacyjnych				
Projekty	Liczba projektów	Liczba projektów (%)	Wartość projektów	Wartość projektów (%)

			(zł)	
Ogółem	18	100	17 755 000	100
Gminy	9,5	53	12 320 000	29
Interesariuszy	8,5	47	5 435 000	31

Uwaga: Liczbę i wartość projektów partnerskich podzielono w połowie pomiędzy Gminę i interesariuszy.

6.2. Karty projektów

GŁÓWNE PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)			Realizator (nazwa)	
1	Stworzenie infrastruktury dla aktywizacji i integracji społecznej w Starym Wierzchowie			Gmina Szczecinek Potencjalni partnerzy: - organizacje pozarządowe - mieszkańcy sołectwa	
Powiązanie z celami (x= tak)	PR	Cel nr 1		Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Stare Wierzchowo
		Cel nr 2	x		416/3
		Cel nr 3	x		
		Cel nr 4			
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia			Termin (od - do)	
	420 000 zł			2018-2023	
	Możliwe źródła finansowania				
	9.3 RPO WZ 2014-2020 Środki własne				
Opis problemu	Słabo rozwinięte infrastrukturalnie i gospodarczo sołectwo Stare Wierzchowo boryka się z licznymi problemami społecznymi, do których należą ubóstwo i wykluczenie społeczne oraz występujące zjawiska patologiczne takie jak alkoholizm inne używki, rozpad więzi rodzinnych, drobna przestępczość. Sołectwo zamieszkują przede wszystkim seniorzy, ale znaczącą grupę stanowią także dzieci i młodzież, którzy poza zajęciami w szkole oddalanej od miejsca zamieszkania o około 5-7 km, nie mają dostępu do kultury czy rekreacji. Mieszkańcy wykazują nikłe zainteresowanie uczestnictwem w życiu wspólnoty i sprawami lokalnymi. Istniejący obiekt mający pełnić funkcję integracji społecznej stanowi zdegradowany budynek dawnej, zamkniętej z uwagi na zmiany demograficzne szkoły, którą otaczają nieuporządkowane i niezagospodarowane tereny. Przestrzeń nie jest atrakcyjna i nie				

	<p>stanowi miejsca, które spełniałoby wymogi terenu ukierunkowanego na aktywizację i integrację społeczną mieszkańców. Mieszkańcy będą również brali udział w projektach społecznych m.in. przeciwdziałania środkom odurzającym, przemocy, nauki funkcjonowania w rodzinie. Realizowane będą także projekty na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.</p>
Cel przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie polega na kompleksowej modernizacji dawnego budynku szkoły i znajdującej się w niej sali wraz z niezbędnym wyposażeniem w celu stworzenia atrakcyjnego miejsca spotkań i aktywizacji społecznej. Na terenach otaczających, po ich uporządkowaniu, planuje się stworzenie infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, która będzie pełnić uzupełniającą funkcję służącą wypoczynkowi, dbaniu o kondycję i integrującą społecznie. Mieszkańcy będą chętniej korzystać z nowej, atrakcyjnej infrastruktury i przygotowanej na jej bazie kompleksowej oferty animacyjnej i licznych możliwości zagospodarowania wolnego czasu skierowanych dla różnych grup wiekowych, a także bardziej utożsamiać się ze swoim miejscem zamieszkania i uczestniczyć w życiu lokalnym.</p>
Zakres realizowanych zadań	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Koncepcje, biznesplany i studia wykonalności, projekty techniczne i wykonawcze.</p> <p>2. Kompleksowa modernizacja budynku dawnej szkoły wiejskiej na nowoczesną salę wiejską. Remont poszycia dachowego, oświetlenia, instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, sanitariatów, wymiana stolarki, odnowienie ścian i podłóg, docieplenie budynku, stworzenie kuchni wraz z niezbędnym zapleczem. Zakup środków trwałych i wyposażenia: meble, sprzęt multimedialny i komputer, gry i zabawki dla dzieci.</p> <p>3. Stworzenie terenów sportowo – rekreacyjnych na terenach otaczających. Plac zabaw, siłownia plenerowa, boisko do gier zespołowych, plac biesiadny z paleniskiem i grillem, wiatą biesiadną, stołami i ławami. Uporządkowanie terenów, nasadzenia zieleni, instalacja obiektów małej architektury.</p> <p>4. Usługi inspektora nadzoru. Nadzór ogólnobudowlany i branżowy.</p> <p>5. Promocja projektu. Tablice informacyjne.</p>
Komplementarność	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja warsztatów dla mieszkańców. 2. Organizacja cyklicznych imprez tematycznych, kulturalnych i animacji dla mieszkańców, zawodów, pokazów sportowych. 3. Edukacja, szkolenia, aktywizacja zawodowa i ekonomiczna. <p>Komplementarność z innymi projektami LPR. „Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych” (Projekt nr 8). Na bazie miejsca spotkań i terenów sportowo – rekreacyjnych powstałych w ramach projektu będą realizowane działania aktywizujące i integrujące społeczność Starego Wierzchowa przewidziane w projekcie nr 8 takie jak: warsztaty, imprezy tematyczne, animacje, szkolenia i działania aktywizujące zawodowo, ekonomicznie i społecznie. „Szkoła dla rodziny szansą na prawidłowe funkcjonowanie podstawowej komórki w społeczeństwie”(Projekt nr 10). Na bazie miejsca spotkań powstałego w ramach projektu będą realizowane warsztaty dla rodziców, seniorów i dzieci z obszaru Starego Wierzchowa – uczestników projektu nr 10.</p>

Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	5+	Protokoły odbioru
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	5+	Protokoły odbioru
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0,44	Protokoły odbioru
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – pozostałe formy [EPC]	szt.	0,5	Umowy cywilnoprawne

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)			Realizator (nazwa)	
2	Modernizacja i rozwój Stacji Harcerskiej im. hm. Marcina Wielochowskiego w Drężnie			Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Zachodniopomorska Hufiec Szczecinek Potencjalni partnerzy: - Lasy Państwowe - Gmina Szczecinek - mieszkańcy sołectwa	
Powiązanie z celami (x= tak) PR	Cel nr 1	x	Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Drężno	Dz. nr 65/10, 65/3, 65/4,
	Cel nr 2				
	Cel nr 3	x			
	Cel nr 4				
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia			Termin (od - do)	
	500 000 zł			2018 – 2023	
	Możliwe źródła finansowania				
	9.3 RPO WZ 2014-2020 Środki prywatne				
Opis problemu	Istniejąca od lat 60-tych XX wieku Stacja Harcerska im. hm. Marcina Wielochowskiego w Drężnie, malowniczo położona wśród lasów, w otoczeniu jeziora Drężno i jeziora Wierchowskiego, posiada zużytą i niedostosowaną do współczesnych standardów infrastrukturę oraz nie dysponuje urozmaiconą, kompleksową ofertą społeczną. Drężno jako miejscowość posiada wiele negatywnych czynników, które zostały określone w diagnozie. Są to zarówno				

	<p>długotrwale bezrobocie, wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym brak podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób (jedyne takie sołectwo w Gminie) oraz brak sieci kanalizacyjnej. Elementy te powodują, że dla lokalnej społeczności należy poszukiwać rozwiązań, które wesprą mieszkańców w codzienności i pozwolą (przede wszystkim dzieciom, młodzieży i seniorom) na ponowne odkrywanie uroków życia. Organizacje pozarządowe – Związek Harcerstwa Polskiego pełnią często rolę mentora i przewodnika w życiu człowieka, który potrzebuje i chce kontaktu z drugim człowiekiem, chce być zauważony, doceniony, akceptowany. Możliwość zdobywania różnego rodzaju osiągnięć (na miarę możliwości) a jednocześnie szacunek do drugiego człowieka to wartości, które harcerz otrzymuje w „standardzie”. Elementy te z racji posiadanego dzisiaj majątku (tego infrastrukturalnego ale także tego mentalnego) Hufiec chciałby przełożyć na codzienność życia we wsi przy wykorzystaniu potencjału jaki posiada. Dlatego też planuje się zarówno organizację elementów, które wpłyną na decyzje rozszerzenia katalogu codzienności mieszkańców (nie tylko z Drężna ale także z całego obszaru rewitalizacji: Drawień, Grąbczyn, Krągłe, Kusowo, Kwakowo, Sitno, Spore, Wilcze Laski oraz Wierzchowo) w wymiarze społecznym (spotkania, szkolenia, warsztaty, zatrudnienie) jak i infrastrukturalnym (poprawa stanu bazy, remont pomieszczeń, doposażenie kuchni, etc.) Każdy z tych elementów pozwoli tym samym na wydłużenie możliwości przebywania w urokliwym miejscu, organizację różnego rodzaju imprez plenerowych, integrację społeczną oraz powstanie miejsca, które przyczyni się do zwiększania oferty spędzania wolnego czasu (zarówno dzieci, młodzież jak i seniorzy). Wdrożony projekt tym samym doprowadzi do powstania centrum rozwoju społecznego, który zwiększy samoocenę mieszkańców i zachęci ich do podejmowania kolejnych wyzwań życiowych, które pozwolą wyprowadzić całe rodziny zarówno z bezrobocia (kursy, szkolenia, zatrudnienie, umiejętność poszukiwania pracy, chęć integracji z drugim człowiekiem), jak i marazmu i braku potrzeby przebywania w towarzystwie drugiego człowieka.</p> <p>Tym samym projekt wpłynie na niwelację problemów wskazanych jako problemy podobszaru rewitalizacji wsi Drężno, a mianowicie: brak opieki nad osobami w wieku podeszłym; pomoc sąsiedzka, brak zewnętrznego miejsca spotkań dla mieszkańców wsi, brak stabilnej i stałej oferty dla dzieci na zajęcia prowadzone w sali wiejskiej (częste zmiany osoby prowadzącej zajęcia), brak oferty w okresie letnim. Obiekt będzie dostępny przez cały rok dzięki zatrudnieniu na stałe opiekuna obiektu, a tym samym umożliwi korzystanie z niego przez cały rok. Planuje się, że osoby z obszaru rewitalizacji otrzymają bezpłatną pomoc.</p>
<p>Cel przedsięwzięcia</p>	<p>Przedsięwzięcie zakłada stopniowy remont, rozszerzenie i podniesienie standardu istniejącej bazy oraz budowę nowej infrastruktury, która urozmaici ofertę obiektu, przyczyniając się do zwiększenia atrakcyjności Stanicy i przyciągnięcia większej liczby osób zainteresowanych poprawą oferty społeczno-kulturalnej na tym obszarze. Ponadto zakupione dodatkowe wyposażenie (w tym m.in. zakup lodówek, wyparzaczy, nowej kuchni gazowej, stołów do obróbki półproduktów, zlewozmywaków kuchennych, zastawy stołowej, etc.) umożliwi organizację warsztatów żywieniowych, kursów gotowania, spotkania integracyjne, etc. Projekt dodatnio wpłynie także na ożywienie gospodarcze północnych obszarów rewitalizacji Gminy Szczecinek dzięki stworzeniu nowych miejsc pracy oraz wzrostowi obrotów lokalnych przedsiębiorców i rolników, od których planuje się pozyskiwać produkty i usługi.</p> <p>Tym samym projekt zgodnie z celami przyczyni się do realizacji zadania z zakresu animacji integracji oraz wzrostu aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych.</p>

<p>Zakres realizowanych zadań</p>	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Koncepcje, biznesplany i studia wykonalności, projekty techniczne i wykonawcze.</p> <p>2. Prace remontowo – modernizacyjne istniejącej infrastruktury. Remont kapitalny: 2 kontenerów sanitarnych, 6 domków letniskowych, dachu i elewacji kontenerów, elewacji budynku magazynowego i socjalnego, wymiana ogrodzenia, wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz elektrycznej i wentylacyjnej.</p> <p>3. Budowa nowej infrastruktury społeczno-kulturalnej. Budowa 10 nowych domków dwupokojowych dla kolonistów oraz uczestników szkoleń i warsztatów integracyjnych, siłowni zewnętrznej, placu zabaw, oświetlonej ścieżki spacerowej wzdłuż linii brzegowej jeziora, instalacja obiektów małej architektury, założenie wi-fi na terenie kompleksu. W ramach całości projektu planuje się także utwardzenie ciągów komunikacyjnych.</p> <p>4. Promocja projektu. Promocja w Internecie i mediach. Ujęcie w ofercie promocyjnej i informacyjnej Gminy Szczecinek.</p>
<p>Komplementarność</p>	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja imprez integracyjnych dla mieszkańców takich jak konkursy, zawody, szkolenia, warsztaty żywieniowe, kursy gotowania, spotkania integracyjne i animacje skautowskie. 2. Promocja harcerstwa jako ruchu społecznego i wychowawczego opartego na służbie, samodoskonaleniu i braterstwie, stanowiącego atrakcyjną ofertę dla młodych mieszkańców gminy i sołectwa oraz seniorów, którzy na nowo poczują się potrzebni. 3. Organizacja obozów harcerskich kształtujących charakter młodych ludzi. <p>Komplementarność z innymi projektami LPR. „Uzupełnienie sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji gminy Szczecinek”.(Projekt nr 15). Realizacja projektu inwestycyjnego, ukierunkowanego na rozwój turystyki na obszarze rewitalizacji wymaga towarzyszącego rozwoju infrastruktury publicznej m.in. rozbudowy istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej, która wpłynie pozytywnie na wyrównanie szans cywilizacyjnych tych terenów oraz na poprawę stanu środowiska naturalnego. Jakość infrastruktury publicznej oraz stan środowiska naturalnego ma kluczowe znaczenie w promocji walorów obszaru rewitalizacji i przyciągania osób korzystających z jego oferty turystycznej. „Stworzenie warunków do rozwoju turystyki w Starym Wierzchowie” (Projekt nr 12). Poprzez bliskość geograficzną Drężna i Starego Wierzchowa, po realizacji projektów nr 2 i nr 12 północne tereny gminy Szczecinek będą stanowić dopełniającą się, sprofilowaną ofertę turystyczną dla amatorów, cichej i spokojnej turystyki nad zbiornikami wodnymi wśród przyrody. Stanica harcerska w Drężnie oraz działka nr 20/12 w Starym Wierzchowie zagospodarowana na cele turystyczne zostaną połączone wytyczonym szlakiem pieszo – rowerowym. „Uruchomienie targowiska wiejskiego wraz z mini przetwórną ryb w Starym Wierzchowie”.(Projekt nr 11). Wędkarze korzystający z infrastruktury zrealizowanej w ramach projektu (m.in. pomosty) otrzymają możliwość bezpośredniej sprzedaży ryb na targowisku w pobliskim Starym Wierzchowie. Turyści odwiedzający Drężno dzięki pobliskiemu targowisku zyskają możliwość zaopatrzenia się w świeże naturalne lokalne produkty żywnościowe i dary natury. „Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych”.(Projekt nr 8). Na bazie zmodernizowanej i rozbudowanej infrastruktury w ramach projektu będą</p>

	realizowane działania aktywizujące i integrujące społeczność Drężna przewidziane w projekcie nr 8 takie jak: warsztaty, imprezy tematyczne, animacje, szkolenia i działania aktywizujące zawodowo, ekonomicznie i społecznie. Komplementarność zewnętrzna „Projekt i budowa obwodnicy m. Szczecinek w ciągu drogi S-11”. Fundusz Spójności. Projekt Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Realizacja planowanej drogi ekspresowej S11 Kołobrzeg - Katowice poprawia dostępność transportową Gminy Szczecinek i powoduje wzrost zainteresowania oraz zwiększenie obszaru oddziaływania jej oferty.			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	20	Protokoły odbioru
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	5	Protokoły odbioru
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – umowa o pracę [EPC]	szt.	1	Umowy o pracę
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – pozostałe formy [EPC]	szt.	1	Umowy cywilnoprawne

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)		Realizator (nazwa)		
3	Gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne szansą na kompleksową rewitalizację społeczno – gospodarczą Kusowa		Małgorzata Urbanowicz Piotr Paszko Potencjalni partnerzy: - Gmina Szczecinek - Stowarzyszenie Przyjaciół Kusowa - Lasy Państwowe - mieszkańcy sołectwa Kusowo		
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1	x	Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Kusowo	Dz. nr 61/1
	Cel nr 2	x			
	Cel nr 3	x			
	Cel nr 4	x			
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia		Termin (od - do)		
	1 000 000 zł		2018 - 2021		

	<p>Możliwe źródła finansowania</p> <p>9.3 RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 Granty i konkursy Środki własne</p>
<p>Opis problemu</p>	<p>Kusowo jest sołectwem obciążonym negatywnym dziedzictwem upadku PGR-ów, którego nie ominął regres wsi spowodowany upadkiem systemu zapewniającego pracę i wszechstronną opiekę, skutkujący trudnościami mieszkańców w przystosowaniu się do nowej rzeczywistości wolnorynkowej, wykluczeniem i kumulacją różnorodnych problemów społecznych. Ta jednostka administracyjna gminy Szczecinek charakteryzuje się jednymi z najmniej korzystnych wskaźników społecznych i gospodarczych w gminie, takich jak liczba osób długotrwale bezrobotnych, czy korzystających ze świadczeń opieki społecznej oraz zaniedbaną i zdekapitalizowaną infrastrukturą i przestrzenią publiczną. W celu trwałego wydobycia Kusowa ze stanu kryzysowego niezbędny jest wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich dzięki zagospodarowaniu dawnych nieruchomości popegeerowskich przede wszystkim na rolnictwo i przetwórstwo ekologiczne by wykorzystać naturalny potencjał tych ziem. Z drugiej strony istnieje potrzeba poszukiwania nowych możliwości prowadzących do wzmocnienia żywotności i rozwoju gospodarczo – społecznego obszarów wiejskich.</p>
<p>Cel przedsięwzięcia</p>	<p>Przedmiotem projektu jest etapowe zagospodarowanie dużej działki rolno – siedliskowej o powierzchni ponad 4, 5 ha na cele gospodarstwa ekologicznego i edukacyjnego. Nieruchomość znajduje się w najstarszej części wsi o historii sięgającej jeszcze początków XVII wieku. Dzięki kompleksowej i spójnej wizji projektodawców, ich doświadczeniu w zakresie budownictwa ekologicznego, planom zaangażowania w przedsięwzięcie samorządu, innych partnerów i lokalnej społeczności oraz rozszerzeniu przestrzennego oddziaływania projektu poza teren będący ich własnością, projekt ma szansę stać się prawdziwym kołem zamachowym dla kompleksowej rewitalizacji społeczno – gospodarczej całego sołectwa Kusowo, posiadającego potencjał do rozwoju rolnictwa i przetwórstwa ekologicznego oraz walory przyrodnicze i ciekawą historię wsi warte wykorzystania.</p>
<p>Zakres realizowanych zadań</p>	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Koncepcje, biznesplany i studia wykonalności, projekty techniczne i wykonawcze.</p> <p>2. Budowa modelowego budynku demonstracyjnego. Budynek prezentujący alternatywne techniki budowlane (glina, słoma, konopie siewne), wykorzystujący ekologiczne techniki pozyskiwania energii.</p> <p>3. Uruchomienie Centrum Aktywności Lokalnej. Funkcja konferencyjno – szkoleniowa i animacyjna.</p> <p>4. Budowa małej chatowni do obserwacji zwierząt (głównie ptaków) na granicy działki sąsiadującej z dzikim lasem.</p> <p>5. Oczyszczenie stawu i uporządkowanie terenów przyległych. Oczyszczenie i pogłębienie stawu z regulacją brzegu. Wyrównanie i zniwelowanie terenu wokół stawu z obsianiem trawą i nasadzeniami zieleni. Montaż elementów małej architektury.</p> <p>6. Innowacyjna promocja projektu. Stworzenie interaktywnej mapy okolicy z zaznaczonymi atrakcjami, wirtualny spacer po wsi z historią miejsc (z wykorzystaniem zdjęć i materiałów mieszkańców), wirtualne gospodarstwo z możliwością pogłębiania wiedzy o oglądanych zjawiskach i gatunkach roślin i zwierząt z funkcją innowacyjnego sklepu on-line (zbieranie oglądanych produktów do wirtualnego koszyka). Ujęcie gospodarstwa w ofercie promocyjnej i informacyjnej Gminy Szczecinek.</p>

Komplementarność**Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem.**

1. Uruchomienie obiektów tradycyjnego przetwórstwa produktów spożywczych wytworzonych w gospodarstwie. M.in. serownia i kwaszarnia.
2. Stworzenie ścieżek edukacyjnych oprowadzających po gospodarstwie. m.in. nt. ekologicznego rolnictwa i hodowli.
3. Sprzedaż bezpośrednia artykułów spożywczych. Poza stworzeniem miejsc pracy w rezultacie bezpośrednim projektu, zadanie wpłynie na ożywienie gospodarcze całego sołectwa, gdyż dostawcami mleka i płodów rolnych do przetwórstwa ekologicznego będą mogli być lokalni gospodarze.
4. Pokazy i nauka ekologicznych sposobów gospodarowania, uprawy tradycyjnych roślin użytkowych i ozdobnych (bank genów), hodowli tradycyjnych gatunków zwierząt, rękodzielnictwa. Pozwoli to na przybliżenie społeczeństwu pracy rolnika i pochodzenia zdrowej żywności, kształtowanie postaw ekologicznych i konsumenckich metodą uczenia się przez bezpośrednią obserwację i doświadczenie. Zachęci również młodzież do wyboru kontynuacji edukacji ponadpodstawowej w Zespole Szkół nr 6 im. St. Staszica w Szczecinku, który kształci w kierunkach rolniczych oraz technikum weterynarii.
5. Prezentacja alternatywnych i ekologicznych technik pozyskiwania energii oraz technik budowlanych (głównie z gliny, słomy i konopni siewnych).
Wiedza przydatna i praktyczna na ubogich terenach wiejskich, gdzie nie ma możliwości zaangażowania większych środków finansowych w odnowę substancji materialnej, a jednocześnie występuje duża podaż surowców naturalnych do wykorzystania w budownictwie ekologicznym, którego trwałość i parametry użytkowe nie ustępują dużo droższemu budownictwu klasycznemu.
6. Zatrudnienie lokalnej społeczności do obsługi gospodarstwa oraz przetwórstwa.
Możliwość wykorzystania form organizacyjnych wspierających zatrudnienie grup defaworyzowanych na rynku pracy takich jak np. Zakład Aktywności Zawodowej, we współpracy z ośrodkami szkolno – wychowawczymi powiatu szczecineckiego.
7. Nawiązanie współpracy z lokalnymi podmiotami ekonomii społecznej w celu zawiązania kooperacji gospodarczej.
6. Organizacja zajęć, warsztatów z elementami ogrodoterapii (hortiterapia).
Ogrodoterapia jest w Europie Zachodniej i USA uznaną i prężnie rozwijającą się metodą terapeutyczną, którą warto spopularyzować w Polsce. Wykonywanie pielęgnacyjnych prac ogrodniczych, przebywanie na łonie przyrody i współpraca grupowa rozwijają umiejętności społeczne i zawodowe w szczególności osób niepełnosprawnych.
8. Spotkania, warsztaty, seminaria i wykłady m.in. nt. lokalnej przyrody oraz historii wsi Kusowo i gospodarstwa, ekologicznych technologii, tradycyjnego rolnictwa.
9. Wytyczenie szlaków turystycznych po bliższej okolicy do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku, obsadzenie dróg i ścieżek drzewami i krzewami. Zadanie ma celu zwiększenie przestrzennego oddziaływania i wpisania projektu w kontekst rewitalizacji przestrzeni publicznej całego sołectwa.
10. Budowa wiaty turystyczno – informacyjnej z materiałów ekologicznych w centralnej części wsi oraz oznakowania służącego obsłudze ruchu turystycznego i pełniące funkcje informacyjne.
11. Współpraca ze Szkołą Podstawową w Wierzchowiu z filią w Sporem w zakresie edukacji ekologicznej, nauki przyrody, geografii, biologii. W szkole znajduje się nowatorska klasa o profilu bioróżnorodności. Szkoła dąży do odpowiedniego przygotowania uczniów zgodnie z podstawą programową, ale w zakresie nauk przyrodniczych, z uwagi na sąsiadujące ze szkołą leśnictwo, kompleksy leśne i jeziora, wdraża innowację pedagogiczną.

	<p>Komplementarność z innymi projektami LPR.</p> <p>„Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap I i II)” (Projekt nr 4 i Projekt nr 5). Turyści korzystający z infrastruktury gospodarstwa ekologicznego i edukacyjnego będą mogli także skorzystać z infrastruktury pobliskiego ośrodka jeździeckiego w Kusowie – spowoduje to efekt synergii obu przedsięwzięć.</p> <p>Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku łączący gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne oraz ośrodek jeździecki w Kusowie. Gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne będzie mogło dostarczać ekologiczną żywność do ośrodka jeździeckiego w Kusowie.</p> <p>„Remont kościoła pw. Zwiastowania NMP w Kusowie wraz z adaptacją i uporządkowaniem przestrzeni publicznej” (Projekt nr 13). Osoby z zaburzeniami psychicznymi korzystający z warsztatów muzykoterapii prowadzonych w Kościele, będą mogły korzystać również z warsztatów ogrodoterapii na terenie gospodarstwa ekologicznego i edukacyjnego.</p> <p>Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku łączący gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne oraz zabytkowy kościół pw. Zwiastowania NMP w Kusowie.</p> <p>„Stworzenie terenów sportowo-rekreacyjnych w Kusowie”(Projekt nr 14). Cenne elementy dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego (polodowcowe głązy narzutowe znajdujące się w bliskim sąsiedztwie projektowanych terenów rekreacyjno-sportowych) będą promowane podczas zajęć nt. lokalnej przyrody i historii prowadzonych w gospodarstwie ekologicznym i edukacyjnym.</p> <p>Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku łączący gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne oraz tereny sportowo – rekreacyjne w Kusowie.</p> <p>„Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych”(Projekt nr 8). Na bazie infrastruktury gospodarstwa ekologicznego i edukacyjnego prowadzone będą warsztaty dla mieszkańców z zakresu ekologicznych sposobów gospodarowania, tradycyjnego rolnictwa, budownictwa z surowców naturalnych, zajęcia nt. lokalnej historii i przyrody.</p> <p>„Rozwój przedsiębiorczości społecznej na obszarze rewitalizacji Gminy Szczecinek”(Projekt nr 9). W ramach projektu nr 9 wsparcie otrzymają mieszkańcy sołectwa chcący założyć lub rozwinąć podmiot ekonomii społecznej kooperujący z gospodarstwem ekologicznym i edukacyjnym w zakresie produkcji i przetwórstwa ekologicznej żywności. Podmioty publiczne gminy Szczecinek będą mogły skorzystać z klauzul społecznych w zamówieniach publicznych na dostawy żywności.</p> <p>„Uzupełnienie sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji gminy Szczecinek” (Projekt nr 15). Realizacja projektu inwestycyjnego ukierunkowanego na rozwój turystyki na obszarze rewitalizacji wymaga towarzyszącego rozwoju infrastruktury publicznej m.in. rozbudowy istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej, która wpłynie pozytywnie na wyrównanie szans cywilizacyjnych tych terenów oraz na poprawę stanu środowiska naturalnego. Jakość infrastruktury publicznej oraz stan środowiska naturalnego ma kluczowe znaczenie w promocji walorów Kusowa i przyciągania osób korzystających z oferty turystycznej sołectwa.</p>			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	4	Protokoły odbioru

	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	4	Protokoły odbioru
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (co najmniej)	ha	4,5	Protokoły odbioru
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – umowa o pracę [EPC]	szt.	2	Umowy o pracę
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – pozostałe formy [EPC]	szt.	1,5	Umowy cywilnoprawne

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)			Realizator (nazwa)	
4	Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap I)			Agnieszka Płaczkowska Potencjalni partnerzy: - Gmina Szczecinek - Lasy Państwowe - Stowarzyszenie Przyjaciół Kusowa - mieszkańcy sołectwa Kusowo	
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1	x	Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Kusowo	Dz. nr 57/1
	Cel nr 2	x			
	Cel nr 3	x			
	Cel nr 4	x			
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia			Termin (od - do)	
	800 000 zł			2018 – 2020	
	Możliwe źródła finansowania				
9.3 RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 Granty i konkursy Pożyczki i kredyty Środki własne					
Opis problemu	Sołectwo Kusowo jest jednym z sołectw Gminy Szczecinek obarczonych negatywnymi skutkami upadku PGR-ów w wyniku transformacji ustrojowej, prowadzącymi do nawarstwiania się strukturalnych problemów społecznych i gospodarczych szeroko opisanych w diagnozie Lokalnego Programu Rewitalizacji. W dokumentach strategicznych Gminy Szczecinek podkreśla się konieczność przezwyciężenia tego niekorzystnego dziedzictwa, a jednym z filarów, na których powinien opierać się rozwój wspólnoty samorządowej jest wykorzystanie jej				

	<p>cennych zasobów endogenicznych - położenia wśród jezior i lasów, walorów przyrodniczych i krajobrazowych, dzięki którym ma ona szansę na przyciągnięcie turystów i ożywienie gospodarcze będące jednym z warunków aktywizacji społecznej. Aby osiągnąć ten cel niezbędny jest rozwój infrastruktury turystycznej i sportowo - rekreacyjnej, bazy noclegowej oraz działania promocyjne. Nie da się jednak tego jednak dokonać wyłącznie siłami samorządu. Niezbędna jest zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania oraz pozyskanie do współpracy przedsiębiorców mających ciekawe pomysły z dużą szansą na realizację, dzięki którym znacząco wzrośnie oferta i atrakcyjność Gminy.</p>
<p>Cel przedsięwzięcia</p>	<p>W planowanym kompleksowym projekcie etapowego uruchomienia ośrodka jeździeckiego w Kusowie poprzez zagospodarowanie zdegradowanych rozległych nieużytków rolnych, realizator postanowił połączyć wszystkie swoje życiowe pasje: pracę zawodową lekarza weterynarii leczącego konie oraz zamiłowanie do przyrody i ludzi poprzez umożliwienie im wypoczynku w bliskim kontakcie z przyrodą. Powstały ośrodek w pierwszym etapie umożliwi naukę jazdy konnej, uprawianie rekreacyjnych sportów jeździeckich, odbywanie wycieczek konnych po terenie i szlakami konnymi powiatu szczecineckiego. Cała infrastruktura ośrodka będzie dostępna i otwarta także dla lokalnej społeczności Kusowa. Projekt przyczyni się do ożywienia gospodarczego i integracji społecznej całego sołectwa m.in. z uwagi na wzrost zapotrzebowania na noclegi agroturystyczne oraz ekologiczną żywność u lokalnych producentów.</p>
<p>Zakres realizowanych zadań</p>	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Konceptcje, biznesplany i studia wykonalności, projekty techniczne i wykonawcze.</p> <p>2. Prace budowlane i montażowe związane z etapową realizacją infrastruktury ośrodka jeździeckiego i zagospodarowania terenu. Przychodnia dla koni z salą zabiegową wyposażoną w poskrom. Stajnia angielska z siodlarnią i salą kominkową do prowadzenia wykładów i szkoleń. Ogrodzone pastwiska z wiatami dla koni. Place treningowe do ujeżdżenia i do skoków. Tor krosowy i tor dookoła całej działki służący do pierwszych przejażdżek konnych w terenie. Kryta ujeżdżalnia koni. Mała architektura, ścieżki spacerowe, nasadzenia zieleni, zagospodarowanie terenu.</p> <p>3. Usługi nadzoru i doradztwa. Wielobranżowy nadzór inwestorski. Doradztwo techniczne, prawne, ekonomiczne.</p> <p>4. Promocja projektu. Tablice i oznakowanie. Strona internetowa. Interaktywna mapa ośrodka. Ujęcie ośrodka w ofercie promocyjnej i informacyjnej Gminy Szczecinek.</p>
<p>Komplementarność</p>	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja obozów jeździeckich, „wakacji w siodle” dla dzieci. 2. Organizacja szkoleń, konferencji, imprez firmowych i integracyjnych. 3. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych w formie hipoterapii, która jest formą skutecznej i uznanej, uniwersalnej terapii wieloprofilowej, oddziałującej jednocześnie ruchowo, sensorycznie, psychicznie i społecznie, wskazaną dla ludzi w każdym wieku. 4. Współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Turowie w zakresie wspierania osób zaburzonych psychicznie i realizacji Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. 5. Udostępnienie infrastruktury ośrodka dla lokalnej społeczności Kusowa w celu prowadzenia działań animacyjnych i integracyjnych. 6. Nawiązanie współpracy z lokalnymi podmiotami ekonomii społecznej w celu zawiązania kooperacji gospodarczej. 7. Przygotowanie lokalnej oferty noclegów agroturystycznych z udziałem mieszkańców sołectwa.

8. Wytyczenie szlaków konnych na terenie Gminy Szczecinek.

Komplementarność z innymi projektami LPR.

„Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap II)” (Projekt nr 5).

Działalność ośrodka jeździeckiego będzie kontynuowana i rozwinięta o nowe funkcje w II etapie projektu.

„Gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne szansą na kompleksową rewitalizację społeczno – gospodarczą Kusowa”(Projekt nr 3).

Turyści korzystający z infrastruktury ośrodka jeździeckiego w Kusowie będą mogli także skorzystać z infrastruktury pobliskiego gospodarstwa ekologicznego i edukacyjnego – spowoduje to efekt synergii obu przedsięwzięć.

Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku łączący ośrodek jeździecki w Kusowie oraz gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne.

Ośrodek jeździecki będzie mógł być odbiorcą ekologicznej żywności dostarczanej przez gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne.

„Remont kościoła pw. Zwiastowania NMP w Kusowie wraz z adaptacją i uporządkowaniem przestrzeni publicznej”(Projekt nr 13).

Osoby z zaburzeniami psychicznymi korzystający z warsztatów muzykoterapii prowadzonych w Kościele, będą mogli korzystać również z hipoterapii na terenie ośrodka jeździeckiego w Kusowie.

Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku łączący ośrodek jeździecki oraz zabytkowy kościół pw. Zwiastowania NMP w Kusowie.

„Stworzenie terenów sportowo-rekreacyjnych w Kusowie”(Projekt nr 14).

Cenne elementy dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego (polodowcowe głazy narzutowe znajdujące się w bliskim sąsiedztwie projektowanych terenów rekreacyjno-sportowych) będą promowane podczas zajęć nt. lokalnej przyrody prowadzonych w ośrodku jeździeckim.

Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku łączący ośrodek jeździecki oraz tereny sportowo – rekreacyjne w Kusowie.

„Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych”(Projekt nr 8).

Na bazie infrastruktury ośrodka jeździeckiego prowadzone będą zajęcia animacyjne i integracyjne dla mieszkańców: m.in. pokazy i konkursy sportowe, przyrodnicze zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, imprezy kulturalne.

„Rozwój przedsiębiorczości społecznej na obszarze rewitalizacji Gminy Szczecinek”(Projekt nr 9).

W ramach projektu nr 9 wsparcie otrzymają mieszkańcy sołectwa chcący założyć lub rozwinąć podmiot ekonomii społecznej kooperujący gospodarczo z ośrodkiem jeździeckim w zakresie np. oferty noclegów agroturystycznych, dostaw ekologicznej żywności, świadczenia usług opieki nad zwierzętami, pielęgnacji terenów zielonych, prac porządkowych.

„Uzupełnienie sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji gminy Szczecinek” (Projekt nr 15).

Realizacja projektu inwestycyjnego ukierunkowanego na rozwój turystyki na obszarze rewitalizacji wymaga towarzyszącego rozwoju infrastruktury publicznej m.in. rozbudowy istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej, która wpłynie pozytywnie na wyrównanie szans cywilizacyjnych tych terenów oraz na poprawę stanu środowiska naturalnego. Jakość infrastruktury publicznej oraz stan środowiska naturalnego ma kluczowe znaczenie w promocji walorów Kusowa i przyciągania osób korzystających z oferty turystycznej sołectwa.

Komplementarność zewnętrzna

1. „Projekt i budowa obwodnicy m. Szczecinek w ciągu drogi S-11”. Fundusz

	<p>Spójności. Projekt Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Realizacja planowanej drogi ekspresowej S11 Kołobrzeg - Katowice poprawia dostępność transportową Gminy Szczecinek i powoduje wzrost zainteresowania oraz zwiększenie obszaru oddziaływania jej oferty turystycznej.</p> <p>2. Komplementarność międzyokresowa: "Szlak Konny Pojezierza Drawskiego - aktualizacja inwentaryzacji szlaku oraz odbudowa jego infrastruktury". Projekt Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Pojezierza Drawskiego zrealizowany w 2010 r. Odnowiono szlak o długości 186, 4 km przebiegający m.in. przez Gminę Szczecinek. Obecność infrastruktury szlaków konnych zwiększa zainteresowanie tą formą turystyki.</p>			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	10+	Protokoły odbioru
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	10+	Protokoły odbioru
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	10	Protokoły odbioru
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – umowa o pracę [EPC]	szt.	1,5	Umowy o pracę
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – pozostałe formy [EPC]	szt.	0,5	Umowy cywilnoprawne

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)		Realizator (nazwa)		
5	Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap II)		Agnieszka Płaczowska Potencjalni partnerzy: - Gmina Szczecinek - Lasy Państwowe - Stowarzyszenie Przyjaciół Kusowa - mieszkańcy sołectwa Kusowo		
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1	x	Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Kusowo	Dz. nr 57/1
	Cel nr 2	x			
	Cel nr 3	x			
	Cel nr 4	x			
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia		Termin (od - do)		

	800 000 zł	2021 – 2023
	Możliwe źródła finansowania	
Opis problemu	<p>9.3 RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 Granty i konkursy Pożyczki i kredyty Środki własne</p> <p>Sołectwo Kusowo jest jednym z sołectw Gminy Szczecinek obarczonych negatywnymi skutkami upadku PGR-ów w wyniku transformacji ustrojowej, prowadzącymi do nawarstwiania się strukturalnych problemów społecznych i gospodarczych szeroko opisanych w diagnozie Lokalnego Programu Rewitalizacji. W dokumentach strategicznych Gminy Szczecinek podkreśla się konieczność przezwyciężenia tego niekorzystnego dziedzictwa, a jednym z filarów, na których powinien opierać się rozwój wspólnoty samorządowej jest wykorzystanie jej cennych zasobów endogenicznych - położenia wśród jezior i lasów, walorów przyrodniczych i krajobrazowych, dzięki którym ma ona szansę na przyciągnięcie turystów i ożywienie gospodarcze będące jednym z warunków aktywizacji społecznej. Aby osiągnąć ten cel niezbędny jest rozwój infrastruktury turystycznej i sportowo - rekreacyjnej, bazy noclegowej oraz działania promocyjne. Nie da się jednak tego jednak dokonać wyłącznie siłami samorządu. Niezbędna jest zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania oraz pozyskanie do współpracy przedsiębiorców mających ciekawe pomysły z dużą szansą na realizację, dzięki którym znacząco wzrośnie oferta i atrakcyjność Gminy.</p>	
Cel przedsięwzięcia	<p>W planowanym kompleksowym projekcie etapowego uruchomienia ośrodka jeździeckiego w Kusowie poprzez zagospodarowanie zdegradowanych rozległych nieużytków rolnych, realizator postanowił połączyć wszystkie swoje życiowe pasje: pracę zawodową lekarza weterynarii leczącego konie oraz zamiłowanie do przyrody i ludzi poprzez umożliwienie im wypoczynku w bliskim kontakcie z przyrodą. Rozbudowany w drugim etapie ośrodek jeździecki docelowo zapewni warunki do rozwijania, oprócz podstawowej działalności, szeregu innych aktywności fizycznych takich jak: ścieżka zdrowia, bieganie, jazda na rowerze czy tresura psów, a zimą do uprawiania narciarstwa biegowego wraz z bazą noclegową. Cały obiekt będzie spokojnym i harmonijnym miejscem, w którym będzie można odpocząć od zgiełku miasta i aktywnie spędzić czas z rodziną i znajomymi. Projekt przyczyni się do ożywienia gospodarczego i integracji społecznej całego sołectwa m.in. z uwagi na wzrost zapotrzebowania na noclegi agroturystyczne oraz ekologiczną żywność u lokalnych producentów, a także udostępnienie infrastruktury ośrodka do prowadzenia działań rewitalizacyjnych z udziałem mieszkańców ośrodka.</p>	
Zakres realizowanych zadań	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Koncepcje, biznesplany i studia wykonalności, projekty techniczne i wykonawcze.</p> <p>2. Prace budowlane i montażowe związane z etapową realizacją rozbudowy infrastruktury ośrodka jeździeckiego i zagospodarowania terenu. Baza noclegowa i rekreacyjna: pole kempingowe z sanitariatami oraz domki letniskowe, miejsca do palenia ognisk i grilla z wiatami. Mała sala do ćwiczeń. Ścieżka zdrowia z przyrządami do ćwiczeń. Wygrodzone wybiegi dla psów z miejscem do ich tresury. Czatownia do obserwacji dzikich zwierząt na skraju działki graniczącym z lasem. Wyznaczenie szlaków konnych w przyległych lasach. Ścieżka edukacyjna na obrzeżu działki.</p>	

	<p>Oczyszczenie i zagospodarowanie stawu graniczącego z działką. Mała architektura, ścieżki spacerowe, nasadzenia zieleni, zagospodarowanie terenu. Stworzenie ośrodka kultury wiejskiej (budynek z gliny wybudowany w ramach warsztatów demonstracyjnych).</p> <p>3. Usługi nadzoru i doradztwa. Wielobranżowy nadzór inwestorski. Doradztwo techniczne, prawne, ekonomiczne.</p> <p>4. Promocja projektu. Tablice i oznakowanie. Strona internetowa. Interaktywna mapa ośrodka. Ujęcie ośrodka w ofercie promocyjnej i informacyjnej Gminy Szczecinek.</p>
Komplementarność	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wszystkie działania przewidziane po realizacji I etapu projektu oraz dodatkowo działania po realizacji II etapu projektu: 2. Organizacja zawodów, konkursów i pokazów sportowych. 3. Warsztaty na temat zdrowego i sportowego trybu życia. 4. Pokazy psów rasowych. 5. Przyrodnicze zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży. 6. Wystawy, pokazy twórczości ludowej, wernisaże, imprezy kulturalne. <p>Komplementarność z innymi projektami LPR.</p> <p>Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap I)” (Projekt nr 4). Kontynuacja i rozwój działalności ośrodka jeździeckiego uruchomionego w I etapie projektu. „Gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne szansą na kompleksową rewitalizację społeczno – gospodarczą Kusowa”(Projekt nr 3). Turyści korzystający z infrastruktury ośrodka jeździeckiego w Kusowie będą mogli także skorzystać z infrastruktury pobliskiego gospodarstwa ekologicznego i edukacyjnego – spowoduje to efekt synergii obu przedsięwzięć. Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku łączący ośrodek jeździecki w Kusowie oraz gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne. Ośrodek jeździecki będzie mógł być odbiorcą ekologicznej żywności dostarczanej przez gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne. „Remont kościoła pw. Zwiastowania NMP w Kusowie wraz z adaptacją uporządkowaniem przestrzeni publicznej”(Projekt nr 13). Osoby z zaburzeniami psychicznymi korzystający z warsztatów muzykoterapii prowadzonych w Kościele, będą mogły korzystać również z hipoterapii na terenie ośrodka jeździeckiego w Kusowie. Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku łączący ośrodek jeździecki oraz zabytkowy kościół pw. Zwiastowania NMP w Kusowie. „Stworzenie terenów sportowo-rekreacyjnych w Kusowie”(Projekt nr 14). Cenne elementy dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego (polodowcowe głązy narzutowe znajdujące się w bliskim sąsiedztwie projektowanych terenów rekreacyjno-sportowych) będą promowane podczas zajęć nt. lokalnej przyrody prowadzonych w ośrodku jeździeckim. Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku łączący ośrodek jeździecki oraz tereny sportowo – rekreacyjne w Kusowie. „Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych”(Projekt nr 8). Na bazie infrastruktury ośrodka jeździeckiego prowadzone będą zajęcia animacyjne i integracyjne dla mieszkańców: m.in. pokazy i konkursy sportowe, przyrodnicze zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, imprezy kulturalne. „Rozwój przedsiębiorczości społecznej na obszarze rewitalizacji Gminy Szczecinek”(Projekt nr 9).</p>

	<p>W ramach projektu nr 9 wsparcie otrzymają mieszkańcy sołectwa chcący założyć lub rozwinąć podmiot ekonomii społecznej kooperujący gospodarczo z ośrodkiem jeździeckim w zakresie np. oferty noclegów agroturystycznych, dostaw ekologicznej żywności, świadczenia usług opieki nad zwierzętami, pielęgnacji terenów zielonych, prac porządkowych.</p> <p>„Uzupełnienie sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji gminy Szczecinek” (Projekt nr 15).</p> <p>Realizacja projektu inwestycyjnego ukierunkowanego na rozwój turystyki na obszarze rewitalizacji wymaga towarzyszącego rozwoju infrastruktury publicznej m.in. rozbudowy istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej, która wpłynie pozytywnie na wyrównanie szans cywilizacyjnych tych terenów oraz na poprawę stanu środowiska naturalnego. Jakość infrastruktury publicznej oraz stan środowiska naturalnego ma kluczowe znaczenie w promocji walorów Kusowa i przyciągania osób korzystających z oferty turystycznej sołectwa.</p> <p>Komplementarność zewnętrzna</p> <p>1. „Projekt i budowa obwodnicy m. Szczecinek w ciągu drogi S-11”. Fundusz Spójności.</p> <p>Projekt Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.</p> <p>Realizacja planowanej drogi ekspresowej S11 Kołobrzeg - Katowice poprawia dostępność transportową Gminy Szczecinek i powoduje wzrost zainteresowania oraz zwiększenie obszaru oddziaływania jej oferty turystycznej.</p> <p>2. Komplementarność międzyokresowa: „Szlak Konny Pojezierza Drawskiego - aktualizacja inwentaryzacji szlaku oraz odbudowa jego infrastruktury". Projekt Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Pojezierza Drawskiego zrealizowany w 2010 r. Odnowiono szlak o długości 186, 4 km przebiegający m.in. przez Gminę Szczecinek. Obecność infrastruktury szlaków konnych zwiększa zainteresowanie tą formą turystyki.</p>			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	10+	Protokoły odbioru
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	10+	Protokoły odbioru
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	10	Protokoły odbioru
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – umowa o pracę [EPC]	szt.	1,5	Umowy o pracę
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – pozostałe formy [EPC]	szt.	1	Umowy cywilnoprawne

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)	Realizator (nazwa)
----------------------	---	---------------------------

6	Kompleksowy rozwój i modernizacja Ośrodka Jeździeckiego Lipowy Dwór		Marzena Deneszewska Ośrodek Jeździecki Lipowy Dwór Potencjalni partnerzy: - Gmina Szczecinek - Stowarzyszenie Szwadron Kawalerii Ziemi Szczecineckiej - Stowarzyszenie Lipowy Dwór		
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1	x	Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Sitno (Lipnica)	Dz. nr 9/7, 9/6, 13/8, 192/1, 8/1, 187, 186
	Cel nr 2	x			
	Cel nr 3	x			
	Cel nr 4				
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia			Termin (od - do)	
	1 500 000 zł			2018-2021	
	Możliwe źródła finansowania				
	9.3 RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 Granty i konkursy Pożyczki i kredyty Środki własne				
Opis problemu	Sołectwo Sitno jest jedną z jednostek organizacyjnych Gminy Szczecinek dotkniętych niekorzystnymi skutkami upadku PGR-ów oraz strukturalnymi problemami gospodarczymi i społecznymi. W diagnozie potrzeb sołectwa podkreśla się konieczność rozwinięcia infrastruktury sportowo – rekreacyjnej i agroturystycznej, która pomogłaby wykorzystać naturalne bogactwa przyrodnicze i krajobrazowe tych terenów takie jak łąki, lasy i jeziora, przyczyniając się do ich ożywienia gospodarczego. Istotne jest także zwiększenie integracji społecznej poprzez lepszą ofertę zajęć i animacji dla mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży oraz seniorów. Niezbędna w tym celu jest międzysektorowa współpraca samorządu, lokalnych przedsiębiorców oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego zapewniająca konsolidację wysiłków rewitalizacyjnych i efekt synergii. W Lipnicy w sołectwie Sitno istnieją rozległe tereny dawnego Państwowego Gospodarstwa Rolnego i Zakładu Rolnego Technikum Rolniczego w Szczecinku, które utraciły swoją pierwotną funkcję rolniczą. W następstwie przekształceń własnościowych doszło do degradacji rozległych terenów. Budynki zostały w większości rozebrane, a pola uprawne ugorowane. Pozostały jedynie dwa budynki – duża obora oraz hydrofornia, na bazie których, po adaptacji, rozpoczął tu działalność Ośrodek Jeździecki Lipowy Dwór, dający w wyniku realizacji projektu szansę na zagospodarowanie tych terenów z korzyścią dla lokalnej społeczności.				
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest kompleksowy rozwój i modernizacja funkcjonującego Ośrodka Jeździeckiego Lipowy Dwór oraz terenów do niego przyległych. Dzięki tym działaniom powstanie miejsce, które przyczyni się do rozwiązania problemów nękających lokalną społeczność. Inwestycja pozwoli na stworzenie miejsca służącego zarówno lokalnej społeczności jak i turystom odwiedzającym tereny Gminy Szczecinek. Powstanie baza noclegowa uzupełniona o salę szkoleniowo – rekreacyjną, plac zabaw, mini siłownię i infrastrukturę jeździecką. Ośrodek położony				

	<p>jest przy szlakach rowerowym i konnym – będzie zatem również służył jako miejsce odpoczynku dla użytkowników tych form rekreacji ruchowej. Cała infrastruktura Ośrodka będzie dostępna dla lokalnej społeczności Lipnicy i Sitna. Wychodząc naprzeciw problemom związanym z ochroną środowiska przewidywana jest również modernizacja ogrzewania budynku poprzez instalację pompy ciepłej oraz budowa przydomowej oczyszczalni ścieków.</p> <p>Rezultatem projektu będzie przywrócenie do życia zaniedbanych, wielohektarowych nieruchomości popegeerowskich oraz ożywienie gospodarczo – społeczne promieniujące na sołectwo Sitno dzięki powstaniu infrastruktury do uprawiania turystyki kwalifikowanej na łonie natury - jednej z wyłaniających się specjalizacji Gminy Szczecinek, zgodnie z samorządową strategią rozwoju. Ponadto, Ośrodek stanie się ważnym elementem życia społecznego sołectwa i gminy. Dzięki współpracy z lokalnymi stowarzyszeniami możliwa będzie organizacja imprez plenerowych z udziałem mieszkańców, festynów i uroczystości patriotycznych takich jak obchody święta odzyskania niepodległości. Kolejną z funkcji ośrodka będzie możliwość rehabilitacji osób niepełnosprawnych dzięki hipoterapii.</p>
<p>Zakres realizowanych zadań</p>	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Konceptcje, biznesplany i studia wykonalności, projekty techniczne i wykonawcze.</p> <p>2. Prace budowlane i montażowe związane z etapową realizacją infrastruktury ośrodka jeździeckiego i zagospodarowania terenu:</p> <p>Rozbudowa siedziby Ośrodka Jeździeckiego Lipowy Dwór- Etap II. Dokończenie przebudowy i adaptacji dawnej obory popegeerowskiej, mieszczącej obecnie siedzibę ośrodka jeździeckiego. Przeprowadzenie dalszych prac adaptacyjnych, wykończeniowych wraz z zakupem sprzętu i wyposażenia, dzięki którym ośrodek wzbogaci się o nowe funkcje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - salę szkoleniową - rekreacyjną - klatkę schodową prowadzącą na piętro do części pensjonatowej - część pensjonatową na piętrze budynku z 5 (docelowo z 10) pokojami z łazienkami, aneksem kuchennym z jadalnią oraz salką rekreacyjną. <p>Wybiegi letnie dla koni z wiatami (4 szt.) Oczyszczenie i zaoranie terenu, melioracja, zasianie traw, ogrodzenie.</p> <p>Wybieg zimowy dla koni z wiatami (2 szt.) Melioracja, uporządkowanie i utwardzenie terenu, ogrodzenie.</p> <p>Stajnia Wymiary 27 x 10 m, powierzchnia 210 m², konstrukcja murowana, 14 boksów dla koni z szatnią, siodlarnią, paszarnią, myjką wyposażoną w lampy do zabiegów ciepłolecznictwa.</p> <p>Lonżownik do treningu koni Kryty, z podłożem i utwardzonym gruntem.</p> <p>Wiaty na siano</p> <p>Infrastruktura rekreacyjno - sportowa Wiąta biesiadna z grillem i miejscem na ognisko. Plac zabaw i siłownia plenerowa.</p> <p>Odnowienie dawnego parku dworskiego o pow. 0, 8 ha Prace pielęgnacyjne istniejącego drzewostanu, wycinka części starego i chorego drzewostanu, nasadzenia nowe, melioracja terenu, wytyczenie ścieżek spacerowych, instalacja obiektów małej architektury, oznakowanie.</p> <p>Ciągi komunikacyjne i pozostała infrastruktura na terenie ośrodka Drogi, chodniki, parking, wiaty garażowe, uporządkowanie i melioracja terenu, nasadzenia zieleni, instalacja obiektów małej architektury. Ogrodzenie i oświetlenie terenu ośrodka, instalacja monitoringu.</p> <p>3. Nabycie środków trwałych.</p>

	<p>Wyposażenie powstałych obiektów w niezbędne środki trwałe i sprzęt do pełnienia swojej funkcji. Zakup pojazdów: ciągnika z przyczepą, ładowarki, przyczepy do przewozu koni oraz niezbędnego osprzętu i akcesoriów m.in. siodła i ogłowia dla koni.</p> <p>4. Usługi nadzoru i doradztwa. Wielobranżowy budowlany nadzór inwestorski. Doradztwo techniczne, prawne, ekonomiczne.</p> <p>5. Promocja projektu. Tablice i oznakowanie, billboard, ogłoszenia prasowe, promocja w Internecie, ujęcie w ofercie promocyjnej Gminy Szczecinek.</p>
Komplementarność	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja obozów jeździeckich, „wakacji w siodle” dla dzieci. 2. Organizacja szkoleń, konferencji, imprez firmowych i integracyjnych. 3. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych w formie hipoterapii, która jest formą skutecznej i uznanej, uniwersalnej terapii wieloprofilowej, oddziałującej jednocześnie ruchowo, sensorycznie, psychicznie i społecznie, wskazaną dla ludzi w każdym wieku. 4. Współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Turowie w zakresie wspierania osób zaburzonych psychicznie i realizacji Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. 5. Udostępnienie infrastruktury ośrodka dla lokalnej społeczności Sitna w celu prowadzenia działań animacyjnych i integracyjnych. 6. Współpraca z lokalnymi stowarzyszeniami – organizacja imprez okolicznościowych, patriotycznych, zawodów jeździeckich, konkursów, pokazów, festynów z udziałem mieszkańców sołectwa. 7. Nawiązanie współpracy z lokalnymi podmiotami ekonomii społecznej w celu zawiązania kooperacji gospodarczej. 8. Wytyczenie nowych szlaków konnych na terenie Gminy Szczecinek. <p>Komplementarność z innymi projektami LPR. Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap I i II)” (Projekt nr 4 i Projekt nr 5). Oba projekty wzmacniają specjalizację Gminy Szczecinek zgodną z jej Strategią Rozwoju w zakresie rozwoju kwalifikowanej turystyki konnej, do której predestynują tę rozległą terytorialnie Gminę zasoby endogeniczne – cenne obszary przyrodnicze, liczne niezagospodarowane tereny popegeerowskie oraz szlaki konne. „Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych”(Projekt nr 8). Na bazie rozwiniętej infrastruktury ośrodka jeździeckiego prowadzone będą zajęcia animacyjne i integracyjne dla mieszkańców: m.in. pokazy i zawody sportowe, imprezy patriotyczne i okolicznościowe. „Rozwój przedsiębiorczości społecznej na obszarze rewitalizacji Gminy Szczecinek”(Projekt nr 9). W ramach projektu nr 9 wsparcie otrzymają mieszkańcy sołectwa chcący założyć lub rozwinąć podmiot ekonomii społecznej kooperujący gospodarczo z ośrodkiem jeździeckim w zakresie np. oferty noclegów agroturystycznych, dostaw ekologicznej żywności, świadczenia usług opieki nad zwierzętami, pielęgnacji terenów zielonych, prac porządkowych.</p> <p>Komplementarność zewnętrzna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Projekt i budowa obwodnicy m. Szczecinek w ciągu drogi S-11”. Fundusz Spójności. Projekt Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Realizacja planowanej drogi ekspresowej S11 Kołobrzeg - Katowice poprawia dostępność transportową Gminy Szczecinek i powoduje wzrost zainteresowania oraz

	zwiększenie obszaru oddziaływania jej oferty turystycznej. 2. Komplementarność międzyokresowa: „Szlak Konny Pojezierza Drawskiego - aktualizacja inwentaryzacji szlaku oraz odbudowa jego infrastruktury”. Projekt Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Pojezierza Drawskiego zrealizowany w 2010 r. Odnowiono szlak o długości 186, 4 km przebiegający m.in. przez Gminę Szczecinek i Lipnicę. Obecność infrastruktury szlaków konnych zwiększa zainteresowanie tą formą turystyki.			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	14	Protokoły odbioru
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	14	Protokoły odbioru
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	20	Protokoły odbioru
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – pozostałe formy [EPC]	szt.	1	Umowy cywilnoprawne

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)		Realizator (nazwa)		
7	Stworzenie wioski tematycznej „W krainie Romea i Julii” w Drawieniu		- Fundacja „Nasz Drawień” - Gmina Szczecinek Potencjalni partnerzy: - przedsiębiorcy - mieszkańcy sołectwa Drawień		
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1	x	Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Drawień	Dz. nr 264, 330/1
	Cel nr 2	x			
	Cel nr 3	x			
	Cel nr 4	x			
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia		Termin (od – do)		
	600 000 zł		2017 – 2020		
	Możliwe źródła finansowania				
	9.3 RPO WZ 2014-2020 Granty i konkursy				

	Budżet Gminy Szczecinek Środki prywatne
Opis problemu	Wioska tematyczna „W krainie Romea i Julii” jest pomysłem na kompleksowe ożywienie gospodarcze sołectwa i gminy oraz animację lokalnej społeczności w sytuacji dużego bezrobocia i dezintegracji więzi społecznych spowodowanego utratą na znaczeniu rolniczego, tradycyjnego charakteru gminy (upadek PGR-ów), niskiego uprzemysłowienia oraz braku naturalnych atutów, gdy tradycyjne formy turystyki nie mają większych szans. To odpowiedź na poszukiwanie nowych perspektyw i możliwości rozwoju przy wykorzystaniu zasobów endogenicznych w oparciu o koncepcję gospodarki doznań i przeżyć.
Cel przedsięwzięcia	Projekt ma na celu ożywienie gospodarki wiejskiej i integrację lokalnej społeczności wokół zagadnień związanych z zasobami wewnętrznymi sołectwa Drawień (do 1945 Trabhen). Historyczna wioska jest miejscem romantycznej i dramatycznej historii sprzed ponad 100 lat. Zgodnie z przekazami historycznymi, syn miejscowego hrabiego zakochał się w ubogiej dziewczynie z prostego ludu. Ojciec nie chciał zgodzić się na taki mezalians i zrozpaczeni kochankowie popełnili samobójstwo nocą po kryjomu w pałacowym parku. Hrabia dręczony wyrzutami sumienia zbudował kapliczkę w pałacowym parku z rzeźbami kochanków, gdzie ustawił urny z ich prochami oraz ufundował wyposażenie miejscowego kościoła. Projekt zakłada upamiętnienie historycznych wydarzeń oraz stworzenie miejsca romantycznych spotkań, do którego mogliby przyjeżdżać mieszkańcy gminy, regionu, oraz turyści z Polski i zagranicy. Przedsięwzięcie jest szansą na stworzenie unikalnego produktu turystycznego w skali regionu oraz ożywienie gospodarcze i społeczne sołectwa.
Zakres realizowanych zadań	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Koncepcje, studium wykonalności, projekty budowlane i wykonawcze.</p> <p>2. Adaptacja dawnej remizy strażackiej na mini galerię i sklepik. Galeria będzie miejscem ekspozycji twórczości miejscowych artystów i rzemieślników, w sklepiku będzie można zakupić produkty regionalne oraz pamiątki związane z tematyką miłosną oraz historią wsi Drawień.</p> <p>3. Uporządkowanie stawu i terenu przyległego. Oczyszczenie i pogłębienie stawu z regulacją brzegu z montażem faszyny. Usunięcie drzewostanu zagrażającego bezpieczeństwu i odsłonięcie kamiennego muru. Wyrównanie i zniwelowanie terenu wokół stawu z obsianiem trawą i nasadzeniami zieleni. Montaż elementów małej architektury: ławek z serduszkami, koszy na śmieci, stojaków na rowery, domku dla dzikich kaczek. Miejsce finału gry terenowej Quest.</p> <p>4. Odnowa i zagospodarowanie parku dworskiego, renowacja i budowa infrastruktury miejsca romantycznych spotkań nawiązujących do historii drawieńskich „Romea i Julii”. Uporządkowanie parku dworskiego, wycinka drzew, wygrabienie gałęzi i liści. Wykonanie podświetlanej makiety historycznego pałacu w majątku Drawień, spalonego w niejasnych okolicznościach w 1957 r. Kompleksowa restauracja mauzoleum i rzeźb kochanków – drawieńskich „Romea i Julii”. Budowa specjalnej ścianki w parku z otworami na liściki miłosne z kamienia nawiązującego do zachowanych fragmentów fundamentów ogrodzenia parkowego. Stworzenie unikalnego balkonu „Romea i Julii” w miejscu dawnego tarasu. Realizacja głównej alei różanej prowadzącej od ruin pałacu do mauzoleum i alejek z ławeczkami na terenie zabytkowego parku dworskiego. Stworzenie przesł w kształcie istniejącej fontanny, na których zakochani będą zawieszać kłódki symbolizujące wieczną miłość.</p> <p>5. Realizacja ścieżki edukacyjnej, gra terenowa Quest.</p>

	<p>Ścieżka edukacyjna wzdłuż drogi dojazdowej składająca się z tablic informujących o historii wsi, przedstawiających dawny wygląd budynków, starych map, zdjęć. Gra terenowa Quest pt. „Historia pewnej miłości w Drawieniu” w wersji tradycyjnych ulotek i aplikacji na smartfon z wierszowanymi zadaniami i łamigłówkami do rozwiązania, pozwalająca odwiedzić najciekawsze miejsca i poznać historię wsi.</p> <p>6. Promocja projektu</p> <p>Promocja projektu w mediach i Internecie, wydanie okolicznościowych publikacji, ujęcie w ofercie promocyjnej Gminy Szczecinek.</p>
Komplementarność	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja corocznego, unikalnego święta związanego z tematyką Drawienia. 2. Interaktywne warsztaty m.in. pszczelarskie, cukiernicze, zielarskie, związane z poznaniem specyfiki tradycyjnych zawodów, rzemiosła i życia wiejskiego. 3. Wykonanie tradycyjnego stroju Romea i Julii z materiałów odpowiadających tamtej epoce, stanowiącego tło do opowiadania drawieńskiej historii zwiedzającym wioskę. 4. Odnalezienie dokumentów drawieńskich „Romea i Julii” z archiwów znajdujących się obecnie na terenie Niemiec, których kopie mogłyby zostać udostępnione publicznie. Działania pozwoli na integrację mieszkańców wokół historii sołectwa, budowę tożsamości lokalnej. 5. Nawiązanie współpracy z lokalnymi podmiotami ekonomii społecznej w celu zawiązania kooperacji gospodarczej. <p>Komplementarność z innymi projektami LPR.</p> <p>„Stworzenie terenów sportowo – rekreacyjnych w Drawieniu”(Projekt nr 18). Infrastruktura sportowo – rekreacyjna wybudowana w ramach projektu nr 18 będzie również służyć obsłudze ruchu turystycznego – osób spoza Drawienia odwiedzających wioskę tematyczną. Szersza oferta Drawienia spowoduje wzrost zainteresowania przyjazdem do sołectwa i spędzeniem tu wolnego czasu.</p> <p>„Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych”(Projekt nr 8).</p> <p>Na bazie infrastruktury wioski tematycznej powstałej w ramach projektu będą realizowane działania aktywizujące i integrujące społeczność Drawienia przewidziane w projekcie nr 8 takie jak: interaktywne warsztaty, imprezy tematyczne, animacje, święto sołeckie.</p> <p>„Rozwój przedsiębiorczości społecznej na obszarze rewitalizacji Gminy Szczecinek”(Projekt nr 9).</p> <p>W ramach projektu nr 9 wsparcie otrzyma Fundacja „Nasz Drawień” w zakresie założenia przedsiębiorstwa – podmiotu ekonomii społecznej, który będzie prowadził działalność komercyjną na terenie wioski tematycznej, w tym m.in. sklepik.</p> <p>„Uzupełnienie sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji gminy Szczecinek” (Projekt nr 15).</p> <p>Realizacja projektu inwestycyjnego ukierunkowanego na rozwój turystyki na obszarze rewitalizacji wymaga towarzyszącego rozwoju infrastruktury publicznej m.in. rozbudowy istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej, która wpłynie pozytywnie na wyrównanie szans cywilizacyjnych tych terenów oraz na poprawę stanu środowiska naturalnego. Jakość infrastruktury publicznej oraz stan środowiska naturalnego ma kluczowe znaczenie w promocji walorów Drawienia i przyciągania osób korzystających z oferty turystycznej sołectwa.</p> <p>Komplementarność zewnętrzna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Projekt i budowa obwodnicy m. Szczecinek w ciągu drogi S-11”. Fundusz Spójności. <p>Projekt Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.</p>

	Realizacja planowanej drogi ekspresowej S11 Kołobrzeg - Katowice poprawia dostępność transportową Gminy Szczecinek i powoduje wzrost zainteresowania oraz zwiększenie obszaru oddziaływania jej oferty turystycznej. 2. „Przebudowa drogi powiatowej Nr 1296Z na odcinku Żółtnica – Omulna – DK 11”. 5.4 RPO WZ 14-20. Projekt Powiatu Szczecineckiego. Projekt poprawia wewnątrzgminną i wewnątrzpowiatową dostępność transportową, drożność i bezpieczeństwo ruchu drogowego w bezpośrednim sąsiedztwie sołectwa Drawień, co ma istotne znaczenie przy przewidywanym lokalnym zwiększeniu natężenia ruchu samochodowego i rowerowego po stworzeniu wioski tematycznej.			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. Miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	10+	Protokoły odbioru
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	3,6	Protokoły odbioru
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	1	Rejestry przedsiębiorców (CEIDG, KRS)
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – umowa o pracę [EPC]	szt.	1	Umowy o pracę
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – pozostałe formy [EPC]	szt.	1	Umowy cywilnoprawne

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)			Realizator (nazwa)	
8	Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych			Gmina Szczecinek Potencjalni partnerzy: - jednostki publiczne - przedsiębiorcy - organizacje pozarządowe - kościoły i związki wyznaniowe - mieszkańcy	
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1	x	Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Drężno	x
				Grąbczyn	x
				Krągłe	x
	Cel nr 2	x		Kwakowo	x
				Stare wierzchowo	x
	Cel nr 3	x		Trzebiechowo	x
				Kusowo	x
		Sitno	x		

	Cel nr 4	x		Drawień	x
				Wilcze Laski	x
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia			Termin (od - do)	
	200 000 zł			2017 - 2023	
	Możliwe źródła finansowania				
	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 Fundusz Inicjatyw Obywatelskich Granty i konkursy Budżet Gminy Szczecinek				
Opis problemu	<p>Pomimo podejmowanych prób tylko nieliczne społeczności gmin, na terenie których zlokalizowane były Państwowe Gospodarstwa Rolne, zdołały odnaleźć się w nowych realiach państwa demokratycznego i gospodarki wolnorynkowej. Wiele rodzin i całych społeczności wiejskich okazało się bezradnych, nie będąc w stanie zaadaptować się do nowej rzeczywistości. Panujący ogólnie zastój, a nawet regres wsi popegeerowskich w efekcie doprowadził do alienacji i wykluczenia zamieszkujących je lokalnych społeczności. Wykluczenie to przyjmuje wiele postaci m.in. ekonomiczną (bariera w dostępie do dóbr i usług, w tym kulturalnych i budujących tożsamość grupową), społeczną (powstanie stygmatyzowanej grupy – społeczeństwa popegeerowskiego, dziedziczącego niezaradność, bezrobocie, życie na zasiłku, słabe wykształcenie, nieadekwatne do potrzeb lokalnego rynku pracy, bez odpowiednich kwalifikacji, alienującego się) oraz przestrzenną (fizyczne oddalenie od dużych ośrodków miejskich i ograniczona mobilność). Kolejne pokolenia dziedziczą i utrwalają stan apatii, bierności obywatelskiej i społecznej, ubóstwa, wyuczony bezradności i postępujący rozpad więzi wspólnotowych – będące jedną z głównych przyczyn znajdowania się obszaru rewitalizacji Gminy Szczecinek w stanie kryzysowym.</p>				
Cel przedsięwzięcia	<p>Przedmiotowy projekt ma na celu wdrożenie kompleksowych rozwiązań polegających na wieloaspektowej animacji i integracji, włączeniu społecznym i ekonomicznym mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Szczecinek, a także podniesienie poziomu ich aktywności obywatelskiej i społecznej i wykreowanie poczucia wspólnoty. Projekt będzie fizycznie realizowany w oparciu o istniejącą i zaplanowaną do realizacji w LPR infrastrukturę publiczną: świetlice wiejskie, miejsca spotkań, tereny sportowo – rekreacyjne wraz z możliwością wykorzystania infrastruktury prywatnej i potencjału działających na obszarze rewitalizacji organizacji pozarządowych. Dzięki opracowaniu zintegrowanego planu działania i planowanemu zaangażowaniu wielu aktorów (innych jednostek publicznych m.in. PUP, administracji powiatowej, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych) w jego wdrażanie we współpracy z samorządem możliwe będzie skuteczne przełamywanie negatywnego dziedzictwa społecznego wsi popegeerowskiej. Zamierzonym efektem realizacji takiego programu jest rozwój poczucia wspólnoty, kreatywności, przedsiębiorczości i zaszczepienie idei uczenia się i rozwoju przez całe życie, a także wywołanie potrzeby poczucia zmiany własnego życia i otoczenia i chęci</p>				

Zakres realizowanych zadań	uczestnictwa w życiu społecznym i publicznym sołectwa i Gminy.
	<p>1. Organizacja warsztatów dla mieszkańców nt. zagospodarowania przestrzeni, dbania o tradycję i wspólne dziedzictwo.</p> <p>Warsztaty w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznej na obszarze sołectwa i podwórek w celu znalezienia pomysłów na zagospodarowanie i ożywienie poszczególnych terenów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacja zajęć w zakresie kształtowania zieleni, doboru roślin, pokazania możliwości aranżowania przestrzeni publicznej w sąsiedztwie miejsc zamieszkania, a także pielęgnacji i dbania o nią, - zakup ziemi, sadzonek, elementów małej architektury oraz wsparcie mieszkańców w realizacji wypracowanych pomysłów, - kultywowaniu tradycji i dziedzictwa kulturowego np. spacerów studyjne i wycieczki w oparciu o zlokalizowane na obszarze rewitalizacji miejsca i obiekty zabytkowe, których celem będzie pogłębianie świadomości historycznej, społeczne prace porządkowe wokół tych terenów. <p>2. Organizacja cyklicznych imprez tematycznych, kulturalnych i animacji dla mieszkańców.</p> <p>Organizacja pikników, festynów, imprez tematycznych i animacyjnych np.</p> <ul style="list-style-type: none"> - poświęconych zdrowemu odżywianiu (z degustacją zdrowych i ekologicznych produktów, warsztatami kulinarnymi dla dzieci jak przyrządzać zdrowe posiłki i przekąski, poradami żywieniowymi) - poświęconych aktywności ruchowej (popularyzacja aktywności na świeżym powietrzu i jej znaczenia dla zdrowia, kursy fitness, jogi, nordic walking i inne) - organizacja koncertów, pokazów twórczości, konkursów np. recytatorskich, malarskich oraz innych wydarzeń kulturalnych - kultywowanie wiejskich tradycji, wsparcie dla kreowania produktów regionalnych <p>3. Edukacja, szkolenia, aktywizacja zawodowa i ekonomiczna.</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacja kursów w szczególności dla osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie wykorzystywania technologii informacyjno – komunikacyjnych i porozumiewania się w językach obcych - zachęcanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, aktywnego poszukiwania pracy, rozwijania drobnej przedsiębiorczości, w tym społecznej i możliwości pozyskania wsparcia, aranżowanie spotkań z doradcami zawodowymi, przedstawicielami PUP, pracodawcami poszukującymi pracowników - edukacja ekonomiczna i prawna: nauka zarządzania własnym budżetem, oszczędzania, inwestowania, racjonalnego pożyczania, porady z zakresu prawa m.in. konsumenckiego, rodzinnego, warsztaty dla seniorów uświadamiające ich o skali zagrożenia wyludzenia pieniędzy przez pojedyncze osoby lub zorganizowane grupy przestępcze. <p>4. Wprowadzenie mechanizmów aktywizacji obywatelskiej i społecznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacja cyklicznych kawiarenek obywatelskich i „stolików rewitalizacyjnych” w świetlicach i miejscach spotkań, podczas których będą omawiane sprawy ważne dla sołectwa i Gminy, - wprowadzenie elementów gminnego budżetu obywatelskiego: konkursu małych projektów składanych przez mieszkańców z premią dla projektów z obszaru rewitalizacji, z których kilka najlepszych będzie wybieranych w drodze głosowania publicznego, zwiększenie zaangażowania w tworzenie funduszu sołectwa - zachęcanie do udziału w konsultacjach społecznych, wyborach, referendach - kształcenie lokalnych, młodych liderów we współpracy z organizacjami

	<p>pozarządowymi</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocja oferty istniejących i zachęcanie do tworzenia nowych organizacji społecznych - organizacja grup samopomocowych np. matek wychowujących niepełnosprawne dzieci, kobiet długotrwale bezrobotnych, aktywizacja seniorów - promocja wolontariatu m.in. pomoc dzieciom w nauce, wspieranie osób chorych, niepełnosprawnych, starszych i niedołączonych. 			
Komplementarność	<p>Komplementarność z innymi projektami LPR.</p> <p>„Stworzenie infrastruktury dla aktywizacji i integracji społecznej w Starym Wierchowiu”(Projekt nr 1).</p> <p>„Modernizacja i rozwój Stacji Harcerskiej im. hm. Marcina Wielochowskiego w Drężnie” (Projekt nr 2).</p> <p>Gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne szansą na kompleksową rewitalizację społeczno – gospodarczą Kusowa (Projekt nr 3).</p> <p>„Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap I i II)” (Projekt nr 4 i Projekt nr 5).</p> <p>„Kompleksowy rozwój i modernizacja Ośrodka Jeździeckiego Lipowy Dwór” (Projekt nr 6).</p> <p>„Stworzenie wioski tematycznej „W krainie Romea i Julii” w Drawieniu”(Projekt nr 7).</p> <p>„Remont kościoła pw. Zwiastowania NMP w Kusowie wraz z adaptacją i uporządkowaniem przestrzeni publicznej”(Projekt nr 13).</p> <p>„Stworzenie terenów sportowo-rekreacyjnych w Kusowie”(Projekt nr 14).</p> <p>„Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna świetlicy wiejskiej w Wilczych Laskach”(Projekt nr 16).</p> <p>„Kompleksowa modernizacja boiska sportowego i terenów rekreacyjnych w Wilczych Laskach”(Projekt nr 17).</p> <p>„Stworzenie terenów sportowo – rekreacyjnych w Drawieniu”(Projekt nr 18).</p> <p>Działania aktywizujące i integrujące społeczność Obszaru Rewitalizacji gminy Szczecinek przewidziane w projekcie takie jak: warsztaty, imprezy tematyczne, animacje, szkolenia i działania aktywizujące zawodowo, ekonomicznie i społecznie będą realizowane na bazie infrastruktury fizycznej zrealizowanej lub wyremontowanej w ramach projektów o nr od 1 do 7, 13,14, 16,17,18.</p> <p>„Rozwój przedsiębiorczości społecznej na obszarze rewitalizacji Gminy Szczecinek” (Projekt nr 9).</p> <p>Blok działań nr 3. Edukacja, szkolenia, aktywizacja zawodowa i ekonomiczna dla mieszkańców obszaru rewitalizacji obejmie m.in. szkolenia związane z rozwojem przedsiębiorczości społecznej. Zdobytą wiedzę będzie można wcielić w życie zakładając przedsiębiorstwo społeczne, które będzie korzystać ze wsparcia merytorycznego w ramach projektu nr 9.</p> <p>Komplementarność zewnętrzna.</p> <p>Komplementarność z projektami operatorów 8.10 RPO WZ 14-20, 3.1 POPC 14-20, którzy obejmą swoimi działaniami teren gminy; komplementarność międzyokresowa z Działaniem 8.3 POIG 7-13, przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu e-Inclusion).</p> <p>„Inwestujemy w wykształcenie dzieci i młodzieży” - podnoszenie szans edukacyjnych uczniów szkół podstawowych i gimnazjów z terenu Gminy Szczecinek, 8.5 RPO WZ 14-20.</p>			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba zorganizowanych nowych	szt.	10	Listy obecności,

	warsztatów, imprez i animacji			dokumentacja fotograficzna
	Liczba przeprowadzonych nowych szkoleń i działań aktywizujących zawodowo	szt.	5	Listy obecności, dokumentacja fotograficzna
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba uczestników zorganizowanych nowych warsztatów, imprez i animacji	szt.	500	Listy obecności, dokumentacja fotograficzna
	Liczba uczestników przeprowadzonych nowych szkoleń i działań aktywizujących zawodowo	szt.	100	Listy obecności, dokumentacja fotograficzna

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)		Realizator (nazwa)		
9	Rozwój przedsiębiorczości społecznej na obszarze rewitalizacji Gminy Szczecinek		Partnerzy: Gmina Szczecinek Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego S. A. Lokalni przedsiębiorcy		
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1	x	Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Drężno	x
				Grąbczyn	x
				Krągłe	x
				Kwakowo	x
	Cel nr 2	x		Stare Wierzchowo	x
				Trzebiechowo	x
				Kusowo	x
				Sitno	x
Cel nr 3		Drawień	x		
		Wilcze Laski	x		
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia		Termin (od - do)		
	200 000		2017 - 2023		
	Możliwe źródła finansowania				
	7.3 RPO WZ 2014-2020 Granty i konkursy Środki prywatne Budżet Gminy Szczecinek				

<p>Opis problemu</p>	<p>Obszar rewitalizacji Gminy Szczecinek charakteryzuje się znacznie wyższym od średniej poziomem osób pozostających długotrwale bez zatrudnienia oraz osób korzystających ze świadczeń społecznych i zagrożonych ubóstwem. W sytuacji bardzo płytkiego lokalnego rynku pracy, instrumentem umożliwiającym skuteczne włączenie społeczne grup osób defaworyzowanych na rynku pracy może być sektor ekonomii społecznej, który dla dalszego rozwoju wymaga jednak kompleksowego wsparcia merytorycznego, inwestycyjnego i zbudowania silnej marki.</p> <p>Głównym problemem jest słaba kondycja i potencjał sektora ekonomii społecznej w gminie Szczecinek, skutkujące niewielkimi możliwościami rozwoju nowych inicjatyw obywatelskich, społecznych i przedsiębiorczych oraz zatrudnienia osób, ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami. Przyczynami tego problemu są niewielka liczba kompetentnych liderów, animatorów i menedżerów przygotowanych do rozwoju ekonomii społecznej, niski poziom zaangażowania JST i lokalnego biznesu we współpracę z powstającymi przedsiębiorstwami społecznymi, utrudniony dostęp do usług i kapitału niezbędnych do rozwoju takich firm, a także brak dobrych praktyk i wzorców do naśladowania inicjatywy podejmowane przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i zakładane przedsiębiorstwa społeczne mają negatywny wizerunek skutkujący niskim poziomem zaufania potencjalnych klientów oraz niechęcią do wspierania powstawania nowych podmiotów i zlecania im zadań. Liderzy działających organizacji pozarządowych są niechętni do ich ekonomizowania oraz zatrudniania pracowników. Dominuje przekonanie o wyłącznie obywatelskim, społecznym i reintegracyjnym charakterze organizacji w środowisku lokalnym i wśród JST, a działalność zarobkowa postrzegana jest negatywnie jako uwłaszczanie się osób prywatnych na majątku społecznym i publicznym.</p>
<p>Cel przedsięwzięcia</p>	<p>Celem projektu jest rozwój sektora ekonomii społecznej i wzrost jego znaczenia jako jednego ze skutecznych instrumentów wykorzystanych do wydobycia ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji Gminy Szczecinek.</p> <p>Projekt zakłada zawiązanie międzysektorowego partnerstwa między samorządem Gminy Szczecinek, lokalnym biznesem oraz partnerem merytorycznym i eksperckim – Koszalińską Agencją Rozwoju Regionalnego S. A. prowadząca Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej dla regionu szczecineckiego. W pierwszej kolejności zostanie opracowana mapa aktywności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji Gminy Szczecinek: działających tam organizacji pozarządowych i grup nieformalnych oraz diagnoza potencjałów i identyfikacja nisz rynkowych umożliwiających rozwój sektora.</p> <p>Partner merytoryczny będzie świadczył usługi kompleksowego wsparcia dla tworzonych i istniejących podmiotów ekonomii społecznej i ich środowisk lokalnych oraz osób indywidualnych takie jak usługi animacji lokalnej zawierającej instrumenty edukacyjne, animacyjne i informacyjne, a także usługi wsparcia powstawania nowych PES m.in. poprzez szkolenia i doradztwo dla grup inicjatywnych i wsparcie dla istniejących podmiotów w celu ich ekonomizacji i wzrostu konkurencyjności. Kompleksowość i wszechstronność oferowanego wsparcia zapewni odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby, problemy i deficyty oraz doprowadzi do realizacji nowych inicjatyw na rzecz ekonomii społecznej w obszarze rewitalizacji Gminy Szczecinek.</p> <p>Rolą samorządu oraz lokalnego biznesu będzie wsparcie rozwoju sektora od strony popytowej. Możliwymi działaniami Gminy są tutaj wzrost współpracy z przedsiębiorstwami społecznymi, zlecanie im realizacji zadań publicznych w trybie ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie oraz możliwość wykorzystania klauzul</p>

	<p>społecznych premiujących PES w zamówieniach publicznych dokonywanych przez jednostki organizacyjne samorządu. Lokalny biznes będzie skłonny współpracować z sektorem na zasadach rynkowych jeśli w jego ofercie znajdą się usługi dopasowane do potrzeb lokalnej gospodarki świadczone po konkurencyjnej cenie oraz przy realizacji projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych, gdzie zaangażowanie sektora przedsiębiorczości społecznej jest premiowane (np. projektów rewitalizacyjnych).</p> <p>Celami projektu są powstanie nowych podmiotów ekonomii społecznej i miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowa kapitału społecznego, poprawa kondycji finansowej i wzrost ekonomizacji PES, kreowanie pozytywnego wizerunku i promocja tego sektora.</p>
<p>Zakres realizowanych zadań</p>	<p>1. Opracowanie mapy aktywności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji i planu działania.</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza działających organizacji pozarządowych i grup nieformalnych - diagnoza potencjałów i perspektywicznych sektorów społeczno-gospodarczych - identyfikacja istniejących nisz rynkowych możliwych do zagospodarowania przez PES. <p>2. Animacja lokalna.</p> <p>Pobudzenie aktywności i ożywienie społeczności lokalnej poprzez szereg działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inicjowanie aktywności polegających na pracy z grupami w środowisku lokalnym, - zwiększenie partycypacji społecznej w zakresie ekonomii społecznej - działania animacyjne, edukacyjne i integracyjne propagujące idee ekonomii społecznej - tworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej - przygotowanie i wspieranie lokalnych animatorów - niwelowanie barier uczestnictwa. <p>3. Usługi wsparcia tworzenia nowych i rozwoju istniejących podmiotów ekonomii społecznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie merytoryczne świadczone na podstawie planu działania (indywidualnej ścieżki wsparcia) - doradztwo podstawowe i specjalistyczne (psycholog, doradca zawodowy, mentor) - szkolenia (przygotowawcze, tworzenie biznesplanów, prowadzenie działalności gospodarczej w sektorze ekonomii społecznej, zarządzanie, aspekty, prawne i finansowe, rachunkowość, marketing) - kluczowe doradztwo biznesowe (prowadzenie i rozwój działalności gospodarczej, pozyskiwanie dotacji) - usługi inkubujące - usługi dotyczące planów rozwoju (wdrażanie innowacji i szkolenia branżowe) - wizyty studyjne w celu inspiracji i transferu dobrych praktyk - materiały dydaktyczne i szkoleniowe: broszury, podręczniki, skrypty, materiały biurowe. <p>4. Rozwój współpracy między podmiotami ekonomii społecznej a sektorem publicznym i lokalnym biznesem.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie roli sektora ekonomii społecznej w realizacji zadań pożytku publicznego - podniesienie kompetencji pracowników Urzędu Gminy i innych jednostek w zakresie stosowania kryteriów społecznych w zamówieniach publicznych - powiązania kooperacyjne podmiotów ekonomii społecznej z lokalnymi firmami - tworzenie międzysektorowych partnerstw gminnych

	<p>- współpraca przy realizacji projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych (projekty rewitalizacyjne i inne)</p> <p>- współpraca z innymi podmiotami zewnętrznymi: Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy, instytucjami udzielającymi dotacji i pożyczek.</p>			
Komplementarność	<p>Komplementarność z innymi projektami LPR.</p> <p>„Gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne szansą na kompleksową rewitalizację społeczno – gospodarczą Kusowa” (Projekt nr 3).</p> <p>„Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap I i II)” (Projekt nr 4 i Projekt nr 5).</p> <p>„Kompleksowy rozwój i modernizacja Ośrodka Jeździeckiego Lipowy Dwór (Projekt nr 6).</p> <p>„Stworzenie wioski tematycznej „W krainie Romea i Julii” w Drawieniu” (Projekt nr 7).</p> <p>Projekty nr 3, 4 i 5, 6 oraz 7 są projektami komercyjnymi, których celem jest nadanie nowej funkcji gospodarczej zdegradowanym terenom popegeerowskim. W otoczeniu tych projektów, przy wsparciu świadczonym w ramach projektu nr 9 powstawać mogą podmioty ekonomii społecznej kooperujące gospodarczo z ww. przedsięwzięciami, świadczące na ich rzecz różnego rodzaju usługi np. pralni, pielęgnacji terenów zielonych, prac porządkowych i innych.</p> <p>„Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych”(Projekt nr 8).</p> <p>W ramach projektu nr 8 realizowany będzie blok działań związanych z edukacją, szkoleniami, aktywizacją zawodową i ekonomiczną mieszkańców obszaru rewitalizacji obejmujący m.in. szkolenia związane z rozwojem przedsiębiorczości społecznej. Zdobytą wiedzę będzie można wcielić w życie zakładając przedsiębiorstwo społeczne, które będzie korzystać ze wsparcia merytorycznego w ramach przedmiotowego projektu.</p> <p>Komplementarność zewnętrzna.</p> <p>„Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej dla regionu szczecińskiego”7.3 RPO WZ 14-20. Projekt partnerski.</p>			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	10	Oświadczenia i inne dokumenty
	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.	3	Oświadczenia i inne dokumenty
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	osoby	2	Umowy o pracę, wypis z CEIDG

	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych [EPC]	szt.	2	Umowy o pracę Umowy cywilnoprawne
--	--	------	---	--------------------------------------

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)			Realizator (nazwa)	
10	Szkoła dla rodziny szansą na prawidłowe funkcjonowanie podstawowej komórki w społeczeństwie			Gmina Szczecinek	
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1	x	Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Drężno	x
				Grąbczyn	x
	Krągłe			x	
	Kwakowo			x	
	Stare Wierzchowo			x	
	Trzebiechowo			x	
	Kusowo			x	
	Sitno			x	
Cel nr 2			Drawień	x	
Cel nr 3			Wilcze Łaski	x	
Cel nr 4					
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia			Termin (od - do)	
	800 000			2018 - 2020	
	Możliwe źródła finansowania				
	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich Granty i konkursy Budżet Gminy Szczecinek				
Opis problemu	Mieszkańcy Gminy Szczecinek zmagają się z licznymi problemami społecznymi. Do najbardziej destrukcyjnych należą: kilkupokoleniowe bezrobocie, ubóstwo i rozpad więzi rodzinnych. Sytuacja ta spowodowana jest przede wszystkim negatywnym spadkiem po działalności Państwowych Gospodarstw Rolnych, a w konsekwencji dziedziczeniem niezaradności społecznej, brakiem inicjatywy, zaangażowania na rzecz dobra wspólnego, rodzinnego. Znaczna część mieszkańców miejscowości obszaru rewitalizacji, w których funkcjonowały PGR-y lub ich odpowiedniki w postaci rolniczych spółdzielni produkcyjnych, a zatem większości miejscowości, nie posiada odpowiedniego wykształcenia, które pozwoliłoby na zatrudnienie. Brak im umiejętności skutecznego poszukiwania pracy lub prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Dlatego w 2016 r. z pomocy Ośrodka Pomocy				

	<p>Spółecznej skorzystało 2049 mieszkańców, w tym 605 rodzin. Najczęstsze formy pomocy to: finansowa, żywnościowa, terapeutyczna/asystencka. Wiele osób nie potrafi funkcjonować w grupie społecznej ani w rodzinie. W rodzinach dochodzi do aktów przemocy, uzależnień, zaburzeń psychicznych, rozpadu więzi lub braku formalizacji. Z powodów braku sprawowania właściwej opieki rodzicielskiej dzieci umieszczane są w pieczy zastępczej.</p> <p>Obserwowany jest trend spadkowy wartości rodziny. Znikają rodziny wielopokoleniowe, zawieranych jest mniej małżeństw, wzrasta liczba rozwodów. Coraz częściej dzieci wychowywane są przez jednego rodzica lub krewnych. Często rodzice nie potrafią pomóc dzieciom w realizacji obowiązku szkolnego, zaniedbują je ekonomicznie i psychicznie. Konsekwencją takiego zachowania są niskie wyniki egzaminów zewnętrznych uczniów szkół, dla których organem założycielskim jest Gmina Szczecinek, agresja wśród uczniów, zaburzenia psychiczne.</p>
Cel przedsięwzięcia	<p>Projekt ma na celu przywrócenie wartości rodzinie, jej członkom. Prowadzone będą przez specjalistów interdyscyplinarne działania m.in. z zakresu pedagogiki, psychologii, prawa na rzecz rodzin przeżywających trudności, dysfunkcyjnych, przeciwdziałające jej rozpadowi, odbieraniu praw rodzicielskich. W ramach działań prowadzone będą warsztaty i spotkania, podczas których rodziny nabędą niezbędnych umiejętności, nauczą się sprawnie rozwiązywać problemy, wspierać członków rodziny. Zaplanowane zostały zajęcia dla dzieci, rodziców oraz najstarszego pokolenia rodziny w celu nauczania uczestników reagowania na potrzeby każdej grupy wiekowej, wzajemnego wsparcia, szacunku. Uzupełnieniem oferty będą festyny, podczas których rodziny będą mogły integrować się, uczyć właściwych zachowań. Przewidziano także wyjazdy studyjne, które będą miały charakter nagrody, ale również terapeutyczny, integracyjny. Partnerami projektu będą instytucje działające na rzecz rodziny m.in. GOPS, PCPR, Policja, kościoły i inne związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe.</p>
Zakres realizowanych zadań	<p>1. Warsztaty dla rodziców. Zajęcia dla rodziców prowadzone przez terapeutów rodzinnych, psychologów, pedagogów, którzy ucą roli mamy i taty, odpowiedzialności rodziców, mówienia do dzieci i ich słuchania.</p> <p>2. Warsztaty dla seniorów. Zajęcia ze specjalistami, którzy ucą roli babci i dziadka.</p> <p>3. Warsztaty dla dzieci. Przeciwdziałające uzależnieniom, uczące rozładowywania agresji i radzeniu sobie z emocjami, wspierające poczucie wartości, przygotowujące do życia w rodzinie, uczące dzielenia się z potrzebującymi.</p> <p>4. Zajęcia integrujące 3 pokolenia rodziny.</p> <p>5. Poradnictwo dla rodzin, nie tylko tych przeżywających trudności.</p> <p>6. Festyny z okazji Dnia Matki, Ojca i Dziecka, Dnia Babci i Dziadka.</p> <p>7. Wyjazdy integracyjne.</p> <p>8. Współpraca z innymi instytucjami. GOPS, placówki oświatowe z terenu gminy, PCPR, inne instytucje wspierające rodziny.</p>
Komplementarność	<p>Komplementarność z innymi projektami LPR. „Stworzenie infrastruktury dla aktywizacji i integracji społecznej w Starym Wierzchowie” (Projekt nr 1). „Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna świetlicy wiejskiej w Wilczych Laskach” (Projekt nr 16).</p>

	W świetlicy powstałej w ramach projektu nr 1 oraz w świetlicy wyremontowanej w ramach projektu nr 16 będą realizowane warsztaty dla rodziców, seniorów i dzieci z obszarów tych sołectw – uczestników przedmiotowego projektu.			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba zorganizowanych warsztatów i spotkań	szt.	792	Listy obecności
	Liczba zorganizowanych festynów i animacji	szt.	6	Listy obecności, fotografie
	Liczba wyjazdów studyjnych	szt.	3	Listy obecności, fotografie
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba uczestników zorganizowanych warsztatów i spotkań	szt.	110	Listy obecności, fotografie
	Liczba uczestników zorganizowanych festynów i animacji	szt.	300	Listy obecności, fotografie
	Liczba uczestników zorganizowanych wyjazdów studyjnych	szt.	100	Listy obecności, fotografie

UZUPEŁNIAJĄCE PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)		Realizator (nazwa)	
11	Uruchomienie targowiska wiejskiego wraz z mini przetwórnią ryb w Starym Wierzchowie		Gmina Szczecinek Potencjalni partnerzy: - rolnicy - drobni przedsiębiorcy - mieszkańcy sołectwa	
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1	x	Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Stare Wierzchowo
	Cel nr 2			416/4
	Cel nr 3	x		
	Cel nr 4			
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia		Termin (od - do)	

	300 000 zł	2018-2023
	Możliwe źródła finansowania	
	PROW 2014-2020 Środki własne	
Opis problemu	<p>Z racji braku zakładów pracy i znacznej odległości od ośrodka miejskiego, sołectwo Stare Wierzchowo cechuje wysokie bezrobocie, a jego mieszkańcy na ogół nie posiadają odpowiednich kwalifikacji, by podjąć zatrudnienie zgodnie z potrzebami szczecineckiego rynku pracy. Źródłami dochodów mieszkańców są w dużej mierze świadczenia społeczne oraz instrumenty promujące subsydiowane zatrudnienie takie jak prace interwencyjne i społeczno – użyteczne. Pewnym potencjałem gospodarczym do możliwego wykorzystania są rolnicy i osoby żyjące z darów natury: dostawcy mleka, producenci owoców rolnych, zbieracze runa leśnego i wędkarze. Szansą dla tych mieszkańców sołectwa jest samo zatrudnienie i rozwój drobnej przedsiębiorczości, jeżeli stworzy im się możliwość handlu bez pośredników na tradycyjnym targowisku wiejskim, którego klientami mogliby być mieszkańcy gminy i miasta, a także turyści korzystający z uroków Starego Wierzchowa i pobliskiego Drężna. Z korzyścią dla mieszkańców jest również przygotowanie infrastruktury pod przetwórstwo ryb, w które wyjątkowo bogate jest jezioro Wierzchowo. Zbiornik ten zarządzany jest przez Gminę Szczecinek, która regularnie go zarybia, prowadzi odłów kontrolowany. Pozyskana ryba może być sprzedana jako gotowy produkt, ale również przetworzona.</p>	
Cel przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie polega na stworzeniu lokalnej infrastruktury handlowej w postaci tradycyjnego targowiska wiejskiego ze stoiskami i niezbędnym zapleczem. Targowisko stworzy producentom owoców rolnych oraz mieszkańcom korzystającym z zasobności lasów i jezior warunki do sprzedaży bezpośredniej dóbr bez zbędnego łańcucha pośredników dając możliwość pracy na własny rachunek. Z punktu widzenia klientów, targowisko to szansa zaopatrzenia się w produkty lokalne, często charakteryzujące się specyficznymi właściwościami, nieprzetworzone, świeże i atrakcyjne cenowo. Ważnym aspektem projektu jest promocja sołectwa oraz przybliżenie konsumentom, w tym turystom specyfiki produktów lokalnych i podtrzymywanie wiejskich tradycji kupieckich, poprzez urządzenie kiermaszów i okolicznościowych jarmarków. Uzupełniającym przedsięwzięciem jest stworzenie infrastruktury pod przetwórstwo ryb – dedykowanego obiektu wraz z niezbędnymi urządzeniami i wyposażeniem, dzięki którym surowiec mógłby być przechowywany lub przerabiany na produkt finalny. Inwestycja przyniesie nowe miejsca pracy dzięki wykorzystaniu potencjału lokalnej gospodarki.</p>	
Zakres realizowanych zadań	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Koncepcje, biznesplany i studia wykonalności, projekty techniczne i wykonawcze.</p> <p>2. Prace budowlane i montażowe. Utwardzenie, ogrodzenie i oświetlenie terenu targowiska. Budowa przyłącza do sieci energetycznej, zaplecza sanitarno - higienicznego i odpływu deszczowego. Wykonanie zadaszonych stoisk do handlu. Budowa mini przetwórnicy ryb (budynek spełniający minimum sanitarne) wraz z niezbędnym wyposażeniem (chłodziarko-zamrażarki, regały spożywcze, lady i stoły do obróbki ręcznej, niezbędne pojemniki spożywcze, narzędzia do obróbki surowca, meble, wagi, patelnie i garnki przemysłowe). Wykonanie rampy i miejsc parkingowych.</p>	

	<p>Nasadzenia zieleni i instalacja obiektów małej architektury.</p> <p>3. Usługi inspektora nadzoru. Nadzór ogólnobudowlany i branżowy.</p> <p>4. Promocja projektu. Tablice informacyjne. Wykonanie logotypu, przygotowanie strony internetowej lub zakładki na stronie internetowej Gminy.</p>			
Komplementarność	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem.</p> <p>1. Organizacja tradycyjnych kiermaszów i jarmarków wiejskich. 2. Organizacja świąt lokalnych produktów i festiwali smaków z możliwością degustacji i zakupu lokalnych produktów i animacjami społecznymi.</p> <p>Komplementarność z innymi projektami LPR.</p> <p>"Stworzenie warunków do rozwoju turystyki w Starym Wierzchowie"(Projekt nr 12). Na uruchomionym w ramach projektu targowisku możliwość bezpośredniej sprzedaży ryb zyskają wędkarze korzystający z infrastruktury (m.in. pomosty) zrealizowanej w ramach projektu nr 13. Dzięki targowisku turyści odwiedzający Stare Wierzchowo zyskają możliwość zaopatrzenia się w świeże naturalne lokalne produkty żywnościowe i dary natury.</p> <p>"Modernizacja i rozwój Stacji Harcerskiej im. hm. Marcina Wielochowskiego w Drężnie"(Projekt nr 2). Na uruchomionym w ramach projektu targowisku możliwość bezpośredniej sprzedaży ryb zyskają wędkarze korzystający z infrastruktury (m.in. pomosty) zrealizowanej w ramach projektu nr 2. Dzięki targowisku turyści odwiedzający Drężno zyskają możliwość zaopatrzenia się w świeże naturalne lokalne produkty żywnościowe i dary natury.</p> <p>"Rozwój przedsiębiorczości społecznej na obszarze rewitalizacji Gminy Szczecinek"(Projekt nr 9). Mieszkańcy chcący sprzedawać na targowisku w Starym Wierzchowie płody rolne oraz dary natury szczecineckich lasów i jezior otrzymają merytoryczne wsparcie szkoleniowe i doradcze z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, ekonomii, prawa, marketingu w ramach projektu nr 9.</p>			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	5+	Protokoły odbioru
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	5+	Protokoły odbioru
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (co najmniej)	ha	0,56	Protokoły odbioru
	Liczba zorganizowanych nowych imprez	szt.	1	Listy obecności, dokumentacja fotograficzna
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – pozostałe formy [EPC]	szt.	3	Umowy cywilnoprawne
	Liczba uczestników	szt.	100	Listy obecności,

	zorganizowanych nowych imprez			dokumentacja fotograficzna
--	-------------------------------	--	--	----------------------------

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)			Realizator (nazwa)	
12	Stworzenie warunków do rozwoju turystyki w Starym Wierzchowie			Gmina Szczecinek Potencjalni partnerzy: - przedsiębiorcy - mieszkańcy sołectwa	
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1	x	Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Stare Wierzchowo	20/12
	Cel nr 2				
	Cel nr 3	x			
	Cel nr 4				
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia			Termin (od - do)	
	500 000 zł			2018-2023	
	Możliwe źródła finansowania				
	PROW 2014-2020 Budżet Gminy Szczecinek Pożyczki Środki prywatne				
Opis problemu	<p>Bliskość lasów i jezior, położenie w pobliżu dróg krajowych nr 11, 20 i 25 powoduje, że urokami Starego Wierzchowa interesują się turyści, którzy preferują wypoczynek blisko natury, pod namiotem lub w domkach letniskowych. Od wielu lat Stare Wierzchowo cieszy się zainteresowaniem turystów i posiada stałych sympatyków. Każdego roku liczba ta wzrasta, bowiem zainteresowani poszukują bezpośredniego kontaktu z naturą, ciszy oraz zbiorników wodnych zasobnych w rybę. Aby ta gałąź gospodarki mogła wpłynąć na ożywienie gospodarczo-społeczne Starego Wierzchowa niezbędne są jednak nakłady w rozwój infrastruktury i stworzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej zapewniającej współczesne standardy. Potrzebna jest również promocja walorów turystycznych Starego Wierzchowa za pomocą środków komunikacji elektronicznej, tablic informacyjnych oraz wydawnictw.</p> <p>Turystyka to gałąź, w której zatrudnienie mogą znaleźć osoby nieposiadające żadnych kwalifikacji, co w sposób znaczący ożywiłoby gospodarczo sołectwo. Dodatkowo zostanie wykorzystana obecna baza agroturystyczna Starego Wierzchowa, a docelowo powstaną kolejne gospodarstwa agroturystyczne.</p> <p>Teren sołectwa jest dość dobrze skomunikowany z pozostałą częścią gminy oraz Szczecinkiem. W bliskim sąsiedztwie wsi przebiega wiele połączonych z sobą ścieżek i dróg gruntowych, przez co zasadne jest wytyczenie szlaków rowerowych i pieszych. Dodatkowo szlaki można wytyczyć wokół jeziora Wierzchowo, otoczonego miejscowościami wiejskimi Grąbczyn, Wierzchowo, Stare Wierzchowo, co stanowi</p>				

	będzie dodatkową atrakcją dla amatorów jazdy rowerowej.
Cel przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie polega na zagospodarowaniu brzegu jeziora Wierzchowo w Starym Wierzchowie poprzez uzbrojenie terenu w niezbędne instalacje – elektryczną i wodno-kanalizacyjną, budowę podstawowej bazy do rozwoju turystyki: pola biwakowego wraz z miejscami postojowymi dla camperów, zaplecza sanitarnego, pomostu, miejsca przechowywania sprzętu pływającego, małej architektury tj. ławo-stoły, mini wiatki, stojaki na rowery, ławki, paleniska. Komplementarnym uzupełnieniem oferty jest wytyczenie ścieżki rowerowej i pieszej wraz z niezbędną infrastrukturą. Znaczącym elementem operacji jest promocja projektu z wykorzystaniem portali społecznościowych narzędzi informatycznych oraz tradycyjnych środków komunikacji – wydanie map, przewodników, folderów.</p>
Zakres realizowanych zadań	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Koncepcje, biznesplany i studia wykonalności, projekty techniczne i wykonawcze.</p> <p>2. Prace budowlane i montażowe. Uzbrojenie w infrastrukturę techniczną: wykonanie przyłącza energetycznego i przyłącza wodno – kanalizacyjnego. Instalacja obiektów małej architektury: ławo-stołów, ław, wiat, stojaków na rowery. Budowa bazy turystycznej: budynek sanitarny, pole biwakowe, pomost.</p> <p>3. Wytyczenie ścieżki rowerowej wraz z niezbędną infrastrukturą – tablicami informacyjnymi i przystankami rowerowymi.</p> <p>4. Usługi inspektora nadzoru. Nadzór ogólnobudowlany i branżowy.</p> <p>4. Promocja projektu. Tablice informacyjne, aplikacja mobilna atrakcji Starego Wierzchowa wraz ze ścieżkami rowerowymi</p>
Komplementarność	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem.</p> <p>1. Przygotowanie oferty bazy noclegowej w agroturystyce z wykorzystaniem potencjału mieszkańców.</p> <p>2. Wyznaczenie i oznakowanie szlaku rowerowego – Stare Wierzchowo – Drężno – Grąbczyn.</p> <p>Komplementarność z innymi projektami LPR. „Uruchomienie targowiska wiejskiego wraz z mini przetwórną ryb w Starym Wierzchowie”(Projekt nr 11). Wędkarze korzystający z infrastruktury zrealizowanej w ramach projektu (m.in. pomosty) otrzymają możliwość bezpośredniej sprzedaży ryb na targowisku w Starym Wierzchowie. Turyści odwiedzający Stare Wierzchowo dzięki targowisku zyskają możliwość zaopatrzenia się w świeże naturalne lokalne produkty żywnościowe i dary natury.</p> <p>"Modernizacja i rozwój Stacji Harcerskiej im. hm. Marcina Wielochowskiego w Drężnie".(Projekt nr 2).</p> <p>Poprzez bliskość geograficzną Starego Wierzchowa i Drężna, po realizacji projektów nr 12 i nr 2 północne tereny gminy Szczecinek będą stanowić dopełniającą się, sprofilowaną ofertę turystyczną dla amatorów, cichej i spokojnej turystyki nad zbiornikami wodnymi wśród przyrody. Działka nr 20/12 w Starym Wierzchowie zagospodarowana na cele turystyczne oraz Stacja harcerska w Drężnie zostaną połączone wytyczonym szlakiem pieszo – rowerowym.</p> <p>„Uzupełnienie sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji gminy Szczecinek” (Projekt nr 15).</p> <p>Realizacja projektu inwestycyjnego ukierunkowanego na rozwój turystyki na obszarze rewitalizacji wymaga towarzyszącego rozwoju infrastruktury publicznej m.in. rozbudowy istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej, która wpłynie pozytywnie na wyrównanie szans cywilizacyjnych tych terenów oraz na poprawę stanu</p>

	<p>środowiska naturalnego. Jakość infrastruktury publicznej oraz stan środowiska naturalnego ma kluczowe znaczenie w promocji walorów Starego Wierzchowa i przyciągania osób korzystających z oferty turystycznej sołectwa.</p> <p>Komplementarność zewnętrzna</p> <p>„Projekt i budowa obwodnicy m. Szczecinek w ciągu drogi S-11”. Fundusz Spójności. Projekt Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.</p> <p>Realizacja planowanej drogi ekspresowej S11 Kołobrzeg - Katowice poprawia dostępność transportową Gminy Szczecinek i powoduje wzrost zainteresowania oraz zwiększenie obszaru oddziaływania jej oferty turystycznej.</p>			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	3+	Protokoły odbioru
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	3+	Protokoły odbioru
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (co najmniej)	ha	3,47	Protokoły odbioru
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy – pozostałe formy [EPC]	szt.	1	Umowy cywilnoprawne

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)			Realizator (nazwa)	
13	Remont kościoła pw. Zwiastowania NMP w Kusowie wraz z adaptacją i uporządkowaniem przestrzeni publicznej			Stowarzyszenie Patronackie Kościoła IWIKUS Potencjalni partnerzy: - Gmina Szczecinek - mieszkańcy sołectwa	
Powiązanie z celami (x= tak)	PR	Cel nr 1		Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Kusowo
		Cel nr 2	x		Dz. nr 42
		Cel nr 3	x		
		Cel nr 4			
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia			Termin (od - do)	
	160 000 zł			2017 – 2021	
	Możliwe źródła finansowania				
	4.1 RPO WZ 2014-2020 Fundusze Norweskie i EOG				

	<p>Konkursy i granty Środki prywatne Budżet Gminy Szczecinek</p>
Opis problemu	<p>Centralny punkt Kusowa stanowi okazały kościół neogotycki z przełomu lat 1867 - 1870. Budynek jest obiektem objętym ochroną konserwatora zabytków. Mieszkańcy nie mają wystarczających możliwości finansowych i organizacyjnych samodzielnego podjęcia się odnowy budynku. Obiekt jest w złym stanie technicznym: ma nieszczelne blaszane poszycie dachu, sypiącą się wieżyczkę z niesprawnymi dzwonami, nie posiada orynowania. Jednocześnie miejscowość boryka się z licznymi problemami społecznymi dotykającymi pogrążone w zapaści wsie popegeerowskie. Wykluczenie społeczne przyjmuje wiele form i skutkuje m.in. zaburzeniami zdrowia psychicznego w postaci postępujących problemów z uzależnieniami oraz stanami depresyjnymi. Kolejne pokolenia dziedziczą i utrwalają stan apatii, bierności, ubóstwa, wyuczonej bezradności i postępujący rozpad więzi wspólnotowych – będący jedną z głównych przyczyn znajdowania się znacznych obszarów gminy Szczecinek w stanie kryzysowym.</p>
Cel przedsięwzięcia	<p>Przedmiotem projektu jest kompleksowy remont zabytkowego kościoła w Kusowie we współpracy z wojewódzkim konserwatorem zabytków, polegający na wymianie pokrycia dachowego z odpowiednim orynowaniem i odtworzeniem zabytkowej wieżyczki wraz z uruchomieniem dzwonów i ogólną renowacją budynku.</p> <p>Odnowiona świątynia mogłaby stanowić bazę do rozszerzenia działalności społecznej w Kusowie na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Gmina Szczecinek jako jeden z nielicznych samorządów w regionie posiada Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego mogący służyć za kierunkowy dokument pomocny w zaplanowaniu cyklicznych animacji społecznych i zajęć integracyjnych, których przedmiotem będzie nauka tolerancji w stosunku do osób z zaburzeniami psychicznymi oraz muzykoterapia bazująca na leczniczym wpływie dźwięku i muzyki na psychikę i organizm człowieka, zgodnie z przekonaniem, że dźwięk leczy ciało i duszę. Zajęcia z muzykoterapii umożliwią wyzwalać emocji, aktywizowanie uczuć i budowanie poczucia wspólnoty.</p>
Zakres realizowanych zadań	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Studium wykonalności, kosztorysy, projekty budowlane i wykonawcze, inne niezbędne dokumenty.</p> <p>2. Roboty budowlane i montażowe. Kompleksowy remont kościoła pod nadzorem wojewódzkiego konserwatora zabytków.</p> <p>3. Promocja projektu. Tablice informacyjne i oznakowanie. Informacja na stronie internetowej.</p>
Komplementarność	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem.</p> <p>1. Organizacja pikników, festynów, terapii tematycznych i animacyjnych poświęconych zaburzeniom psychicznym (popularyzacja aktywności na świeżym powietrzu i jej znaczenia dla zdrowia, zajęcia integracyjne mające na celu naukę tolerancji wobec osób z niepełnosprawnościami, muzykoterapia).</p> <p>2. Organizacja koncertów, pokazów twórczości, konkursów z udziałem osób niepełnosprawnych umysłowo i ruchowo.</p> <p>Komplementarność z innymi projektami LPR. „Gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne szansą na kompleksową rewitalizację społeczno – gospodarczą Kusowa”(Projekt nr 3). Osoby z zaburzeniami psychicznymi korzystający z warsztatów muzykoterapii prowadzonych w Kościele, będą mogły korzystać również z warsztatów ogrodnictwa na terenie gospodarstwa ekologicznego i edukacyjnego. Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku</p>

	<p>łączy Kościół oraz gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne. „Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap I i II)”(Projekt nr 4 i nr 5). Osoby z zaburzeniami psychicznymi korzystający z warsztatów muzykoterapii prowadzonych w Kościele, będą mogły korzystać również z hipoterapii na terenie ośrodka jeździeckiego w Kusowie. Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku łączący Kościół oraz ośrodek jeździecki w Kusowie. „Stworzenie terenów sportowo-rekreacyjnych w Kusowie”(Projekt nr 14). Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku łączący Kościół oraz tereny sportowo-rekreacyjne w Kusowie”. „Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych”(Projekt nr 8). Wyremontowany Kościół umożliwi prowadzenie animacji społecznych i zajęć integracyjnych, których przedmiotem będzie nauka tolerancji w stosunku do osób z zaburzeniami psychicznymi oraz muzykoterapia.</p> <p>Komplementarność zewnętrzna „Mówię bez słów”- wspomagające i alternatywne sposoby porozumiewania się uczniów z upośledzeniem umysłowym niemówiących lub posługujących się mową w ograniczonym stopniu. 8.5 RPO WZ 14-20. (Kontrakt Samorządowy). Projekt Powiatu Szczecineckiego.</p>			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	1	Protokoły odbioru
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	Protokoły odbioru
	Liczba zorganizowanych nowych warsztatów, imprez i koncertów	szt.	2	Listy obecności, dokumentacja fotograficzna
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba uczestników zorganizowanych nowych warsztatów, imprez i animacji	szt.	100	Listy obecności, dokumentacja fotograficzna

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)		Realizator (nazwa)	
14	Stworzenie terenów sportowo-rekreacyjnych w Kusowie		Stowarzyszenie Przyjaciół Kusowa Potencjalni partnerzy: - Gmina Szczecinek - mieszkańcy sołectwa	
Powiązanie z celami PR	Cel nr 1		Lokalizacja przedsięwzięcia	Kusowo
	Cel nr 2	x		Dz. nr 40, 102/4

(x= tak)	Cel nr 3	x	ęcia (x = tak)		
	Cel nr 4	x			
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia		Termin (od - do)		
	150 000 zł		2017 – 2021		
	Możliwe źródła finansowania				
	RPO WZ 2014-2020 PROW 2007-2013 Konkursy i granty Budżet Gminy Szczecinek				
Opis problemu	Wieś Kusowo jako jedna z nielicznych w Gminie Szczecinek nie posiada publicznych terenów sportowo – rekreacyjnych. Skutkuje to brakiem miejsca do aktywności ruchowej i zabawy, szczególnie dla starszych dzieci i młodzieży. Niezbędne jest zagospodarowanie od podstaw niezabudowanych terenów gminnych na terenie sołectwa i stworzenie nowoczesnego miejsca zabawy z trwałymi urządzeniami aktywizującymi przede wszystkim do ruchu, wysiłku fizycznego i umysłowego. Obiekt będzie zapewniał bezpieczeństwo użytkowania poprzez urządzenie bezpiecznej nawierzchni i odpowiednie ogrodzenie.				
Cel przedsięwzięcia	Przedmiotem projektu jest budowa wielofunkcyjnego boiska do gier zespołowych z infrastrukturą towarzyszącą oraz miejsca do aktywnego spędzania czasu dla mieszkańców sołectwa w każdym wieku. Realizacja projektu będzie miała pozytywny wpływ na zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie rekreacji i wypoczynku, a wyznaczone przestrzenie składać się będą ze stref przeznaczonych zarówno dla najmłodszych mieszkańców miejscowości, młodzieży i osób starszych. Stworzenie terenów rekreacyjno - sportowych poprawi atrakcyjność przestrzeni publicznej na terenie gminy Szczecinek. Przedsięwzięcie wzmocni poczucie tożsamości i lokalną integrację społeczną dzięki możliwości organizacji imprez dla mieszkańców, konkursów i animacji na bazie powstałej infrastruktury. Ważnym elementem projektu jest oddziaływanie na krajobraz oraz środowisko przyrodnicze poprzez przywracanie niezagospodarowanym terenom wartości użytkowych oraz zadbanie o wyeksponowanie elementów cennego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego jakim są polodowcowe głazy narzutowe znajdujące się w bliskim sąsiedztwie projektowanych terenów rekreacyjno-sportowych.				
Zakres realizowanych zadań	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Studium wykonalności, kosztorysy, projekty budowlane i wykonawcze, inne niezbędne dokumenty.</p> <p>2. Roboty budowlane i montażowe. Odwodnienie terenu wraz z niwelacją. Zabezpieczenie pomników przyrody przed dalszą degradacją oraz ich oznakowanie. Ogrodzenie terenów rekreacyjnych oraz budowa niezbędnej infrastruktury technicznej. Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego, siłowni plenerowej, placu zabaw, miejsc do wypoczynku. Instalacja obiektów małej architektury.</p> <p>3. Promocja projektu. Tablice informacyjne i oznakowanie. Informacja na stronie internetowej.</p>				

Komplementarność	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem.</p> <p>1. Wytyczenie szlaku pieszo – rowerowego. Przedsięwzięcie komplementarne, poszerzające ofertę terenów sportowo-rekreacyjnych oraz wspierające promocję cennego dziedzictwa przyrodniczego sołectwa.</p> <p>2. Organizacja imprez sportowo-integracyjnych dla mieszkańców. Na bazie wybudowanej infrastruktury możliwe będzie organizowanie cyklicznych imprez sportowo-integracyjnych dla mieszkańców takich jak konkursy, zawody, pokazy sportowe, warsztaty i animacje nt. zdrowego i sportowego stylu życia i inne.</p> <p>Komplementarność z innymi projektami LPR. „Gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne szansą na kompleksową rewitalizację społeczno – gospodarczą Kusowa”(Projekt nr 3). „Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap I i II)”(Projekt nr 4 i Projekt nr 5). Turyści korzystający z infrastruktury gospodarstwa ekologicznego i edukacyjnego (Projekt 3) oraz ośrodka jeździeckiego w Kusowie (Projekt nr 4 i Projekt nr 5) będą mogli także skorzystać z infrastruktury terenów sportowo-rekreacyjnych zrealizowanych w ramach przedmiotowego projektu. Spowoduje to efekt synergii przedsięwzięć i większe zainteresowanie całą ofertą Kusowa. Cenne elementy dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego (polodowcowe głazy narzutowe znajdujące się w bliskim sąsiedztwie projektowanych terenów rekreacyjno-sportowych) będą promowane podczas zajęć nt. lokalnej przyrody i historii prowadzonych w gospodarstwie ekologicznym i edukacyjnym i ośrodka jeździeckim. Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku łączący tereny sportowo – rekreacyjne, gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne oraz ośrodek jeździecki w Kusowie. „Remont kościoła pw. Zwiastowania NMP w Kusowie wraz z adaptacją i uporządkowaniem przestrzeni publicznej”(Projekt nr 13). Zostanie wytyczony szlak turystyczny do ekoturystyki i aktywnego wypoczynku łączący tereny sportowo-rekreacyjne oraz Kościół w Kusowie”. „Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych” (Projekt nr 8). Na bazie terenów sportowo – rekreacyjnych powstałych w ramach projektu będą realizowane działania aktywizujące i integrujące społeczność Kusowa przewidziane w projekcie nr 8 takie jak: imprezy sportowe i integracyjne, konkursy, zawody, pokazy, animacje i warsztaty sportowe i związane z promocją zdrowego stylu życia.</p>			
	Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach		szt.	5	Protokoły odbioru
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami		szt.	5	Protokoły odbioru
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją		ha	0,8	Protokoły odbioru
Liczba zorganizowanych nowych imprez sportowo-integracyjnych		szt.	2	Listy obecności, dokumentacja fotograficzna
Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji		%	100	Lokalny Program Rewitalizacji

	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
Rezultaty	Liczba osób, które skorzystały z infrastruktury	szt.	100	Ankietowanie
	Liczba uczestników zorganizowanych nowych imprez sportowo-integracyjnych	szt.	100	Listy obecności, dokumentacja fotograficzna

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)			Realizator (nazwa)	
15	Uzupełnienie sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji Gminy Szczecinek			Gmina Szczecinek	
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1		Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Drężno	Dz. nr 253
				Grąbczyn	Dz. nr 39/1, 2/30, 62/3, 62/2, 109, 63/2, 6/2
	Cel nr 2			Krałę	Dz. nr 117/5, 268, 112/1, 281/2, 69/2, 3/1, 269/4
	Cel nr 3			Kwakowo	Dz. nr 11/1, 75/1, 75/2, 82/1, 83, 90, 93
				Stare Wierzchowo	Dz. nr 3/3, 173, 279/1, 82/6, 10/5
	Cel nr 4	x		Kusowo	17 działek
				Wilcze Łaski	83 działki
				Drawień	17 działek
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia			Termin (od - do)	
	9 000 000			2017-2023	
	Możliwe źródła finansowania				
	3.5, 3.6 RPO WZ 2014-2020 Dotacje i pożyczki WFOŚiGW Budżet Gminy Szczecinek				
Opis problemu	Znaczne obszary gminy Szczecinek nie posiadają jeszcze sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej. Wynika to przede wszystkim z bardzo dużych kosztów inwestycyjnych doprowadzenia sieci komunalnych na obszarze tak rozległej terytorialnie i stosunkowo słabo zaludnionej jednostki samorządu terytorialnego. Największe deficyty w tym zakresie występują na obszarze rewitalizacji gminy Szczecinek. W konsekwencji na terenach Gminy nieobjętych w pełni uzbrojeniem komunalnym jakość życia mieszkańców jest niższa, a warunki środowiskowe mniej korzystne.				
Cel przedsięwzięcia	Projekt uporządkuje gospodarkę wodno-ściekową na terenie gminy Szczecinek przede wszystkim na obszarze rewitalizacji charakteryzującym się najbardziej niekorzystnymi wskaźnikami społeczno - gospodarczymi, powodując wyrównanie szans cywilizacyjnych mieszkańców najsłabiej rozwiniętych obszarów wiejskich. Realizacja				

	projektu wpłynie pozytywnie na poprawę środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń pochodzących ze ścieków komunalnych (szamb, osadników przydomowych, dzikich odprowadzeń), a tym samym na poprawę stanu wód powierzchniowych i podziemnych. W konsekwencji wzrośnie jakość życia mieszkańców oraz atrakcyjność turystyczna i gospodarcza terenów objętych projektem.			
Zakres realizowanych zadań	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Studia wykonalności, projekty techniczne i wykonawcze.</p> <p>2. Prace budowlane i montażowe związane z wykonaniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej na obszarze Wierzchowa - Starego Wierzchowa oraz kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Drężno i Stare Wierzchowo - sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kwakowo; - sieci kanalizacji sanitarnej oraz odcinka sieci wodociągowej i sieci deszczowej w m. Wilcze Laski z przesyłem do m. Turowo; - przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków na terenie sołectw obszaru rewitalizacji <p>3. Promocja projektu. Tablice informacyjne i oznakowanie. Promocja na stronie internetowej.</p>			
Komplementarność	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem.</p> <p>1. Warsztaty dla mieszkańców z zakresu ochrony środowiska, poszanowania i oszczędzania zasobów, zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Komplementarność z innymi projektami LPR.</p> <p>„Modernizacja i rozwój Stacji Harcerskiej im. hm. Marcina Wielochowskiego w Drężnie”(Projekt nr 2).</p> <p>„Gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne szansą na kompleksową rewitalizację społeczno – gospodarczą Kusowa” (Projekt nr 3).</p> <p>„Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap I i II)” (Projekt nr 4 i Projekt nr 5).</p> <p>„Stworzenie wioski tematycznej „W krainie Romea i Julii” w Drawieniu” (Projekt nr 7).</p> <p>„Stworzenie warunków do rozwoju turystyki w Starym Wierzchowie” (Projekt nr 12).</p> <p>Realizacja projektów inwestycyjnych ukierunkowanych na rozwój turystyki na obszarze rewitalizacji (Projekty nr 2, 3, 4 i 5, 7, 12) wymaga towarzyszącego rozwoju infrastruktury publicznej m.in. rozbudowy istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej, która wpłynie pozytywnie na wyrównanie szans cywilizacyjnych tych terenów oraz na poprawę stanu środowiska naturalnego. Jakość infrastruktury publicznej oraz stan środowiska naturalnego ma kluczowe znaczenie w promocji walorów obszaru rewitalizacji i przyciągania osób korzystających z jego oferty turystycznej.</p>			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	km	34	Protokoły odbioru
	Liczba nowych przydomowych oczyszczalni	szt.	154	Protokoły odbioru
	Długość sieci wodociągowej	km	15	Protokoły odbioru
	Liczba wybudowanych ujęć wody	szt.	30	Protokoły odbioru
	Długość sieci kanalizacji deszczowej	km	10	Protokoły odbioru
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	75	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Przewidywana liczba osób	osoby	1 600	Dokumentacja

	korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków			przed wykonawcą i powykonawczą
	Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę	osoby	500	Dokumentacja przed wykonawcą i powykonawczą

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)			Realizator (nazwa)	
16	Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna świetlicy wiejskiej w Wilczych Laskach			Gmina Szczecinek	
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1		Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Wilcze Laski	Dz. nr 82/3
	Cel nr 2				
	Cel nr 3	x			
	Cel nr 4	x			
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia			Termin (od - do)	
	175 000 zł			2018	
	Możliwe źródła finansowania				
	2.5 RPO WZ 2014-2020 Budżet Gminy Szczecinek				
Opis problemu	Jednym z głównych problemów gminy Szczecinek jest niezadawalający stan techniczny części budynków użyteczności publicznej, w tym świetlic, które z uwagi na ograniczenia finansowe nie były od lat modernizowane. W szczególności problemem tych obiektów jest wysoka energochłonność, skutkująca wysokimi kosztami utrzymania w naszych warunkach klimatycznych oraz negatywnym wpływem na jakość powietrza wywołanym wysokim stężeniem szkodliwych gazów i pyłów powstałych w efekcie spalania paliw kopalnych w przestarzałych piecach. To także obniżona funkcjonalność zarządzanych obiektów i częsta awaryjność systemów grzewczych, niewłaściwe warunki (wilgoć, pleśń, grzyb) i dyskomfort termiczny osób w nim przebywających oraz niska estetyka wpływająca niekorzystnie na przestrzeń publiczną.				
Cel przedsięwzięcia	Przedmiotem projektu jest kompleksowa głęboka termomodernizacja jednej z trzech najstarszych i najbardziej zdegradowanych technicznie świetlic wiejskich gminy Szczecinek w miejscowości Wilcze Laski. Głęboka modernizacja budynku doprowadzi do poprawy stanu technicznego budynków, znaczącego zmniejszenia ilości energii cieplnej zużywanej w budynkach, co spowoduje bardzo duże zmniejszenie kosztów ich utrzymania. To korzyści środowiskowe w postaci ograniczenia niskiej emisji prowadzącej do poprawy jakości powietrza, a także poprawa estetyki przestrzeni publicznej. Mieszkańcy będą chętniej korzystać ze świetlicy jeśli budynki i sale świetlic będą wyremontowane i praktycznie zorganizowane, zapewniające odpowiedni komfort.				

Zakres realizowanych zadań	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Studium wykonalności, audyt energetyczny, kosztorysy, projekty budowlane i wykonawcze, inne niezbędne dokumenty.</p> <p>2. Roboty budowlane i montażowe. Ocieplenie ścian zewnętrznych, stropów i podłóg. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. Wymiana wewnętrznej instalacji ciepłej na nową oraz modernizacja systemów wentylacyjnych. Wymiana źródła ciepła na nowoczesne kotły. Wymiana oświetlenia na energooszczędne. Pozostałe prace modernizacyjne.</p> <p>3. Inspektor nadzoru. Nadzór ogólnobudowlany i branżowy.</p> <p>4. Promocja projektu. Tablice informacyjne.</p>			
Komplementarność	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem. 1. Organizacja warsztatów dla mieszkańców nt. zagospodarowania przestrzeni, dbania o tradycję i wspólne dziedzictwo. 2. Organizacja cyklicznych imprez tematycznych, kulturalnych i animacji dla mieszkańców. 3. Edukacja, szkolenia, aktywizacja zawodowa i ekonomiczna.</p> <p>Komplementarność z innymi projektami LPR. „Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych”(Projekt nr 8). W wyremontowanej świetlicy w ramach projektu będą realizowane działania aktywizujące i integrujące społeczność Wilczych Lasek przewidziane w projekcie nr 8 takie jak: warsztaty, imprezy tematyczne, animacje, szkolenia i działania aktywizujące zawodowo, ekonomicznie i społecznie. „Szkola dla rodziny szansą na prawidłowe funkcjonowanie podstawowej komórki w społeczeństwie” (Projekt nr 10). W wyremontowanej świetlicy w ramach projektu będą realizowane warsztaty dla rodziców, seniorów i dzieci z obszaru Wilczych Lasek – uczestników projektu nr 10.</p> <p>Komplementarność zewnętrzna. Komplementarność międzyokresowa: "Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatów: białogardzkiego, drawskiego, kołobrzeskiego, koszalińskiego, szczecineckiego i świdwińskiego" 9.3 POIŚ 07-13. Projekt partnerski z udziałem Gminy Szczecinek, którego celem było zmniejszenie zużycia energii w sektorze publicznym.</p>			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	1	Protokoły odbioru
	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	m ²	199,5	Protokoły odbioru
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach	kWh/rok	104 846	Dokumentacja przed wykonawcą i

	publicznych			powykonawcza
	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej	GJ/rok	320,5	Dokumentacja przed wykonawczą i powykonawczą
	Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych	Mg CO ₂ /rok	32,3	Dokumentacja przed wykonawczą i powykonawczą

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)			Realizator (nazwa)	
17	Kompleksowa modernizacja boiska sportowego i terenów rekreacyjnych w Wilczych Laskach			Gmina Szczecinek Ludowy Zespół Sportowy "Smak Pomorski" w Wilczych Laskach Stowarzyszenie Siła Młodych Wilków	
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1		Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Wilcze Laski	Dz. nr 106/1, 82/3
	Cel nr 2	x			
	Cel nr 3	x			
	Cel nr 4	x			
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia			Termin (od - do)	
	250 000 zł			2017 - 2023	
	Możliwe źródła finansowania				
	RPO WZ 2014-2020 PROW 2007-2013 Konkursy i granty Budżet Gminy Szczecinek				
Opis problemu	Wilcze Laski zaliczają się do miejscowości gminy Szczecinek dotkniętych brzemieniem dziedzictwa popegeerowskiego skutkującym trudnościami mieszkańców w przystosowaniu się do nowych realiów gospodarczych i nawarstwiający się problemami społecznymi w postaci m.in. wysokiego bezrobocia, rosnącej drobnej przestępczości, korzystania ze środków odurzających. To miejscowość oddalona o kilkanaście kilometrów od ośrodka miejskiego z utrudnionym dostępem do rynku pracy i instytucji o charakterze społeczno – kulturalnym. Wilcze Laski nie posiadają szkoły, a jedyną infrastrukturą społeczną jest wymagająca modernizacji i doposażenia sala wiejska. Dostępna infrastruktura sportowo – rekreacyjna jest słabo rozwinięta i składa się na nią przede wszystkim niewyposażone boisko o podstawowej funkcjonalności wraz z niezagospodarowanym terenem przyległym i terenem przy sali wiejskiej.				
Cel przedsięwzięcia	Celem projektu jest kompleksowa modernizacja boiska sportowego, które znajduje się na zniszczonych przez byłe PGR użytkach rolnych i terenu rekreacyjnego w Wilczych Laskach wraz z animacją czasu wolnego dla mieszkańców sołectwa, która pozwoli wykorzystać istniejący kapitał społeczny w postaci działających tu czterech				

	<p>stowarzyszeń, w tym jednego sportowego, którego zawodnicy uczestniczą w rozgrywkach klasy A piłki nożnej mężczyzn KOPZPN. Nakłady inwestycyjne w rozwój infrastruktury: boisko sportowe z odpowiednią murawą, oświetleniem, urządzeniami, szatnią z zapleczem sanitarnym, siedziskami dla kibiców, ogrodzeniem obiektu, remontem drogi dojazdowej, zagospodarowaniem terenu przyległego do boiska z wiatą, ławo-stołami, grillem będzie można wykorzystać do organizacji zajęć integrujących mieszkańców i wychowania kolejnych pokoleń młodzieży w duchu sportowym. Aktywizacja sportowa i społeczna mieszkańców pozwoli na zagospodarowanie czasu wolnego i ograniczenie zjawisk patologicznych.</p>			
<p>Zakres realizowanych zadań</p>	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Studium wykonalności, kosztorysy, projekty budowlane i wykonawcze, inne niezbędne dokumenty.</p> <p>2. Roboty budowlane i montażowe. Prace ziemne. Modernizacja płyty boiska. Zakup szatni piłkarskich z zapleczem sanitarnym i plastikowych krzesełek na trybuny. Ogrodzenie i oświetlenie terenu. Remont drogi dojazdowej. Modernizacja terenów rekreacyjnych przy boisku i sali wiejskiej wraz z odwodnieniem i niezbędnymi pracami instalacyjnymi. Instalacja urządzeń siłowni plenerowej. Instalacja wiaty z grillem, ławo-stołami i obiektami towarzyszącymi. Nasadzenia zieleni i instalacja obiektów małej architektury.</p> <p>3. Promocja projektu. Tablice informacyjne i oznakowanie. Informacja na stronie internetowej.</p>			
<p>Komplementarność</p>	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem. Na bazie wybudowanej infrastruktury możliwe będzie organizowanie cyklicznych imprez sportowo-integracyjnych dla mieszkańców takich jak konkursy, zawody, pokazy sportowe, warsztaty i animacje nt. zdrowego i sportowego stylu życia i inne.</p> <p>Komplementarność z innymi projektami LPR. „Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna świetlicy wiejskiej w Wilczych Laskach”(Projekt nr 16). Projekt jest komplementarny przestrzennie i funkcjonalnie z projektem nr 16 z uwagi na fakt znajdowania się świetlicy i terenów rekreacyjnych na tej samej działce co pozwoli na organizowanie bardziej zróżnicowanych zajęć i imprez dla mieszkańców sołectwa i przygotowanie szerszej oferty animacyjnej. „Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych”(Projekt nr 9). Na bazie zmodernizowanego boiska sportowego i terenów rekreacyjnych powstałych w ramach projektu będą realizowane działania aktywizujące i integrujące społeczność Wilczych Lasek przewidziane w projekcie nr 9 takie jak: imprezy sportowe i integracyjne, konkursy, zawody, pokazy, animacje i warsztaty sportowe i związane z promocją zdrowego stylu życia.</p>			
<p>Produkty</p>	<p>Nazwa wskaźnika</p>	<p>Jedn. miary</p>	<p>Liczba jedn.</p>	<p>Źródło danych</p>
	<p>Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach</p>	<p>szt.</p>	<p>3</p>	<p>Protokoły odbioru</p>
	<p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami</p>	<p>szt.</p>	<p>3</p>	<p>Protokoły odbioru</p>
	<p>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją</p>	<p>ha</p>	<p>1</p>	<p>Protokoły odbioru</p>

	Liczba zorganizowanych nowych imprez sportowo-integracyjnych	szt.	2	Listy obecności, dokumentacja fotograficzna
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba osób, które skorzystały z infrastruktury	szt.	100	Ankietowanie
	Liczba uczestników zorganizowanych nowych imprez sportowo-integracyjnych	szt.	100	Listy obecności, dokumentacja fotograficzna

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia (tytuł projektu)			Realizator (nazwa)	
18	Stworzenie terenów sportowo rekreacyjnych w Drawieniu			Gmina Szczecinek Potencjalni partnerzy: - Fundacja „Nasz Drawień” - przedsiębiorcy - mieszkańcy sołectwa Drawień	
Powiązanie z celami PR (x= tak)	Cel nr 1	x	Lokalizacja przedsięwzięcia (x = tak)	Drawień	Dz. nr 264
	Cel nr 2	x			
	Cel nr 3	x			
	Cel nr 4	x			
Ramy realizacji	Szacowana wartość przedsięwzięcia			Termin (od - do)	
	400 000 zł			2017 – 2020	
	Możliwe źródła finansowania				
Krajowe środki publiczne Granty i konkursy Środki prywatne Budżet Gminy Szczecinek					
Opis problemu	Jednym ze zdiagnozowanych problemów sołectwa Drawień jest brak publicznych miejsc służących integracji mieszkańców oraz niedostatek odpowiedniej infrastruktury sportowej i miejsc umożliwiających spędzanie wolnego czasu skutkujący niewielką liczbą zajęć dla dzieci i młodzieży.				
Cel przedsięwzięcia	Na terenie niezabudowanego i zdegradowanego tzw. boiska będącego częścią terenów byłego PGR (wcześniej parku dworskiego) w Drawieniu planuje się stworzenie od podstaw terenów rekreacyjno – sportowych będących miejscem wypoczynku i integracji mieszkańców oraz umożliwiających rozwijanie aktywności fizycznej. W ten sposób powstanie ciekawe miejsce upowszechniania kultury fizycznej, spotkań i wielopokoleniowej integracji społecznej oraz atrakcyjna				

	przestrzeń publiczna. Przedsięwzięcie wzmocni poczucie tożsamości i lokalną integrację społeczną dzięki możliwości organizacji imprez sportowych, festynów, konkursów i innych wydarzeń animacyjnych, a cała inwestycja będzie również służyć obsłudze ruchu turystycznego w związku z komplementarnym przedsięwzięciem stworzenia wioski tematycznej „W krainie Romea i Julii w Drawieniu”.			
Zakres realizowanych zadań	<p>1. Dokumentacja przedprojektowa i projektowa. Studium wykonalności, kosztorysy, projekty budowlane i wykonawcze, inne niezbędne dokumenty.</p> <p>2. Roboty budowlane i montażowe. Budowa dużej, stylowej wiaty biesiadnej o wym. 12 x 6 m na kilkadziesiąt osób z grill'em, piecem chlebowym i kuchnią, stołami i ławkami. Stworzenie wielofunkcyjnego boiska sportowego o wym. 20 x 40 m i sztucznej nawierzchni z bramkami do piłki nożnej, koszami do gry w koszykówkę oraz siatką z regulowanym zawieszeniem, umożliwiającą grę w siatkówkę, badminton, tenisa. Uruchomienie ogólnie dostępnego małego amfiteatru o lekkiej konstrukcji, składającego się ze sceny, zadaszenia z wydzieloną częścią dla artystów oraz widownią na 100 osób. Instalacja obiektów małej architektury, nasadzenia zieleni, ogrodzenie.</p> <p>3. Promocja projektu. Tablice informacyjne i oznakowanie. Informacja na stronie internetowej.</p>			
Komplementarność	<p>Planowane działania rewitalizacyjne powiązane z projektem.</p> <ol style="list-style-type: none"> Organizacja imprez sportowo-integracyjnych dla mieszkańców takich jak konkursy, zawody, pokazy sportowe, warsztaty i animacje nt. zdrowego i sportowego stylu życia. Spotkania i imprezy związane z wioską tematyczną oraz obsługa zwiększonego ruchu turystycznego po rozwoju projektu. Organizacja lokalnych wydarzeń kulturalnych w amfiteatrze: koncerty zespołów pieśni i tańca, konkursy recytatorskie, zajęcia teatralne i muzyczne. <p>Komplementarność z innymi projektami LPR. „Stworzenie wioski tematycznej „W krainie Romea i Julii” w Drawieniu” (Projekt nr 7). Infrastruktura sportowo – rekreacyjna wybudowana w ramach projektu będzie również służyć obsłudze ruchu turystycznego – osób spoza Drawienia odwiedzających wioskę tematyczną „W krainie Romea i Julii” stworzoną w rezultacie projektu nr 7. Szersza oferta Drawienia spowoduje wzrost zainteresowania przyjazdem do sołectwa i spędzeniem tu wolnego czasu. „Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych”(Projekt nr 8). Na bazie terenów sportowo – rekreacyjnych powstałych w ramach projektu będą realizowane działania aktywizujące i integrujące społeczność Drawienia przewidziane w projekcie nr 8 takie jak: imprezy sportowe i integracyjne, konkursy, zawody, pokazy, animacje i warsztaty sportowe i związane z promocją zdrowego stylu życia.</p>			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	5+	Protokoły odbioru
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	5	Protokoły odbioru
	Powierzchnia obszarów objętych	ha	0,6	Protokoły odbioru

	rewitalizacją			
	Liczba zorganizowanych nowych imprez sportowo-integracyjnych	szt.	2	Listy obecności, dokumentacja fotograficzna
	Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji	%	100	Lokalny Program Rewitalizacji
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Liczba jedn.	Źródło danych
	Liczba osób, które skorzystały z infrastruktury	szt.	100	Ankietowanie
	Liczba uczestników zorganizowanych nowych imprez sportowo-integracyjnych	szt.	100	Listy obecności, dokumentacja fotograficzna

6.3 Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych

Nr	Nazwa projektu	Lata realizacji						
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
GŁÓWNE PROJEKTY REWITALIZACYJNE								
1	Stworzenie infrastruktury dla aktywizacji i integracji społecznej w Starym Wierzchowie							
2	Modernizacja i rozwój Stacji Harcerskiej im. hm. Marcina Wielochowskiego w Drężnie							
3	Gospodarstwo ekologiczne i edukacyjne szansą na kompleksową rewitalizację społeczno – gospodarczą Kusowa							
4	Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap I)							
5	Ośrodek jeździecki w Kusowie (Etap II)							
6	Kompleksowy rozwój i modernizacja Ośrodka Jeździeckiego Lipowy Dwór							
7	Stworzenie wioski tematycznej „W krainie Romea i Julii” w Drawieniu							
8	Animacja, integracja oraz wzrost aktywności obywatelskiej i społecznej wspólnot lokalnych							
9	Rozwój przedsiębiorczości społecznej na obszarze rewitalizacji Gminy Szczecinek							
10	Szkoła dla rodziny szansą na prawidłowe funkcjonowanie podstawowej komórki w społeczeństwie							
UZUPEŁNIAJĄCE PROJEKTY REWITALIZACYJNE								
11	Uruchomienie targowiska wiejskiego wraz z mini przetwórną ryb w Starym Wierzchowie							
12	Stworzenie warunków do rozwoju turystyki w Starym Wierzchowie							
13	Remont kościoła pw. Zwiastowania NMP w Kusowie wraz z adaptacją i uporządkowaniem przestrzeni publicznej							
14	Stworzenie terenów sportowo-rekreacyjnych w Kusowie							
15	Uzupełnienie sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie obszaru rewitalizacji gminy Szczecinek							
16	Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna świetlicy wiejskiej w Wilczych Laskach							
17	Kompleksowa modernizacja boiska sportowego i terenów rekreacyjnych w Wilczych Laskach							
18	Stworzenie terenów sportowo – rekreacyjnych w Drawieniu							

7.

Mechanizmy zapewnienia kompletności i spójności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Szczecinek na lata 2017 – 2023 ma charakter kompleksowy, zapewniający dopełnianie się poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz działań różnych podmiotów i interesariuszy w poszczególnych wymiarach na obszarze objętym programowaniem, zgodnie z „Zasadami realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020”.

7.1 Komplementarność przestrzenna

Projekty i działania rewitalizacyjne w Gminie Szczecinek zaplanowano zgodnie z zasadą komplementarności przestrzennej, która oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Projekty zawarte w dokumencie realizowane będą na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie większy, ponieważ z efektów społecznych i ekonomicznych zaplanowanych działań korzystać będzie cała gmina, a nawet mieszkańcy powiatu i regionu.

Główne projekty rewitalizacyjne zmierzają, zgodnie ze Strategią Rozwoju Gminy i dokumentami planistycznymi, do rozwoju gospodarczo – społecznego podobszarów rewitalizacji opartego na wykorzystaniu zasobów endogenicznych Gminy Szczecinek: położenia (naturalne zaplecze rezydencjalne, wypoczynkowe i rekreacyjne dla Szczecinka - piątego ośrodka przemysłowego w województwie) oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych umożliwiających rozwój turystyki i przemysłów spędzania wolnego czasu (jedna ze specjalizacji regionalnych województwa zachodniopomorskiego), w tym turystyki kwalifikowanej przyciągającej turystów dysponującej zasobniejszym portfelem.

Zapewniono powiązanie przestrzenne tych projektów ze sobą poprzez sieć istniejących i wytyczenie nowych szlaków turystycznych (w tym ponadgminnych): pieszych, rowerowych, konnych, wodnych oraz istniejącą infrastrukturę komunikacyjną. Ważna jest też w kontekście przestrzennym realizacja dużych projektów infrastrukturalnych w tej części regionu (w szczególności budowa dróg ekspresowych S6 i S11) znacząco poprawiających zewnętrzną dostępność transportową Gminy i zapewniających efekt synergii z działaniami samorządu i interesariuszy procesu rewitalizacji.

Prowadzone działania nie będą skutkować przenoszeniem problemów na inne obszary ani prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie, gdyż Program przewiduje wdrożenie dużej liczby kompleksowych, głównych projektów rewitalizacyjnych w wielu podobszarach rewitalizacji, które nie tylko nie konkurują ze sobą, ale dopełniają się wzajemnie i wykorzystują różne lokalne potencjały, wpisując się zarazem w główne kierunki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego wyznaczone przez gminne dokumenty strategiczne.

Projektem głównym towarzyszą uzupełniające projekty infrastrukturalne i społeczne odpowiadające na problemy i potrzeby mieszkańców zgłoszone podczas partycypacyjnego opracowania

LPR. Dostępność do powstałej infrastruktury oraz działań społecznych i kulturalnych dla wszystkich użytkowników zamieszkujących dany teren spowoduje, że z pozytywnych efektów rewitalizacji korzystać będą wszyscy mieszkańcy, bez względu na sytuację materialną.

Gmina Szczecinek prowadzić będzie ustawiczną analizę następstw skutków przestrzennych planowanych do wdrożenia działań w skali całej gminy oraz jej otoczenia. Analizowane będą takie aspekty jak przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę czy ewentualna zmiana dotychczasowej funkcji terenów w celu wzmocnienia skuteczności programu rewitalizacji.

7.2 Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym).

Wszystkie projekty i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Szczecinek są ze sobą wzajemnie powiązane i wzajemnie się dopełniają tematycznie. Węzłowym problemem na obszarze rewitalizowanym jest niska jakość życia mieszkańców będąca w dużej mierze rezultatem słabego rozwoju gospodarczego i niskiego kapitału społecznego spowodowanego negatywnym dziedzictwem popegeerowskim. Przejawia się to w wysokim, strukturalnym bezrobociu, nierozwiniętej przedsiębiorczości, nawarstwiającymi się problemami społecznymi, degradacją techniczną zaniedbanej infrastruktury i przestrzeni publicznej oraz dużą biernością i apatią mieszkańców.

Program rewitalizacji odpowiada na wszystkie te problemy. Planowane przedsięwzięcia kluczowe przewidują ożywienie gospodarcze i stworzenie nowych miejsc pracy oraz rozwój przedsiębiorczości, w tym społecznej, które są pierwszym krokiem do włączenia społecznego. Zadania infrastrukturalne dotyczące przede wszystkim doinwestowania infrastrukturalnego, renowacji, przebudowy i adaptacji zniszczonych obiektów i przestrzeni użyteczności publicznej, wyrównują szanse mieszkańców rewitalizowanych, gorzej rozwiniętych obszarów wiejskich. Budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury, posłuży zarówno podniesieniu jakości życia mieszkańców, zwiększeniu ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni i przyczyni się również do poprawy jakości środowiska naturalnego.

Działaniami infrastrukturalnym takim jak modernizacja świetlic – podstawowej społecznej infrastruktury publicznej na terenie sołectw – towarzyszyć będą prowadzone tam działania animujące i integrujące lokalną społeczność i wzmacniające aktywność obywatelską, w tym rozwój trzeciego sektora. Zamierzonym efektem realizacji „działań miękkich” jest aktywizacja społeczna, rozwój poczucia wspólnoty, kreatywności, przedsiębiorczości i zaszczepienie idei uczenia się, podnoszenia kompetencji i rozwoju przez całe życie oraz wywołanie potrzeby poczucia zmiany własnego życia i otoczenia.

Dodatkowo, w kartach projektów rewitalizacyjnych, dla wykazania komplementarność problemowej, zapisano informacje o oddziaływaniu poszczególnych projektów na zdefiniowane cele

Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz wskazano ich komplementarność z innymi projektami, co ma na celu przeciwdziałanie fragmentacji działań. W programie określono wizję obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych, a w poszczególnych projektach opisano spodziewane rezultaty określone sparametryzowanymi wskaźnikami zgodnymi z metodologią SMART. Opis zadań wchodzących w zakres poszczególnych przedsięwzięć oraz rodzaj wskaźników starano się dostosować do wymogów wytycznych programów operacyjnych by ułatwić późniejsze starania o pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania.

Zakładane cele i planowane dla ich osiągnięcia działania spójne są z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy Szczecinek, co pozwoli na zapewnienie koncentracji i synergii w działaniach podejmowanych przez samorząd i partnerów procesu rewitalizacji.

7.3 Komplementarność proceduralno - instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez Gminę ogólnym systemie zarządzania.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Szczecinek jest Wójt Gminy Szczecinek działający przy pomocy Urzędu Gminy i jego kluczowych komórek organizacyjnych odpowiedzialnych m.in. za rozwój gminy i rewitalizację, inwestycje, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne, sprawy społeczne i finanse.

W celu efektywnego współdziałania różnych podmiotów Wójt Gminy Szczecinek zastosuje mechanizmy koordynacji i partycypacji społecznej.

Najważniejszym elementem zapewnienia komplementarności proceduralno - instytucjonalnej będzie powołany zarządzeniem Wójta sformalizowany Zespół ds. Rewitalizacji, szerzej opisany w rozdziale 10.

Innymi, partycypacyjnymi i mniej sformalizowanymi narzędziami koordynującymi proces rewitalizacji możliwymi do wykorzystania przez Wójta Gminy Szczecinek na etapie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji są Otwarta Grupa Robocza na Rzecz Rewitalizacji oraz Stolik Rewitalizacyjny, szerzej opisane w rozdziale 8. opisującym partycypację społeczną.

7.4 Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa oznacza konieczność dokonania rozeznania, analizy i krytycznej oceny oraz sformułowania wniosków na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013) sposobu wspierania

procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji.

Gmina Szczecinek po raz pierwszy opracowuje i przyjmuje do realizacji Lokalny Program Rewitalizacji w obecnym rozumieniu terminu „rewitalizacja”, który określono dopiero w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, a więc już po zakończeniu poprzedniego okresu programowania na lata 2007-2013. W poprzednich latach rewitalizacja prowadzona była w sposób punktowy i fragmentaryczny i na ogół wąsko utożsamiano ją z odnowieniem substancji materialnej zdegradowanych nieruchomości, w szczególności centrów i głównych placów miejscowości oraz obiektów zabytkowych i przemysłowych. Samorządom lokalnym, ale także władzom na poziomie regionu i kraju brakuje szerszych doświadczeń w prowadzeniu skoordynowanych i kompleksowych procesów rewitalizacji dotyczących wszystkich sfer oddziaływania z silnym naciskiem na stymulowanie procesów społecznych wychodzenia z sytuacji kryzysowej. Dlatego pierwsze rzetelne analizy i krytyczne oceny dotyczące efektów wdrażania rewitalizacji w Gminie Szczecinek zostaną dokonane pod koniec bieżącego okresu programowania i obowiązywania przedmiotowego Programu tj. w 2023 roku.

Planowane projekty i przedsięwzięcia ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Szczecinek dopełniają przedsięwzięcia zrealizowane w ramach polityki spójności w l. 2007-2013. W poprzednim okresie programowania Gmina Szczecinek zrealizowała liczne projekty infrastrukturalne, w tym m.in.: przedsięwzięcia z zakresu gospodarki wodno – ściekowej, budowy stacji uzdatniania wody oraz wodociągów, kanalizacji sanitarnej i tłocznej z przepompowniami, termomodernizacji budynków użyteczności publicznej i społecznej, budowy szkoły i sal gimnastycznych, remontów remiz strażackich, przebudowy dróg gminnych, instalacji oświetlenia ulicznego. Realizowano programy z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i aktywizacji zawodowej. Te kierunki działania teraz będą kontynuowane i dalej rozwijane.

Z uwagi na fakt, iż większość tych inwestycji zrealizowano poza obszarem rewitalizacji, LPR gminy Szczecinek przewiduje z jednej strony doinwestowanie infrastrukturalne tego obszaru w postaci uzupełnienia gospodarki wodno – ściekowej, modernizacji i uzupełnienia sieci świetlic wiejskich czy mniejszych inwestycji, z drugiej strony duży nacisk kładzie się na uzupełniające przedsięwzięcia aktywizujące gospodarczo i społecznie mieszkańców obszaru rewitalizacji na bazie powstałej i planowanej do zrealizowania infrastruktury.

Proces rewitalizacji jest procesem wychodzącym poza 2023 rok. Ograniczenia finansowe powodują, że do zrealizowania pozostanie szereg kolejnych zadań, które zostaną zaprogramowane w oparciu o wnioski wykorzystane z analizy i oceny wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji w obecnym okresie programowania.

7.5 Komplementarność finansowa

Gmina Szczecinek oraz jej partnerzy procesu rewitalizacji będą ubiegać się dofinansowanie projektów i przedsięwzięć przewidywanych do realizacji w niniejszym dokumencie z różnych źródeł: Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020,

głównie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego (zarówno z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jak i z Europejskiego Funduszu Społecznego), Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich), krajowych środków publicznych, środków prywatnych, instrumentów zwrotnych.

W związku z tym, że komplementarność finansowa oznacza zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania podczas programowania działań wykorzystano zgłoszone propozycje projektów planowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji przez podmioty prywatne, które angażować będą środki własne. Silny impuls rozwojowy pochodził będzie od przedsiębiorców dysponujących pomysłami, wiedzą, kapitałem oraz niezbędnymi zdolnościami organizacyjnymi pozwalającymi na uruchomienie przedsięwzięć gospodarczych poprawiających kondycję ekonomiczną Gminy i umożliwiającymi złagodzenie problemów społecznych wywołanych ubóstwem. Rozwijać się będzie także drobna przedsiębiorczość społeczna (projekty stworzenia wioski tematycznej w Drawieniu, rewitalizacji Starego Wierzchowa oraz Kusowa).

Tym samym proces rewitalizacji przebiegać będzie przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych w postaci zasobów wewnętrznych podmiotów zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji czy ich mieszkańców będzie miało kluczowe znaczenie dla dynamiki i skuteczności pożądanych zmian strukturalnych zarówno społecznych, jak i przestrzennych.

8 • Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Partycypacja społeczna rozumiana również jako zasada *partnerstwa* jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie), determinując jego skuteczność i efektywność. Odpowiedzialność za przeprowadzenie całego procesu w sposób partycypacyjny ponoszą lokalne władze, jednak o sukcesie można mówić dopiero wtedy, gdy zaangażowani zostaną lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy bez względu na wiek, status, płeć czy wyznanie. Skonsolidowanie wysiłków różnych osób, grup i podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest istotnym warunkiem sukcesu na każdym etapie procesu rewitalizacji. Z punktu widzenia szerszej perspektywy działań rewitalizacyjnych szczególne znaczenie na każdym etapie ma zaangażowanie młodych mieszkańców gminy Szczecinek oraz kobiet, które z natury jako matki są naturalnymi sojuszniczkami procesów rewitalizacji, pragnąc lepszego świata dla swoich dzieci. Potwierdza to aktywniejszy udział kobiet w realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych i inicjatyw lokalnych.

Współpraca pomiędzy Partnerami LPR ma na celu:

- wykorzystać potencjał organizacji i społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego projektu akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającą się zastosowaniem nowych podejść do problemów związanych z rozwojem lokalnym.

Na etapie **diagnozowania** wykorzystano następujące mechanizmy partycypacji społecznej:

- publikacje na stronie internetowej Urzędu Gminy Szczecinek – informacje o przystąpieniu do prac nad programem rewitalizacji
- ogłoszenia o realizowanych działaniach i konsultacjach umieszczane w miejscach zwyczajowo przyjętych do zamieszczania ogłoszeń (gminne i sołeckie tablice informacyjne, świetlice wiejski, strona internetowa itp.)
- badanie ankietowe przeprowadzone z przedstawicielami i przedstawicielkami wszystkich 25 sołectw z terenu gminy (załącznik 1)
- zaangażowanie dwóch animatorów lokalnych i facylitatorów pochodzących bezpośrednio z obszaru gminy lub od lat działających na jej terenie aby skuteczniej przekonać interesariuszy do aktywnego udziału w procesie rewitalizacji
- udział animatorów lokalnych w 10 inicjatywach lokalnych i przedsięwzięciach sportowo-kulturalnych na terenie gminy, przekazujących informacje o procesie rewitalizacji i gromadzących informacje o bieżących problemach i potrzebach mieszkańców
- spotkania fokusowe dla wszystkich grup interesariuszy, mające na celu zdiagnozowanie sytuacji na terenie gminy i poszczególnych sołectw, ze szczególnym uwzględnieniem problemów, potrzeb, potencjału i proponowanych rozwiązań.
- indywidualne wywiady pogłębione z 5 przedstawicielami władz lokalnych.

- wykorzystanie efektów dotychczasowej pracy Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), w tym m.in. wykorzystanie przygotowanej przez OWES diagnozy lokalnej czy współpraca przy wprowadzaniu narzędzi partycypacji społecznej, np. inicjatywa lokalna

Na etapie **programowania** wykorzystano następujące mechanizmy partycypacji społecznej:

- publikacje na stronie internetowej Urzędu Gminy Szczecinek – informacje o przystąpieniu do prac nad programem rewitalizacji, prezentujące całość procesu rewitalizacji i efekty prac nad programem rewitalizacji, jak również zachęcające mieszkańców do udziału w konsultacjach
- ogłoszenia o realizowanych działaniach i konsultacjach umieszczane w miejscach zwyczajowo przyjętych do zamieszczania ogłoszeń (gminne i sołeckie tablice informacyjne, świetlice wiejski, strona internetowa itp.)
- wizje lokalne (spacery badawcze), podczas których mieszkańcy i mieszkanki, przedstawiciele samorządu lokalnego oraz osoby odpowiedzialne za przygotowanie programu rewitalizacji mieli okazję obejrzeć teren Gminy i zgłaszać swoje uwagi oraz opinie bezpośrednio w miejscu, na temat którego toczyła się dyskusja.
- spotkania animacyjne dla wszystkich grup interesariuszy organizowane na poziomie sołectw, mające na celu pobudzenie aktywności i włączenie ich do realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych oraz wypracowaniu wizji i celów programu rewitalizacji, w 27 spotkaniach wzięło udział 512 osób
- warsztat dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i interesariuszy procesu rewitalizacji w formie grupy fokusowej w ramach konsultacji społecznych projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji,

Po uchwaleniu „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Szczecinek na lata 2017 – 2023” rekomenduje się dalsze włączanie w działania wszystkich grup interesariuszy procesu. Podczas dotychczas przeprowadzonych działań konsultacyjnych i animacyjnych zostało na terenie gminy Szczecinek zainicjowane porozumienie na rzecz wdrażania procesu rewitalizacji. Sygnatariuszami będzie min. 7 podmiotów. Grupa ta wzmocniona została poprzez udział w jej pracach liderów lokalnych tworząc tzw. Otwartą Grupę Roboczą na Rzecz Rewitalizacji. Taki model współpracy prowadzi do dowartościowania wszystkich aktorów procesu rewitalizacji. Nie jest tylko zaproszeniem ludzi na spotkanie, ale również sprawienie, aby czuli się, że są jego gospodarzami. To jest oddanie ludziom możliwości współorganizacji tych spotkań. Metoda Grupy Roboczej wymaga pracy ekspertów, ale takiej, która pozwala włączyć się praktykom i uczestnikom procesów w sposób czynny i nienaznaczający. W Otwartej Grupie Roboczej uczestniczą ludzie z różnych środowisk i każde z tych środowisk jest przez to uczestnictwo docenione. Rezultaty pracy Grupy powinny być ogólnodostępne i dawać możliwość komentowania i dopracowania ich w praktyce i w procesie. Otwarta Grupa Robocza na Rzecz Rewitalizacji będzie się spotykać co najmniej raz w roku. Istotą pracy Otwartej Grupy Roboczej są:

- autentyczność,
- zaangażowanie i aktywność członków,
- otwartość (rozumiana zarówno jako szczerść, ale również jako możliwość elastycznego kształtowania składu Grupy Roboczej),

- reprezentatywność,
- refleksyjność,
- ponadlokalny charakter,
- wzajemne uczenie się,
- zarażanie entuzjazmem.

Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szczecinek na lata 2017 – 2023, przed przedłożeniem go Radzie Gminy Szczecinek pod głosowanie, na podstawie Zarządzenia Nr 136/2017 Wójta Gminy Szczecinek z dnia 8 września 2017 r. w sprawie przystąpienia do konsultacji społecznych projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szczecinek na lata 2017 -2023, poddany został konsultacjom społecznym. Protokół z przeprowadzonych konsultacji stanowi załącznik nr 1.

Na etapie **wdrażania** rekomenduje się wykorzystanie następujących mechanizmów partycypacji społecznej:

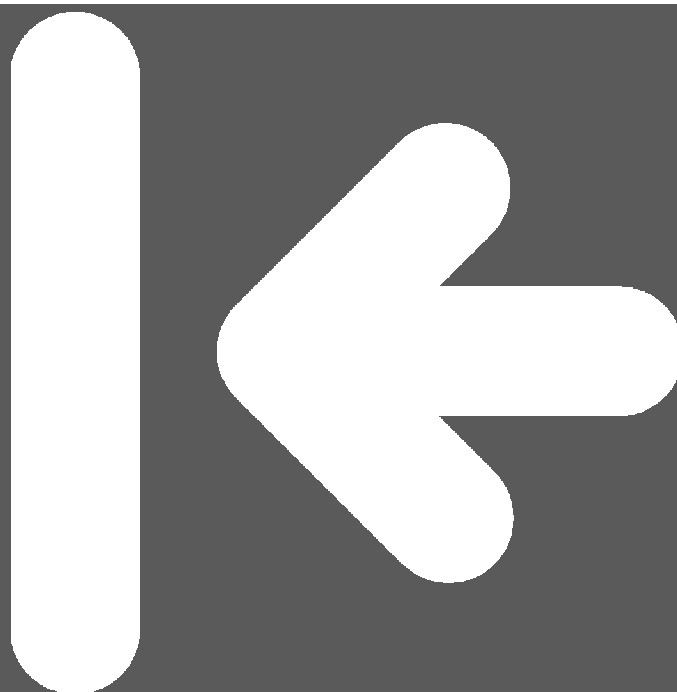
- powołany zostanie zespół ds. rewitalizacji reprezentujący różne grupy społeczne i różne grupy interesariuszy, sposób wyboru członków zespołu również uwzględniac będzie partycypację społeczną, głównym zadaniem powołanego zespołu będzie m.in. weryfikacja podejmowanych działań rewitalizacyjnych,
- przekazywanie informacji na temat wdrażania działań przewidzianych w LPR w odniesieniu do obszaru rewitalizacji będą przekazywane na zebraniach wiejskich, imprezach cyklicznych oraz za pomocą instrumentów wskazanych w Planie Komunikacji LPR, który przygotowuje Zespół ds. Rewitalizacji,
- wzmocnienie roli liderów lokalnych do aktywizacji biernych mieszkańców gminy przy wykorzystaniu sektora pozarządowego i działań realizowanych przez Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej,
- aktywizacja postaw obywatelskich i społecznych – zapewnienie dzięki współpracy z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej, tj. np. aktywne coroczne konsultacje programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, wprowadzanie i realizacja narzędzi przewidzianych w Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. 2003 Nr 96 poz. 873 z późniejszymi zmianami).

Na etapie **monitorowania** rekomenduje się wykorzystanie następujących mechanizmów partycypacji społecznej:

- powołany zostanie zespół ds. rewitalizacji reprezentujący różne grupy społeczne i różne grupy interesariuszy, sposób wyboru członków zespołu również uwzględniac będzie partycypację społeczną, którego zadaniem będzie weryfikacja podejmowanych działań rewitalizacyjnych i stopnia realizacji założeń LPR oraz wprowadzania ewentualnych działań naprawczych,
- możliwość zgłaszania przez mieszkańców wniosków o zmianę Lokalnego Programu Rewitalizacji weryfikowanych przez Radę Gminy Szczecinek,
- organizowanie cyklicznych spotkań dyskusyjnych z mieszkańcami na zasadzie tzw. „stolika rewitalizacyjnego”; zasadą spotkań jest ich regularność i stałe miejsce organizacji; dyskusje przy stoliku są prowadzone w sposób luźny, podkreślający poczucie wspólnoty, tak aby okazać uznanie i docenienie uczestników jako ważnych aktorów rewitalizacji; celami spotkań stolika

rewitalizacyjnego jest utrzymanie stałego kontaktu z interesariuszami, zapewnienie otwartości i jawności procesów rewitalizacyjnych oraz informacja i edukacja na temat charakteru i problemów rewitalizacji; istotą organizowanych spotkań są: dobrowolność, dostępność, rozmowa, form i czas organizacji, moderacja, dokumentowanie.

9.

**System realizacji (wdrażania)
programu rewitalizacji**

9.1. Zespół ds. Rewitalizacji

Zarządzającym Lokalnym Programem Rewitalizacji w imieniu Gminy będzie Wójt przy pomocy Zespołu ds. Rewitalizacji. Zespół zostanie powołany stosownym zarządzeniem w ciągu 30 dni od daty podjęcia przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego uchwały o wpisie Lokalnego Programu Rewitalizacji do „Wykazu programów rewitalizacji gmin województwa zachodniopomorskiego”.

W skład Zespołu wejdą:

- 2 przedstawicieli Wójta – w tym Pełnomocnik ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji, który będzie przewodniczył pracom Zespołu,
- 2 przedstawicieli Rady Gminy,
- 2 przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na terenie obszaru rewitalizowanego,
- 2 przedstawicieli przedsiębiorców,
- inne osoby wskazane przez Wójta.

Zespół ds. Rewitalizacji opracuje swój regulamin. Jego pracami będzie kierował Pełnomocnik ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji. Zespół nadzoruje skuteczność i jakość realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Do zadań Zespołu będzie należało w szczególności:

- przygotowywanie rocznych sprawozdań z realizacji LPR,
- przedkładanie Radzie Gminy propozycji zmian w treści Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- zapoznanie się z uwagami Rady Gminy dotyczącymi rocznego sprawozdania z realizacji LPR,
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez Partnerów Projektów dotyczących zadań realizowanych w ramach obszaru rewitalizowanego,
- przygotowanie i zatwierdzenie Planu Komunikacji LPR,
- monitoring i ewaluację LPR,
- podejmowanie decyzji odnośnie regulaminu prac Zespołu, wyboru sekretarza, itp.,
- inne określone w Regulaminie i mające znaczenie dla realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Uczestnictwo w pracach Zespołu ma charakter społeczny i za udział w nich nie przysługuje wynagrodzenie. Zespół spotyka się nie rzadziej niż raz w roku. Decyzje podejmowane są w ramach Zespołu o ile to możliwe w ramach konsensu, szczegółowy tryb podejmowania decyzji zostanie zaproponowany w Regulaminie Zespołu. Zespół ds. rewitalizacji będzie stanowił forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami Gminy w zakresie prowadzenia i oceny rewitalizacji. Jednocześnie będzie on pełnił funkcję opiniodawczo - doradcą dla Wójta.

9.2. Promocja LPR

Podmiotem, który ma zadanie prowadzić i nadzorować promocję Lokalnego Programu Rewitalizacji, a w jej ramach również promocję poszczególnych projektów i zadań inwestycyjnych będzie Zespół ds. Rewitalizacji. W celu skuteczniejszej komunikacji pomiędzy uczestnikami procesu wdrażania Lokalnego Programu a społeczeństwem zostanie opracowany „Plan komunikacji Lokalnego Programu Rewitalizacji”.

Opracowanie to będzie podstawą działań informacyjnych i promocyjnych dla podmiotów uczestniczących we wdrażaniu LPR. W szczególności dokument ten będzie zawierał opis celów działań promocyjnych i informacyjnych, potencjalne grupy docelowe oraz działania zmierzające do zapewnienia sprawnego systemu wymiany informacji pomiędzy wszystkimi uczestnikami procesu wdrażania LPR.

Najważniejszym celem działań związanych z promocją Lokalnego Programu Rewitalizacji jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów pośrednich (mieszkańców, turystów) z informacją o projektach podejmowanych w jego ramach. Celem pośrednim może stać się np. pozyskanie instytucji, które ewentualnie mogą później występować w charakterze partnera poszczególnych zadań realizowanych w ramach LPR.

Grupami docelowymi, do których kierowana jest promocja LPR będą:

- beneficjenci pośredni większości projektów – mieszkańcy miejscowości i Gminy,
- środowisko przedsiębiorców lokalnych i ponadlokalnych,
- organizacje pozarządowe.

W ramach promocji Lokalnego Programu Rewitalizacji będą podejmowane następujące działania:

- powstanie i stałe uaktualnianie zakładki LPR na stronie internetowej Gminy,
- publikacje o realizacji projektów w ramach LPR w prasie samorządowej, lokalnej i regionalnej oraz w internecie,
- tablice informacyjne i pamiątkowe informujące o realizowanych bądź zrealizowanych projektach,
- spotkania, zebrania wiejskie, warsztaty, konsultacje projektów z potencjalnymi partnerami gospodarczymi, społecznymi, jak i z mieszkańcami obszaru rewitalizowanego.

10.

**System monitoringu skuteczności działań
i system wprowadzania modyfikacji w reakcji
na zmiany w otoczeniu programu**

Monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji pozwala pozyskać informacje, na podstawie których będzie można dokonać zarówno oceny stopnia realizacji celów i projektów rewitalizacyjnych (monitoring postępu realizacji programu), jak również oceny i identyfikacji trudności, przeszkód lub nieprawidłowości występujących podczas realizacji programu i projektów rewitalizacyjnych (monitoring barier i trudności).

Funkcję instytucji monitorującej wdrażanie LPR będzie pełnić Wójt i Rada Gminy. Co najmniej raz w roku przed sesją absolutoryjną będą analizowane postępy w realizacji Programu Rewitalizacji. Rada Gminy jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie:

- akceptację rocznych sprawozdań z realizacji LPR przygotowanych przez Zespół ds. Rewitalizacji, w szczególności osiągnięcia celów, rezultatów,
- analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- aktualizację Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu Gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Monitoring w programie rewitalizacji odbywać się będzie w oparciu o dwa systemy:

- system monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych w tym:
- monitoring projektów,
- monitoring realizacji celów programu rewitalizacji,
- system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w obszarze rewitalizacji, w Gminie lub uwarunkowania zewnętrzne.

Do oceny realizacji celów programu rewitalizacji zaprojektowano system wskaźników produktu, rezultatu bezpośredniego oraz oddziaływania wraz z oczekiwanymi wartościami. Punktem wyjścia były cele programu rewitalizacji i wnioski z pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Określono, jakie zmiany na obszarze rewitalizacji są istotne z punktu widzenia poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej i zaproponowano trzy typy wskaźników, których celem jest ocena tych zmian:

- wskaźniki produktu (WP) – są to wskaźniki zagregowane, przedstawiające materialne zmiany w obszarze jakie są potrzebne np. liczba szkoleń, liczba miejsc spotkań mieszkańców czy też liczba nowych miejsc pracy,
- wskaźniki rezultatu bezpośredniego (WRB) – wskaźniki zagregowane, odnoszące się do bezpośrednich, sumarycznych efektów realizowanych projektów, np. liczba mieszkańców posiadających umiejętność obsługi komputera, liczba mieszkańców uczestniczących w wspólnych imprezach kulturalno-rozrywkowych lub liczba osób zatrudnionych w nowych miejscach pracy w danym obszarze.
- wskaźniki oddziaływania (WO) – wskaźniki przedstawiające efekty w dłuższej perspektywie, mierzące realizację celów głównych programu rewitalizacji, na których realizację składa się wiele działań, także tych, gdzie efekty są odroczone w czasie. W tym zakresie przeprowadzona zostanie.

sumaryczna ocena wskaźników wykorzystanych w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych. Jednoczesna obserwacja wszystkich sfer procesu rewitalizacji tj., społecznej, gospodarczej, infrastrukturalnej, środowiskowej oraz funkcjonalno-przestrzennej pozwoli na ocenę skuteczności i komplementarności prowadzonych działań.

Monitoring realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Szczecinek na lata 2017 - 2023 będzie odbywać się w czterech etapach:

- monitoring i analiza realizacji celów programu – monitoring przeprowadzony w całym okresie realizacji programu rewitalizacji,
- monitoring i analiza procedur wdrażania projektów– analiza sposobu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- weryfikacja wskaźników:
- monitoring właściwego doboru wskaźników produktu i rezultatu dla każdego przedsięwzięcia. Dobór wskaźników mus być zgodny z instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020, wydanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie w 2016 r.
- monitoring wskaźników realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Szczecinek na lata 2017 - 2023
- raportowanie wyników.

Monitoring realizacji celów programu rewitalizacji będzie prowadzony w sposób ciągły w całym okresie objętym programem przy pomocy wskaźników oddziaływania. Obserwacje i analizy wskaźników będą wykonywane cyklicznie zgodnie z ustaloną częstotliwością. Mając na uwadze, że zmiany w obszarze rewitalizacji wymagają czasu, monitoring odbywać się będzie w odstępach rocznych. Pozwoli to na zebranie niezbędnych danych i analizę zaobserwowanych zmian. Ważnym elementem monitoringu będzie analiza efektu synergii i komplementarności między działaniami oraz diagnoza przyczyn problemów w uzyskaniu zakładanych efektów programu.

Monitoring projektów będzie prowadzony na bieżąco, a jego realizacja odbywać się będzie poprzez analizę zgodności jego przebiegu z założonym harmonogramem, budżetem i zakładanymi efektami. Obserwacji podlegać będą zarówno efekty w postaci produktów, zwłaszcza w projektach, gdzie istotnym komponentem jest infrastruktura. Jak również rezultaty bezpośrednie projektów, a więc skutki dla mieszkańców obszarów rewitalizacji.

System monitorowania opierać się będzie na wskaźnikach przypisanych zgodnie z ich znaczeniem do celów wyznaczonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Wskaźniki zaprojektowano z myślą aby, aby jednocześnie oceniały realizację projektów jak również realizację przyjętych celów programu.

Tabela 24. Wskaźniki realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Określenia wartości wskaźników bazowych według stanu na koniec 2017 r. dokona w I. kwartale 2018 r.
Zespół ds. Rewitalizacji pod kierunkiem Wójta Gminy Szczecinek.

Cel	Wskaźniki	Wartość bazowa	Tendencja (zmiana)	Waga
Cel szczegółowy nr 1: Rozwój przedsiębiorczości oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru rewitalizacji (sfera gospodarcza)	Cel 1			30
	Wskaźniki produktu			5
	Liczba projektów, w których uczestniczyli przedsiębiorcy (szt.)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 2 rocznie	5
	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego			5
	Liczba osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach w wyniku realizacji projektów (osoby)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 2 na projekt	5
	Wskaźniki oddziaływania			20
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób (szt.)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	10
Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności (osoby)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	10	
Cel szczegółowy nr 2: Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji (sfera społeczna)	Cel 2			30
	Wskaźniki produktu			4
	Liczba przeprowadzonych szkoleń i działań aktywizujących zawodowo dla mieszkańców (szt.)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 2 rocznie	2
	Liczba zorganizowanych warsztatów, imprez i animacji dla mieszkańców (szt.)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 2 rocznie	2
	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego			6
	Liczba uczestników szkoleń i działań aktywizujących zawodowo (osoby)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 25 rocznie	2
	Liczba uczestników warsztatów, imprez i animacji (osoby)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 50 rocznie	2
	Liczba inicjatyw, prac społecznych i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wykonanych przez mieszkańców		Rosnąca, nie mniej niż 2 rocznie	2
	Wskaźniki oddziaływania			20
	Odsetek osób bezrobotnych (%)	wg stanu na koniec 2017 r.	Spadająca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	10
	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności (osoby)	wg stanu na koniec 2017 r.	Spadająca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	5

	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności (szt.)	wg stanu na koniec 2017 r.	Spadająca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	3
	Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze (szt.)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	2
Cel szczegółowy nr 3: Atrakcyjna i zadbane przestrzeń publiczna (sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna)	Cel 3			25
	Wskaźniki produktu			10
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 3 roczne	5
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 1 roczne	5
	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego			5
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 2 roczne	5
	Wskaźniki oddziaływania			10
	Liczba osób korzystających z obiektów zmodernizowanej infrastruktury (osoby)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	5
	Liczba nowych usług o charakterze publicznym powstałych w wyniku modernizacji obiektów infrastruktury (szt.)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż o 10% (do 2023)	5
Cel szczegółowy nr 4: Czyste i zdrowe środowisko lokalne (sfera środowiskowa)	Cel 4			15
	Wskaźniki produktu			5
	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 3 km rocznie	2
	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 1 roczne	1
	Oddane do użytku ścieżki i szlaki piesze i rowerowe (km)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 1 roczne	1
	Liczba inicjatyw i przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej i promocji zdrowego trybu życia wśród mieszkańców (szt.)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 1 roczne	1
	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego			5
	Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 50 roczne	2
	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (kWh)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 50 000 roczne	1
	Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych (Mg CO ₂)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż 1 roczne	1
Powierzchnia uporządkowanych obszarów cennych	wg stanu na	Rosnąca, nie mniej	1	

	przyrodniczo (ha)	koniec 2017 r.	niż 0,1 rocznie	
	Wskaźniki oddziaływania			5
	Średnia oczekiwana długość życia mieszkańców (lata)	wg stanu na koniec 2017 r.	Rosnąca, nie mniej niż o 1% (do 2023)	5

Załączniki:

1. Protokół z konsultacji projektu „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szczecinek na lata 2017 – 2023”.

Spis map:

Rys. 1. Granice sołectw Gminy Szczecinek – wyodrębnione jednostki gminne

Rys. 2. Wizualizacja wskaźnika Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. Ludności

Rys. 3. Wizualizacja wskaźnika Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

Rys. 4. Wizualizacja wskaźnika Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i gimnazjach (gimnazja)

Rys. 5. Wizualizacja wskaźnika Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

Rys. 6. Wizualizacja wskaźnika liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

Rys. 7. Wizualizacja wskaźnika występowanie zabudowy popegeerowskiej. (mieszkaniowej lub gospodarczej)

Rys. 8. Wizualizacja wskaźnika Udział gospodarstw domowych niepodłączonych do kanalizacji (w %)

Rys. 9. Wizualizacja wskaźnika dostępność komunikacyjna (w minutach)

Rys. 10. Liczba wskaźników odchylonych na niekorzyść dla sołectw Gminy Szczecinek w ramach przeprowadzonej analizy

Rys. 11. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Szczecinek

Rys. 12. Podobszar rewitalizacji – Krągłe

Rys. 13. Podobszar rewitalizacji – Kwakowo

Rys. 14. Podobszar rewitalizacji – Grąbczyn

Rys. 15. Podobszar rewitalizacji – Drężno

Rys. 16. Podobszar rewitalizacji – Stare Wierzchowo

Rys. 17. Podobszar rewitalizacji – Kusowo

Rys. 18. Podobszar rewitalizacji – Sitno

Rys. 19. Podobszar rewitalizacji – Drawień

Rys. 20. Podobszar rewitalizacji – Wilcze Laski

Spis tabel:

Tabela nr 1 Odsetek mieszkańców Gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w wieku produkcyjnym (%) w latach 2012-2015

Tabela nr 2 Liczba mieszkańców Gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności (%) w latach 2012-2015

Tabela nr 3 Liczba mieszkańców Gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności (%) w latach 2012-2015

Tabela nr 4 Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (%) z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015

Tabela nr 5 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby bezrobotnych (%) z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015

Tabela nr 6 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców (%) z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015

Tabela nr 7 Stosunek dzieci w wieku 3 - 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym do ogółu dzieci w tym przedziale wiekowym w gminie Szczecinek oraz w województwie zachodniopomorskim w latach 2012 - 2015

Tabela nr 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w ludności (%) z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015

Tabela nr 9 Liczba mieszkańców z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego prowadzących działalność gospodarczą (%) w latach 2012-2015

Tabela nr 10 Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w stosunku do całkowitej liczby osób bezrobotnych (%) z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015

Tabela 11. Przykładowe wskaźniki diagnozy zjawisk kryzysowych

Tabela. 12. Wskaźnik Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności

Tabela nr 13: Wskaźnik udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

Tabela 14. Średnie wyniki procentowe szkół uzyskane z egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2015/2016

Tabela nr 15. Średnie wyniki procentowe szkół uzyskane ze sprawdzianu w roku szkolnym 2015/2016

Tabela nr 16. Zestawienie obwodów szkół w 2015r., dla których organem prowadzącym jest Gmina Szczecinek.

Tabela nr 17: Wskaźnik Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i gimnazjach (gimnazja, w %)

Tabela nr 18: Wskaźnik Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (w %)

Tabela nr 19. Wskaźnik liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

Tabela nr 20. Wskaźnik występowanie zabudowy popegeerowskiej (mieszkaniowej lub gospodarczej) (TAK – 1, NIE - 0)

Tabela nr 21. Wskaźnik dostępność komunikacyjna (w minutach)

Tabela nr 22. Wskaźnik Udział gospodarstw domowych niepodłączonych do kanalizacji (w %)

Tabela 23. Wartości poszczególnych wskaźników dla badanych jednostek gminnych oraz liczba odchyłeń

Tabela 24. Wskaźniki realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Spis wykresów:

Wykres nr 1 Odsetek mieszkańców Gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w wieku produkcyjnym (%) w latach 2012-2015

wieku

Wykres nr 2 Liczba mieszkańców Gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności (%) w latach 2012-2015

Wykres nr 3 Liczba mieszkańców Gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności (%) w latach 2012-2015

Wykres nr 4 Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (%) z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015

Wykres nr 5 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby bezrobotnych (%) z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015

Wykres nr 6 Liczba osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców (%) z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015

Wykres nr 7 Stosunek dzieci w wieku 3 - 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym do ogółu dzieci w tym przedziale wiekowym w Gminie Szczecinek oraz w województwie zachodniopomorskim w latach 2012 - 2015.

Wykres nr 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w ludności (%) z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015

Wykres nr 9 Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w stosunku do całkowitej liczby osób bezrobotnych (%) z terenu gminy Szczecinek i województwa zachodniopomorskiego w latach 2012-2015

Dokumentacja fotograficzna:

Drężno Stanica Harcerska

Drężno Stanica Harcerska widok na jezioro

Krańce świetlica wiejska

Kusowo widok na miejscowość

Kusowo widok na miejscowość

Kwakowo świetlica wiejska

Planowana ścieżka rowerowa Stare Wierzchowo – Drężno – Grąbczyn

Stare Wierzchowo plac przy świetlicy wiejskiej

Stare Wierzchowo Świetlica Wiejska

Trzebiechowo plac obok świetlicy wiejskiej (w trakcie prac)

Trzebiechowo spotkanie animacyjne

Trzbiechowo świetlica wiejska

Wilcze Łaski

Dziki inicjatywa lokalna

Godzimirz inicjatywa lokalna

Godzimirz inicjatywa lokalna

Drawień kaplica grobowa

